הלכה · מחברי זמננו

נשים בהלכה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

נשים בהלכה

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/נשים-בהלכה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

סדר הבוקר 4
והיה מחניך קדוש 10
תפילה 12
ברכות 17
חלומות 23
חינוך של אם לדורות 24
הלכות שבת 25
חשוב לזכור !!! 27
מעשה של אשה 27
חסד לדורות 50
סיפורה של לידה 55
בחלב אם 56
פשוט להאמין 59
אם צריך להגיע מגיע 66
ראש חודש 72
חגי ישראל 73
עצות "פרקטיות" לימים שלפני הפסח 96
בזכות אשה 103
ארבע תעניות 104
אמרו חז"ל 106
כשרות המטבח 110
ראיית אם 124
אבילות 125
עניינים כללים 127
ענייני צניעות 133
קובץ מאמרים 142

הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון CC BY-NC-SA 2.5 **- אסור בשימוש מסחרי**
וספרי ויקיטקסט תחת רשיון GNU Free Doc. License
בס"ד - כל הזכויות שמורות (c) **ל הרב אבישלום מונייצר שליט"א**
מבורר ומלוקט מש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים עד אחרוני דורינו
מאת הצב"י אבישלום מונייצר שליט"א ישיבת "אמת ושלום" ראש העין
הספר בהסכמת מרן רבינו עובדיה יוסף שליט"א ועוד רבנים חשובים
(מסיבות טכניות לא הובאו ההערות ומראי המקומות שמופיעים בספר המודפס - אתכם הסליחה)

סדר הבוקר

הבוקר
הבוקר בכוחו להשפיע על כל היום ובפרט כשמקפידה על נטילת ידים סמוך למיטתה ומתפללת שחרית ומסדרת את כל בקשותיה לפני ה' ובני ביתה ירויחו יום יום בזכות הנהגותיה ותפילותיה.
א) **מודה אני** - טוב ונכון להתרגל ולומר "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך" מיד כשפוקחת עיניים ואפילו שעדיין לא עלה השחר.
ב) **נטילה ליד המטה** - נטילת ידיים שחרית מעבירה רוח רעה השורה על הידיים, ולכן תיטול ידיה מיד כשקמה מהמיטה. וראוי ליטול ידיים ליד המיטה כדי לא ללכת ללא נטילת ידיים ארבע אמות (כשני מטר).
ג) **נטילת ידיים שחרית** - לכתחילה יש ליטול מכלי נטילה ובשעת הדחק כשאין לידה כלי נטילה יכולה להקל ולרחוץ הידיים שלוש פעמים לסירוגין מתחת הברז.
ד) **נרדמה אחר חצות** - יכולה להאכיל את התינוק או להלבישו, ואינה חייבת ליטול ידיה מיד בקומה בבוקר, ויכולה לעשות כל פעולותיה ואח"כ תיטול ידיה בברכה ואין חשש במגע ידיה משום רוח רעה.
ה) **טיפול בתינוק** - יש להקפיד על נטילת ידיים לפני שנוטלת ידיים לילדים ורק לאחר נטילת ידיה נוטלת ידי התינוק ומטפלת בו בשאר צרכיו.
ו) **לפני נטילת ידיים שחרית** - אין לגעת במאכלים כלל ולכתחילה סידור המיטה וקיפול המצעים תעשה רק אחר נטילת ידיים וכל שכן שאין לדבר בטלפון, ורק בשעת הדחק יכולה להקל בנגיעה בכלי הבית כיוון שיש אומרים שאין חשש של רוח רעה בנגיעה בכלים וכד'.

ז) **האכלת תינוק** - אין ראוי להאכיל או להניק תינוק לפני נטילת ידיים של האם והתינוק, ובשעת הדחק כשמתעוררת בלילה וטורח לה לנטול ידיים לה ולתינוק יכולה להקל וליטול ידיה בלבד.

ח) **חציצה** - נכון להחמיר בנטילת ידיים שחרית כדין נטילת ידים לסעודה אך מעיקר הדין אין חשש חציצה בנטילת ידיים שחרית ולכן אינה צריכה להוריד הטבעות ושאר תכשיטים מהידיים.

ט) **מי נטילת ידיים שנשפכו** - אם נשפכו מים מנטילת הידיים על הרצפה, יש להיזהר ולא לדרוך עליהם אלא יש לנגב במגבת או לשפוך עליהם לפחות רביעית מים כדי שיתבטלו.

י) **נטילה ללא נטלה** - היוצאת מבית הכסא (ואפילו רק הניחה שם ילד לעשיית צרכיו) וכן אחר מיקלחת ואשה ההגוזזת ציפורנים, או חולצת נעלים, והנוגעת במקומות המכוסים בגוף כגון כשמתלבשת או מורחת משחה ברגליים וכו' חייבת ברחיצת ידיים.

יא) **כשמחליפה לתינוק** - הנוגעת במקומות המכוסים בגופו של תינוק חייבת ליטול ידיים לפני שאומרת דברים שבקדושה ולכן טוב שלפני תפילתה תטול ידיה שוב ללא ברכה שמא נגעה במקום שמחייב נטילת ידיים.

יב) **צניעות** - החלפת בגדים צריכה להיות בחדר שאין הדרך להיות שם לבושים, כדי שלא יראה גופה אפילו לקירות הבית, לכן לכתחילה יש להחליף בגדים במקלחת או מתחת לשמיכה, שלא יתגלה גופה ותקפיד מאוד שלא להתלבש בפני ילדיה אפילו תינוקות כיון שהמראה נחרט בראשם.

יג) **דיבור בבית הכסא** - אין לדבר בבית הכסא ויש לחנך הקטנים שלא ידברו בבית הכסא כשעושים צרכיהם ואפילו בטלפון אסור לדבר ורק כשיש הפסד ממון אפשר להקל אבל במיקלחת ללא שירותים אפשר להקל.

יד) **אשה מניקה** - כשיוצאת מהשירותים לא תניק מיד אלא תמתין מעט ככל שבאפשרותה.

טו) **נטילה אחר שירותים** - היוצאת מהשירותים אינה חייבת נטילה בכלי ויכולה לשטוף ידיה בברז פעם אחת ותברך ברכת אשר יצר.

טז) **כששכחה לברך על נטילת ידים** - בנטילת ידיים שחרית לכתחילה צריכה לברך מיד לאחר הניגוב ואם שכחה לברך יכולה לברך ברכת על נטילת ידיים אפילו אחר זמן רב עם שאר ברכות השחר.

יז) **בגד הפוך** - לכתחילה אין ללבוש הבגדים הפוכים, ובכל אופן אם טעתה ולבשה בגדיה הפוך באופן שנשאר בצניעות אינה צריכה להקפיד ולהפוך הבגדים שוב כדין האיש.
יח) **חדר אמבטיה ללא שירותים** - אם נכנסה לחדר האמבטיה כדי להוציא או להכניס כביסה וכד' אינה חייבת בנטילת ידיים כשיוצאת אבל אחר מקלחת חייבת בנטילת ידיים כדין יציאה מהשירותים.
יט) **דיבור בשירותים ובמקלחת** - אין לדבר במקלחת או בשירותים אבל כשיש צורך לכך כגון בזמן רחיצת הילדים או כשמושיבים קטן שיעשה צרכיו יש על מי לסמוך.
כ) **נטילת ידיים לילדים** - ראוי להקפיד ליטול ידי הקטנים כבר מיומם הראשון כדי שיגדלו בטהרה ולא יטמאו המאכלים שנוגעים בהם בקומם שחרית ואם קשה לה נטילה בכלי יכולה לשטפם מתחת הברז ג' פעמים לסירוגין..
כא) **כשילד נגע בילד אחר** - יש המחמירות ליטול ידיהם של ילדים שנגעו בילדים שעדיין לא נטלו ידיים ומעיקר הדין אין חיוב בכך.

ברכות השחר

א) **נשים חייבות** - בברכות השחר ובברכות התורה. כדין האנשים ובדיעבד כשלא ברכה בבוקר יכולה לברך ברכות השחר כל היום עד השקיעה, ואם התפללה לא תברך ברכת אלוקי נשמה.
ב) **זמן ברכות השחר** - מחצות לילה ואילך יכולה לברך כל ברכות השחר ואפילו שנשארה ערה מתחילת הלילה, ואם חוזרת לישון בלילה עדיף שתברך בבוקר את כל הברכות כדי שלא תשכח שבירכה ותברך לבטלה.
ג) **שלא עשני גויה** - אשה מברכת בשם ומלכות "שלא עשני גויה", "שלא עשני שפחה", אבל ברכת, "שעשני כרצונו" אינה מברכת בשם ומלכות.
ד) **אכילה לפני ברכות השחר** - הנוהגת להתפלל תפילה אחת ביום, לכתחילה תברך ברכות השחר לפני אכילתה ואם אין לה ישוב הדעת ואינה יכולה לכוון ברכותיה מותר לה לשתות משקה חם לפני הברכות.
ה) **חיוב ברכות התורה** - אם ישנה שינת קבע בלילה חייבת בברכות התורה מאחרי חצות הלילה ואם הייתה ערה מתחילת הלילה מברכת ברכות התורה אחר עלות השחר.
ו) **להוציא האיש** - אפילו שאשה צריכה לברך ברכות התורה לא תברך לפטור את בעלה כיוון שיש אומרים שאין דינה כדין האיש לעניין זה.
ז) **שינת היום** - אם ישנה שינת קבע ביום אינה מברכת שוב ברכות השחר ולא ברכות התורה אלא רק אם ישנה שינת קבע בלילה מברכת שוב ברכות התורה.

ח) **מסופקת בברכות התורה** - כשיש לה ספק אם חייבת לברך ברכות התורה כגון שאינה זוכרת אם בירכה אינה מברכת מספק.
ט) **תיקון חצות** - אשה אינה חייבת לומר תיקון חצות אבל מעיקר הדין מותר לה לומר אחר חצות לילה אבל מעלות השחר אין לומר תיקון חצות ואפשר לומר תיקון לאה.
סגולה לשלום בית
כשהבעל מגיע לאחר יום ארוך ומפרך
או כשיושבים לדבר על מה שעובר
להקפיד שכל סוגי הטלפונים מנותקים
ועכשיו שומעים...רק אחד את השני

ציצית

א) **חיוב במצווה** - אשה פטורה ממצוות ציצית ואין להכ ללבוש טלית כלל ואפילו אם רוצה להתעטף בטלית גדולה או בטלית קטנה אינה מברכת.
ב) **קשירת ציצית** - מותר לאשה להכין ציציות ולקושרם בין לטלית גדולה או קטנה אבל עדיף שלכתחילה לא תעשה כן.
ג) **כיבוס ציצית** - מעיקר הדין מותר לכבס ציצית או טלית עם שאר בגדים במכונת כביסה, ויש נוהגות לעשות כביסה נפרדת לטליתות וראי לנהוג כך ובפרט שיש בגדי תינוקות המלוכלכים בצרכים ובטינוף.
ד) **טלית ישנה** - טלית גדולה שבלתה ואין בה שימוש אין לחותכה כדי להשתמש בה כסחבה או מפה ואפילו שהוציאו ממנה את הציציות.
ה) **תפירת טלית** - מותר לגזור טלית גדולה שבלתה או אפילו חדשה ולתפור ממנה שתי טליתות קטנות.
ו) **בדיקת הציצית** - ראוי שתבדוק הציציות לאחר כל כיבוס כדי לוודא שהציצית כשרה ושלא נתלשו חוטי הציציות בזמן הכביסה.
ז) **מקום הכיבוס** - מותר לכבס טלית גדול וכן טלית קטן בחדר אמבטיה ואפילו כשיש שם בית הכסא.
ח) **קיפול טלית** - טוב שאשה לא תקפל טלית של בעלה משום שלא טוב למזל האיש אלא בעל הטלית מקפלה ורק אם מונחת בביזיון או שרוצה לשבח הקפול כדי לשמור על טיב הטלית מותר ואפילו מצווה לקפלה.
ט) **קפול אחר כבוס** - אע"פ שיש מחמירים לא לקפל טלית של אדם אחר מעיקר הדין יכולה לקפל טלית אחר כיבוס כשרוצה לשמר את צורת הקיפול של הטלית.
עובדה !!!

בכח הציצית להגן ולהצליח דרכו של האיש...
בכח הצניעות להגן ולהצליח דרכה של האשה
והכל בהצלחה מיוחדת
ולכן בזמנים שצריכים סייעתא דשמייא מיוחדת
תקפיד יותר על מצוות הצניעות
ובוודאי תצליח !!!

תפילין

א) **חיובה במצווה** - אשה פטורה מהנחת תפילין ואינה צריכה להחמיר על עצמה ולהניח תפילין.

ב) **הנחת תפילין לאיש** - כשהאיש חולה ואינו יכול להניח תפילין אפילו בימי טהרתה ראוי שתבקש מאיש אחר להניח לו תפילין ומעיקר הדין מותר לאשה להניח לו תפילין ואם הם בזמני הרחקות תיזהר לא לגעת בו.

ג) **צביעת תפילין בשחור** - אפילו שאפשר לאשה לתקן צביעת הרצועות או לצבוע רצועות התפילין בצבע שחור כשמיתכוונת לשם מצוות תפילין אין לה לצבוע או לתקן את בתי התפילין ממש.

ד) **כתיבת תפילין** - אסור לאשה לכתוב תפילין ואם כתבה התפילין פסולות.

ה) **תפילין שנפלו** - אם נפלו מידיה תפילין ללא כיסוי לארץ לכתחילה צריכה להתענות אבל אם אינה יכולה להתענות כגון שחלשה או שפטורה משאר תעניות כגון מעוברת או מניקה תפדה התענית בצדקה.

ו) **קשר הד''לת** - אשה אינה יכולה לקשור דל''ת לתפילין של ראש וכן לא קשר יו''ד לתפילין של יד ואם קשרה יש לפרק ולקשור מחדש על ידי איש שחייב במצוות.

כל מה שאדם עושה, לעצמו עושה, פעמים אדם עושה עם חבירו חסד ולבסוף מתברר, שהחסד שהוא עשה הוא עם עצמו כמו זה שלפננו...

אילנה כבר עובדת שנים רבות בנקיון בתים של עשירים, למדה להכיר את ליבם של אלה שחיים ברמה גבוהה שתי מכוניות מכוני יופי נופשים בחו''ל, והיא כאשה פשוטה שלא למדה מקצוע רק יודעת לנקות ולהבריק היתה אומרת בינה לבין עצמה מותר להם הם עשירים.

יום יום היא מגיעה בשעה שמונה בבוקר מנקה ומבריקה מחכה לסוף החודש לקבל פרנסתה.

ביום מן הימים בזמן שאילנה ממיינת כביסה פונה אליה ה''בוסית'' הגברת העשירה אילנה אני צריכה לדבר איתך ולבקש ממך בקשה היא אומרת בעיניים מתביישות לא

נעים לי לומר, אבל... אני צריכה... הלוואה כספית ממך אם יש לך, נקלענו לקשיים ואנו צריכים עזרה...
אילנה לא הבינה. התבלבלה... ממני את מבקשת הלוואה... ?
בדרכה הביתה ניסתה לשחזר את השיחה, ה''בוסית'' העשירה מסביון שיש לה בריכה פרטית וג'קוזי באמבטיה מבקשת ממנה המנקה הפשוטה הלוואה של כסף ???
בערב סיפרה לבעלה את כל סיפור ההלואה וכמה ה' מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם, בעלה מעודד ואומר לה מצווה לגמול חסד עם העשיר יש ברשותנו חסכונות בשביל הילדים לקנית דירה, עד שהילדים יגדלו יעברו שנים אבל עכשיו חסד עם העשירים זוהי ממש מצווה עוברת, ואילנה הצדיקה והתמימה נתנה את כל חסכונותיה...
ימים חלפו וה''בוסית'' הגברת העשירה שהייתה נתונה לחסדיה של אילנה הפועלת הפשוטה, מוכרת את ביתה ועוברת לגור בשכירות אי שם בתל אביב ואילנה נשארת לבדה ללא משרה וללא חסכונות לילדים.
לפעמים הרגישה חרטה על כל ההלוואה אבל בעלה היה מחזק את ידיה ואומר לה אל תדאגי... ממצוות לא מפסידים ובפרט לא מחסדים שעושים עם אחרים..אבל הכי חשוב שלפני יום כיפור תאמרי שאת סולחת ושלא תענש בגללנו...
באחד מימות החורף הגשומים פעמון הדלת מצלצל דפיקות בדלת אילנה פותחת את הדלת ומולה עומדת ה''בוסית'' שלה לשעבר אותה גברת אבל בשינוי אדרת כבר אינה לבושה ברוב פאר והדר, וניכר על פניה שעברה עליה תקופה לא קלה.
באתי לדבר איתך, אני יודעת שאני חייבת לך כסף רב, אבל אין בידי להחזיר ואני רוצה להציע לך הצעה, בעלי עוסק בתיווך דירות ויש כאן דירה שנפלה בירושה ורוצים למכור אותה בחצי מחיר ואני רוצה שאתם תיקנו את הדירה.
אילנה צחקה מניין לי כסף לקנות את הדירה כל החסכונות העברנו אלייך ואפילו אם תחזירי לנו את כל ההלוואה זה עדיין לא יכסה מחצית הסכום של כל הדירה ה''בוסית'' הסתכלה בעיניה התמימות של אילנה ואמרה את לא צריכה לשלם אני מוכרת לך את הדירה בסכום ההלוואה, ואילנה שוב ממשיכה אבל הלוואה אינה מכסה אפילו מחצית מהסכום,
אני יודעת מתעקשת ה''בוסית'' לשעבר... זה המחיר שהם מציעים...
אילנה אינה ממהרת להחליט שאלה שאלת רב כדי לקבל תשובה הלכתית שאין כאן ריבית הרב שאל כמה שאלות, וענה מה שענה, והתיר לאילנה לקבל את הדירה.

כיום אילנה כבר הפסיקה לנקות בתים של עשירים יש לה כבר נכדים והיא מלמדת אותם בכל היזדמנות שמחסדים לא מפסידים.

והיה מחניך קדוש

היכן מותר להזכיר דברי קודש

א) **סביבה נקיה** - הזהירה התורה לבל נזכיר או נהרהר או נאמר דברי קדושה ולהתפלל במקום שיש ריח רע מחמת עיפוש או ריקבון שנאמר "והיה מחניך קדוש".

ב) **המרחק שצריך להתרחק** - ד' אמות (1.92 מטר) מהמקום שהריח נפסק וכן אין להתפלל מולו אפילו שנמצא בריחוק גדול.

ג) **בגדי תינוקות** - שיש עליהם צואה מגולה או ריח רע אין לקרוא ולומר דברי קדושה כנגדם אלא יש להוציאם מהחדר או להתרחק מהם ד' אמות ממקום שכלה הריח ואם עדיין לפניה אפילו ממרחק צריכה לכסותם.

ד) **בגד שאינו מכוסה** - טיטול או בגד המדיף ריח רע אין להתפלל בקרבתו אלא יש להוציאו מהחדר.

ה) **תינוק** - שיונק בלבד ואין ריח רע לצואתו, אפילו שמעיקר הדין אין צריכה להתרחק מצואתו או ממי רגליו, יש שכתבו שראוי להחמיר.

ו) **כשמחליפה לתינוק שעשה צרכיו** - תינוק שאוכל תחליף חלב אם, צריכה להיזהר שבזמן ההחלפה לא לומר דברים שבקדושה כלל ואסור לה לברך או לשיר ולפזם שירי קודש וכן לא להאזין לשיעורי תורה בקלטת או בהרצאה וכד'.

ז) **תינוק בטיטול** - כנגד תינוק המולבש בטיטול ועשה בו צרכיו גדולים או קטנים אם אין ריח רע ואין טינוף שדבוק על צידו החיצוני של הטיטול מותר להתפלל ולברך כנגדו.

ח) **חדר ילדים** - אם יש בו ריח רע של צרכים וכד' יש לאוורו או לפזר בושם ריחני ורק אח"כ מותר לומר שם דברי תורה כגון מודה אני לפניך וברכות השחר.

ט) **מושב המונח ע"ג האסלה** - כלי עזר לקטנים לעשיית צרכים כשנקי ורחוץ היטב ומחוץ לשירותים מותר לומר כנגדו דברים שבקדושה.

י) **מאכלים מקולקלים** - ומדיפים ריח רע של ריקבון וכד', דינם כדין צואה שאין להתפלל או לברך כנגדם ואם יש עליהם כיסוי ואין ריח רע מותר.

יא) **תינוק הפולט דייסה או חלב** - כשאין ריח רע אין צריכה להתרחק או לכסות פליטתו ויכולה לומר כנגדו דברי קדושה.

יב) **הרטבת תינוק ברצפת החדר** - אסור לומר דברי קודש כנגד ההרטבה כדין צואה, ואם בתפילת שמונה עשרה אחד הקטנים הרטיב לידה חייבת להתרחק ד' אמות

מההרטבה ולהמשיך תפילתה אפילו בחדר אחר, ואם אין באפשרותה להתרחק יכולה לבטל ההרטבה בשפיכת רביעית מים וסבון (קצת פחות מכוס מים) ותמשיך בתפילתה מהיכן שהפסיקה.

יג) **גיגית רחצה נקיה** - אמבטיית פלסטיק וכד' אע"פ שהקטנים לפעמים עושים בה צרכים, מותר להתפלל ולברך כנגדה.

יד) **גיגית כביסה עם בגדים** - אם יש בהם טינוף וריח רע אין לומר דברים שבקדושה כנגדה.

טו) **כלי פלסטיק שהקטנים עושים בו צרכיהם** - כשמלוכלך, אין לקרוא כנגדו אלא יש להופכו שלא תראה הצואה. ואם רחוץ היטב ונקי, אין צריך לכסותו או להפכו.

טז) **החלפה לתינוק** - כל תינוק שאוכל תחליף חלב אֵם יש להתרחק מצואתו וכן אין להחליף לו כנגד נרות שבת וספרי קודש או תמונות שכתובים בהם כתבי קדושה כגון, קמיעים או ברכונים וכד' וכן אין להניח הקטנים לעשות צרכיהם כנגד מקומות שמונחים בהם ספרי קודש או נרות שבת.

יז) **צואת אף** - כשאין בה ריח רע מותר לומר כנגדה דברי קדושה אע"פ שדעתו של אדם סולדת ממנה.

יח) **פח אשפה נקי** - אפילו אם בדרך כלל יש בו פסולת וריח רע כשאין בו טיטולים משומשים או פסולת של ריח רע, מותר להיתפלל בקרבתו.

יט) **פח אשפה שבבית** - שלעיתים זורקים בו טיטולים משומשים אם רוצה לומר דברים שבקדושה לידו צריך להקפיד שלא יֵרָאֶה ממנו צואה מגולה ואם הטיטול או הפח מכוסה ואינו מוציא ריח רע מותר להתפלל ולברך כנגדו.

כ) **פח אשפה שבארון** - אשפה הנמצאת בתוך ארון סגור ויש בו טיטולים משומשים ואפילו מגולים אם הארון סגור ואין ריח רע מותר להתפלל ולומר דברי קדושה לידו.

כא) **מקומות המכוסים** - אם נגעה במקומות שבדרך כלל הם מכוסים בגופה כגון מתחת לגרביים, שרוולי המרפק וכד' או שמחככת בשערה, ואפילו שיש לה ספק אם נגעה חייבת לפני התפילה לרחוץ ידיה ואינה חייבת מכלי.

כב) **נקיות יריים** - במשך שעות היום שאינה זוכרת אם נגעה במקומות המכוסים אינה חייבת לרחוץ ידיים לפני שמברכת ברכות הנהנין, אבל אם ודאי לה שנגעה במקומות המכוסים חייבת בנטילה לפני ברכה או לפני קריאת תהילים ושאר דברי קדושה.

כג) **בימי הנדה**- גם כן חייבת בתפילה ובדברי תורה ובשאר הברכות וכן אין איסור להיכנס לבית הכנסת ולנשק ספר תורה ולקרוא מהכתב שבספר תורה או במזוזה וכד'

וכן מותרת ולהתפלל ליד הכותל ולגעת באבניו הקדושות והנוהגות להחמיר יכולות להמשיך במנהגן.

תפילה

תפילת שמונה עשרה

א) ראוי שתתפלל תפילת שחרית ומנחה בכל יום ואם אינה יכולה תתפלל לפחות תפילה אחת, ועדיף תפילת שחרית. ואם אינה יכולה, כגון שטרודה עם ילדיה תכוין לצאת ידי חובת תפילה ב''יהי רצון'' שבברכות השחר או תאמר בקשה שיש בה שבח והודאה כדי לצאת ידי חובת תפילה.

ב) **זמן תפילת שחרית**- אפשר להתפלל שחרית מנץ החמה עד חצות היום ואם לא הספיקה להתפלל בתוך זמן זה לא תתפלל שחרית אלא מנחה.

ג) **סדר התפילה** - ברכות השחר, וברכות התורה, ואומרת פסוק ראשון של קריאת שמע בלבד ומיד לאחר מכן תפלת שמונה עשרה. וכך יצאה ידי חובת תפילה ויש הנוהגות לברך ברכות ברוך שאמר וישתבח וקריאת שמע.

ד) **הרהור** - אין לברך או להתפלל בהרהור הלב, אלא חייבת לבטא בשפתיים מילה במילה הן בברכות והן בתפילה. ולכתחילה תשמיע לאוזניה ואפילו רק לחשה את קריאת שמע או הברכה יצאה ידי חובה אבל אם התפללה או בירכה בהרהור הלב צריכה לחזור שוב.

ה) **לכתחילה** - יש להתפלל לפני שמטפלים בילדים או לכל הפחות תאמר ברכות השחר ואם אין זמן כגון שהתעוררה מאוחר וצריכה לקחת הילדים לגן מותר לה לעשות כל עיסוקיה כדי לשלוח ילדיה לגן או לתלמוד תורה וכד' ואחר כך תברך ברכות השחר ותתפלל.

ו) **אכילה ושתיה** - אשה הנוהגת להתפלל תפילת שחרית אסור לה לאכול קודם תפילתה ובעת הצורך יכולה להקל ולשתות תה או קפה ולאשה חלושה מותר אפילו עם מעט חלב וראוי שקודם השתיה תברך ברכות השחר.

ז) **בגדים** - ראוי שלא תתפלל בבגדי שינה או בסינר, אבל שאר הברכות ומזמורים מותרת לומר אפילו כשאינה לבושה כראוי ואם טורח לה להחליף והתפללה בבגדי שינה או בבגדי עבודה אינה צריכה לחזור ולהתפלל שוב.

ח) **ניקיון הבגדים** - תקפיד שבגדיה ומקום תפילתה יהיו נקיים בזמן התפילה ואם התפללה ומצאה טינוף עם ריח רע במקום שיכול להימצא שם רק אז חייבת להתפלל שנית כדין האיש.

ט) **מקום קבוע** - טוב שלכתחילה תקבע מקום קבוע בביתה לתפילה ותבדוק שאין בו ריח רע או אין בו דבר אחר היכול להפריע או להסיח את כונתה.
י) **קדושת המקום** - אין להתפלל במקום שיש ריח רע כגון טיטולים מלוכלכים או ריחות רעים שונים וכן כנגד אשפה שיש בה ריח רע אלא רק במקום נקי שאין בו ריחות לא נעימים.
יא) **כוונה בתפילה** - צריכה להתפלל בריכוז ולכן לא תתפלל כשיש תינוק הבוכה או כשיש מוסיקה ברקע או כל דבר אחר המונע התרכזות בתפילה אלא תבחר מקום בביתה שאין בו דבר המפריע את כונתה ולא מול מראה או תמונות התלויות בקיר.
יב) **תשלומין** - הנוהגת להתפלל בכל יום תפילה אחת אם שכחה מחמת אונס כגון שטרודה בעבודות הבית או שנרדמה ועבר הזמן ולא התפללה תפילתה הקבועה, חייבת בתשלומין ותתפלל שתי תפילות הראשונה לחובתה והשניה לתשלום על התפילה החסרה, כגון : אם שכחה להתפלל שחרית תתפלל פעמיים מנחה הראשונה לתפילת מנחה והשניה לתפילת תשלומין.
יג) **תפילה ללא כוונה** - כשלא כיוונה בתפילתה כגון שהיו לה הפרעות ילדים וכדו', אם כיוונה באבות או במודים יצאה ידי חובתה ואינה צריכה להתפלל שוב. ואם לא הצליחה לכוון ובדרך כלל היא מצליחה לכוון יכולה להתפלל שוב ותתנה שאם אינה חייבת להתפלל הרי זו תפילת נדבה.
סגולה בדוקה
לפני שמסיימת תפילתה בעושה שלום,
תתפלל בשפה פשוטה על הבעל, הילדים, ההורים
ועל כל מה שצריכה...
ובפרט ביום שצריכה ישועה ותראה נפלאות.
יד) **כיסוי ראש** - כל אישה בין רווקה ובין נשואה, צריכה לכסות ראשה בזמן התפילה, אפילו בכיסוי שאינו מכסה את כל הראש, ואם התפללה ללא כיסוי ראש אפילו במזיד אינה צריכה לחזור שוב להתפלל.
טו) **קטן המפריע** - אפילו שבאמצע תפילת העמידה אין לגעור בתינוקות או בקטנים המטרידים בתפילתה, מכל מקום בגמר ברכה תעשה תנועת קול, או תרמוז בידיה כדי שישתקו, ויכולה להתרחק בהליכה מבלי להפסיק, שהליכה לצורך תפילתה אינה הפסק.

טז) **דיבור** - בכל חלקי תפילת שחרית כגון בזמירות או בקריאת שמע, אם דיברה באמצע התפילה בשוגג ובלא כוונה כגון שגערה באחד הילדים אינה צריכה לחזור לתחילת התפילה אלא לתחילת הברכה שהפסיקה בה.

יז) **הפסקה** - אין להפסיק בתפילת שמונה עשרה ואם שומעת שאחד הילדים יכול לבוא לידי סכנה כגון בחשש נפילה וכד' מותר לה להפסיק אפילו בדיבור ותחזור להתפלל היכן שהפסיקה.

יח) **כיוון התפילה** - לכתחילה יש להיתפלל לכיוון ירושלים אבל אם אינה יודעת היכן הכיוון הנכון יכולה להתפלל לכל צד שתרצה ותכוון התפילה לאביה שבשמים.

הוי מחשב שכר מצווה כנגד הפסדה
ולפעמים בשמיים יותר חשוב
שהאם תשגיח על ילדיה היקרים
ולא תניחם לאנחות ותקרא תהילים...

יט) **קטן הזקוק לשירותים** - ילד קטן המבקש מאמו שתיקח אותו לשירותים והיא באמצע תפילת שמונה עשרה ומפריע כוונתה יכולה להפסיק בשתיקה ולהכניסו לשירותים ואחר כך תיטול ידיה ותמשיך היכן שהפסיקה מבלי לדבר.

כ) **להניק ולהתפלל** - בזמן ההנקה יכולה לומר הזמירות וקריאת שמע אבל בתפילת י"ח חייבת לעמוד.

כא) **תחנון** - מותר לאשה לומר וידוי ותחנון אחר תפילתה ותאמר י"ג מידות של רחמים בטעמים כבקריאה בתורה.

כב) **הלל** - אשה אינה חייבת באמירת הלל בראש חודש ולא בימים טובים ויכולה לומר בתנאי שאינה מברכת.

כג) **טעתה בתפילותיה** - כגון מוריד הגשם בקיץ, או ברכנו בחורף. או בעשרת ימי תשובה אמרה האל במקום המלך הקדוש וכו' או שלא אמרה יעלה ויבא בראש חודש דינה כדין האיש לכל דבר, וצריכה לחזור ותתנה ותאמר אם אני חייבת לחזור הריני חוזרת ומתפללת לשם חובה, ואם לאו תהיה תפלתי לנדבה.

כד) **בל תשקצו** - אסור להתפלל כשיש צורך דחוף להתפנות לשירותים ולכן צריכה לפני תפילתה לבדוק שאינה צריכה להתפנות לצרכיה.

כה) **באמצע התפילה** - אם לפני התפילה בדקה עצמה ולא היתה צריכה לשירותים ורק בתוך התפילה פתאום הרגישה צורך לשירותים יכולה לסיים תפילתה.

תפילת מנחה וערבית

א) **תפילת מנחה** - זמן תפילת מנחה הוא מחצי שעה אחר חצות היום עד השקיעה ובדיעבד יכולה להתפלל אפילו אחר השקיעה כל זמן בין השמשות.

ב) **תפילת ערבית** - אשה אינה חייבת בקריאת שמע וברכותיה. ובתפילת ערבית וגם כשמתפללת לא תברך ברכות ק"ש ואם טעתה בתפילת שמונה עשרה במקום שצריך לחזור חייבת לחזור כדין האיש ותעשה תנאי שאם חייבת לחזור תפילתה זו חובה ואם אינה צריכה הרי תפילתה נדבה.

ג) **ערבית מפלג המנחה** - כשאין אפשרות להתפלל אחר השקיעה כגון שטרודה בעיניני הבית או ליל טבילה או שחוששת שתשכח להתפלל יכולה להתפלל ערבית לפני השקיעה ואפילו להקדים תפילת ערבית כשעה ורבע זמנית לפני צאת הכוכבים.

ד) **מנחה וערבית מפלג המנחה** - בשעת הצורך כשצריכה להתפלל תפילת ערבית כשעה לפני צאת הכוכבים ונזכרה שלא התפללה מנחה יכולה להתפלל תפילת מנחה ומיד אחריה תפילת ערבית.

ה) **אכילה לפני תפילת ערבית** - אשה שקיבלה על עצמה להתפלל תפילת ערבית כחובת תפילה פעם אחת ביום, אסור לה לאכול סעודת קבע אחר שהגיע זמן תפילת ערבית אלא תתפלל ערבית ואחר כך מותרת באכילה.

ו) **תפילה בישיבה** - בכל התפילות אם נאלצת להתפלל בישיבה כגון שאין באפשרותה לעמוד מחמת חולי או שאוחזת תינוק וכן בנסיעה שאין אפשרות לעמוד יצאה ידי חובה.

ז) **היום מתחיל מהלילה** - ולכן הרגילה להתפלל תפילה אחת בכל יום כגון שחרית או מנחה ושכחה, או שהיתה טרודה מאוד, ולא התפללה כלל באותו היום אינה יכולה להחשיב את תפילת ערבית של היום הבא ליום שהחסירה כיון שהיום מתחיל מהלילה וחייבת בתפילת תשלומים.

ח) **תפילת תשלומים** - תפילת תשלומים פירושה שצריכה לשלם עבור תפילה שהחסירה בשוגג כגון כשהיה מקרה שנרדמה או לא הבחינה שעבר הזמן כל שאינו מתוכנן ואינו בשליטתה יכולה להיתפלל תשלומים אבל כשלא התפללה במזיד פירוש שהיתה לה אפשרות ולא רצתה להיתפלל אין תשלומים לתפילתה.

ט) **זמן תפילת תשלומים** - כאשר היא סמוכה לתפילה שהחסירה כלומר שאם טעתה ולא התפללה שחרית יכולה להשלים תפילת שחרית במנחה אבל אם לא התפללה גם תפילת מנחה, מתפללת ערבית שתים הראשונה לתפילת ערבית והשניה לתשלומי מנחה, ולתפילת שחרית אין לה תשלומין כיון שהיא לא היתה סמוכה לתפילה שהחסירה.

י) **בדיעבד שלא התפללה** - אשה שאמרה כל ברכות השחר ולא הספיקה להתפלל אפילו תפילת תשלומים מכיון שטרודה בילדיה ובעיסוקי הבית יכולה לסמוך על הבקשות שאמרה בברכות השחר ויעלו לה לתפילה.

קדושת עזרת נשים

א) **עזרת נשים** - אשה אינה חייבת ללכת להתפלל בעזרת נשים בבית הכנסת ואם ברצונה ללכת תיזהר בקדושתה כדין קדושת בית כנסת על כל חומרותיו ואין לדבר בה דברים בטלים שחוק וקלות ראש וכו'.

ב) **צניעות** - חובתה להיות צנועה בלבושה ובהתנהגותה כשמגיעה לעזרת נשים ולהופיע בלבוש צנוע ובכיסוי ראש וחלילה להקל בכך ואשה שאינה מתלבשת בצניעות ראוי שתשאר בביתה ולא תיגרום לביזיון בית הכנסת.

ג) **כשתינוק בוכה** - אפילו בתוך תפילת שמונה עשרה כשתינוק בוכה חובה עליה להפסיק תפילתה ולהוציאו מיד מחוץ לעזרה כדי שלא יפריע לשאר המתפללים.

ד) **מחיצה לצניעות** - אין להתפלל בעזרת נשים ללא מחיצה המסתירה את הנשים וכשיש מחיצה שאינה מסתירה את הנשים אין להתפלל שם כשאנשים רואים אותה.

ה) **ילדים קטנים** - המביאה ילדים לבית כנסת או לעזרת נשים תקפיד להשגיח שלא ינהגו בקלות ראש כדי שלא ילמדו לזלזל בקדושת בית הכנסת ולא יפריעו לשאר המתפללים.

ו) **החתלה והחלפה** - אין לחתל תינוק שעשה צרכיו בבית הכנסת או בעזרה אלא יש להוציאו לבית הכסא ורק שם להחליף את בגדיו המלוכלכים.

ז) **עגלה של תינוקות** - אפשר להקל ולהכניסה לבית הכנסת שהתינוק בתוכה ובתנאי שגלגלי העגלה נקיים ולא ילכלכו רצפת בית הכנסת והתינוק לא יפריע למתפללים.

ח) **סל**-קל - יש להיזהר שלא להניח "סל-קל" ששוכב בו תינוק על שולחן שבו מונחים ספרי קודש.

ט) **תינוק שעשה צרכיו** - קטן שעשה צרכיו ויש ריח רע חובה להוציאו ולהרחיקו מקרבת המתפללים מפני שאסור להתפלל בקרבתו.

י) **חזרת השליח צבור** - המקשיבה לחזרת הש"ץ צריכה להאזין בשתיקה ולענות אמן ותזהר שלא תאמר הברכות בתפילת שמונה עשרה יחד עם החזן.

יא) **הנקה** -הצריכה להניק את בנה מותר לה להניק בעזרת נשים כשיושבת במקום צנוע,ואין אבריה מגולים כלל וכשאין אפשרות שיכנסו ויראו אותה.

יב) **נשיקות לילדים** - אסור לנשק הילדים והתינוקות בבית הכנסת ובעזרת נשים וכן לא לנשק אשה את חבירתה אבל כשמתפללת בביתה יכולה לנשק את ילדיה, אפילו שאומרת זמירות וכד'.
יג) **זהירות רבה** - אשה חכמה ניזהרת מאוד שלא לעורר קנאה או תחרות של נשים אחרות על לבושה ובפרט כשאין מצויה הפרוטה בכיסן לרכישת בגדים ועקב כך נגרם להן צער. או חוסר שלום בית.
יד) **צילומים בבית הכנסת** - אין להכנס לבית הכנסת בשביל להצטלם אבל כשנכנסו להתפלל אפשר בדרך אגב להצטלם.
יש לשים לב ל... ארגון וסדר לא רק בחדרי הבית אלא גם בניהול היום
וחובה להשאיר זמן למנוחה ולשאיבת כוחות ולהשאיר זמן קבוע עם הילדים ללימודים למשחקים ובעתיד הזמן הזה יתן חיים...

ברכות

סעודת פת

א) אחד הדברים הגורמים לחוסר פרנסה הם כאשר מזלזלים בנטילת ידים ולכן אשה שאינה נוטלת כהלכה או שאינה נוטלת כלל את ידיה לפני אכילת כזית פת גורמת לחוסר פרנסה בביתה.
ב) **חיוב נטילה בברכה** - כל אכילת פת של יותר מכביצה (כחמישים וארבע גרם) חייבת ליטול ידיים בברכה ואם אוכלת כזית פת (כעשרים ושבע גרם) נוטלת ואינה מברכת על נטילת ידיים, ובפרט צריכה להיזהר בשבת כשמברכת על נטילת ידיים לסעודה לאכול משקל של כביצה פת.
ג) **כזית פת** - אם נטלה ידים ובירכה על נטילת ידיים ואכלה רק כזית פת ולא יכולה להמשיך לאכול אין ברכתה לבטלה ולא חייבת להכריח עצמה לאכול כביצה וכן אם נטלה ידיים ללא ברכה לאכילה של פחות מכביצה ואחר כך התחרטה ואכלה יותר מכביצה אינה צריכה ליטול ידיים שוב.
ד) **טעימה** - אם טועמת מהתבשיל וכד' בחתיכת פת קטנה פחות מכזית אינה חייבת בנטילת ידיים ולא בברכת המזון אלא רק מברכת ברכת המוציא ויש המקפידות ליטול ידיהן ללא ברכה כשאוכלות פחות מכזית.
ה) **חציצה** - בנטילת ידים לפת צריכה להקפיד שלא יהא דבר חוצץ על הידיים שכל החוצץ בטבילת אשה במקוה חוצץ גם לנטילת ידיים לסעודת פת לכן תבדוק שלא יהיה דבר דבוק בציפורניים ובידיים.

ו) **כלי הנטילה** - כשאין כלי נטילה אפשר ליטול ידיים מבקבוק של תינוק שפרקו ממנו הפטמה או בכוס שתיה ובלבד שיחזיק רביעית מים ותשפוך על ידיה רביעית מים בבת אחת ותקפיד שהמים ששופכת על ידיה יהיו בכמות של רביעית מים ואפילו אם נשפכים באיטיות.

ז) **משחת ידיים** - כגון קרם ידיים שומני או ידיים המרוחות במרגרינה או שמן מאכל וכד' אם נבלע מעט בעור היד ואין בו ממשות אינו חוצץ בנטילת ידיים.

ח) **צבע הלק שעל הציפורניים** - אם הוא שלם ויפה ואין בו סדקים וכן צבע החינה שמורחת בכפות הידיים אינו חוצץ לנטילת ידיים לסעודה.

ט) **צבע סדוק** - אם צבע הלק שבציפורניים סדוק ואינו שלם וניכר שאינו עשוי ליופי חייבת להסירו כיוון שהוא חוצץ.

י) **טבעות** - אשה שדרכה להסיר הטבעות בשעת לישה צריכה להסיר הטבעות מהידיים כדי שלא יחצצו ובדיעבד אם הטבעת רפויה ושפכה על ידיה יותר מרביעית מים אינה צריכה לנטול ידיה שנית.

יא) **ציפורניים ארוכות** - לכתחילה אין ראוי לבת ישראל לגדל ציפורניים ארוכות אבל אם הן נקיות לחלוטין אינן חוצצות בנטילת ידיים.

יב) **מים פסולים לנטילה** - מים שנעשו בהם מלאכה כגון שחיממה או קיררה בהם בקבוק דייסא לתינוק ונעשתה בהם מלאכת החימום או קירור וכן מים ששטפו בהם כלים או ירקות ופירות או שהפשירו בהם מאכל קפוא ואפילו המים נקיים, פסולים לנטילת ידיים לסעודה ואם נטלה בהם ידיים צריכה ליטול ידיה שוב.

יג) **הפסק בדיבור** - בדיעבד אם דיברה בין נטילת ידיים לברכת המוציא אינה צריכה לחזור שוב על הנטילה ולא נחשב הפסק.

יד) **ברכת אשר יצר** - כשצריכה לברך אשר יצר וגם ליטול ידיה לסעודה תשטוף ידיה ללא כלי נטילה ותברך ברכת אשר יצר, ואחרי כן תיטול ידיה כדין נטילת ידיים לסעודה ותברך על נטילת ידיים.

טו) **ניקיון הידיים בסעודה** - באמצע סעודת פת אין לסרק ולסדר השערות או לגעת במקומות המכוסים בגוף ואם החליפה לתינוק ורוצה להמשיך ולסעוד פת צריכה ליטול ידיה שוב כדין נטילת ידיים לסעודה ללא ברכה.

טז) **טעות בברכה** - אם במקום ברכת המוציא בירכה שהכל נהיה בדברו, או בורא מיני מזונות או בורא פרי האדמה יצאה ידי חובה ואינה מברכת שוב.

יז) **הפסק** - אסור לדבר בין הברכה לאכילה ואם דיברה שלא מענין הסעודה חייבת לברך שוב וכן כשיוצאת ידי חובה מאדם אחר המברך אסור לה לדבר לפחות עד שלפחות תטעם ולכתחילה תאכל כזית פת ואם דיברה מעניני צרכי סעודה כגון להביא כלים או מלח לא נחשב הפסק.

יח) **כשיוצאת ידי חובה** - כשאינה מברכת לעצמה ומתכוונת לצאת ידי חובה בברכתו של אדם אחר חייבת להאזין בשקט אחר הברכות כגון המוציא לחם או ברכת המזון וכו' ולכוון לצאת ידי חובה ואין לה לברך עמו אפילו בלחש וצריכה לשמוע מלה במלה שאם לא כן צריכה לברך שוב.

יט) **הסרת הלחם** - כל מי שאינו משאיר פת על שולחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם ולכן אין להסיר המפה והלחם עד אחר ברכת המזון.

כ) **פירורי הפת** - אע"פ שמותר לאבד ולהשליך פרורי לחם שאין בהם כזית, יכול מעשה זה להביא לידי עניות. ולכן יש להכניס פירורי הלחם לשני שקיות וכך אפשר להניח באשפה ותשתדל לא לתלות השקית על גדר או על וו שבמכולת האשפה אלא להניח ליד או בתוך האשפה.

כא) **מלח** - ראוי להשאיר על השולחן מלח בזמן שאוכלים ובין לאחר הסעודה.

כב) **סכין** - יש הנוהגים לפני ברכת המזון לכסות הסכין או להרימו מהשולחן ומ"מ אינו מעכב את הברכה ובפרט בשבתות וימים טובים.

ידוע לכל ש...

נשמה אי אפשר להחליף ולתקן

אז, לפני שגוערים ומעליבים, כשמשקה נשפך על הרצפה

לחשוב היטב על הנזק שיכול להיגרם לנשמה

כג) **הרמת שיירי מזון מהשולחן** - יש להשאיר את שיירי המאכלים כגון עצמות וקליפות עד אחר ברכת המזון ויכולה לצרף כל השיירים לצלחת מרכזית אחת.

כד) **ברוך הוא וברוך שמו** - יש להיזהר ולא לענות ברוך הוא וברוך שמו כשמתכוונת לצאת ידי חובת הברכה מאדם אחר ואם ענתה אינה מברכת שוב ויצאה ידי חובה.

כה) **זימון** - נשים אינן חייבות בזימון כשאוכלות לבדן ויש הנוהגות לזמן לעצמן כאשר יושבות לבדן, ואפילו שהן עשר נשים אינן אומרות אלוהינו אבל כשאוכלות עם האנשים בסעודה כמו בערב שבת וכד' חייבות לשמוע זימון ויוצאות בזימון של האנשים.

כו) **בדיעבד** - אשה שבירכה ברכת המזון ונתכוונה להוציא איש ידי חובתו, ושניהם אכלו כדי שביעה, בדיעבד יצא, ואינו צריך לחזור ולברך.

כז) **ברכת המזון** - נשים חייבות בברכת המזון ונחלקו הפוסקים אם חיובן מדאורייתא או מדרבנן ולכן לא יכוונו להוציא ידי חובה אדם המחויב בברכת המזון מהתורה כגון שאכל משקל כביצה פת (כחמישים וארבע גרם) או שאכל כדי שביעה, אבל יכולה לכוון להוציא ידי חובה אדם שאכל פחות מכביצה או אשה אחרת וכן ילד קטן.

כח) **ספק** - אשה שאכלה ושבעה והסתפקה אם בירכה ברכת המזון, אינה חוזרת לברך ברכת המזון מספק, ומכל מקום טוב שתהרהר ברכת המזון בלבה.

כט) **פירורי לחם** - אע"פ שמותר לאבד פרורין שאין בהם כזית, מכל מקום מביא לעניות לכן יש להשתדל לאסוף את הפירורים מהשולחן ומהרצפה מיד לאחר הסעודה ולהקפיד שלא יהיו במקום בזיון.

ל) **נמלים על השולחן** - שולחנו של אדם נחשב כמזבח ה' ולכן אסור להרוג בע"ח ורמשים כשהם נימצאים על השולחן

לא) **עד אימתי יכולה לברך** - כל זמן שעדין שבעה מאותה אכילה,אפילו שעבר חצי יום מברכת ברכת המזון, ואם לא עברו שבעים ושתים דקות מסוף אכילת פת או שאר מיני פירות ומגדנות שטעמה בסעודה חייבת לברך ברכת המזון אפילו שמרגישה רעבה.

לב) **ברכת המזון** - טוב שתברך בפני עצמה ולא תכוין לצאת ידי חובה בשמיעת הברכה כדי שלא תסיח דעתה ואם רוצה להרויח עניית אמן תשמע הברכה ולא תתכוון לצאת ידי חובה ואחר כך תברך לעצמה.

לג) **אמירת הברכות** - אין להתעסק בשום עיסוק כשמברכת הברכות כגון לסדר או להרים כלים מהשולחן וחייבת להיות מרוכזת בברכה לחלוטין ובדיעבד אם בירכה וגם התעסקה בדברים אחרים יצאה ידי חובה.

לד) **קטן מברך** - אין אשה יוצאת ידי חובה בברכת המזון של קטן מתחת לגיל מצוות ואם אינה יודעת לברך תחזור אחריו מילה במילה.

לה) **הפסק בברכה** - אם תינוק בוכה באמצע ברכת המזון יכולה לגשת להשתיקו מבלי לדבר ובדיעבד אם הפסיקה בדיבור אינה צריכה לחזור לראש הברכה.

הידעת ש...

מכל אדם אפשר לבקש ולקבל והכל תלוי ב.. כיצד מבקשים.

כאשר הפניה יפה ומרככת בענווה ובחיוך

הלב נפתח ויש רצון לתת אפילו אם הבקשה קשה

זו עובדה !!!

ברכת שהחיינו

א) הרואה את בעלה, אביה, אחיה או ילדיה, וכן את חברתה האהובה עליה מאד, לאחר שעברו שלושים יום שלמים שלא התראו מברכת ברכת שהחיינו בשם ומלכות ולאחר שנה שלימה של שנים עשר חודש מברכת ברכת מחיה המתים. וכל זה בתנאי שיש בליבה אהבת אמת.

ב) **כששמרה על קשר מכתבים** - כשעברה שנה שלימה ושמרה על קשר מכתבים או טלפוני מברכת ברכת שהחיינו בלבד.

ג) **עברה ולא בירכה** - אם ראתה ולא בירכה ברכת שהחיינו אין לה לברך יותר אלא רק בפעם הראשונה מברכת.

ד) **ברכה אחת על רבים** - הרואה בפעם אחת את אביה ובעלה ובנה ביחד בהתאם לתנאים הנ"ל מברכת ברכה אחת שהחיינו או מחיה המתים ומכוונת על כולם.

ה) **בגדים חדשים** - הקונה או המקבלת בגדים חדשים כגון חליפה או חצאית ואפילו שאינה חדשה ממש אם שמחה בהם צריכה לברך שהחיינו ויכולה לברך על בגד אחד ותפטור את כולם.

ו) **זמן הברכה** - יש הנוהגים לברך בזמן הקניה וכבר נהגו להמתין מלברך ברכת שהחיינו רק כשלובשת בפעם הראשונה.

ז) **שכחה לברך בזמן הלבישה** - כל זמן ששמחה בבגד ועדיין לבושה בו בפעם הראשונה יכולה עדיין לברך אבל אחר הפעם הראשונה אינה מברכת אפילו ששמחה.

ח) **מטפחת ראש** - או כובע חדש אם שמחה בהם מברכת שהחיינו אפילו אם קיבלה מחברתה זה הכלל כל בגד חשוב ששמחה בו יכולה לברך ברכת שהחיינו.

ט) **כשהחליפה לבגד חדש אחר**- אם לבשה בגד חדש ושמחה בו ובירכה שהחיינו ואחר כך הבחינה שאינו מתאים לה כגון שאינו צנוע או קטן או רוצה להחליף צבע הבגד וכד' והחזירה לחנות והחליפה לבגד אחר אם שמחה מברכת שוב שהחיינו.

י) **תכשיטי זהב** - יש אומרים שאפילו שחדשים וחשובים אינה מברכת שהחיינו ויש אומרים שמברכת לכן נכון שתברך על משהו אחר שאינו שנוי במחלוקת כגון פרי או בגד חדש ותכוון לפטור אותם.

יא) **תיקון בגד** - הקונה בגד הדרוש תיקון בידי חייט או אומן תברך לאחר שהבגד מוכן ובשעת הלבישה בפעם הראשונה.

יב) **נעליים או מגפיים** - אפילו יקרים אינה מברכת על כל סוגי הנעליים ברכת שהחיינו וכן על שאר בגדים שאינם חשובים ושאין הדרך לשמוח בהם.

יג) **בגדים "יד שניה"**- כשמקבלת בגדים מיד שניה או אפילו שקונה אם שמחה בבגדים אלו יכולה לברך עליהם ברכת שהחיינו אבל אם אינה שמחה בהם אינה מברכת זהירות לא להעליב

אם ראית חברה שקנתה בגד חדש וצנוע ולדעתה
הוא יפה ומתאים והיא שואלת דעתך
עני לה מבלי להתבייש זה יפה מאוד
להתרגל ל"פרגן" שעל זה אמרו חז"ל שמותר לשנות...

ברכת הגומל

א) **חובת הברכה** - בכל חולי שהייתה חולה ולא יכלה לקום מהמטה ואפילו יום אחד כגון חולי השפעת או חום גבוה או דלקת ריאות וכול' וכן אשה יולדת מהרגע שנרפאה חייבת להודות לה' על רפואתה בברכת הגומל.

ב) **בעל אינו מוציא** - לא תישלח את בעלה שיברך בשבילה אלא תברך בשם ומלכות לפני עשרה אנשים ובצניעות ברוך אתה... הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב, והשומעים עונים מי שגמלך טוב הוא יגמלך טוב סלה.

ג) **בלילה** - אשה יכולה לברך ברכת הגומל גם בלילה ויש הנוהגות לברך ברכת הגומל בפני עשרה בליל המילה ולכתחילה עדיף שיברכו ביום.

ד) **זמן ברכת הגומל** - מיד כשקמה מחוליה והבריאה צריכה לברך ברכת הגומל ובדיעבד יכולה לברך כל זמן שנזכרה, שכל זמן ראוי להודות על חובתה.

ה) **המפלת** - אשה שעברה הפלת ולד בהריונה אפילו שיכולה לברך ברכת הגומל ראוי שלכתחילה תשמע הברכה מאדם אחר שחייב בברכת הגומל.

ו) **אשפוז יום** - אשה שבימי הריונה שהיתה מאושפזת בבית חולים לשמירת הריון וכד' אינה מברכת הגומל כשהשתחררה ועדיין לא ילדה אלא תתכוין בברכת הגומל שאחר לידתה גם על ימי האשפוז.

ז) **התעלפות** - אשה שהתעלפה ללא כל חולי אלא מחולשה או בהלה אינה מברכת ברכת הגומל.

ח) **ניתוח שבר/טחורים** - אחר שעברה ניתוח שבר או טחורים צריכה לברך ברכת הגומל כשהחלימה.

ט) **נסיעה בדרכים** - הנוסעת מעיר לעיר ואפילו משך הנסיעה הלוך וחזור מצטרף לשיעור הזמן של שבעים ושתים דקות, צריכה לברך ברכת הגומל.

י) **טיסה** - אם משך זמן הטיסה פחות משבעים ושתים דקות אינה מברכת ברכת הגומל כדין נסיעה ברכב.

אזהרה!!!
לעולם לא עושים מצוות על חשבון אחרים..
ולכן לפני שעושים מצוה או הנהגה
יש לבדוק היטב ולברר
האם יש מישהו מבני ביתה
שבגלל הנהגתה מצטער
חוק בל יעבור
לפני השינה זה הזמן שצריכים לעשות שלום
עם הילדים עם הבעל עם ההורים
לא הולכים לישון כשיש מישהו שמרגיש פגוע מאיתנו

חלומות

קריאת שמע שעל המיטה

א) **חיוב בקריאת שמע** - יש אומרים שאשה חייבת בקריאת שמע על המיטה כדין האיש וכיוון שיש חולקים ראוי שלא תברך ברכת המפיל בשם ומלכות וטוב שתאמר וידוי לפני השינה.

ב) **דיבור לאחר ברכת המפיל** - הנוהגת לברך ברכת המפיל בקריאת שמע כשיש צורך להרגיע תינוק בוכה יכולה להפסיק בדיבור ואפילו כשבירכה ברכת המפיל בשם ומלכות ולא תחזור לברך שנית.

ג) **שינה במכנסיים** - יכולה להקל ולישון במכנסי "טרנינג" כשחוששת מקור או כשחוששת שמא לא תֵרָאֶה בצניעות בזמן השינה ולכתחילה תילבש מכנסיים הראויות לנשים בלבד ומעליהם חצאית או חלוק לילה.

ד) **חלוק על המכנסיים** - אשה הלובשת מכנסי שינה לצורך שינת הלילה צריכה להזהר כשקמה בלילה לטפל בילדים וכד' ללבוש חלוק רחב מעל המכנסיים.

ה) **כיסוי ראש** - מעיקר הדין אין חיוב לישון בלילה אם כיסוי ראש אבל אשה הנוהגת לכסות ראשה גם בלילה אשריה וטוב חלקה ושכרה גדול מאוד.

ו) **חינוך הילדים** - כשמשכיבה את ילדיה לישון צריכה להרגילם כבר בחודשים הראשונים של חייהם לשמוע קריאת שמע על מיטתם וכך יקבלו יראת שמיים.

חלומות

א) הרואה חלום ונפשו עגומה עליו, יטיבהו בפני שלושה אנשים שאוהבים אותו, ויאמר להם חלום טוב ראיתי, והם עונים לו חלום טוב ראית, וכך הם מטיבים לו החלום ככתוב בסידורי התפילה.

ב) **הטבת חלום** - אשה שחלמה חלום רע ואפילו אין בו משמעות לרע אך נפשה עגומה וחוששת, תעשה גם כן הטבת חלום כדין האיש כפי הנוסח שכתוב בסידור ומותר לעשות הטבת חלום אפילו בשבת.

ג) **פתרון חלומות** - לכתחילה אין להתייחס לחלום, כיוון שיש הרבה תנאים לאמיתות של חלום. ולרוב, חלומות שווא ידברו. ואם רוצה לדעת פתרונו, יש לה לשאול אדם שלמד תנאי קיום החלום, וגם יפתור לה לטובה, שכל החלומות הולכים אחר הפה.

ד) **תענית חלום** - יש נשים הנוהגות להתענות תענית חלום, ויש שאינן נוהגות להתענות מכיון שהן חלשות, ויכולה לפדות התענית בצדקה ותפילה.

ה) **נדר בחלום** - אשה שחלמה שנדרה בחלום, צריכה התרת נדרים כהלכה בפני עשרה. ובדיעבד גם שלושה יכולים להתיר לה.

ו) מצוי אצל נשים ענין החלומות, ויש לדעת שכל החלומות תלויין בהרהורי האדם ומחשבותיו, שאם ראתה או חשבה על דברים מסוימים וחלמה עליהם בלילה אין בכך כלום.

ז) בגמרא מבואר שהמתפלל בחלום סימן יפה לו, ואם חולמת שנפטר בא לבקר בבית בחלום, יהיה שלום בבית, וכן אם המת אכל ושתה בבית סימן יפה לבית.

ח) יש הרבה פתרונות וכל עניין מסמל ורומז על משהו אחר ולכן לעולם תישאל אדם שיהפוך לה הרמזים לטובתה ואם החלום מתיישב על דעתה סימן שזהו פיתרונו.

חינוך של אם לדורות

דוד בן השבע אחז בשתי ידיו את השטר בידו, זהו שטר ענק של מאתיים שקלים, אמרה לו אמא, תשמור עליו היטב, זה לכבוד שבת קודש ותמסור את זה לחנוני, תשלום עבור קניות של שבת.

דוד שמח לעשות רצון אמא, מכניס את השטר בשתי ידיו לכיסו ושומר עליו היטב לבל יאבד, פוסע לאיטו, בצעדים קטנים, לעבר חנות המכולת שבסוף הרחוב ומגיע לפתחה של המכולת מולו עומד גדעון החנווני, מחפש את השטר, מפשפש בכיס מכנסיו, בודק בכיס האחורי בחולצתו, ואינו מוצא מחפש שוב ושוב, זיעה קרה מבצבצת ממצחו, היכן השטר היכן הכסף, מה אני אעשה, אמא תכעס עלי.. הדמעות מאיימות להישפך, אני חייב למצוא את השטר הוא אומר לעצמו,

חוזר על עקבותיו, אולי הוא ימצא את השטר האבוד, ולפתע הוא רואה במדרכה ממול את גברת תהילה שסוחבת לה לאטה עגלה של תאומים, היא עוצרת מתבוננת על הקרקע מתכופפת ומרימה משהו ולפתע אורו עיניה היא מצאה שטר של מאתיים שקלים שטר חדש,היא מצאה את השטר שלו, של אמא שהביאה לו למצרכי שבת ועכשיו הלך לו לאיבוד ונפל בדרך והגיעה לידיה..

דוד הקטן, רץ לאמו בלב נפעם ואינו יכול לפתוח פיו מפחד לומר את האמת, אמא מסתכלת ושואלת,נתת לחנווני את הכסף? והוא בשתיקתו, אינו רוצה לגלות ואמא שוב שואלת הביט ברצפה ואמר בקול בוכים אבד לי הכסף, אבל אני יודע מי מצא אותו, גברת תהילה, היא מצאה אותו, את השטר שלנו אני אלך עכשיו לבקש ממנה את הכסף בחזרה, רגע אמרה לו אמא בקול שקט וללא כעס אל תעשה דבר היא מצאה ולכן הכסף שלה אבל אני ראיתי איך היא מרימה את השטר שלי פרץ דוד בבכי ,אין דבר, אמרה לו האם הצדקנית היא זכתה בו, מגיע לה לגברת תהילה, היא אשה עניה ומשמים רצו שאתה תפיל את השטר והיא תמצא אותו

שנים חלפו והימים עברו ודוד גדל התחתן ובנה את ביתו והפעם, בתו הקטנה של דוד, רחלי קבלה ממנו סכום כסף למסור לבית הספר, ורחלי הקטנה מבלי לשים לב, איבדה את הכסף, חפשה שוב ושוב ולא מצאה, דוד ששמע שהכסף אבד רצה לכעוס ולומר לה מדוע לא שמת לב? מדוע לא השגחת? להוכיח על רשלנות לגעור, לחנך,...ולפתע, נזכר במקרה מלפני שנים של גברת תהילה והשטר, ושמע את קולה של אמו לוחשת לו.. דוד משמים רצו שאתה תפיל והיא תמצא וגם שהיא תפיל והיא תמצא, לא בוכים בשביל הפסד כסף...

דוד הביט בשתי עיניה המפוחדות של רחלי, הרים אותה בשתי ידיו ואמר בלחישה שרק היא תשמע , רחלי משמים רצו שמי שיהיה זקוק לכסף הזה ימצא אותו ונתן לה נשיקה של אבא היודע לחנך, בזכות חינוכה של אם...

הלכות שבת

יום השישי

א) **בגדי שבת ויו"ט** - ראוי לייחד בגדים רק לשבת ותלבשם לפני הדלקת נרות ובסעודות השבת ותשתדל שלא ללבשם בימי החול ומעיקר הדין יכולה ללבוש את בגדי שבת בימים טובים ובימי חול המועד וכן בשאר סעודות מצווה.

ב) **הכנת מאכלים** - מצוה להכין כל מאכלי שבת ביום שישי וכן לטעמם כדי לוודא שטעימים ובימי שישי הקצרים שחוששת שיבואו לידי כעס עדיף לכתחילה להכין התבשילים כבר מיום חמישי ולשמור על השלום בית.
ג) **מאכלי שבת** - יש מחמירים שמאכל שנישלח בימי השבוע לכבוד שבת שלא לאוכלו בימי החול קודם השבת ורק הנותר מסעודות השבת מותר בימי החול.
ד) **תפירת בגדים בערב שבת** - מותר לתפור בגדים לכבוד שבת באופן חד פעמי וכשאינה עושה זאת בקביעות אבל שאר מלאכות שעוסקת לצורך פרנסתה צריכה להפסיק לפחות משעת מנחה קטנה כשעתיים וחצי לפני השקיעה.
ה) **סעודה ביום שישי** - מצוה להימנע מאכילת סעודה גדולה ביום שישי כדי שתגיע לשעת הקידוש עם תאבון לסעודה ולכן תגיש לה ולבני ביתה במשך יום שישי סעודה קלה בלבד.
ו) **כביסה ביד** - חז"ל אסרו לכבס ביום שישי כדי שהנשים ישארו פנויות להתעסק בצרכי שבת, ויש מתירים לכבס במכונת כביסה, ובשעת הדחק התירו גם לכבס ביד כגון בגדי תינוקות.
ז) **מיבש כביסה** - מותר להפעיל מייבש כביסה ביום שישי לפני כניסת שבת, ואם אין מנורה דולקת או כל פעולה חשמלית בפתיחת דלת המייבש מותר בשבת להוציא הבגדים היבשים לאחר שהפסיק לפעול כשצריכים הבגדים לשבת או כשיש חשש שהם יתקלקלו.
ח) **תליית כביסה** - מותר לתלות כביסה ביום שישי כדי שתתייבש בשבת, וכן מותר להוריד הבגדים שצריכה להם בשבת ואין חשש של מראית עין.
ט) **רחיצה לכבוד שבת** - מצוה להתרחץ ולחפוף השיער במים חמים וכן לגזוז הציפרנים לכבוד שבת ואם לא הספיקה לפחות תרחץ פניה וידיה במים חמים לכבוד השבת.
י) **שעון שבת** - מותר לערוך מערב שבת שעון שמכבה ומדליק אור חשמל או המזגן או פלאטה חשמלית וכן אשה שצריכה מים חמים מיד במוצ"ש מותר לה ביום שישי לערוך השעון של "בויילר" חשמלי שידליק החימום ביום השבת כדי שהמים יתחממו לצורך רחצה במוצאי שבת.
יא) **עשיית תנאי** - אם חוששת שתצטרך בשבת להאריך זמן של שעון שבת צריכה לעשות תנאי מערב שבת כדי שיהא מותר להאריך הזמן של הפעולה או הכיבוי בשבת ודי בתנאי אחד לכל השנה.

יב) **כיסי בגדים** - מצוה לחפש בכיסי בגדי שבת ולבדוק שאין שם מעות או כל דבר המוקצה, ובמקומות שאין עירוב קיים חשש נוסף שלא תטלטל ברשות הרבים.
יג) **מתג חשמל** - אם עשתה תנאי מערב שבת ואמרה שאחר שיכבה החשמל, תוכל ללחוץ על המתג כדי שלא ידלק שוב,יכולה ללחוץ עליו לאחר שכבה החשמל ואם לא עשתה תנאי יכולה להזיזו במרפק אבל לא בידיים.
יד) **תנור במצב שבת** (**לפני שבת**) - כשאין חומו משתנה מותר להניח בתוכו רק ביום שישי כל סוגי המאכלים בין מבושלים ובין שאינם מבושלים.אבל ביום השבת אין להכניס לתוכו שום מאכל אפילו מבושל כגון לחם לחימום או אורז אלא רק אם קיימים כל תנאי החזרה
טו) **הוצאה מתנור בשבת** - אם יש מאכלים שאינם מבושלים בתוך התנור וכן חצי מבושלים מותר להוציא מהתנור אבל אסור לסגור את התנור בחזרה משום חשש בישול.
טז) "**פלאטה**" / **כיסוי פח** - מותר להשתמש בפלאטה לחימום התבשילים בשבת וכן מותר להניח ביום שישי על ה"פלאטה" כל מאכל בין מבושל ובין שאינו מבושל אבל בשבת מותר להניח רק תבשיל יבש ומבושל.

חשוב לזכור !!!

בחימום מאכלים בשבת יש שני ענינים שצריך להקפיד עליהם במיוחד:
א. שהאוכל יבש ומבושל ואין כאן משום בישול
ב. שאין כאן מחזי כמבשל כלומר שלא ניראית כמבשלת את המאכל בשבת ולכן מניחה את התבשיל לחימום על מקור חום שבו לא מבשלים כל השבוע

מעשה של אשה

ישנם מקרים שמסובבים אותנו ללא הרגשה ומכריחים אותנו להשתנות בהתאם, הנה אחד המהמקרים הללו שקורים ומשנים את האדם ללא תכנונים מוקדמים.
יום שישי ארבע שעות לפני כניסת שבת
משפחת כהן בעיצומם של הכנות ליום שבת הנרות כבר מוכנות והשעון שבת מכוון והחמין על הפלאטה מתחמם לקראת שבת אבל אלחנן התינוק שוב עם חום והקאות ללא הפסקה אין מנוס מזמינים עזרה ראשונה, הרופא נוגע לוחץ בודק , ובפנים חמורות פוסק את דברו יש לנסוע מיד לחדר מיון הילד במצב מאוד חמור.
יום שישי שלוש שעות לפני כניסת שבת
יוצאים לחדר מיון בית חולים לילדים, עוברים סדרת בדיקות בחדר האחות, והאחות אומרת וחורצת הילד במצב חמור, אין סיכוי שתצאו מכאן לפני שבת ולפי הבדיקות

שעשינו יש סיכוי שהתינוק יצטרך עירוי, ואם יתמזל מזלכם תשתחררו בליל שבת.
אבל אנחנו שומרים שבת אמרו שני ההורים כאחד,
ענתה האחות הכל תלוי ברופאים ואם הילד יתאשפז אז יש אפשרות שאחד ההורים ישאר ואם הילד ישתחרר אז אין לכם היכן להיות ותצטרכו לנסוע הביתה אפילו בשבת ואני חושבת שמותר לנסוע בשבת לצורך אוכל נפש....

יום שישי שעתיים לפני כניסת שבת

ההורים המודאגים לא יודעים מה לעשות ולמי לפנות הרופא בודק ואומר גם הוא המצב חמור, יש לעבור סידרת בדיקות שיארכו לפחות שעה והתוצאות גם הם יארכו שעה ואחר כך נחליט אם התינוק יתאשפז או ישתחרר. השאלות החלו מנקרות במוחם ומה יהיה אם נשתחרר אחר כניסת שבת היכן נישן? מה עם קידוש ושלוש סעודות? ואם ח"ו יאמרו שאנו צריכים להשאר כאן ולשהות בבית חולים שבת שלימה...

שעה לפני כניסת שבת

הרופאים מסתודדים בודקים ולא בדיוק יודעים כל אחד מעלה סברה אולי זה ואולי זה אבל מה שבטוח המצב חמור מאוד.
האשה אינה יודעת כללים ברפואה היא יודעת כללים בתפילה באמונה בשפיכת הלב לפני בורא עולם ברגע כזה שכל העולם נגדה שאין מי שיחזיר אותה לביתה עם תינוקה היא מבקשת מבעלה שיכנס איתה לחדר מבודד, ובין רופא לרופא הם נכנסים לחדר ההנקה שנמצא בפינת המסדרון והיא אומרת בעניים דומעות אני לא רוצה להשאר פה שבת ואני רוצה שאלחנן יהא בריא נקבל עלינו קבלה אני ואתה כל אחד לבד ותראה שבחצי שעה הקרובה נצא ותהא ישועה...והם מקבלים שניהם קבלה של מצוה.

ארבעים וחמש דקות לפני כניסת שבת

כשיצאו החוצה לחדר המיון התחלפו המשמרות, רופא חדש ליווה אותם לראות איך יתפתחו העינייניים, יש לו תג על חולצתו שמעיד שהוא רופא מתלמד והוא גם בדק נגע לחץ הזיז את הראש ימינה ואת הרגליים שמאלה ורץ מיד לקרוא לרופא אחר, רופא מומחה. המומחה מסתכל בוחן ופוסק באופן חד משמעי מרים גבותיו בפליאה הילד בריא ואני פוסק שאתם משוחררים...

חמש דקות לפני קבלת שבת

הוא בבית הכנסת בשכונתו בתפילת מנחה והיא מדליקה נרות שבת בביתה ועיניה דומעות מתרגשות וכל כולה אומרת תודה, מודים אנחנו לך ריבון העולמים שלעולם לא עזבתנו ולא תעזבנו...

והוא אמנם יודע שאשתו צדיקה אבל הוא לא יודע עד כמה.

הטמנה

א) **הטמנה** - פירושה עטיפת המאכל או הכלי בכל דבר שנועד לחמם או לשמור על חומו של התבשיל כגון : מגבת, או נייר מגבת, ניילון וכד'. ובערב שבת מותר להטמין רק בדבר ששומר על החום ואינו מוסיף חום כגון בשמיכות וסדינים. ובשבת אסור להטמין אפילו בדבר שאינו מוסיף חום.

ב) **בגדים על פאלטה** - אפשר להקל ולהטמין בערב שבת בבגדים או סדינים סירים על גבי פלאטה חשמלית ותשתדל שהבגדים לא יגעו בפלאטה וחלק מהסירים ישאר מגולה וכן מותר להסיר את הכיסוי בשבת ולהחזירו בתנאי שהתבשיל מבושל כל צורכו.

ג) **פתיחת תנור** - אם הניחה בתוך תנור חשמלי ,או על תנור פח המונח על להבת גז ,פלאטה וכד' מאכלים שאינם מבושלים ופתחה בשבת דלת התנור אסור לסוגרה בחזרה אם המאכלים אינם מבושלים.

ד) **בקבוק תינוק** - מותר להטמין בקבוק של תינוק, שדינו ככלי שני, בתוך מגבת, על מנת לשמור חומו לאורך זמן, אך אין לעטפו במגבת ולהניחו שיתחמם על מקור חום.

ה) **פירות וירקות** - ושאר מאכלים קרים אסור לעטפם בשבת במגבת ולהניחם במקום חם כדי שיתחממו, אבל אם מניחה במקום שאינו מחמם מותר.

ו) **נייר כסף** - יש להחמיר ולא להניח על פלאטה חמה תבשיל או פת עטופה בנייר כסף ואפילו שהתבשיל עטוף מיום שישי ויש שכתבו להקל כשאינה עוטפת את התבשיל כולו אלא משאירה פתח לכניסת אויר קר.

ז) **שקית ניילון** - אסור להכניס לתוך שקית ניילון לחם או תבשיל ולהניחו על הפלאטה או על כל מקור חום אחר משום הטמנה.

ח) **תבשיל שהצטמק** - אם חוששת שהתבשיל יתייבש או ישרף יכולה לפני כניסת שבת להטמין בתוך התבשיל שקית עם מים ובשבת לנקב את השקית כדי שהמים יתערבבו בתבשיל כדי שלא ישרף או יצטמק.

ט) **בקבוק תינוק** - מותר להניח בשבת בקבוק או קופסת שימורים בתוך כלי שני עם מים חמים כדי לחמם ההמאכל שבתוכו.

זהירות סכנה !!!

המחלל שבת, יכול לגרום למזל ביש לעצמו ולכל הנילווים אליו, ולכן לפני שמחפשים כל מיני סגולות להצלחה חובה ללמוד ולא לזלזל בהלכות שבת ששבת שומרת על כל מי ששומר עליה

נרות שבת

א) כל אשה נשואה גרושה או אלמנה וכן רווקה שנימצאת במקום שאין מדליקים נרות חייבת בהדלקת נרות בברכה וטוב ליתן שלוש מטבעות לצדקה לפני הדלקת נרות ותתפלל מיד אחר הדלקת נרות שיתן לה ה' בנים המאירים בתורה.

ב) **שמן זית** - מצווה מן המובחר להדליק בנרות שמן זית ואין הבדל בין שמן זית שנועד למאור לבין שמן זית לבישול ואכילה אלא כל שמן זית שאינו של ערלה והופרשו ממנו תרומות ומעשרות ואורו צלול ויפה מצווה להדליק בו.

ג) **שאר שמנים** - אם אין שמן זית אפשר להדליק בשמן רגיל כגון שמן סויה חמניות וכו' וכן אפשר להשתמש בשמן שנשאר במחבת או בסיר טיגון בתנאי שדולק יפה וצלול.

ד) **נרות שעווה** - בימנו שנרות השעווה מאירים יפה אין חובה להדליק בשמן זית ויכולה להדליק בנרות שעווה.

ה) **חינוך ילדה להדלקת נרות** - ילדה קטנה אינה צריכה להדליק נרות ולכן אין ללמדה להדליק בברכה ואפילו שמתכוונת לשם חינוך אסור ויכולה להדליק ללא ברכה ולהקשיב לאם המברכת.

ו) **הדרה עם הוריה** - תכוון לצאת ידי חובה בנרות שבת. שמדליקים בביתה ואפילו אם רוצה להדליק בחדרה אינה מברכת, אלא תשמע הברכה מבעלת הבית המדליקה.

ז) **פלג המנחה** - אי אפשר לקבל שבת לפני פלג המנחה (שהוא בימות הקיץ כשעה ורבע לפני השקיעה ובימי החורף כשעה לפני השקיעה) והמדליקה נרות מפלג המנחה כגון שמדליקה כשעה לפני השקיעה צריכה לקבל עליה שבת מיד, ואסורה בעשיית מלאכה כדי שיהיה ניכר שהדליקה הנרות לכבוד שבת.

ח) **תפילת מנחה** - ראוי שתתפלל מנחה קודם הדלקת נרות, ואם הדליקה נרות ולא התפללה תפילת מנחה יכולה להתפלל תפילת מנחה של חול אחר הדלקת נרות.

ט) **זמן הדלקה** - ראוי להדליק נרות כעשרים דקות לפני השקיעה ובדיעבד כשלא הדליקה יכולה להדליק עד כחמש דקות לפני השקיעה.

י) **קבלת שבת בהדלקת נרות** - כשמדליקה נרות בחצי שעה לפני השקיעה אם מתנה לפני ההדלקה ואומרת "איני מקבלת שבת בהדלקת נרות", יכולה שלא לקבל שבת בהדלקת נרות ואפילו שהדליקה הנרות בברכה, תקבל שבת מאוחר יותר, ודי בתנאי אחד לכל השנה.

יא) **נגררת אחר הבעל** - כשהאיש מתפלל ערבית מפלג המנחה ומקבל שבת מוקדם, לכתחילה תקבל שבת כשבעלה קיבל שבת ואם אינה יכולה, כגון שלא הספיקה ההכנות לשבת תכוון בליבה שאינה נגררת אחר הבעל ותקבל שבת כהרגלה.

יב) **אמירה לגוי** - לאחר השקיעה אסור להדליק נרות שבת אבל כשעדיין זמן בין השמשות מותר לומר לגוי להדליק והיא לא תברך.
יג) **כשכבו הנרות** - כשעדיין לא קיבלה שבת יכולה להדליקם שוב כשאר מלאכה המותרת לה לפני כניסת שבת ואם קיבלה עליה השבת ועדיין לא שקעה השמש, יכולה לבקש מאחד מבני ביתה שעדיין לא קיבל שבת שידליק בעבורה ללא ברכה.
יד) **ברכת ההדלקה** - יש לברך לפני הדלקת הנרות כדי שתהיה עוברת לעשייתן ולא תכנס לספק ברכה לבטלה ויש הנוהגות להדליק הנרות ומכסות עיניהן מברכות ואח"כ נהנות מאור הנרות.
טו) **נוסח הברכה** - להדליק "נר של שבת" ואפילו שמדליקה הרבה נרות כי עיקר החיוב הוא נר אחד וביום טוב שחל בשבת מברכת להדליק נר של שבת ויום טוב ואם לא הזכירה שבת או יום טוב יצאה ידי חובה.
טז) **ברכת שהחיינו** - אשה המדליקה פעם ראשונה בחייה נרות שבת אינה מברכת שהחיינו על הדלקה זו וכדאי שתלבש בגד חדש ותברך עליו שהחיינו ותכוון גם על הדלקת נרות.
יז) **כשהדליקה ולא בירכה** - אם סיימה להדליק את כל הנרות ומיד נזכרה ששכחה לברך אינה מברכת ורק אם נשארו עוד נרות להדליק ואפילו נר אחד מברכת עליו.
יח) **מספר הנרות** - מעיקר הדין די בהדלקת נר אחד בלבד כשיש הנאה מאורו והמנהג כיום להדליק לפחות שתי נרות. ויש הנוהגות להדליק נרות כמספר נפשות בני הבית וצריכה להקפיד להדליק מספר הנרות שרגילה בו.
יט) **כששכחה להדליק נרות** - צריכה להוסיף נר נוסף על מה שרגילה ואם מדליקה בשמן צריכה להוסיף שמן כקנס על כך שלא הדליקה ואם לא הדליקה מאונס או השאירה אור החשמל שדולק ומאיר את הבית אינה צריכה קנס.
כ) **התרת נדרים** - הנוהגת להדליק מספר מסויים של נרות ורוצה להפחית מספר הנרות, וכן אם נהגה להדליק בשמן ורוצה לשנות לנר רגיל צריכה התרת נדרים.
כא) **שימוש בנרות** - אם כבה הגפרור, ועדיין לא סיימה להדליק את כל הנרות, אין להדליקו מנר שבת אלא תדליק גפרור אחר, או שתדליק שאר הנרות מנר שהודלק לכבוד שבת. וכן אין לחמם נר בנר שבת כדי להדביקו שאין משתמשים בנרות שבת לצורך תשמיש אחר מלבד אור.
כב) **אופן ההדלקה** - יש להדליק את רוב הפתילה בנר ורק לאחר שהאש אחזה היטב בפתילה לעבור לנר השני כדי שלא יחשב כאילו נדלקה מאליה.

כג) **בל תשחית** - אין להשתמש בנרות יקרים או בכמות גדולה של שמן משום בל תשחית. אלא תשים כמות שמן או נרות שידלקו למשך זמן הלילה בלבד.
כד) **כיבוי הגפרור** - אם אינה מקבלת שבת בהדלקת נרות יכולה לכבות הגפרור וכן להחזיר הגפרורים למקומם, אבל אם מקבלת שבת לאחר הדלקת הנרות אין לכבות את הגפרור אלא יש להניחו שיתכבה מאיליו.
כה) **הגבהת השמן במים** - מותר לשים מים בכוסיות השמן כשבכוונתה במים להגביה הנרות או כשמתכוונת לנוי כגון שהמים מתחת לשמן צבועים בצבע מאכל , אבל אם רצונה כדי שהמים יכבו הנר אסור לשים מים בכוסית השמן ואפילו שעדיין לא נכנסה השבת.
כו) **מקום הנחתם** - לכתחילה יש להדליק הנרות במקום האכילה ויש להשאירם היכן שהודלקו ואם צריכה להעבירם למקום אחר כגון יולדת שהביאו לה להדליק נרות סמוך למיטתה או כשיש ילדים קטנים שיכולים להינזק מותר להניח הנרות אחר ההדלקה במקום גבוה בתנאי שייהנו מאורם.
כז) **אור החשמל** - יש המקפידים לכבות את האורות לפני הדלקת הנרות כדי שאור הנרות יאיר את הבית לפני אור החשמל ויש שאינם מקפידים בזה.
כח) **כבוד הנרות** - אסור לעשות מול הנרות כל תשמיש בזוי כהחלפה לתינוק או להושיב קטן שעושה צרכיו בכלי או לשהות ליד הנרות שלא בצניעות ואם מתארחת בביתה אשה שאינה צנועה תסביר לה את ההלכה בנועם.
כט) **המתארחת בשבת** - כשיש לה חדר נפרד צריכה להדליק בחדרה בברכה, ואם אינה יכולה להדליק בחדרה מסיבות שונות תדליק ללא ברכה יחד עם בעלת הבית ותכוון לצאת בברכתה של בעלת הבית.
ל) **המתארחת לסעודת שבת** - החוזרת לישון בביתה תדליק בביתה נרות ארוכים שידלקו למשך זמן רב, עד שתחזור לביתה ותיהנה מאור הנרות. וכשחוששת שהנרות יכבו עד שתגיע לביתה יכולה להדליק אור החשמל בנוסף ולסמוך עליו כדי שלא תחשב ברכתה לכטלה.
לא) **המתארחת בבית מלון** - לכתחילה תבקש אישור מהנהלת בית המלון להדליק בחדרה בהתאם להוראות הבטיחות של המלון, ובליל שבת תשתדל לחזור לחדרה בעוד הנרות דולקות.

לב) **כשאין אפשרות להדליק בחדר המלון** - אם הנהלת המלון אוסרת בכל אופן להדליק בחדרים תקפיד להדליק הראשונה בחדר אוכל ותברך, (ואם הדליקו לפניה לא תברך) או, תדליק אור חשמל בברכה בחדרה ויצאה ידי חובה.

לג) **אכילה ושתייה** - מרגע שקיבלה על עצמה שבת אסורה באכילה ושתייה עד הקידוש ואפילו מים אין לה לשתות ואם חייבת לאכול תקדש לעצמה.

לד) **שתיית מים אחר הדלקת נרות** - אשה שהדליקה נרות שבת וצמאה מאוד לשתיית מים או שנזכרה שצריכה לבלוע תרופה יכולה להקל ולשתות מים או תרופה ללא קידוש כל עוד לא שקעה השמש.

לה) **לעיסת מסטיק** - אפילו שאסור לאכול לפני הקידוש, אם נישאר בפיה גומי לעיסה (מסטיק) ללא טעם וריח כלל אינה חייבת לזורקו.

ברשות השבת

בשבת אין רשות לדבר דברי חולין או תכנונים לימי החול ואפילו שלפני שמתחילים לתכנן מבקשים ברשות השבת

אין רשות !!

ידוע לכל

שברגעי עשיית מצוה המיוחדת לנשים כגון הדלקת נרות

יש עת רצון יותר מתמיד ולכן

תתן מעות לצדקה

תקבל עליה איזו מצוה או הנהגה טובה

ואז תתפלל ותבקש על בעלה וילדיה

וה' תפילתה ישמע

קידוש של שבת

א) נשים חייבות בקידוש מן התורה, ולכן יכולה להוציא את בני ביתה גברים ונשים אך מטעמי צניעות נכון לנהוג כך רק בשעת הדחק כשאין אדם אחר שיכול לקדש.

ב) **קידוש במקום סעודה** - היכן ששומעת הקידוש צריכה לאכול פת או לפחות כזית מזונות או רביעית יין ורק כך יוצאת ידי חובת קידוש בין בלילה ובין ביום ולכתחילה צריך שהקידוש והסעודה יהיו באותו מקום.

ג) **רביעית יין או כזית מזונות** - המתארחת בבית מלון או בשבת חתן וכלה וכד' וקשה לה לחכות לשעת הסעודה יכולה לצאת ידי חובת קידוש (בשמיעה או שתקדש בעצמה) ולאכול כזית מזונות, או לשתות רביעית יין, כדי שתתחייב בברכה אחרונה ותצא ידי חובת קידוש במקום הסעודה.

ד) **כוס חד פעמי** - אין חובה לקדש על כוס מיוחדת לקידוש אלא יכולה לקדש על כוס זכוכית או חרס ופלסטיק וכשאין כוס אחרת מותר אפילו על כוס חד פעמי.
ה) **מוציאה ידי חובה** - אשה מוציאה את האחרים ידי חובת קידוש בתנאי שמקדשת כהלכה ושותה שיעור מלא לוגמיו (כרביעית יין), ובדיעבד כשאחד מהמתכוונים לצאת ידי חובה שתה או מה ששתו כולם היצטרף לשיעור רביעית יצאו ידי חובה.
ו) **שתייה מהיין** -המקדש על היין חייב לשתות רביעית יין כדי לצאת חובת קידוש. ושאר השומעים אינם חייבים לשתות מיין הקידוש ומ"מ מצווה לטעום מהקידוש לחיבוב המצווה.
ז) **עמידה** - אין חובה לשבת או לעמוד בשעת הקידוש בין קידוש בליל שבת או קידוש של יום שבת ולכן כשאין בכוחה לעמוד יכולה לשבת בזמן הקידוש, (ואפילו אם שמעה הקידוש כשיושבת וטעמה בעמידה אינו מעכב כלל).
ח) **תינוק בידיים** - צריכה להיות קשובה לברכת המקדש ולכוון לצאת ידי חובה, ואסור לעשות אפילו מעשה קל ולכתחילה כשמתכוונת לצאת ידי חובה אין להאכיל או להניק ורק כשהתינוק בוכה ואינה יכולה להתרכז ולשמוע הקידוש יכולה להקל.
ט) **יין מגולה** - לא מקדשים על יין שנשאר מגולה בלילה ולכן יין שנשאר מקידוש הלילה חובה לכסותו ואם שהה במקרר ללא מכסה אפשר להקל.
י) **יין שנשאר מהקידוש** - לא תחזיר מיד לבקבוק את היין הנותר בכוס הקידוש אלא תמזוג מעט יין מהבקבוק ליין הנשאר בכוס ואחר כך תחזיר הכל לבקבוק היין.
יא) **יין מהכוס שהוחזר לבקבוק** - אם החזירה לבקבוק היין את היין הנשאר בכוס, והכמות הכללית של היין שהיה בבקבוק גדולה יותר מהיין שהוחזר מותר לקדש על יין זה.
יב) **ילד קטן** - אינה יוצאת ידי חובה על ידי קטן מתחת לגיל שלוש עשרה, ואם אינה יודעת לקדש תחזור אחריו מילה במילה כל נוסח הקידוש ותשתה רביעית יין מכוס הקידוש כדין המקדש לעצמו.
יג) **בדיעבד כשיצאה מהחדר** - אשה שלפתע בזמן הקידוש יצאה לחדר אחר ושמעה את הקידוש מהחדר השני אם המקדש כיוון להוציאה והיא התכוונה לצאת ידי חובה יצאה ידי חובה ואין צריכה לקדש שוב.

קידוש שחרית של שבת ויו"ט

א) **קידושא רבה** - קידוש שחרית של שבת ויו"ט נקרא קידושא רבא וכל חובת הקידוש היא ברכת בורא פרי הגפן בלבד ולכן אם לא שמעה את הפסוקים שלפני הקידוש ושמעה רק את ברכת בורא פרי הגפן יצאה די חובה.

ב) **הפסיקה בדיבור**- כשהפסיקה בדיבור לאחר ברכת בורא פרי הגפן אינה צריכה לחזור ולקדש שוב ואם רוצה לשתות מהיין צריכה לברך שוב בורא פרי הגפן.
ג) **חולה** -התירו לחולה לאכול קודם תפלת שחרית, כגון יולדת בימים הסמוכים ללידתה וראוי שתצא ידי חובת קידוש לפני כן.
ד) **קידוש על בירה** - כשאינה יכולה להמתין לבעלה שיקדש או שאין לה יין לקידוש תתפלל תפילת שחרית ותקדש על בירה לבנה או מיץ טבעי.

סעודות שבת

א) נשים חייבות בלחם משנה ולברך ולבצוע על שתי ככרות פת שלימות ובסעודות שבת צריך לאכול לכתחילה פת יותר משיעור כביצה, (כחמישים וארבע גרם) ורק מי שחולה וקשה לה תאכל לפחות כזית פת ולא תברך על נטילת ידיים.
ב) **דגים ובשר** - אינה צריכה להכריח עצמה לאכול מאכלים ותבשילים שאינם לטעמה ואינם ערבים לה אלא תאכל רק מה שגורם לה לעונג שבת.
ג) **סעודה שניה** - יש להכין מאכלים יותר משובחים לסעודת הבוקר של יום השבת שסעודה שניה חשובה יותר מסעודה ראשונה של ליל שבת.
ד) **סעודה שלישית** - לכתחילה עם לחם משנה וכשקשה יכולה להקל ולאכול כזית מיני מזונות או פירות או בשר או לשתות רביעית יין.
ה) **פת קפואה** - כגון חלה או פיתה, לכתחילה אין לצרף חלה קפואה ללחם משנה אבל בשעת הדחק כשאין לה אפשרות להשאיל מהשכנים יכולה להקל ולצרף ללחם משנה פת קפואה.
ו) **שירי שבת** - צריכה להיזהר ולא לשיר בקול שירי שבת ליד קרובים כיון כל שהותר הוא ליד בעלה וילדיה או אביה בלבד ואפילו ליד אחיה יש שכתבו להחמיר.
ז) **דיאטה** - כשנמצאת בפיקוח תזונה, ואכילתה תגרום לה צער ועוגמת נפש תאכל לפחות פת כשיעור לחיוב סעודת שבת ומשאר המאכלים פטורה.

אזהרה !!!
שולחן שבת זה לא הזמן להתלונן או ל"קטר"
ואפילו כשכולם יושבים יחדיו ויש צורך להעיר ולבקר
צריך להיזהר שלא לגרום למריבות
וכל מה שיש להגיד כדי לתקן לשמור למוצאי שבת לאחר ההבדלה
ואם נשכח מה שרצינו לומר לא נורא... נזכר בשבת הבאה...

הבדלה

א) **בעל ואשה** - כשהאיש מחמיר על עצמו ביציאת השבת כדעת רבינו תם מותר לו לומר לאשתו לעשות מלאכות בעבורו, ואשה הרוצה להחמיר על עצמה ביציאת השבת חייבת לקבל הסכמת בעלה לכך.

ב) **אכילה ושתייה** - אין לאכול לפני הבדלה ואפילו שממתינה זמן רב, ואם מוכרחה לאכול חייבת להבדיל על כוס יין בשמים ונר אבל שתיית מים בלבד (ללא טעמים) מותרת אפילו ללא הבדלה.

ג) **ברוך המבדיל** - כשיצאה שבת ועדיין לא הבדילה אומרת ברוך המבדיל בין קודש לחול ואפילו שיכולה לעשות מלאכה אסורה באכילה עד ההבדלה על הכוס.

ד) **חייבת בהבדלה** - כשם שחייבת בקידוש, כך חייבת בהבדלה ולכן אם אין מי שיבדיל בשבילה תעשה הבדלה לעצמה ויכולה להבדיל ולהוציא ידי חובה את בעלה וילדיה והמבדילה לעצמה חייבת לשתות מהיין כדין האיש כדי שברכת בורא פרי הגפן לא תהא לבטלה.

ה) **שתייה מהיין** - נהגו נשים שלא לשתות מיין ההבדלה מטעמים שונים אבל כשאין מי שיבדיל לה והיא מבדילה לעצמה חייבת לשתות רביעית יין כדין קידוש, ולא תחשוש שזכות המצוה שומרת ומגנה ואינה גורמת נזק.

ו) **שיעור שתיה מהיין** - המבדילה לעצמה צריכה לשתות רביעית יין ואם אינה יכולה לשתות, תטעם מהיין כדי שברכתה לא תהיה לבטלה ואדם אחר ישתה רביעית (ואפשר קטן שהגיע לגיל חינוך).

ז) **ברכת מאורי האש** - לכתחילה צריכה להיות קרובה לנר בשיעור שיכולה ליהנות מהאור ובדיעבד גם כשהייתה רחוקה יצאה ידי חובה.

ח) **דיברה בין הברכות** - כששמעה הבדלה והפסיקה בדיבור בין הברכות של ההבדלה אינה צריכה להבדיל שוב אבל בברכות ההבדלה חייבת להאזין היטב ולא להסיח דעתה כדי שלא תיכנס לספק אם יצאה ידי חובה.

ט) **המאריכה בסעודה שלישית**- הצריכה לברך ברכת המזון לפני ההבדלה תקפיד שלא לסעוד סעודה רביעית מיד אחר ברכת המזון משום חשש ברכה שאינה צריכה אלא יש לשהות שיעור זמן של הפסק והסחת דעת כדי שתוכל לברך שוב המוציא.

י) **סעודה רביעית** - נשים חייבות בסעודה רביעית ולכתחילה טוב שיבצעו על פת ואם לא יכולה לפחות תאכל מזונות או פירות או לשתות רביעית יין או מיץ ענבים כדי שיעור ברכה אחרונה כדין סעודה שלישית.

יא) **זמן סעודה רביעית** - לכתחילה טוב להקדים את סעודה רביעית כדי שתהיה סמוכה ליציאת השבת ובבגדי שבת ואם אינה יכולה סמוך תשתדל עד חצות לילה ובדיעבד יכולה לאכול עד עלות השחר.

יב) **נרות** - יש הנוהגות להדליק נרות לכבוד דוד המלך בסעודה רביעית וטוב שיאמרו על מנהגן בלי נדר.

דיני הכנה משבת לחול

א) מפני כבוד השבת אין להכין בשבת לצורך מוצ"ש או לימי השבוע ואפילו טרחה מועטת אסורה אבל טרחה שהיא לצורך השבת כגון ניקיון מפני הזבובים או ריח רע וכן לסדר הבית לכבוד שבת, מותר.

ב) **הכנות שונות** - אשה הצריכה להתכונן ליציאה במוצאי שבת אין לה להתחיל בהכנות לפני יציאת השבת ואפילו ללבוש בגדים לאירוע אסור ואם לובשת לכבוד שבת מותר לה להשאר עם הלבוש עד מוצאי שבת.

ג) **קיפול בגדים** - אין לקפל בגדים, מגבות וכד' לצורך ימי החול אבל כדי לשמור על הסדר בבית, לכבוד השבת אפשר בתנאי שמקפלת ללא קיפול קבוע ובשינוי מקום הקפלים בבגדים.

ד) **סידור מצעים ומיטות** - מותר לקפל ולסדר המצעים רק כשצריכה להכנס לחדר במשך השבת וכוונתה כדי לכבד השבת ואם לא כן אסור לסדר את החדר.

ה) **שטיפת כלים** - מותר לשטוף כוסות אם שוטפת לצורך השבת ומתכוונת להשתמש בכוסות אלו בשבת, אבל שאר כלים אסור לשטוף , אלא רק כשיש צורך להשתמש בהן בשבת.

ו) **אריזת מזוודות בשבת** - המתארחים אצל קרוביהם או בבית מלון אין להם לארוז חפצים לפני צאת השבת ואפילו תיק קטן אין להכין לצורך מוצאי השבת.

ז) **הלבשת ילדים** - מותר להלבשי הקטנים בבגדי שינה לפני ההבדלה כשזוהי דרכם להתלבש בשעה זו בימי השבוע וגם אינה מתכוונת להקל מעליה טורח הלבשתם במוצ"ש.

ח) **איסוף צעצועים** - מותר לאסוף צעצועים המפוזרים בבית כשכוונתה שהבית יהיה מסודר לכבוד שבת ובתנאי שיהיו צעצועים שאינם מוקצים ומותרים בטלטול.

ט) **ילקוט בית הספר** - הכנת מערכת שעות (ספרים ומחברות הנחוצים למשך השבוע) אסורה משום מכין משבת לחול.

י) **רחיצת ילדים קטנים**- אם דרכה לקלח הילדים כל יום בזמן קבוע ועושה זאת לניקיונם הגופני וכדי לשמור על בריאותם מותר לקלחם, (ויש לקלחם בדרך המותרת

על פי ההלכה ללא ספוג רחצה וכן ללא מים חמים שהוחמו בבויילר) אבל אין לקלחם לכתחילה בשביל להקל מעליה טורח רחיצתם במוצ"ש.

יא) **מותר לישון בשבת** - כדי להיות ערנית במוצ"ש ובלבד שלא תאמר זאת בפירוש שעושה כן לשם מוצ"ש.

יב) **הפשרת אוכל קפוא לצורך מוצ"ש** - אין להוציא מתא ההקפאה בשבת מאכלים כדי להכינם למוצ"ש ואם צריכה מהמאכל גם לצורך השבת מותר.

יג) **מכונת כביסה** - הכנסת בגדים למכונת הכביסה מותרת רק כדי למנוע ביזיון לשבת כגון שבגדי התינוקות מדיפים ריח רע או שדרכה בימי השבוע להניחם במכונת כביסה ואין פעולה חשמלית בפתיחת המכונה ובסגירתה.

יד) **כשיוצאת בשבת** - היוצאת מביתה בשבת ואינה מתכוונת לחזור לביתה עד מוצאי שבת אסור לה להרים הכלים ולנקות השולחן ורק אם מתכוונת לחזור לביתה לפני צאת השבת יכולה לסדר שולחן לכבוד השבת.

זהירות..!!!

אומנם יש פעמים שהתירו לשנות למען השלום

אבל אין שום היתר לחלל שבת בשביל שלום בית..

טו) **הורדת כביסה** - כשיש גשם או אבק אפשר להוריד בשבת אפילו שהבגדים היו רטובים בין השמשות ומותר להורידם ולקפלם בשינוי ולהכניסם לארון כדי לשמור על הסדר וכבוד השבת.

טז) **מחסנית טיטולים** - כלי פלסטיק המיועד להכיל בתוכו מלאי של טיטולים ומותקן בדרך כלל ליד מיטת התינוק שהתרוקן מותר למלאתו בשבת אם צריכה לטיטולים במשך השבת ואפילו כשצריכה לטיטול אחד מותר למלא כל תכולתו.

יז) **פינוי השולחן** - אין לפנות השולחן משיורי מאכל וכלי אכילה אחר סעודה שלישית אלא יש להניח הכל עד לאחר ההבדלה ואם צריכה לשולחן בשבת או שעושה כן מפני כבוד השבת מותר לפנות הכלים.

יח) **מתקן יבוש כלים** - כאשר הדיחה כלים באופן המותר ולצורך השבת מותר לה להניחם במקומם המתאים על מנת לשמור על הסדר במטבח.

יט) **לרוקן פח אשפה**- מותר לרוקן פח אשפה שיש בו שיורי מזון או פסולת שיש בה ריח רע הפוגם בכבוד השבת ואפילו לאחר סעודה שלישית כל שעושה זאת לצורך ולכבוד שבת.

כ) **הכנת בגדים** - אין להכין בגדים למוצאי שבת על מנת שיהיו מוכנים מיד במוצאי שבת שזוהי ההכנה האסורה אלא יכולה ללבשם לכבוד שבת כגון לסעודה שלישית ולהמשיך לבישתם עד מוצאי שבת

כא) **הקפאת מים ושאר משקאות** - אין להקפיא שתיה או שאר מאכלים לצורך מוצ"ש וכן אין להכניס למקרר בקבוקי שתיה על מנת שיהיו קרים במוצאי שבת משום הכנה משבת לחול

מוקצה

חכמים אסרו לטלטל חפצים מסוימים בשבת שמא יעשו בהם מלאכת חול. או שיזלזלו בכבוד השבת וכאן הבאנו את עיקרי כללי המוקצה הנפוצים בבית.

א) **כלי שמלאכתו לאיסור** - אסור להרים כלי שדרך ההשתמשות בו בימי החול מביאה לידי עשיית מעשה איסור בשבת כגון מברג או גפרורים וכד' אבל מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו.

ב) **טלטול לצורך גופו** -כשיש צורך הכרחי להשתמש בכלי שמלאכתו לאיסור כגון בפטיש שנחשב לכלי שמלאכתו לאיסור מותר להשתמש בו כדי לפצח אגוזים.

ג) **טלטול לצורך מקומו** - מותר להרים כלי שמלאכתו לאיסור לצורך מקומו כגון שצריכה את המקום שמונח עליו, כגון אם יש על השולחן כלי כתיבה מותר להרימם כשצריכה לאכול על השולחן וכד'.

ד) **מוקצה מחמת חסרון כיס** - הגדרתו כלי מלאכתו לאיסור וחשוב לה ושומרת עליו שלא ינזק ע"י תשמיש אחר כגון: מצלמה, טלפון נייד יקר או דיסק של נגינה וכד'.

ה) **טלטולו** - מוקצה מחמת חסרון כיס אסור לטלטלו כלל ואפילו שיש חשש שינזק או יגנב ואפילו אם שכחה בחצר חפץ יקר כגון טלפון נייד ויש חשש שיירטב במים אין להרימו ולהכניסו למקומו בשבת.

ו) **מוקצה מחמת גופו** - הגדרתו חפץ שאין בו שימוש ואינו ראוי למאכל אדם או בהמה, ולא חשבה עליו ככלי לפני שבת.אסור בטלטול כגון: גפרור שרוף שאינו כלי ואינו ראוי למאכל, ולא חשבו להשתמש בו לפני שבת נחשב כמוקצה מחמת גופו אין לטלטלו כלל.

ז) **נייר עטיפה של ממתקים** - שאין בו שיירי מאכל הרי הוא כמוקצה מחמת גופו שאינו כלי, אינו ראוי לאכילה ולא חשבה עליהם לכלי ואם חשבה עליו לכלי (כגון: נייר עטיפה של קרמבו למשחק) אינו מוקצה.

ח) **קטן שאוחז מוקצה** - אין להרים ילד קטן שיש בידו מוקצה שמא יפול המוקצה ויבואו להרימו, וילד הבוכה מאוד ויש סכנה לבריאותו מותר להרימו כשיש בידו חפץ

חסר ערך, אבל כשיש בידו חפץ חשוב כגון שלט של מזגן, או מצלמה יקרה וכד' אין להרימו אפילו שבוכה מאוד, ומותר לומר לו להניחן במקום המשתמר.

ט) **נגיעה במוקצה** - כל מוקצה שאינו זז ומתנדנד כשנוגעים בו וכן לא משמיע קול בנגיעה מותר לגעת בו ולהשען עליו ולכן מותר לשבת על מכונית כשאין חשש של אזעקה וכן מותר להניח בגדים על מייבש או מכונת כביסה וכד'.

א) **אבזם חגורה שהתפרק** - אם דרכה לפרק ולהחזיר בכל ימי השבוע ויש חשיבות לחלקיו ככלים מותר לטלטלו למקום המשתמר ואין להחזירו לחגורה.

ב) **אבקות וחומרים להכנת תבשילים** - שאינם ראויים למאכל אדם או בהמה כגון אבקת אפיה, קמח, אורז, אטריות דינם כמוקצה מחמת גופו.

ג) **אגרטל עם פרחי נוי או פרחי פלסטיק** -כשיש מים באגרטל הראויים לשתיית אדם או בע"ח אינו מוקצה ומותר בטלטול,ואם יש בו ריח רע ומאוס מותר לטלטלו.

ד) **אוכל מקולקל** - ושאר מאכלים מאוסים שאינם ראויים לאכילת אדם אם אינו ראוי למאכל בעלי חיים דינו כמוקצה מחמת גופו ואין לטלטלו כלל ואם צריכה להרימו מהשולחן יכולה להרימו בשינוי כגון במפת ניילון יחד עם שאר שיירי המאכל.

ה) **אלבום תמונות** - מותר בשבת להסתכל באלבום תמונות שדינו ככלי שמלאכתו להיתר.

ו) **אקווריום דגים** - צנצנת זכוכית שיש בה דגים לנוי אין לטלטלם אלא רק במקום שיש צער בעלי חיים.

ז) **ארנק ללא כסף** - מותר בטלטול רק שצריכה להוציא מתוכו מפתחות וכד'.

ח) **ארנק עם כסף** - אין לטלטלו כדי להוציא מפתח מתוכו וכד' כמוקצה מחמת גופו.

ט) **בושם לגוף** (**נוזלי**) - אינו מוקצה ומותר להשתמש בו בשבת אבל אין לבשם את הבגדים וכן אין לפזר ריח טוב על אריגים שטיחים וכד אבל לפזר בישום באויר מותר בכל עניין.

י) **בעלי חיים** - אפילו שמיועדים לשעשוע ומשחק אסורים בטלטול כמוקצה מחמת גופו שאין לטלטלו כלל.

יא) **כפתור גז שבתנור גז** - אם התפרק בשבת ודרכו להיתפרק בימי השבוע מותר לטלטלו ולהחזירו, ואם כבתה האש והגז דולף מותר לסגור את ברז הגז.

יב) **בשר קפוא** - כיון שאינו ראוי לאכילה דינו כמוקצה מחמת גופו ואין לטלטלו במקרר אלא אם יש שהות בשבת שיפשיר ויהא ראוי בשבת אבל מותר להזיזו כלאחר יד.

יג) **גוזז ציפורניים** - כלי שמלאכתו לאיסור ואין לטלטלו אלא לצורך גופו או מקומו.

יד) **ג'וקים ,נמלים** - אסור להרוג נמלים או ג'וקים ואסור לרסס ישירות עליהם אלא רק כדי להרחיקם.
טו) **ג'ל מריחה לשיער או לגוף** - ושאר משחות שאסורות במריחה דינן כמוקצה מחמת גופו שאין לטלטלו.
טז) **גלילי נייר** - אלומיניום, ניילון, שצריך לחותכם אסורים בטלטול כמוקצה מחמת חסרון כיס.
יז) **גרביים אלסטיות** - ושאר תחבושות אלסטיות מותר ללובשם בשבת כדי להקל על הכאבים.
יח) **דלי לשטיפת רצפות** - דינו ככלי שמלאכתו לאיסור ומותר להשתמש בו למילוי מים ולשאר מלאכות המותרות בשבת.
יט) **ויטמינים או גלולות** (**שאינן לרפואה**) - אינן מוקצה ומותר לטלטלם ואפילו שלא משתמשת בהם בשבת וכל שכן שמותר למעוברת או מניקה שצריכות לחזק את גופן.
כ) **זכוכיות שבורות** - וכן שאר שברים בבית שיכולים להזיק ולגרום חבלה מותר לטאטא ולהרימם ולהניחם באשפה או במקום שלא תהיה בו סכנה.
כא) **חומרי ניקוי** - מותר לטלטלם כשצריכה להעביר ריח רע ומותר לחטא מחיידקים לצורך ניקוי כיור או שירותים.
כב) **כלי שהתפרק מלול או עגלה וכד'** - אם אין הדרך לפרקו אסור לטלטלו בשבת שמא תתקן את הכלים שהיתפרקו.
כג) **טיטול מלוכלך או טישו משומש** - וכל דבר שיש בו ריח רע, ומפריע לכבוד השבת נחשב כמוקצה מחמת מיאוס ומותר להרימו ולזרקו לפח מפני כבוד הבריות.
כד) **טלפון נייד** - מוקצה מחמת חסרון כיס ואין לטלטלו ואפילו אם שכחה אותו במקום שיכול להינזק כגון בחצר ובימי הגשמים אסור להכניסו.
כה) **כביסה** -אטבי כביסה -שנועדו לתליית כביסה רטובה מותר לטלטלם לצורך גופם או מקומם.
כו) **כביסה** - גיגית כביסה - אפילו שמשתמשים בה לדברים המותרים בשבת מכל מקום מותר לטלטלה רק לצורך כגון שרוצה להניח בה בגדים נקיים ויבשים וכד'.
כז) **כביסה** - במייבש כביסה - כשלא גורמת לשום פעולה חשמלית והבגדים יבשים מותר להוציאן כדי ללבשם בשבת או כשחוששת שמא יינזקו בתוך המייבש.
כח) **כביסה יבשה** - כשחוששת שהכביסה לא תינזק מגשם או מאבק או שזקוקה לבגד בשבת מותר להורידה מהחבל כביסה.

כט) **כותש שום** - כלי שמלאכתו לאיסור. ומותר לטלטלו רק לצורך גופו או מקומו כדין פטיש לשבירת האגוזים.
ל) **כיס עם מעות בבגד** - הבגד מותר בלבישה כשהכיס עם ביטנה פנימית התפורה בבגד ואפילו שיש מעות אבל כשהכיס עשוי מהבגד וללא ביטנה פנימית כגון כיס שיש בחולצות הגברים אין לטלטל הבגד.
לא) **כיסוי של בור ניקוז במקלחת**- אין להרים ולטלטל המכסה של בור הניקוז אפילו כשיש לו ידית אחיזה.
לב) **כלי תפירה** - וכן חוברת לימוד תפירה אין לטלטלם ככלי שמלאכתו לאיסור.
לג) **כלי איפור** - כשיש לה כלי איפור יקרים שאסורים בשבת וחוששת שינזקו דינם מוקצה מחמת חסרון כיס.
לד) **כלי חשמל** - טייפ, מייבש שיער וכד' הם כלי שמלאכתו לאיסור ומתירים לטלטלם לצורך גופו או מקומו וי"א שדינם כמוקצה מחמת חסרון כיס ולכן אין לטלטלם בשבת.
לה) **כלי בישול** - סירים ומחבתות והמיכסים דינם כמוקצה ככלי שמלאכתו לאיסור שמותר לטלטלו רק לצורך גופו או לצורך מקומו ולכן אם הכלי מונח במקום שאינו מפריע אין לטלטלו.
לו) **כלים חד פעמים משומשים** - אם הדרך לזורקם לאשפה לאחר שימושם אסורים בטלטול ומותר לטלטלם כשמאוסים ופוגמים בכבוד השבת ואם נוהגת להשתמש בהם שוב כגון לאיסוף פסולת וכד' מותרים בטלטול.
לז) **כלי שיש עליו מוקצה וגם ודבר המותר** - כשצריכה להרים כלי שיש בתוכו מוקצה וגם דבר המותר יכולה לטלטלו, רק בתנאי כשהדבר המותר חשוב יותר מהדבר האסור.
לח) **כלי כתיבה** - נחשבים ככלי שמלאכתו לאיסור כיון שיכולה להגיע לידי כתיבה ומותר לטלטלם כשצריכה למקומם או להשתמש לצורך גופם.
לט) **מגירה שיש בתוכה דברים האסורים בטלטול** - אין לפותחה בשבת אבל אם יש בה דברים חשובים שמותרים בטלטול בשבת מותרת לפותחה.
מ) **כפתור שנפל מהבגד** - ואפילו כשנפל בשבת אין לו דין מוקצה ומותר לטלטלו.
מא) **מאוורר שאין לו מנורה** - כשחם מאוד ומצטערת מותר לטלטלו אפילו כשפועל כדין כלי שמלאכתו לאיסור.
מב) **מאוורר שיש לו מנורה** - אין לטלטלו בשבת כלל בשעה שעובד אלא רק בשינוי ואם צריך לקרר קטן שחולה מותר לטלטלו גם בשעה שהמאוורר פועל.
מג) **מברשת שיער, מסרק** - שאסורים בשימוש בשבת כגון מברשת שאינה רכה נחשבים ככלי שמלאכתו לאיסור שמותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו.

מד) **מגב** - כלי שמלאכתו לאיסור ולכן אם נשפכו מים מותר להשתמש בו כדי לגרוף המים ומותר לשפוך מעט מים כדי לנקות משקה דביק שנשפך וכד'.
מה) **מד חום**, **מד סוכר**, **מד לחץ דם** - מוקצה מחמת חסרון כיס ואם אינו פועל על חשמל או סוללות מותר למדוד מצבו של חולה שאין בו סכנה.
מו) **מוקצה בעגלה** - כששכחה בעגלה מוקצה ויש בעגלה חפצים המותרים בטלטול שערכם רב יותר מן המוקצה מותר לטלטל העגלה ויכולה לנער המוקצה מהעגלה.
מז) **מחט שהתעקמה או נשברה** - אין לטלטלה כמוקצה מחמת גופו ואסור לישרה ולתקנה וכן מזלג או כפית שהתעקמה וכן סיכת ביטחון אסור לישרם.
מח) **מטאטא שלם** - מותר בטלטול וכן מותר לטאטא הבית אבל כשהתפרק אין לטלטל המקל כלל שנחשב כמוקצה מחמת גופו ובפרט כשיש חשש שמא יבוא ויתקן.
מט) **מיטה שיש עליה מעות או מוקצה** - אם שכחה על המיטה דבר שהוא מוקצה כגון טלפון סלולרי או מצלמה ושאר מוקצה מותר לנער המוקצה ולהפילו ואם הוא כלי שמלאכתו לאיסור כגון כלי כתיבה או גפרורים מותר להרימו ולהניחו במקומו.
נ) **כפתור חשמל** - מותר להזיזו בשינוי רק כשהשעון שבת הפסיק פעולת החשמל והאור כבוי וכדי שלא ידלק כשהזרם יחודש אך הזזת הכפתור כדי שידלק אסורה.
נא) **מכשיר אדים קר** - הפועל ע"י מאוורר פנימי המייבש את המים ללא חימום מותר לטלטלו לצורך קטן גם בשעה שפועל וכן מותר להוסיף בו מים בשעה שעובד.
נב) **מכשיר אניהלציה** - מוקצה מחמת חסרון כיס ואין לטלטלו כלל בשבת וכשצריך להפעילו (ע"י שעון שבת) מותר לטלטלו לצורך חולה שאין בו סכנה.
נג) **מכשירי כושר וספורט** - (כגון: קפיץ, וולווקר, משקולות וכד') דינם ככלי שמלאכתו לאיסור ואין לטלטלם בשבת.
נד) **מספריים** - כלי שמלאכתו לאיסור ואין לטלטלו אלא לצורך גופו ומקומו. ולכן אם צריכה לחתוך אריזת מאכל וכד' ואין לה סכין לחתוך יכולה לגזור במספריים.
נה) **מסרגה** - כיון שיש איסור לסרוג בשבת אין לטלטלה והיא ככלי שמלאכתו לאיסור.
נו) **מתקן כביסה** - שנועד לתליית כביסה כלי שמלאכתו לאיסור ואם תלויה בו כביסה יבשה מותר לטלטלו ממקום למקום עם הבגדים כדין בסיס לדבר האסור והמותר.
נז) **משאבת חלב** - אסור לטלטלה ונחשבת כמוקצה מחמת חסרון כיס אבל במקום צער שחייבת לשאוב חלב במשאבה מכאנית יכולה להקל לטלטלה בתנאי שהחלב הולך לאיבוד כגון שיש חומר ניקוי בתוך הבקבוק.

נח) **נרות של עוגת יום הולדת** - אין לטלטלן בשבת מהעוגה אלא יש להוציאם לפני שבת כדין מוקצה מחמת גופו וכן חשש בורר שמוציא הפסולת מהאוכל ואם שכחה להוציאם לפני שבת תחתוך העוגה סביב.

נט) **נייר מעטפה צבעוני** - שמקפידה עליו לשמרו כדי שלא יפגם אין לטלטלו בשבת ודינו כמוקצה מחמת חסרון כיס.

ס) **סחבות לניקוי** - הספוגות במים נחשבות ככלי שמלאכתו לאיסור ואין לטלטלם כלל והיבשות מותר לטלטלם לצורך ניקוי ללא מים.

סא) **סיכת ביטחון סיכת נוי** - שתוקעים על הבגד או בשיער מותרים בשבת ואינם מוקצה בשבת.

סב) **ספוג רחצה** - דינו ככלי שמלאכתו לאיסור מפני החשש שמא יסחט המים שבתוכו וכן אין להרטיבו.

סג) **עגלה עם מוקצה עליה, בתוכה, מתחתיה** - כדין מגרה ואם יש בה חפצים המותרים בטלטול מותרת להזיזה.

סד) **עציץ או אגרטל** - כשיש בו רק עפר או אבנים וללא פרחים אין לטלטלו בשבת ממקומו.

סה) **פמוטים שדלקו בשבת** - אין לטלטלם מהשולחן בשבת אפילו אחר שכבו ואם הפמוטים אינם יקרים ועשתה תנאי מלפני שבת יכולה להרימם אחר שכבו.

סו) **פצירה** -שנועדה להשחיז צפרניים נחשבת לכלי שמלאכתו לאיסור שמותר לטלטלו רק לצורך גופו או מקומו כגון שמונחת על שולחן יכולה להרימה כשצריכה למקום זה.

סז) **פרחים תלושים או פרחי פלסטיק** - מותר להרימם מהשולחן ומותרים בטלטול, ככלים שמלאכתם להיתר.

סח) **צעצועים** - מותרים בטלטול ואלו שדינם כמוקצה מחמת חסרון כיס כגון צעצוע חשמלי יקר או בלוק ציור מותר לטלטלם ברגל או ע"י מטאטא, למקום אחר.

סט) **תנור, מכונת כביסה, מקרר** - מוקצה מחמת חסרון כיס ולכן אם נפל חפץ מתחת לתנור אין להזיז התנור כדי להוציאו.

ע) **קולפן** - אפשר לקלף בשבת פירות וירקות ולכן אינו נחשב כמוקצה ואפילו למחמירים שאומירם שדינו ככלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו.

עא) **קלטות טייפ/דיסקים** - דינם כמוקצה מחמת חסרון כיס שאין לטלטלו כלל בשבת ואם נמצאים במקום שיכולים להנזק מותר לטלטלם ברגל.

עב) **קליפות** - כגון קליפות של ביצים או גרעינים שאינם ראויים לאכילת אדם או בעלי חיים נחשבים כמוקצה מחמת גופו ומותר לטלטלם רק בשינוי כגון על ידי כלי (שאין הדרך לנקות השולחן בעזרתו כגון בסכין).

עג) **שמיכה חשמלית** - המחוברת לחשמל מערב שבת מותרת להתכסות בה בשבת אפילו בזמן שהיא פועלת.

עד) **תנור חימום או רדיאטור** - לצורך קטן שצריך לחממו מותר לטלטלו כדין שאר איסורי דרבנן המותרים לחולה שאין בו סכנה שהכל חולים אצל צינה.

עה) **תכשיטים** - מותר לטלטלם בשבת אפילו אם יקרים מאוד אבל אם הם תכשיטים המיועדים למכירה אין לטלטלם כדין מוקצה מחמת חסרון כיס.

עו) **תמונת קיר** - וכן ציורי קיר שתלויים לקישוט אינה מוקצה ואפילו אם נפלו בשבת מותר להחזירן למקומן אבל כשנפל המסמר אין להחזיר המסמר לקיר משום בונה.

קריאה ודיבור המותר בשבת

א) חז"ל אסרו בשבת לקרוא או לעיין בשטרי הדיוטות מכתבים ואגרות שאין בהם דברי תורה ובפרט קריאה שיש בה חשש של תיקון ומחיקה לכן יש להמנע מקריאה של דברי חולין או שטרי חובות תשלומים וכד' ורק במקום מצוה יש שהתירו קריאה בשבת.

ב) **מבצעים ופרסומות** - אסור לקרוא בשבת את הפרסומות והמבצעים למיניהם הנמצאים על גבי בקבוקי שתיה או באריזות מאכל וכן אין לקרוא הפרסומות בשלטי חוצות או על החנויות.

ג) **הוראות מתן תרופות** - כשיש היתר להשתמש בתרופה בשבת מותר לקרוא הוראות השימוש, המינון הראוי תופעות לוואי ואזהרות וכד' בין שצריכה התרופה לאחרים ובין שצריכה לעצמה.

ד) **עיתונים** - אין לקרוא עיתונים חילוניים בשבת ואפילו בימי השבוע חובה להיתרחק מהם, והרוצה לקרוא בעיתונים חרדים יכולה להקל ובתנאי שלא תעיין במודעות מסחר ושאר דברים האסורים בשבת.

ה) **תמונות** - וכן אלבום תמונות שיש בהם תאריך או שכתובים בהם הערות וכד' מותר להסתכל בתמונות שבאלבום אבל אין לקרוא את הכתב או התאריך שבו צולמו.

ו) **לימוד למבחן** - מותר לאם לשנן עם ילדיה בשבת מקצועות קודש ואפילו להכינם למבחן שיערך בימי השבוע בתנאי שאין קורא מהמחברות של הילדים.

ז) **דברי חולין** - ותכנונים לימי השבוע אסורים בשבת ואם כוונתה לשם מצוה אפשר להקל ובפרט כשרוצה לזרז עצמה לעשות כן.

ח) **הוראות הכנה** - כשרוצה להכין המאכלים המותרים בהכנה בשבת מותרת לקרוא הוראות הכנה שעל גבי האריזות אבל מאכלים שאסור להכינם בשבת אסור לקרוא את הוראות להכנתם.
ט) **מתכונים** - אין לקרוא ולעיין ברשימת מתכוני בישול המופיעים בספרי הבישול או על אריזות מזון שהכנתם אסורה בשבת.
י) **חוברות סריגה, בישול** - אין לקרוא בהם בשבת משום שטרי הדיוטות ודינם כמוקצה בשבת אפילו אם כוונתה לשם עונג שבת.
יא) **מתנות** - יש מתירים ליתן או לקבל מתנות בשבת במקום מצווה כגון לשמח חתן וכלה בשבע ברכות או ספרי קודש לחתן בר מצוה וכד' וראוי להחמיר שלא לתת מתנות בשבת. ואם קיבלה מתנה בשבת שלא במקום מצוה תכוון בליבה שהמתנה תעבור לרשותה רק במוצאי שבת.
יב) **חלונות ראווה** - אין לקרוא מחירים שבלוח מודעות או בחלונות הראווה אך מותר להרהר ולתכנן במחשבה קניה או נסיעה בימות החול.
יג) **הזמנות** - לחתונה, בר מצווה, וכו' אפילו שיש מתירים לקרוא הזמנות אלו בשבת יש להחמיר ולא לחלקם או לקוראם בשבת.
יד) **מכולת** - כשחסר לה מצרכים לשבת יכולה לבקש מחנוני ששומר שבת, בקבוק יין או חלב ושאר מזון ולשלם במוצ"ש ובתנאי שלא שואלת ולא מזכירה מחיר או תשלום ולא מידת משקל וכד'.
טו) **השוואת מחירים** - אין לשאול ולברר מחיר עלות בגד כשרצונה לקנותו בימי החול, ואם שילמה על הבגד ואין כוונת השואל לקנותו מותר לומר מחיר הבגד.
טז) **לימוד מתכון אפיה וכד'** - רק אם המתכון מותר להכנה בשבת מותר ללמוד את אופן הכנתו אבל מתכון שאסור להכנה בשבת אין ללמד כיצד להכינו.

חשוב לדעת
כאשר אוכל נשאר משבת זה סימן שיש בו ברכה
ולכן אין להתלונן על כך שכל כך טרחנו ונותר
יש בתים ששם לא נשאר כלום משבת
ואז צריכים לקנות ולהכין שוב
אבל כשיש שפע ונשאר
יש להודות לה' על כך שלא נחסר
וחלילה מלבעוט בברכה

ניקיון וכיבוס בשבת

א) ניקוי בגדים ע"י השרייה במים או חומר ניקוי ושפשוף כתמים שבבגד ואפילו שמניחה החומר כדי שלא יתפשט הכתם כגון אבקת טאלק או מלח, אסור בשבת ואפילו אם עשתה כן בשוגג הבגד אסור בלבישה בשבת.

ב) **ניילון או גומי** - מפת שולחן, ומצעים העשויים גומי או ניילון, וכן מגן למזרון העשוי מניילון שאינם סופגים מים מותר להשרותם או לשפוך עליהם מים כדי לנקותם ולתלותם ליבוש אבל אין לשפשפם במים.

ג) **כבוד השבת** - בגדים ומצעים שהתלכלכו ומפיצים ריח רע אין להשרותם במים או לכבסם, ויש להניחם במקום שלא יפריעו לכבוד השבת, ואפשר להניחם בתוך מכונת כביסה ותקפיד שאין הפעלת חשמל בהכנסת הבגדים.

ד) **כובע ניילון** - מותר להשתמש בכובע העשוי ניילון כשצריכה להגן על השערות ממים ואפילו שנשפכים עליו מים רבים אין כאן חשש ליבון.

ה) **ממחטות לחות** (**מגבונים**) - התלושות מלפני שבת ושיש בהן לחות מועטת מותר להשתמש בהם בנחת לתינוק או לניקיון של שולחן כשאינם מפרישים נוזלים.

ו) **ספוג לשטיפת כלים** - או לניקוי השולחן אין להשתמש בו בשבת כלל, שהרי היא סופגת וסוחטת המים והמשתמשת במגב עם ספוג יש לה על מי לסמוך.

ז) **מברשת ניקוי לשירותים** - מותר להשתמש בה בשבת כדי לנקות בה את הטינוף ובמקום הצורך מותר להוסיף חומר חיטוי וכן מותר לשטוף המברשת במים.

ח) **מברשת כלים לניקוי בקבוקי תינוקות** - כל ששערותיה אינן צפופות ורכות, מותר להשתמש מברשת כלים לניקוי בקבוקים וגם לניקוי כלים שצריכים להם בשבת.

ט) **כשנשפכו משקים רבים** - על הרצפה או על השולחן אפשר לנגבם על ידי מגב או כלי אחר שאינו סופג את המים ומותרת לנגב או להניח את טיפות המים שנשארו במטלית יבשה ונקיה.

י) **ניקוי הרצפה** - כשיש כתמים על הרצפה ממשקה או מאכל מותר לשפוך מעט מים כדי להעביר הדביקות או ריח רע שדבק ברצפה ולנגבם במגב, ואח"כ תספוג הטיפות שנשארו במטלית או במגבת יבשה.

יא) **סקוצ' לכלים** (**ללא ספוג**)- העשוי סלילי מתכת או פלסטיק כרשת, רק אם הוא קשה ויש בו רווחים, מותר להשתמש בו אבל אם הם צפופים או רכים אין להשתמש בהם בשבת משום איסור סחיטה אפילו שעשויים ממתכת או ניילון ועדיף שתשטוף הכלים ביד עם סבון נוזלי בלבד.

יב) **סקוצ' בשקית** - מותר להכניס בערב שבת סקוצ' יבש לתוך שקית ניילון אטומה ללא אפשרות שיחדרו מים לתוכה ולהשתמש בה לניקיון כלים.
יג) **יבוש כלים או בקבוקי תינוקות** - בספוג יבש או במטלית מותר בתנאי שיש כמות מועטת מאוד של מים ואין חשש כלל לסחיטה.
יד) **אבק שעל הבגדים** - מותר לנער בגדים מאבק או נוצות שעליהם ואין כאן חשש כיבוס וכן מותר להסירם ביד ואין בזה איסור בורר.
טו) **בגד שנרטב במים** - ובלועים בו מים רבים אין להרימו בשבת ודינו כמוקצה מחמת גופו שיש חשש שמא יסחט ויעבור על כיבוס אך בשני בני אדם מותר.
טז) **מקלות צמר גפן** - מותר להרטיבם במים ולנקות העינים ושאר מקומות רגישים שיש בהם הפרשות חולי וכד'.
יז) **כפפות גומי** - כשמדיחה כלים לצורך השבת מותר ללבוש כפפות גומי ולשטוף כלים בעזרתן.
יח) **נייר מגבת** - וכן נייר טישו החתוך מלפני שבת מותר להשתמש בו כדי לנגב משקים שנשפכו על השולחן או על הריצפה.
יט) **בגד שנרטב במים** - או בזיעה אין לשטחו (לפרסו) כדי לייבשו ואפילו בחדרי חדרים אסור לעשות כן, בין כשהמים מרובים ובין כשהמים מועטים ואם עשתה כן בשוגג מותר בלבישה, אך במזיד אין להשתמש בו באותה שבת.
כ) **פטמת בקבוק תינוק או מוצץ** - אין לשפשפם במים ביד או במברשת אלא שופכת עליו מים בלבד וכשיש לכלוך עיקש תגרד בקיסם יבש או במברשת יבשה ואחר כך תשטוף במים מבלי לשפשף.
כא) **חימום בגדים על רדיאטור חם** - אין להניח בשבת בגדים יבשים כדי לחממם על רדיאטור או מקור חום אחר ללבישה אלא יכולה להניח הבגדים מבלי לפרוס כדרך שתולה כביסה שלא יראה שכיבסה בשבת.
כב) **סבוניה צבעונית בשירותים** - סבוניה המפרישה צבע שצובע ומחטא את המים לכתחילה יש להסיר את הסבוניה לפני השבת והמשאירה בשבת יש לה על מי לסמוך.
כג) **הורדת כביסה מהחבל** - מותר להוריד בגדים מהחבל כשחוששת שיגרם להם נזק כגון מהגשם או מהשמש וכן מחשש אבק, ומותר אפילו לקפלם בשינוי ולהכניסם לארון כשרוצה לשמור על כבוד השבת.

כד) **קיפול בגדים** - מותר לקפל ערימת בגדים ושמיכות שלא כסדר קיפולן הראשון כלומר שאין עליהם סימוני קיפול אלא מקפלת כל פעם באופן שונה ומותר אפילו להכניסן לארון, כשעושה כל זאת לשם סדר וכבוד השבת.

זהירות

בשבת אין תכנונים לימי השבוע
לא מתכננים בשבת טיולים בימי החול
שמא השבת תתבע את עלבונה
וכבר נפוץ המשפט בעם
שאם בשבת נתכנן לימי השבוע
זה לא יצליח באופן קבוע

טיפול בשיער

א) בטיפול בשערות בשבת, עלולה לעבור בנקל על איסורים שונים כגון: איסור תלישת שערות, בנית וסתירת שיער ואיסור סחיטה.

ב) **שיער תלתלים** - אין לסלסל ולעצב את תלתלי השיער אפילו במים משום בונה, ויש שכתבו להתיר במים בלבד ובתנאי שתלתלי השיער יבשים ומסולסלים מעט ורק מסדרת התלתלים.

ג) **סיכות לשיער "רולים"** - אין להשתמש ב"רולים" וכן בכל כלי אחר שנועד לבניה או תילתול ועיצוב השיער.

ד) **קליעה ופירוק צמות** - אין לקלוע צמות וכן אין לפרקם שדומה לבונה וסותר אבל מותר להסיר הגומיות מהצמות כשרוצה לישון וכד' אפילו שהצמה מתפרקת מאליה.

ה) **איסוף השיער** - מותר לאסוף השיער ע"י גומיות, קליפסים, סיכות שיער וכו' כשכל כוונתה לאיסוף השיער ולא לבנייתו ועיצובו, וכן מותרת להתיר שיער האסוף, ואין כאן בניה וסתירה.

ו) **קרם לחות, ג'ל, ספרי מעצב לשיער** - אין למרוח השיער בג'ל או בקרם לחות ושאר קרמים מעצבי שיער וכן אין לרסס ספרי על השערות משום חשש בונה.

ז) **שמן לשיער** - יש המחמירים שלא להשתמש בשמן לשיער כשהוא מבושם ולכן לכתחילה לא תשתמש בשמן שיער בשבת.

ח) **מסרק** - אין לסרק שערות הראש במסרק בשבת משום שבודאי תולשת שערות.

ט) **חפיפת שיער בסבון נוזלי** - לכתחילה אין לחפוף שיער הראש בסבון נוזלי שאינו רפואי אפילו שנזהרת שלא לסחוט ולא לתלוש שיער מהראש בזמן החפיפה והניגוב.

י) **ניגוב שערות במגבת** - מותר לנגב שערות הראש במגבת גדולה שיכולה לספוג את כל המים שבשיער ואין בה חשש של סחיטה.
יא) **מסטיק שנדבק בשיער** - מותר להפרידו לאט לאט ובזהירות שלא יתלשו שערות ואם בלי כוונה נתלשו שערות כיון שאינה רוצה בתלישת שערה לא עברה איסור.
יב) **הורדת שיער** - אסור בשבת להוריד שיערות מכל מקום בגוף בין בכלי בין ביד או בשיניים.
יג) **מברשת רכה** - אפשר להבריש בעדינות שערות הראש במברשת רכה מאוד (כגון של התינוקות), כשאין חשש שיתלשו שערות.
יד) **חמצון שיער או צביעתו** - וכן צביעה בכל מקום בגוף בכל דרך אסורה בשבת משום צובע.
טו) **קרם ג'ל מוס לשיער** - וכן ספריי עיצוב שיער בין שעשויים כמשחה ובין עשויים כנוזל אם מיועדים לעצב השיער ולשמור על מבנהו אסורים בשבת.
טז) **גומיית שיער** - מותר לאסוף שיער בגומייה וכן הורדת גומיה מותרת בתנאי שמורידה בעדינות ואינה תולשת שערות וכן מותר לנקות גומיית שיער מהשערות הסבוכות בה כדי להשתמש בה בשבת.

חסד לדורות

היושב בשמים משתעשע בבניו המתחסדים זה עם זה ונותן לכל אחד כפועלו במעשה חסד שאדם עושה הוא אינו יודע את הפירות שיניב מעשהו...
למשפחת אלון יש שתי דירות אחת שהם התגוררו בה והשניה שעדיין לא החליטו מה לעשות בה, בעלה האיץ בה להשכיר את הדירה "לעשות כסף" כך אמר, אבל היא בצידקותה אמרה שאינה מסכימה, היא רוצה לעשות חסד שלם עם אברכים שלומדים תורה, עם אלה שאין ביכולתם לשלם שכירות בשנה ראשונה בתחילת בניית ביתם וכך היא תעשה מהדירה דירה שלימה של חסד אמיתי , בעלה בתחילה לא הסכים כיון שדירה להשכיר היא מקור הכנסה טוב אבל היא בהתעקשות האופיינית לנשים לא הרפתה עד שהסכים לנסות שנה, וכך הם ניסו שנה אחת שהפכה להיות לעשר שנים ארוכות של חסד שחיו בדירה ללא תשלום אברכים שונים, הנשואים בתחילת דרכם. הימים חלפו הילדים גדלו והילדה הגדולה החלה בקשרי השידוכין וכשהגיעו לחתימת התנאים ולנושא של היכן יגורו אמר אבא של החתן החדש לזוג הצעיר אין בעיה של דיור, דירה עומדת ומחכה ירושה מהסבתא והם ידורו שם לל שכירות וללא משכנתא ובאמת כך היה שכירות לא היו צריכים לשלם כי דירה הם קיבלו...

היא בינה לבין עצמה יודעת שמשמים כיוונו שילדתה הכלה הטריה תזכה גם היא בדירה שלה, בזכות החסד שעשתה עם אנשים אחרים...

רפואה בשבת

א) חכמים אסרו מלהשתמש בתרופות ולעשות כל צרכי רפואה בשבת ויש מקרים שיש סכנה והתירו לחלל שבת לרפואה ולעשות כל הדרוש לו והכל לפי הענין ולפי החולי ובכל מקרה של ספק יש לשאול רב מורה הוראה.

ב) **חולי שאין בו סכנה** - הגדרתו שכתוצאה מחולי או כאב נופלים למשכב או כשיש חום גבוה מעל שלושים ושמונה מעלות ומותר לעשות לצורך רפואתו איסורי דרבנן בשינוי או לומר לגוי שיעשה כל הדרוש לרפואתו.

ג) **ילדים קטנים** - במקרים מסוימים ילדים מוגדרים על פי ההלכה כחולה שאין בו סכנה ומותר לעשות לצורך בריאותם איסורי דרבנן בשינוי לצורך רפואתם.

ד) **גרימת הקאה** - אם מצטערת מאוד מרוב מאכל או שתיה מותר לה להכניס אצבע לגרון כדי לגרום להקאה כדי להקל על סיבלה.

ה) **תרופות**- אסור לאשה בריאה לקחת תרופות או למרוח משחות לרפואה, ורק כשהיא בהגדרה של חולה שאין בו סכנה התירו.

ו) **ויטמינים וטבליות לחיזוק** - שאינם לרפואה אלא לחיזוק מותר לאשה בריאה לשתות ויטמינים אפילו שניכר שהם לרפואה כגון ויטמינים להקלה על פעולת מעיים וכד'.

ז) **בדיקה הריון /ביוץ** - בדיקה ביתית הנעשית על יד מקלון שיש בו חומר כימי המשנה את צבעו במגע עם נוזל אין להשתמש בו בשבת ובמקום הצורך יש לשאול ת"ח.

ח) **תרופות לפוריות** - מותר לבלוע גלולות ושאר תרופות כדי שתוכל להתעבר ויכולה אפילו להתחיל הטיפול בשבת.

ט) **תרופה לדחיית הוסת** - כלה שצריכה לדחות וסתה כדי להיות טהורה בשעת החופה מותר לה לקחת תרופות לדחיה ואפילו להתחיל בשבת וראוי שתתחיל לקיחתם לפני שבת.

י) **כאבי וסת** - כגון כאבי בטן או כאבי גב או חולשה כללית המלוות את הימים שלפני או בימי הוסת, רק אם מרגישה חולי בכל גופה עד שנפלה למשכב מוגדרת כחולה שאין בו סכנה ומותרת להשתמש בתרופות.

יא) **תינוק** - הסובל מכאבי בטן חזקים או שיש לו חום גבוה או התכווציות דינו כחולה שיש בו סכנה ומחללים עליו את השבת.

יב) **להשתזף בשמש** - מותר לאשה בריאה להשתזף לשם תענוג בשבת בתנאי שעושה כן במקום צנוע.

יג) **דלת נעולה** - כשננעלה דלת על קטן או שנפל לבור וכד' ויש סכנה לחייו מותר לחלל שבת כדי להצילו, כגון לשבור הדלת או להתקשר לכוחות הצלה.
יד) **מד חום כספית** - מותר לאשה למדוד חום בשבת כדי לדעת את ימי הביוץ ואין להוריד הכספית לאחר המדידה משום איסור הכנה משבת לחול.
טו) **התעמלות** - אסור להתעמל לצורך בריאות והתירו רק אם מוגדרת כחולה שאין בו סכנה ומוכרחה לעשות תרגילי נשימה או הליכה או כשמתעמלת להנאה ותענוג.
טז) **מכשיר אינהלציה** - הזקוקה למכשיר אינהלציה תכוון מערב שבת שעון שבת שידליק ויכבה את המכשיר לשעות מסוימות ומותר בשבת להכניס לתוך כוסית המכשיר את התרופות כשהמכשיר אינו מבשל התרופה אלא רק מפזר הטיפות.
יז) **משחת עדינול, בייבי פסטה, בייבי אגיסטן וכד'** - למריחה על תינוקות במקום שיש פטריות או אדמומיות אין למרוח על התינוק בשבת, אלא תניח המשחה עם השפופרת, או בקיסם על גוף התינוק או על תחבושת ,טיטול, וכד' מבלי למרוח ואפילו שיתמרח מאליו על ידי הטיטול אין בזה כל חשש.
יח) **קילופי עור** - אסור לקלף עור מדולדל מהשפתיים או מכפות הרגליים ומכל מקום אחר בגוף ואפילו לנשוך בשיניים קילופי עור יש בזה חשש של איסור מהתורה.
יט) **פלסטר** - מותר להדביק פלסטר על המכה בתנאי שמכינה ומפרידה משאר החבילה מלפני שבת וכן מותר להוריד הפלסטר.
כ) **ישיבה במים חמים** - מותר לאשה הסובלת מכאבי טחורים לשבת בתוך אמבטיה של מים חמים כדי להקל על כאביה.
כא) **צחצוח שיניים במשחת שיניים** - יש מתירים לצחצח שיניים במשחת שיניים כשאין רגילות לראות דם מהחניכיים, ואם אינה משתמשת עוד פעם בשבת במברשת לא תשטוף את המברשת לאחר הצחצוח משום הכנה משבת לחול ועדיף להשתמש במי פה.
כב) **קרח** - כשרוצה למנוע התפשטות של מכה או חבלה מותר להניח קרח או כל דבר קר וכל דבר שאינו מרפא ויש בו יכולת להוריד הנפיחות על מקום הכאב, כדי להרגע או לקרר מקום נפוח.
כג) **גירוד פצע** - אסור לחבול או לפצוע את הגוף ולכן אין להוציא דם מפצע שנגלד , וכן אין לגרד או לקלף פצע שעלול להוציא דם.
כד) **תינוק שהלך לאיבוד** - ילד קטן שהלך לאיבוד ונעדר מהבית שיעור זמן שיש בו חשש שאולי הוא בסכנת חיים מותר להודיע למשטרה על העלמותו.

כה) **רחיצה במים חמים** - אסור להתקלח במים חמים בשבת אבל מותרת לרחוץ במים חמים שלא התחממו בבוילר חשמלי, חלק קטן מהגוף כשצריכה ניקוי והיגיינה.
כו) **רחיצה במים קרים** - מותר להיתקלח בשבת במים קרים וכן מותר להשתמש בסבון נוזלי ללא ספוג רחצה (ליפה).
כז) **חוקן** - אין עושים חוקן בשבת ורק בחולה שאין בה סכנה אפשר להקל.
כח) **אטמי אוזניים העשויים מספוג** - פקק שהוא מהסוג הספוגי שלא נעשית בו פעולת תיקון או מירוח מותרים בשבת ואסור לשטפם במים לשם ניקוי.
כט) **אטמי אוזניים העשויים משעווה** - וכן כל סוגי פקקים שצריך להתאימם לאוזן על ידי מיעוך או מירוח אסור להשתמש בהם אפילו שמוכנים מלפני שבת.
ל) **כאבי ראש,מיגרנה** - במקרה של כאבי ראש חזקים עד שנופלת למשכב ומוגדרת כחולי שאין בו סכנה מותרת בתרופות.
לא) **אבקת טאלק ללא ריח** - מותר להשתמש בשבת באבקת טאלק שאינה רפואית ונועדה לספיגת זיעה.
לב) **אבקת טאלק ריחנית** - אין להשתמש בה בשבת על הבגדים כגון גרביים או נעליים אלא על הגוף בלבד.
לג) **חום גבוה** - בחום של שלושים ושמונה מעלות נחשבת כחולה שאין בו סכנה ואם חום גופה הגיע לארבעים מעלות נחשבת כחולה שיש בו סכנה שמותר לחלל שבת לרפואתו.

לפני שהולכים לרופא
צריך לבקש מה' שיתן לנו שליח טוב והגון שלא יטעה ולא יטעה אותנו
ויש לדעת ולהאמין חזק שה' הוא הרופא האמיתי
ובני אדם הרופאים רק שליחים וכלום אינם קובעים
ותמיד אפשר לשנות הכל, בעזרת תפילה.

יולדת ומניקה

א) **הכנות**- מן הראוי שאשה שהגיעה לחודש התשיעי להריונה, תסדר בכל יום שישי כל חפציה הנצרכים ללידה לבית חולים ולנסיעה שמא יזדמן לידתה בשבת כדי שלא תצטרך להרבות בחילולי שבת.
ב) **לידה בשבת** - כל שידוע לאשה בהתאם לגופה שהוא מצב של לידה אפילו ללא צירים כגון הרגשת לחץ שהולד רוצה לצאת או ירידת מים יש לחלל השבת ולנסוע באופן הבהול ביותר לבית חולים ורק אם יש שהות יש להשתדל לעשות המלאכה בשינוי ככל שאפשר.

ג) **חשש הפלה** - אשה מעוברת שרופא קבע שאם לא תקבל הטיפול הרפואי יש חשש שתפיל הולד ח''ו מותר לעשות כל הדרוש כדי להציל הולד.
שולחן של שבת הוא מקום של קדושה וטהרה
ואינו מקום למריבות לכן יש להנהיג בבית
שאין הערות על שולחן שבת נקודה !!!
ד) **נסיעה לבית החולים** - לכתחילה משום חשש סכנה בדרך ראוי להזמין אמבולנס שיש בו מיכשור רפואי, אבל אפשר גם מונית עם נהג גוי, ואפילו שמותרת הנסיעה ברכב פרטי עם נהג יהודי כיון שיש פרטים רבים שצריך להזהר בהם צריך לעשות השיקול הנכון בהתאם.
ה) **ישוב הדעת** -אפילו שלכתחילה אין להעדיף בית חולים רחוק בשביל הידור בכשרות או בצניעות מכל מקום הכל תלוי ביישוב דעתה של היולדת, ולכן אם דעתה של היולדת מתישבת דוקא בבית חולים עם צוות רופאים ואחיות שהיא מעדיפה מותר להסיעה לשם אפילו שהוא במקום יותר רחוק.
ו) **לקחת מצרכים לצורך השבת** - כשיש צורך לקחת יולדת בשבת אין לקחת מאכלים לצורך המלווה ורק אם אין שם יין לקידוש וסעודות שבת אפשר להקל להוציא מהבית לצורך סעודות שבת.
ז) **אדם מלווה** - מותר לבעל או לכל אדם שהיולדת סומכת עליו ודעתה מתישבת בכך להתלוות ולנסוע עימה ברכב לבית החולים כדי ליישב דעתה של היולדת.
ח) **הוצאה מהבית לצורך הנסיעה** - כל מה שצריך בשביל פיקוח נפש מותר להוציא אבל אם יש שהות יש למעט בחילולי שבת ולהוציא בהוצאה אחת.
ט) **מוקצה שבתיקים** - לכתחילה ראוי להוציא לפני שבת את כל סוגי המוקצה שאינם ניצרכים ללידה ובדיעבד כשיש סוגי חפצים בתיק שאינם לצורך הלידה כגון פלאפון ארנק וכד' עם חפצים הניצרכים ללידה מותר להוציא הכל בפעם אחת בתיק אחד.
י) **טלטול רשיון נהיגה** - כל תעודה או חפץ שיש בו צורך לנהיגה מותר להוציא ולכן מותר לקחת רשיונות נהיגה תעודת זהות רשיונות רכב וכד'.
יא) **ניתוק טלפון אחר השיחה** - כשחייגו למד''א או לשאר ארגון סיוע אחר אם יש חשש שלא יקבלו שיחות בתחנת מד''א ויגרם חשש של סכנת פיקוח נפש של אחרים שרוצים לקבל סיוע והטלפון יהיה תפוס אז יהיה מותר.

יב) **מלוה כשיורד מהאמבולנס בזמן הלידה** - כשהלידה באמצע הנסיעה לבית החולים והנהג עוצר והמלוה יורד מהאמבולנס כדי לא להיות נוכח בלידה מותר לו לחזור לנסיעה אם היולדת עדיין זקוקה לו.

יג) **לומר בפה שצריכה מלוה** - אשה כשיש לה צירי לידה וכן הכורעת ללדת אינה צריכה לומר בפיה שהיא צריכה שבעלה יבוא איתה ודי בכך שהמלוה יודע שהיא רוצה שיתלוו אליה לנסיעה.

יד) **חתימה על טיפול רפואי** - מותר לחתום על כל טיפול רפואי הנועד להקל על היולדת ולהצילה מסכנה ועדיף לחתום בשינוי או לבקש מגוי שיחתום במקומה.

טו) **כיבוי מכשיר חשמל מפריע** - אם נידלק הטיפ בווליום גדול באמצע הנסיעה או בחדר הלידה אם היולדת טוענת שזה מפריע לה וגורם לה היזק כגון שמפריע את מנוחתה וגורם לה לטירוף הדעת מותר למלא בקשתה לצורך ישוב דעתה של היולדת.

טז) **אפידוראל** - מותר לאשה הסובלת מכאבי לידה לבקש זריקת אפידוראל כדי ללדת ביישוב הדעת ולהשיב את נפשה אבל אם אפשר להימנע מזה גם בימות החול עדיף.

יז) **המפלת** - אשה שהפילה לאחר ארבעים יום ליצירת הולד הרי היא כיולדת ממש ולכן עד שלושה ימים נחשבת כחולה שיש בו סכנה וכל דיני יולדת חלים גם עליה.

יח) **זירוז ללידה** - אין שום היתר לעשות זירוז לידה בשביל נוחות בין בשבת ובין בימי החול שלכל תינוק יש מזל שנקבע לו בעת לידתו והזירוז יכול לקבוע לו מזל אחר ואסור להתערב במלאכת שמים ורק במקרה של סכנת חיים לאם או לולד התירו לאשה לקבל טיפול רפואי שיזרז הלידה.

יט) **חולה שיש בה סכנה** - שלושה ימים ראשונים מהלידה, היולדת בחזקת סכנה ומחללים עליה השבת. ומהיום השלישי עד יום השביעי רק אם אומרת צריכה אני. ומהיום השמיני עד יום השלושים נחשבת כחולה שאין בו סכנה ומותר לעשות לרפואתה מלאכות דרבנן בשינוי או על ידי גוי.

ראוי להתפלל...

אפילו שמותר לחלל שבת בשביל יולדת או חולה

יש נשים המתפללות שלא יצטרכו ללדת בשבת

ושלא יבואו לחלל שבת בעבורן

סיפורה של לידה

יש מקרים שנחשבים לקטנים ופעוטים אך בשמים הם ודאי מרעישים ואלו שנותנים טעם לשמור על עקרונות ולא לפתוח פתחים

כמו מקרה זה שהיה ואין ללמוד מכך להלכה

ליל שבת והיא כבר בחדר לידה בפעם הראשונה בחייה ,השעה כבר מאוחרת הצירים מתחזקים ועל פניה נראים הכאבים וחבלי הלידה שמייסרים, גברת תקחי אפידוראל אומרת האחות בפעם המאה, והיא היולדת המבכרת זועקת מתוך התקפה של צירים ,אני לא רוצה. אבל למה? שואלת האחות והיא עונה בקור רוח, כי בשביל אפידוראל צריך לחתום ואני לא רוצה ולהוסיף בחילולי שבת. אבל גברת תחתמי בשינוי יעץ הרופא בידענות, והיא זועקת איני רוצה אני מעדיפה לסבול ולא לעבור אפילו על איסור דרבנן, גברת אנא תחתמי ותלדי בשלווה תראי סביבך הרבה דתיות שחותמות... והיא מתעקשת לסבול וללדת ללא זריקת אפידוראל כי כל חייה למדה ש... לכתוב בשבת זה איסור תורה וגם עכשיו היא אינה רוצה לחתום אשה צדיקה מוסרת נפשה על שמירת שבת

ובשעה שבע ורבע בבוקרו של יום השבת פרשת בשלח היא חובקת בזרועותיה בת בכורה שנולדה בזְכוּת ובטבעיות ובבריאות ובטהרה ובשמירתה של.. השבת.

הנקה בשבת

א) **טפטוף חלב** - מותר לטפטף חלב לתוך פיו של תינוק כדי שירצה לינוק.

ב) **גודש באשה מניקה** - כשיש ריבוי חלב וגודש בחזה וסובלת מכאבים, יכולה להשתמש בתרופות להרגעת הכאב ולמניעת דלקת, או להניח על עצמה עלי כרוב כדי להרגיע המקום.

ג) **ויטמינים להגברת חלב** - אשה מניקה שלוקחת ויטמינים להגברת החלב לצורך הנקה וחיזוק גופה מותרת להמשיך לקחתם גם בשבת.

ד) **פטמות סדוקות** - יולדת עד שלושים יום אחר הלידה נקראת חולה שאין בו סכנה ולכן יכולה להניח משחה על הסדקים ללא מריחה וכשיש חשש של זיהום, מותרת להניח ללא מריחה, אפילו לאחר שלושים יום.

ה) **שאיבת חלב** - שאיבת חלב במכונה חשמלית או ידנית אסורה בשבת ואשה המצטערת מאוד מריבוי חלב יכולה לשאוב במשאבה ידנית לתוך מיכל שיש בו חומר שמקלקל את החלב עד שאינו ראוי לאכילה.

ו) **שאיבת חלב לתינוק** - תינוק בימיו הראשונים שאינו יכול לינוק ואינו אוכל דיסה או תחליף חלב מותר לשאוב חלב כדי להאכילו בשבת.

בחלב אם

בחלב אם יש את כל הויטמינים הנחוצים לחיסון גוף התינוק

והמתעצלת בהנקה ורוצה מנוחה, לעתים תצטרך להתרוצץ לקופת חולים עם תנוק חולה,

שאם היה ממשיך לינוק גופו היה מחוסן ממחלות ולא היה זקוק לתרופות ולכן לפני שמפסיקים להניק ומחפשים חיים קלים צריכים לחשוב על היתרונות והחסרונות...

איפור וקוסמטיקה

א) **משחה רכה** - כגון קרם ידיים או ולוטה ושאר תחליבי גוף וכד'. אם אין סדקים של יובש והמשחה נבלעת בגוף יש מקילים כשעושה זאת לשם תענוג.

ב) **קרם לחות לפנים** - שנועד למנוע יובש בעור וכן מזין העור ולעיתים מסנן קרינה מותר רק כשניספג בעור ואינו משאיר שכבה של משחה ואינו מרפא חולי מסוים.

ג) **שמן גוף או לריח טוב**- מותר למרוח הגוף בשמן כל שעושה זאת לשם עונג ותחושת רעננות ואינו מרפא היובש מותר אבל אם יש סדקים ועושה כן לריפוי אסור.

ד) **סבוני מלח** - מותר לשטוף ולנקות הפנים בסבוני מלח לסוגיהן כאשר עושה זאת לניקוי הפנים ולא כדי לרפות.

ה) **חלב / מי פנים** - תחליב דליל הנבלע בפנים ונועד לנקות העור משומנים ושאר טינוף, מותר להשתמש בו בשבת כדי לנקות הפנים בעזרת צמר גפן המוכן מלפני שבת.

ו) "**פילינג**" **קרם או גרגרי קרם** - שעשוי כדי להוציא נקודות שחורות (קומודונים) ע"י פעולת מריחה ושהיה של כמה דקות ושפשוף אסור בשבת על כל סוגיו.

ז) **מסיכה** - כל סוגי המסיכות אסורים בשבת בין מסיכה רפואית ובין לשם רענון.

ח) **מלפפון /תמצית תה**- אין להניח על העיניים תמצית תה או מלפפון חתוך וכד' כדי להרגיע כאב או לרפואה.

ט) **פיצעי בגרות** - כל סוגי המשחות שנועדו להעביר ולייבש פיצעי בגרות (אקנה) אסורות בשבת וכן אסור לנסות להוציא מהם מוגלה כשיש חשש שיצא דם.

י) **אלכוהול** - חיטוי הפנים או פיצעונים באלכוהול מותר בשבת כיון שאינו גורם לריפוי אלא לשם ניקיון בלבד.

יא) **חלאבין** - קרם הנמרח במקומות שיש זיעה ונועד למנוע ריחות אין להשתמש בו בשבת כלל.

יב) **מיקאפ נוזלי על בסיס מים סטיק וכו'** - מריחת שכבת מיקאפ אסורה בשבת, בין שנעשה בצבע העור ובין שנעשה בגוונים שניבלעים בעור.

יג) **מסקרה ומסרק ריסים ללא צבע** - שנועדו לעגל ריסים מותרים בשבת כשהיא יבשה ואין בה חומר מבריק ואין חשש תלישת שערות מהריסים.

יד) **צבעי פנים** - כגון : צלליות סומק , צללית משי, אודם, איילנר, עיפרון שפתיים, וצבעי עיניים, מסקרה צבעונית וכו' אסורים בשבת משום צובע.
טו) **פודרה** - העשויה כאבקה בעלת גוון, בהיר או כהה ושימושה ע"י ספוגית או צמר גפן, ותפקידה לקבע את ה"מיקאפ" אסורה בשבת אבל אם מניחה על העור ללא משחה או קרם ולאחר זמן מתנדפת ברוח ואינה מתקיימת מותרת בשבת.
טז) **שפתונים** - משמן, נוזלים, או משחה על כל סוגיהם אסורים משום צובע ומשום ממרח.
יז) **ספרי מקבע** - העשוי כנוזל בבקבוק תרסיס שמתיזה על איפור ומקבעת האיפור לזמן רב כל שעשוי כנוזל ומתאדה מותר לרסס על האיפור כדי לשמרו ובתנאי שאינה מתאפרת בשבת ובדרך כלל לא עושה כן בשבת אלא רק לעתים רחוקות.
יח) "**נצנצים**" - על בסיס משחה או אבן, אין למרחה בשבת על העור כלל משום חשש ממרח, אך על בסיס אבקה שהדרך להניחם בעדינות על הפנים או על השיער ללא משחה ובמשך היום נעלמים עם הזיעה והרוח מותרים בשבת.
יט) **בושם**- מותר לפזר על הגוף בושם או תרסיס דאודורנט למניעת ריח רע של זיעה ובתנאי שאין כוונתה לבשם את הבגדים.
כ) **אודם** -המורחת אודם לפני כניסת שבת צריכה להיזהר שלא לקרב שפתיה לסידור שהאודם לא ימרח על הנייר.
כא) **הסרת איפור** - מותר להסיר איפור בין במים ובין בחומר אחר ויכולה להשתמש בצמר גפן הטבול במעט חומר המסיר איפור.
כב) **הדבקת או הסרת הדבקות** - ריסים , אבנים, זרקורים, יהלומים, וכו' כל שאינו נדבק על ידי משחה אלא על ידי שמן או נוזל מימי מותר להדביקו בשבת כשדרכה להסירו באותו היום וכן מותר להורידן בשבת.

הבונה

א) הבונה היא אחת מהמלאכות האסורות בשבת, כל בנין או תיקון בקרקע או בכלים אסור בשבת, ולכן אסור להרכיב בהידוק או לפרק כלי המתחבר ע"י ברגים.
ב) **כלי מתקפל** - מותר לפתוח או לקפל עגלה או טיולון וכן לול תינוקות, אם הכל כבר מחובר ומוברג. והדרך לפתחו ולסגרו בימי השבוע.
ג) **גלגל שהתפרק** - עגלה שהתפרק אחד מגלגליה או שהשתחרר בורג ממקומו אסור להחזיר את הגלגל או הבורג למקומו ואסורים בטלטול.
ד) **פטמה של בקבוק** - אין לנקב או להרחיב פטמה של בקבוק של תינוק בשבת משום תיקון כלי ומכה בפטיש.

ה) **בקבוק/מוצץ חדש** - המקפידה להרתיח בקבוק או מוצץ חדש לפני שמביאה לתינוק צריכה להיזהר ולא להכניסו לתוך מים רותחים כדי לתקנו שיהיה ראוי לתינוק, ואם אינה מקפידה להרתיח בפעם הראשונה מותרת להשתמש בבקבוק או במוצץ בשבת.
ו) **כסא של תינוק** - שיש עליו מדף להניח עליו כלי סעודה מותר לפרקו ולהניחו בשבת כשיש פינים הנכנסים ויוצאים או שנכנס ע"י דחיקה והדרך לפרקו ולהרכיבו תדיר.
ז) **נעצים**- אסור לנעוץ נעצים או סיכות על שולחן כדי להחזיק מפה וכד' וכן הדין שאסור לתקוע על הקיר כל סוגי הנעצים והמסמרים.
ח) **שער המתקפל ונסגר** - מותר לפתחו בשבת ולסגרו ואין כאן משום חשש בונה וסותר.
ט) **פתיחת קופסאות** - לכתחילה יש לפתוח קופסאות השימורים סרדינים וכד' לפני כניסת השבת ובמקום הצורך אפשר להקל.
י) **פתיחת בקבוקים** - מעיקר הדין יכולה להקל ולפתוח בקבוקי שתיה של יין או של שתיה קלה בשבת וטוב להחמיר שלכתחילה תפתח ביום שישי.
יא) **צנצנות של "גרבר" או ריבה וכד'** - מותר לפתחן בשבת לכתחילה ואין כאן חשש של בונה כלי או מכה בפטיש.
יב) **אריזות הסגורות בנייר כסף או ניילון** - כגון כיסוי על קופסאות חומוס או על בקבוקי קטשופ וכד' מותר לפותחן בשבת.
יג) **גביעים של מעדני חלב** - לכתחילה יש להפריד הגביעים לפני שבת ומעיקר הדין מותר לפתחן בשבת.
יד) **כפית שהתעקמה** - וכן כל כלי שהתעקם אסור לישרו ולתקנו ואם אינו ראוי לשימוש נחשב כמוקצה מחמת גופו שאסור בטלטול.
טו) **סתימה בכיור** - אסור לפתוח סתימה בכיור ורק כשיש זרימה איטית של מים ואין הסתימה מוחלטת מותר לשחרר הסתימה על ידי משאבת גומי.

פשוט להאמין

חתן וכלה טריים שזה עתה נישאו לקחו הלוואה משכנתא לרכישת דירה , וכל חודש החזירו את הלואתם, טיפה מן הים הגדול של החוב, לאחר זמן זכו בני הזוג בסכום כספי גדול שיכל לכסות חלק נכבד מהתשלום של החוב, פנה האיש לאשתו הצדקנית ואמר... זה הזמן להחזיר ולשלם את המשכנתא, האשה ענתה בתמימות ובצדקות האופיינית רק לנשים מה פתאום שנחזיר הרי המשיח צריך להגיע בכל רגע וכשהוא יבוא אז הוא יסדר לנו את כל החובות, אז מדוע הינך דואג נשתמש בכסף לצורך מחייתנו.. והמשיח יחזיר את המשכנתא וכך היה

וכך יהיה...

אוהל

א) עשיית אוהל היא מהמלאכה האסורה בשבת והיא תולדה של מלאכת בונה ואסור לעשות אפילו אוהל זמני להצל מהשמש כגון לפרוס כילה על מיטה או על עגלה של תינוק. וכן אין לחבר בשבת לעגלה או ל''סלקל'' כיסוי בד או פלסטיק וכן אין לפרק הכיסוי בשבת אלא יחברו או יפרקו מלפני השבת.

ב) **הוספת אוהל** - כשיש גג ברוחב של טפח (כשמונה ס''מ) העשוי כדי להצל מהחמה ובגובה של טפח אפשר להאריכו בשבת שהדין כל שפרוס טפח מלפני שבת מותר להמשיכו בשבת כדין הוספה על אוהל עראי.

ג) **גגון של עגלה או סלקל** - אין להרכיבו בשבת על גבי עגלה ורק אם היה מחובר לעגלה ופתוח טפח מלפני שבת יכולה להמשיכו או לסגרו ,ויש אומרים שמותר לפתחו אפילו שסגור ולכן במקום שמש וצער לתינוק אפשר להקל.

ד) **לול תינוקות/** ''**עגלול**'' - אין לכסות לול של תינוקות בשמיכה משום איסור עשיית אוהל אבל אפשר לעשות כיסוי מלפני שבת ברוחב של טפח שהוא כשמונה ס''מ ולהמשיך הכיסוי בשבת.

ה) **מטריה / שמשיה בחצר** - מטריה וכן שמשיה אפילו שקבועה בחצר אין לפותחה אותה בשבת משום חשש של עשיית אוהל. וכן אם פתוחה אין לסוגרה משום חשש של סתירת אוהל

סגולה בדוקה לשלום בית

כשהבעל אומר הלכות ודברי תורה על השולחן,

לעולם לא להתחיל לסדר את הכלים ולנקות את המפה.

ולעולם לא לעשות כלום.!!!

רק להקשיב ולשמוע ולהראות לו בבירור שדבריו החשובים נשמעים

שלא יחשוב אפילו לרגע אחד ואפילו מבלי להתכוון שהוא לא מעניין

קושר ותופר

א) קשירה היא מהמלאכות האסורות בשבת לכן כשרוצה לקשור או להתיר קשר יש לברר: אם הקשר נועד ליום אחד בלבד, ואינו קשר של אומן (קשר על גבי קשר), אלא קשר פשוט ביותר הניתר בקלות.

ב) **קריעה ותפירה** - מהמלאכות האסורות בשבת ולכן אין לקרוע ניירות על מנת לתקן כגון חוט או נייר מיותר.

ג) **בד סקוצ'** - שני חלקי בד הנדבקים זה לזה על ידי חספוס ובד גס מותר להצמידם ולהפרידם בשבת ואין כאן תולש או קורע.
ד) **חוט של פלסטיק/ברזל** - יש אומרים שמותר ללפף בו שקית של ניילון וכד' בתנאי שדרכו להתירו ביומו. ויש אומרים לאסור ולכן בשעת הצורך יש על מי לסמוך.
ה) **חוטים מיותרים** - היוצאים מהבגד אין להסירם בשבת משום קורע וכן משום מכה בפטיש.
ו) **גרביים או כפפות חדשות** - הקשורים זה בזה ויש צורך ללבשם בשבת בשעת הדחק כשאין לה אפשרות אחרת יכולה לנתק ע"י סכין או מספריים את החוט המחבר אותם זה לזה.
ז) **טיטולים עם מדבקה** - לכתחילה יש להכין את הטיטולים לפני שבת להוציא המדבקה ולהחזירה ובדיעבד שלא פתחו לפני שבת אפשר להשתמש בהם בשבת, בתנאי שבהורדת הטיטול מפרידה את המדבקות ללא קריעת המדבקה ומפרידה בין הדבקים. ולאחר השימוש כשזורקת לפח אסור להדביק הטיטול במדבקות אלא לגלגלו ללא הדבקה.
ח) **טיטולים עם סקוץ'** - טיטולים הניצמדים על ידי סקוץ' וללא מדבקה אפשר להשתמש בהם כהרגלה בימי השבוע ללא שינוי כשאין פעולת הדבקה או קריעה.
ט) **אריזת מגבונים או של מזון** - שיש בה מדבקה רב פעמית לכתחילה יש לפתחה לפני שבת ובדיעבד כשכבר פתחה בשבת מותר לסגרה כדין כפתור.
י) **קשירת שקיות** - אין לקשור שקית של פח אשפה בשני קשרים או לקשור טיטול בשקית בשני קשרים אלא רק בקשר אחד.
יא) **מגנט** - מותר להצמיד מגנט על המקרר וכד' שאין כאן איסור הדבקה וכן מותר לתלשו בתנאי שלא כתובים עליו דברי חולין שאסורים בקריאה כגון מספרי טלפון של עסקים וכד'.
יב) **ממחטות לחות** - המחוברות אחת לשניה אין לתלוש ולהפרידן בשבת אלא יש להפרידן מלפני שבת.
יג) **מדבקה/תוית מחיר** - שעל הבגדים יש אומרים שאין להסירה בשבת ובשעת הצורך יש על מי לסמוך.
יד) **מדבקות** - אסור להדביק בשבת מדבקות על דף או לוח וכד' וכן אסור להסירם ממקום הדבקתם משום קורע ודין המדבקות ככלי שמלאכתו לאיסור.

טו) **סינר של תינוק** - מותר לקשרו סביב צואר של ילד קטן בשעת האוכל כדי לשמור על ניקיונו ויש לעשות קשר ועניבה כקשירת שרוכי נעלים.
טז) **נייר הדבקה** (**סלוטייפ**) - נחשב כמוקצה שמלאכתו לאיסור ואין לקרעו ולהדביקו בשבת, והעושה כן מתחייבת משום תופר וקורע ומתקן מנא.
יז) **נייר מגבת/ונייר כסף** - שמשתמשת בהם לצרכי מטבח כגון נקיון או כיסוי מאכלים אין לקרעם בשבת בין במקום המנוקב ובין במקום שלא מנוקב ואפילו בשינוי אסור.
יח) **קריעת צמר גפן** -לכתחילה אין ראוי לקרוע בשבת צמר גפן ומ"מ בשעת הדחק או במקום מצווה יכולה להקל.
יט) **סיכת ביטחון** - מותר לחבר ולצרף שני בגדים זה לזה, בסיכת בטחון וכן מותר לנעול הסיכה כדי שלא תפתח ויש מתירים רק תחיבה אחת.
כ) **קריעת נייר טואלט** - צריכה להיות לפני שבת ובדיעבד רק כשאין מים שאפשר לנקות בהם אז לצורך כבוד האדם התירו לקרוע בשינוי.
כא) **קשר** - אם קשרה סינר או שרוך נעלים וכד' ובלא כוונה נקשר קשר על גבי קשר, לכתחילה תנסה להתירו, ואם אינה יכולה מותר לנתקו ע"י מספרים או סכין.
כב) **שקיות/מפות המגולגלות** - אין לתלשן בשבת והקורע מהגליל חייב משום קורע ומתקן מנא ומחתך.
כג) **מטפחת ראש** - מותר לקשור מטפחת ראש בכל מיני קשרים זה על גבי זה וכן שאר קשרים על הבגדים שדרכם להתירם בו ביום ואינם נעשים בקשר אומן וכל זה בתנאי שמתירה הקשרים בשבת.
כד) **שקית מאכל או אריזה** - שיש בה מדבקה שנועדה לשמירת הטריות מותר לפתחה ולסגרה כדין טיטולים.
כה) **שרוכי נעליים** - מותר לקשרם בשבת משום שאינם קשר של אומן , וניתרים בקלות ונעשים כדי להתירם יום יום.
כו) **תויות או אריזות מאכל** - אפילו שמותר לפתוח אריזות מזון אסור לקרוע תויות או פרסומות שעל גבי אריזות מזון משום איסור קורע אלא יש לקרען לפני שבת.
כז) **שקיות חטיפים** - מותר לפתוח שקיות חטיפים כדרכה בימי החול ואין צריכה לעשות בשינוי אבל תשתדל לא לקרוע היכן שכתובים אותיות.
כח) **חבילת טישו**- לכתחילה ראוי לפתחה לפני השבת אבל כשצריכה יכולה לפתוח האריזה בשבת ותשתדל שלא לקרוע במקום שכתובים אותיות.
כט) **קריעה בשוגג** - שקיות או נייר מגבת וכן ממחטות נייר לחות שהיו מחוברות ונתלשו בשבת אפילו בשוגג אין ליהנות מהם בשבת.

סבלנות
כאן בעולם הזמן יש שעות קשות ויש שעות טובות,
יש ימים ומזלות, וכשלא הולך או הכל מתעכב
צריך לחכות לשעה אחרת ואפילו למחר
שתתחלף השעה והמזל ישתנה
והכל מסתדר...

הכותב והמוחק

א) הכותב והמוחק הן מהמלאכות האסורות בשבת שהעובר עליהן חייב חטאת לכן יש להזהר שלא לכתוב בשבת בצבעים או בעפרונות וכן לא לצייר ציורים וכד'.

ב) **כתיבה שאינה מתקיימת** - אין לצייר או לכתוב באצבע באבק או במשקים שעל גבי שולחן או חלון או על אדים שעל הבקבוק וכד' ואפילו במים או בחול, ובכתב שאינו מתקיים, אסור בשבת.

ג) **כתב על עוגה** - אסור לכתוב על עוגה או על כל דבר מאכל בקרם שוקולד או בסוכריות וכד'.

ד) **אריזות מאכל** - מעיקר הדין אין לחשוש ואפשר לפתוח אריזות מאכל אפילו כשנקרעים האותיות. ולכתחילה יש להשתדל שלא לקורען במקום שכתובים אותיות.

ה) **טיטול צבעוני** - מותר להלביש קטנים בטיטול צבעוני אפילו שהצבעים נמחקים בשבת.

ו) **עוגה/עוגיות** - שכתובים עליהם אותיות או ציורים בסוכריות או שוקולד וכד', יש אומרים שמותר לחותכם בשבת מ"מ תשתדל לא לחתוך במקום שיש אותיות.

ז) **משקפיים מחליפות צבע** - מותרות בשבת אפילו שצבעם משתנה בין שמש לצל.

ח) **כפית כוסות קשי שתיה** - המחליפים צבע כשבאים במגע במים חמים או קרים וכן כוס שמוטבעת בה תמונה הניראת במים חמים מותר להשתמש בהם בשבת אבל אין למדוד את חום המים בעזרתם.

ט) **ערכת בדיקת הריון או ביוץ** - אין לעשות בדיקת הריון או בדיקת ביוץ במקלון בדיקה המחליף צבע במגע עם נוזל ובמיקרים דחופים ביותר תתיעץ עם מורה הוראה.

הכנת מאכלים בשבת

א) **קצפת על עוגה** - יש מיקילים למרוח על עוגה קצפת או קרם כדי להטעימה ובתנאי שאין כוונתה ליפות העוגה.

ב) **מזרק ריבה או קרם** - כלי שאינו חשמלי המשמש כמזרק לריבה או קרם מותר להשתמש בו כדי להזריק מיני קרם או ריבה לסופגניה או עוגה וללא ציור או כתיבה.

ג) **שוקולד/סוכריות/דובדבנים** - מותר סמוך לאכילה להדביק על עוגת קרם סוכריות או דובדבנים כדי לאכלה מיד.
ד) **שבירת שוקולד** - מותר לשבור בכף או בסכין שוקולד לפירורים כדי להטעים עוגה או גלידה ולאוכלם מיד.
ה) **הקצפת חילבה** - חילבה שמוקצפת ומוכנה לאכילה לפני שבת ובשבת רוצה לדללה ע"י מים או הוספת לימון וכד' מותר לערבבה ולהקציפה בשבת.
ו) **הכנת סלט פירות** - מותר לחתוך פירות לחתיכות כדי לערבבם ולעשותם סלט פירות ובתנאי שיכינו זאת סמוך לאכילה.
ז) **סלט טונה וסרדינים** - שעשייתו ע"י ריסוק הסרדינים והטונה ללא מכונה אלא במזלג או בכף מותרת עשייתו סמוך לסעודה.
ח) **סלט ירקות** - מותר להכין סלט ירקות לצורך סעודה בחצי השעה הקרובה ותשתדל לחתוך חתיכות יותר גדולות מהרגלה בימי השבוע.
ט) **מעיכת אבוקדו** - מותר למעוך אבוקדו רך במזלג או בכף ומותר לתבל בתבלינים אך בהוספת ירקות או ביצים יש להזהר משום מגבל ולכן אם הוסיפה תערבב לאט ובשינוי.
י) **פורס לחם** - מותר לפרוס לחם במכונה המיוחדת לחיתוך לחם ושאינה חשמלית וכן מותר לכוין עובי הפרוסות לפי הצורך
יא) **סלט טחינה** - טחינה המוכנה מערב שבת ורוצה להוסיף מים כדי לדללה מותר, ויש שהתירו להכינה בשבת אפילו כשאינה מוכנה בתנאי שעושה כן סמוך לאכילה ממש ולא מערבבת בכח אלא לאט.
יב) **סלט ביצים** - עם גבינה או אבוקדו או בצל וכד' מותר להכינו בשבת כשעושה כן סמוך לסעודה ממש ומערבבת לאט לאט בשינוי שלא כהרגלה בימי החול כלומר מערבבת לאורך ולרוחב ולא בתנועה סיבובית.
יג) **הכנת מי סודה** - מותר להכין מי סודה במתקן שאינו חשמלי ובתנאי שעושה כן לצורך השבת.
יד) **פומפיה/מגרדת** - אין לטחון בשבת פירות וירקות במגרדת וכן בכלי שנועד למעך משום איסור טוחן.
טו) **מקצץ ביצים** - מותר לחתוך ביצים במתקן המיועד לחיתוך ביצים ואין בזה איסור טוחן.
טז) **קילוף פירות וירקות** - מותר לקלף ירקות ופירות בקולפן אם עושה כן סמוך לאכילה.

יז) **הקפאה ומילוי שקית קרח** - מותר להקפיא ולהפשיר מים בתנאי שדעתה להשתמש בהם לצורך השבת ומותר למלא שקית הקרח בתנאי שאינה קושרת השקית בשני קשרים ועדיף להשתמש להקפאת קרח במתקן פלסטיק.

יח) **כותש שום** - אסור בשבת לכתוש שום או שאר תבלינים בכלי שנועד לכתישה אבל מותר למעכו בשינוי.

יט) **כדורי שוקולד** - עיסה של שוקולד ופרורי לחם המוכנה מלפני שבת ולא הספיקה להכין ממנה כדורי שוקולד מותרת להכין ממנה כדורי שוקולד כשעושה כן לצורך אכילה בשבת.

כ) **מליחת צנון** - אין למלוח חתיכות צנון יחד אלא יש למלוח אחד אחד ולאוכלו מיד ולא להשאירו במלח לסעודה השניה.

כא) **סלט ירקות** - אין למלוח סלט ירקות במלח ולהשאירו כך כדי שיקבל הטעם של המלח אלא יש לערבבו בשמן ולמלוח סמוך לאכילה ולכתחילה יש לשפוך השמן בתחילה ואחר כך המלח.

כב) **ריסוק קרח**- אין לרסק קרח אבל מותר להניח קוביות קרח בתוך משקה כדי לצננו.

בערב שבת...

יצר הרע מחפש להפריע.

ולכן כדי שלא תיגרם מריבה צריך להבליג

ויותר לשתוק ולוותר על הערות

כדי שלא תנתן לו הזדמנות להרוס...

בורר

הלכות בורר מהמסובכות ביותר בהלכות שבת וצריך ללמדם היטב וכאן יש רק את עיקרי הדברים שצריכה להם בשבת

א) אסורה בשבת פעולת ההפרדה או הוצאה של פסולת מתוך האוכל בכלי או ביד כגון הוצאת גרעינים מתוך פלפלים או עלי חסה כמושים מתוך עלים טריים.

ב) **הגדרת פסולת** - כל דבר שמעורב במאכל או בפרי ואינה רוצה לאוכלו נחשב לפסולת ואסור להוציאו מתוך שאר המאכל כגון הוצאת בצל מתוך סלט או אפונה מתוך גזר.

ג) **הגדרת אוכל** - כל דבר שראוי לאכול וברצונה לאוכלו מיד או ברצון אחרים לאוכלו מיד נחשב אוכל כגון בשר מעצמות.

ד) **תנאי ברירה המותרת** - רק כשבוררת או מוציאה את האוכל מתוך הפסולת לצורך אכילה מידית. ללא כלי המיועד לסינון או הפרדה מותרת לעשות כן בשבת.

ה) **ברירה לאחרים** - אם אינה רוצה סוג של מאכל, והשני רוצה לאוכלו מותר להוציאו מהמאכל כדי לתת לשני כגון להוציא חתיכות בצל מסלט כדי ליתן הבצל לאדם אחר.
ו) **עצמות** - מותר לברור העצמות מהדגים, לפני הסעודה בשביל הקטנים וכן העצמות מהעוף בשעת הסעודה, בתנאי שיאכלו לאלתר.
ז) **מצקת מנוקבת** - לכתחילה אין להשתמש בשבת במצקת מנוקבת שנועדה לסנן הירקות מהמרק משום איסור בורר בכלי.
ח) **עוגת קרם או דודבנים** - מותר להסיר קרם או פירות סוכריות ג'לי שעל העוגה כדי לאכול את העוגה אבל אם הם בתוך העוגה אסור להסיר משום בורר.
ט) **אבקת דייסה / שוקו לשתיה** - שמכינים ע"י חלב ואבקת קקאו ונוצרים גושי קקאו מעל החלב מותר להסירם בכפית ולזרקם ותוציא עימהם מעט חלב.
י) **שקית תה** - מותר להוציא שקית תה מכוס תה והרוצה להחמיר ישפוך את התה לכוס אחר וישאיר התמצית בכוס, או יוציאה בכף עם קצת משקה.
יא) **הוצאת גרעיני זיתים** - אסור להוציא גרעיני זיתים בכלי הנועד להוצאת גרעינים משום בורר אבל מותר לקלף הזיתים בסכין כדי לאכול לאלתר.
יב) **כלי אחסון "חמוצים"** - כלי של "חמוצים" שיש בתוכו מסננת פלסטיק שנועדה להרים את "החמוצים" מתוך המים שבכלי, אין להוציא "החמוצים" בעזרת המסננת אלא יש להוציא "החמוצים" ביד.
יג) **שריית ירקות במים** - אסור לשרות קלחי חסה או שאר ירקות במים כדי להפריד מעליהם החול והשרצים אבל מותר לשטפם מתחת זרם מים.
יד) **קיסמי שיניים** - מותר להשתמש בקיסמי שיניים כשאין חשש שירד דם מהחניכיים ואסור להכין קיסם שיניים מגפרור או קיסם אחר.
טו) **קליפות של ביצים** - כלי שיש בו ביצים קשות שאינן מקולפות עם שיירי קליפות, מותר לקחת הביצים מבין הקליפות אבל בסיום הסעודה אין לברור משיירי הקליפות את הביצים הנותרות כדי להניחן לסעודה הבאה.

אם צריך להגיע מגיע

בוקרו של יום שישי רחל מוליכה את חיים בנה הקטן ללימודים, ובארנקה נותר שטר אחרון של עשרים שקלים לקניות לכבוד שבת , והיא חושבת בליבה מה כבר אפשר לקנות בעשרים שקלים, רק חבילת טיטולים עולה יותר , ועוד יין לקידוש, חלות, וחלב...

חיים הקטן יודע שאמו צדיקה ומכבדת את השבת שואל בתמימות אמא מה תקני לנו לכבוד שבת קודש ? אמא מחייכת ועונה מה שה' יתן לנו..
בדרכם פנה אליהם אחד מגבאי הגמ''ח שעומד במדרכה ומנסה את מזלו לטובת משפחות נצרכות אפשר לקבל צדקה גברת הוא פונה אליה וממשיך ברגשניות יש משפחה שנקלעה למצב קשה וכל שקל יכול לעזור אנא חוסי על יהודים עניים,
לרגע כעסה, רצתה לומר לו מדוע לא תאסוף כסף גם בשבילי, או לך תבקש צדקה ממי שיש לו, לא ממני שאין לי. אבל משהו בתוכה אמר לה את דברי חז''ל שאם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים יעשה מהן צדקה... ואמרה יש לי רק עשרים שקלים חצי אני נותנת לצדקה... פתחה את ארנקה והגישה לו מחצית מהסכום שהיה שם.
חיים התבונן ושאל, אמא מדוע את נותנת לו הרי אין מספיק כסף בארנק לקנות ממתקים לכבוד שבת? והיא ענתה בתמימות החדורה באמונה של אם, ה' הוא הנותן כסף ולו יש הרבה הרבה הרבה כסף ואם הוא ירצה הוא יתן לנו.
לפני שהגיעו לשער נגשה אליהם אלמנה זקנה וחלושה בבכיה אנא רחמו עלי, על אשה אלמנה אנא קצת מעות לכבוד שבת קודש, ורחל הפעם ללא מחשבה והרהור מוציאה את מטבע האחרון שבארנקה ומוסרת לאלמנה אשר אורו עיניה למראה המטבע הנכסף, ועכשיו אמא לא נשאר לנו כלום לממתקים לכבוד שבת אמר חיים הקטן, אל תדאג אמרה אתה תלמד תורה, ותדע לך שאם מגיע לנו לקנות מצרכים לכבוד שבת נוכל לקנות אפילו במאתיים שקלים.
בחזרתה הביתה תכננה כיצד להכין הבית לכבוד שבת האם לשטוף מהסלון או מהחדרים נכנסה הביתה מחפשת את הדלי והסבון הניחה בתוכו את הסחבה, ופיה ממלמל תפילה... אנא ה' עזור לי אני צריכה כסף לכבוד שבת אנא... והדמעות מעיניה נוזלות,ולפתע דפיקות בדלת, זיוה השכנה המבוגרת ופניה מבקשות אנא גברת רחל אני צריכה עזרה, יש לי אורחים השבת , האם את יכולה לעזור לי להכין את הבית, אני מוכנה לשלם ומוציאה מארנקה שטר חדש של מאתיים שקלים ומניחה על השולחן ואני מתעקשת לשלם, איני רוצה בהתנדבות, אני יודעת שהוצאות שבת חוזרות... רחל מהנהנת בראשה ומנגבת הדמעות מהעיניים, לאחר שעה של קרצוף וניקיון בביתה של זיוה ,חוזרת רחל לביתה מכניסה את שכרה לתוך ארנקה שהיה ריק וניגשת למכולת עם שטר של מאתיים שקלים שכל כולו לכבוד שבת קודש...

בישול

א) **אש גלויה** - אין להניח על אש גלויה שום תבשיל אפילו מבושל לחלוטין בין לח ובין יבש ורק על פח שעל האש או להניח על פלאטה חשמלית מותר.

ב) **כלי ראשון** - הכלי שמונח או שהונח על האש או על הפלאטה וחומו גבוה מחום של יד סולדת דינו כמבשל ולכן אין להוסיף בשבת תבלינים או כל דבר שאינו מבושל לתבשיל שבכלי ראשון אפילו שהוסר מעל האש כל זמן שהוא עדיין חם בחום גבוה שמוגדר כ"יד סולדת".

כלי שני - הכלי שהועברו אליו המאכלים מהכלי הראשון כגון צלחת או כוס. ויש מחלוקת אם דינו כמבשל.

כלי שלישי - הכלי שאליו הועבר התבשיל מהכלי שני אינו מבשל כלל ואפילו שהיד סולדת בו דוגמא: מיחם חשמלי (כלי ראשון) ששפכו ממנו מים לכוס (כלי שני) ומהכוס שפכו לכוס אחרת נחשבת לכלי שלישי.שאינו מבשל כלל.

ג) **משקה עם תבלין** - הנוהגת להטעים הקפה או התה בתבלין כגון עלי נענע, חוויג, זנג'ביל או הל וכד' לכתחילה תעשה זאת בכלי שלישי בלבד.

ד) **הכנת תה** - לכתחילה טוב שתבשל תמצית התה מלפני השבת ואם לא הכינה אע"פ שיש מתירים להכינו בכלי שני לכתחילה תשתמש בכלי שלישי.

ה) **תבלינים** - אין להוסיף לסיר מרק שעל הפלאטה או לכל תבשיל בכלי ראשון תבלינים כגון שום בצל פפריקה או לימון וכד'.

ו) **הכנת נס / קפה** - מותר להכין קפה או נס כדרכה בימי החול ויש מחמירים להכינו דוקא בכלי שני.

ז) **מזיגת חלב** - מותר למזוג חלב קר לתוך מים רותחים בכלי שני כגון כוס נס קפה עם מים רותחים.

ח) **פירות וירקות שאינם מבושלים** - אסור לבשלם בשבת וכן אסור לחממם במקום שיכולים להגיע ליד סולדת כגון על פלאטה.

ט) **קטשופ** - מותר לתן קטשופ או רסק עגבניות על תבשיל חם בכלי שני כגון אורז או עוף.

י) **אטריות מבושלות** - וכן שקדי מרק או קרוטונים מותר ליתנם במרק חם בכלי שני אע"פ שהיד סולדת בו מפני שהיתבשלו מלפני השבת.

יא) **חלה קפואה** - מותר לחמם לחם או חלה קפואה על הפלאטה ולכתחילה עדיף לחכות מעט כדי שיפשיר הקרח המונח על הפת ואין לעטוף את החלה בנייר כסף או שקית נייר וכן אין להכניסה לתוך שקית ניילון כדי שתתחמם.

יב) **פיצה** - שהתבשלה מלפני שבת מותר לחממה ע"ג פלאטה וכד' בתנאי שהתבלינים והזיתים התבשלו מלפני שבת.
יג) **תבשיל עם רוטב** - מותר לחמם תבשיל יבש כגון אורז או בשר שיש בו מעט רוטב בתנאים אלו שרובו יבש ומעוטו הלח ניבלע ביבש, ושאינה רוצה ברוטב אלא רק ביבש וכבר מבושל כל צרכו.
יד) **מרק קר** - וכן רוטב נוזלי אסור לחממו על הפלאטה בשבת אבל אפשר להניחו על פלאטה קרה וכבויה שנדלקת לאחר זמן על ידי שעון שבת וכן אפשר לעשות כן עם החמין שהצטמק לאחר שהעבירה לכלי שני והוסיפה מים.
טו) **דגים ברוטב** - מותר לחמם על הפלאטה וכד' דגים מבושלים שיש בהם מעט מאוד רוטב שומני קרוש דבוק בהם אפילו שהרוטב יתחמם ויחזור להיות נוזלי.
טז) **תבשיל חמין שהצטמק** - אסור להוסיף מים לתוך תבשיל שהתייבש ומונח על הפלאטה ואם התבשיל מתייבש אפשר להעביר התבשיל לכלי אחר ולהוסיף לתוכו מים רותחים ולערבב וכאשר רובו הניכר של התבשיל יבש יכולה להניחו שוב לחימום על הפלאטה.
יז) **תבשיל לח מבושל** - כגון מרק או רוטב וכן חלב מותר להניחם על הפלאטה כדי שיתחממו מעט בתנאי שעומדת ליד ומשגיחה שלא יגיעו לחום שהיד סולדת בו והתירו זאת רק לצורך חולה או תינוק.
יח) **ביצים חמות**- אין לקלף במים קרים ביצים חמות המונחות בכלי חם (יד סולדת) וכן לכתחילה אין להוציאן מהכלי ולקלפן תחת הברז אלא יש לחכות שיצטננו מעט אפילו שיש מקילים להוציאן מהכלי ולקלפן תחת הברז.

מלאכות שנעשו בשוגג

א) **הדלקת אור**- בשבת אסור מדאורייתא להדליק מנורה, שיש בה חוט להט משום מבעיר ואפילו פנס כיס או מנורה שבשעון, לכן אין להדליק אור ובמקום שיש צורך לחולה שאין בו סכנה אפשר לומר לגוי.
ב) **הנאה מחילול שבת** - כל מלאכה האסורה מדאורייתא כגון הדלקת אור או טחינת ירקות וכן בישול שנעשה ע"י יהודי ואפילו לצורך אחרים אסור להנות ממלאכה זו בשבת.
ג) **מלאכה בשוגג**- כל מלאכה האסורה מדרבנן שנעשתה בשוגג מותר ליהנות ממנה בשבת, אבל במזיד אין ליהנות ממנה בשבת, ובמוצ"ש מותר לכל מיד.

ד) **כשיש מתירים** - במקום שיש מחלוקת בפוסקים אם מותר או אסור, אפילו שנפסק שאסור מותר ליהנות ממלאכה זו בשבת ואפילו שנעשתה מלאכה זו במזיד. לדוגמה: אדם שעבר וחימם מרק קר מותר ליהנות מהמרק החם בשבת.

ה) **אור שהודלק בשבת** - אסור ליהנות מאור שהודלק בשבת אבל כשהיתה אפשרות ליהנות מאור קלוש, כגון: אור נרות שנמצאים ליד שולחן שבת, מותר להישאר בחדר ולעשות כל מה שיכולנו לעשות עם נרות שבת. אבל כשנרות השבת כבו אין ליהנות מאור המנורה שהודלקה בשבת.

ו) **התעסקות** - אם הדליקו אור ע"י התעסקות בדבר אחר כגון אדם שנשען עם הכתף על הקיר ומבלי כוונה נידלק האור. וכן כשדרך בלי כוונה על השלט של המזגן ונדלק מותר ליהנות ממלאכה זו בשבת ואפילו שאסורה מדאורייתא.

הוצאה מרשות לרשות

הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים אסורה מדאורייתא, והמוציאה מרשות לרשות בשבת חייבת כדין אדם המבעיר אש בשבת ,לכן יש להזהר ולא להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים בשבת כלל.

א) יש מחלוקת בין הפוסקים, אם אפשר לסמוך על העירוב של צורת הפתח (חוטים סביב העיר). ולכן הנוהגים בשיטת הפוסקים שאין דין רשות הרבים ורק כרמלית יכולים לסמוך על העירוב הקיים בערים. אך הנוהגים בשיטת הפוסקים שיש רשות הרבים מדאורייתא אין להם לסמוך על העירוב הרגיל שבערים אלא צריכים גם שיהא מוקף חומה ובדלתות הננעלות או הראויות להנעל.

ב) **הרמת תינוק** - אין להרים ילד ברשות הרבים ולהוליכו וכן אין להוציאו מרשות היחיד לרשות הרבים. וקטן הנמצא ברשות הרבים ויש עירוב (צורת הפתח) ובוכה מאוד אפשר להקל ולהרימו לביתו. אבל כשאין עירוב והילד נמצא ברשות הרבים או בכרמלית אין להרימו משום טלטול.

ג) **טלטול על ידי קטן** - בערים המוקפות עירוב של צורת הפתח אע"פ שגדול מחמיר מלטלטל יכולים להקל ולהוציא ע"י קטן פחות מגיל י"ג ויום א. אבל כשאין עירוב כלל אין לומר לקטן לטלטל בשביל גדול.

ד) **עגלת תינוק** - במקומות שאין עירוב אין לטלטל ברשות הרבים עגלה של תינוק ויש מחמירים ולא מטלטלים אפילו במקומות שיש עירוב של צורת הפתח.

אזהרה !!!

שולחן שבת זה לא הזמן להתלונן או ל"קטר"

ואפילו כשכולם יושבים יחדיו ויש צורך להעיר ולבקר

צריך להיזהר שלא לגרום למריבות
וכל מה שיש להגיד כדי לתקן
יש לשמור למוצאי שבת לאחר ההבדלה
ואם נשכח מה שרצינו לומר
לא נורא... ניזכר בשבת הבאה...
יש הקונה עולמו בשעה אחת...
לפעמים כל ניסיון מגיע ברגעים לא מתוכננים וללא הכנה וללא הקדמה וה קובע הוא מה שמחליטים בשניות הבודדות של הניסיון בחיים הנה לפנינו עוד ניסיון שהשאיר אחריו חיים...
השבת יש אירוע משפחתי מיוחד וגם היא גברת לוי כמו כולם מתכננת כל השבוע כיצד נלך לשמוח עם כולם
שבת בבוקר היא מכינה את עגלת התאומים, הילדים כבר לבושים לפני ההליכה לכוון סבא וסבתא יש שם השבת שמחה. הרבה זמן חיכו לרגע הזה שבו ישתתפו גם הם באירוע המשפחתי
ולרגע היא שומעת שמישהו בדלת קורא היא מסתכלת ומזהה את שאלתיאל הגבאי של בית הכנסת הוא פונה אליה ואומר , גברת לוי התבקשתי על ידי רב העיר להודיע שהעירוב אינו תקין אמר את שלו והמשיך בדרכו, והיא כל כך רוצה ללכת... ויודעת שאסור לחלל שבת אבל האירוע המשפחתי
לרגע חשבה התבוננה על הילדים המחכים לשמוע את אמא אומרת קדימה אבל היא החליטה לא תחלל שבת היא תשאר בבית אפילו שכ-ו-ל-ם יהיו שם ואפילו שהילדים רוצים ומבקשים, שבת שומרים! וכמו שאסור לבשל לסעודת בר מצווה או ברית מילה כך אסור לטלטל בשבת והיא עומדת בניסיון , וכמו גיבורה אוספת את ילדיה אל תוך חיקה ושרה להם שירים והסבירה להם שהכי כיף ומשמח להיות יהודים ששומרים שבת ולא יהודים המתפשרים
במוצאי שבת היא הבינה את יד ההשגחה ששמרה עליה ומנעה ממנה ללכת לאירוע היא גילתה שהיתה שם מחלוקת משפחתית איומה ומשמים מנעו ממנה להגיע לתוך עמק הניצים... בזכות שמירת השבת היא זכתה להמשיך להיות בשלום עם כולם והכי חשוב בשלום עם בורא עולם !!!

ראש חודש

ראש חודש וברכת הלבנה

א) **ברכת הלבנה** - אשה אינה מברכת ברכת הלבנה ואפילו הנוהגות לברך על שאר מצוות עשה שהזמן גרמא כגון סוכה ולולב כאן אסור להן לברך.

ב) **ראש חודש** - לפי שהוא כעין יום טוב לנשים לכן צריכות להיזהר בכבוד ראש חדש, יותר מן האנשים שהוא יום עם סגולות רבות וכל מזונותיו של האדם קצובים מראש השנה עד ראש השנה חוץ מהוצאות של שבתות, ימים טובים, חול המועד, וראשי חדשים.

ג) **מלאכה בר"ח** - יש הנוהגות שלא לעשות מלאכה בראש חדש כגון כיבוס ושטיפת הבית ומעיקר הדין אינה צריכה לנהוג כך אלא יכולה לעשות מלאכתה כהרגלה.

ד) **סעודת ראש חודש** - מצוה להרבות בסעודת יום ראש חודש וטוב שתכין לביתה סעודה מיוחדת ולהנהיג ליתן לילדים ממתק או מאכל מיוחד לכבוד ראש חודש.

ה) **יעלה ויבוא** - שכחה ולא אמרה יעלה ויבוא בתפילת שחרית או מנחה צריכה לחזור ולהתפלל תשלומין ותעשה תנאי שאם אינה חייבת הרי זו תפילת נדבה.

ו) **תפילת מוסף** - אפילו שנשים אינן חייבות להתפלל תפילת מוסף מ"מ המתפללת מוסף יש לה על מי לסמוך.

ז) **הלל** - אשה אינה חייבת לומר הלל בראש חודש. ואם רוצה רשאית לומר הלל ללא ברכה.

ח) **תפילת ערבית** - אם לא הזכירה בתפילת ערבית יעלה ויבוא אינה צריכה לחזור שדינה בתפילות כדין האיש לכל דבר.

ט) **יעלה ויבוא בברכת המזון** - צריכה להזכיר יעלה ויבוא בברכת המזון ואם שכחה לומר אינה חוזרת.

י) **נרות ראש חודש** - יש הנוהגות להדליק נרות בליל ראש חודש וטוב שתאמר בלי נדר על המנהג זה.

תקופות

האשה נמשלת ללבנה

יש זמנים שהיא בשיא תפארתה ויופייה

ויש בתקופה של... דעיכה

ולפעמים מרגישה שכמעט נעלמת

אבל תמיד לאחר שנראה כאילו חושך המוחלט

אורה וזוהרה מתחיל
ואור לבן מאיר

חגי ישראל

ראש השנה

א) **ערב ראש השנה** - מצוה להסתפר ולכבס הבגדים בערב ראש השנה ויש נוהגים להתכונן כבר מיום קודם כדי להקל ההכנות לקראת יום הדין.

ב) **הדלקת נרות** - מברכת להדליק נר של יום טוב ואין מברכת שהחיינו בשעת הדלקת נרות ואם בירכה לא תענה אמן על ברכה זו בשעת הקידוש ובדיעבד כשענתה אינו הפסק.

ג) **נרות בשמן** - לכתחילה יש להכין את כוסיות השמן עם פתילות הצפות בשמן לפני יום טוב אבל בדיעבד כשלא הכינה אפשר להכין אפילו ביו"ט.

ד) **הכנת נרות ליו"ט שני** - יש להכין נרות בפמוטים לפני החג כדי שלא תיכשל באיסור ממרח השעוה בפמוט.

ה) **הדלקת נרות ביו"ט שני במוצ"ש** - לכתחילה יש לחכות להבדלה שעושים אחר הקידוש ואחר כך להדליק נר של יו"ט ובשעת הדחק יכולה לומר בפיה ברוך המבדיל בין קודש לקודש ותדליק נר של יו"ט ע"י העברה מנר לנר ואסורה באכילה ושתיה עד אחר הקידוש.

ו) **ברכת הנרות** - מברכת גם ביו"ט שני של ראש השנה ברכת להדליק נר של יו"ט כמו ביום הראשון של ר"ה.

ז) **עזרת נשים** - נשים הנוהגות לבוא ולהתפלל בבית הכנסת יש להן להתלבש בצניעות ולא לקשט עצמן בתכשיטי זהב ולא להתבשם בבשמים המתפזרים לצד הגברים ובפרט ביום הקדוש והנורא חלילה שיהיו מכשול לרבים ויצא שכרה בהפסדה.

ח) **זמן הדלקת נרות ביו"ט שני** - לכתחילה תדליק סמוך לשקיעה ואם מסיבות שונות אינה יכולה להדליק בזמן הזה יכולה להדליק לאחר צאת הכוכבים במשך כל הלילה ובתנאי שתהנה לאורם כגון שהשתמשה באור הנרות לאכילת פירות ומגדנות וכד'.

ט) **מנהגי ראש השנה** - ראש כבש או דג וכן רימונים וכו' יש להקפיד שיהיו כשרים בתכלית ההידור הבשר בהכשר "חלק" והירקות מנוקים מתולעים על ידי השריה במים וסבון אפילו הירקות של "גוש קטיף" לבל יהא חטא בראש השנה, שבראש השנה יש להקפיד יותר.

י) **סעודות יו"ט** - אשה חייבת לאכול ביו"ט שתי סעודות ערבית ושחרית ואם קשה לה תאכל לכל הפחות כזית פת (כשלושים גרם) כדי שתתחייב בברכת המזון ולא תברך על נטילת ידיים לפני הסעודה.

תקיעת שופר

א) נשים פטורות משמיעת קול שופר ואם רוצות לשמוע הרשות בידן ולא יברכו ואין חיוב על האשה לעמוד בזמן התקיעות ויכולה לכתחילה לשבת ולשמוע קול תקיעת שופר.

ב) אשה הרוצה להחמיר על עצמה ולשמוע קול תקיעת שופר כדאי שתאמר בלי נדר על מנהגה כדי שאם תנהג כן שלוש פעמים לא יהפך עליה לחיוב בתורת נדר.

ג) אשה שטעתה וחשבה שהיא חייבת מעיקר הדין לשמוע תקיעת שופר ונהגה כך ג' פעמים פטורה מהתרת נדרים מכיוון שלא ידעה שאינה חייבת ולכן רשאית להפסיק מנהג זה ללא התרת נדרים.

ד) כאשר נהגה לשמוע תקיעת שופר ג' פעמים מחוייבת לשמוע קול שופר שנה בשנה אלא א"כ תעשה התרת נדרים אצל חכם שלמד ומבין בהלכות נדרים. אם נהגה שנים רבות ללכת ולשמוע קול שופר ופעם אחת אין באפשרותה לשמוע ואין כונתה להפסיק מנהגה אינה צריכה התרת נדרים.

ה) לכתחילה אין לאכול לפני תקיעת שופר ובפרט מי שנוהגת לשמוע תקיעת שופר וקבלה על עצמה בתורת נדר, אך במקום חולי או צער יכולה לאכול לפני תקיעת שופר.

ו) התוקע בשופר לאשה יכול לטלטל השופר כדי להשמיע להן בין שיצא ידי חובה ובין שלא יצא ידי חובה אינו, מברך, ויזהיר הנשים שלא יברכו שיש הסוברים שברכתן לבטלה.

תפילות ראש השנה

א) **תפלת שחרית** - אשה חייבת בתפילה אחת ביום, וגם בראש השנה יכולה להתפלל תפילה אחת בביתה, אך ראוי ונכון שתתפלל את כל התפילות בראש השנה, ואינה חייבת ללכת לבית הכנסת ובפרט אם צריכה להשגיח על ילדיה.

ב) **אכילה לפני התפילה** - אשה שאינה נוהגת להתפלל שחרית ולא מוסף וכן אינה שומעת תקיעות שופר במקום צער כגון מניקה או מעוברת וכד' יכולה לטעום מעט ולשתות לפני שבעלה מגיע מהתפילה ועדיף שקודם תקדש לעצמה.

ג) **אכילה לפני הקידוש** - אשה חלושה שהתפללה שחרית וצריכה לאכול ואינה יכולה לקדש מותרת באכילת ארעי כגון: עוגיות או פת פחות משיעור כביצה (כחמישים גרם). ופירות או שתיה חמה כרצונה.

ד) **תפלת מוסף** - של ראש השנה ויום כיפור יש שכתבו שהנשים חייבות מעיקר הדין ולכן תתפלל מוסף ותבקש רחמים בתפילתה והנכון שתתפלל אחר השעה השלישית ביום.

ה) **תשליך** - מעיקר הדין מותר לנשים לומר תשליך בר"ה, אך כבר כתבו הפוסקים שכדאי שלא להתערבב נשים וגברים יחדיו ביום קדוש זה.

ו) **שינה בראש השנה** - מעיקר הדין אין איסור לישון בראש השנה, והמנהג שאין ישנים כלל ביום ראש השנה כדי שיצליח מזלה, ויש הנוהגים לישון אחר חצות היום, ולא תשב בבטלה אלא תקרא תהילים ותתפלל שתהא לה שנה טובה.

תפילות בעשרת ימי תשובה

ז) **אבינו מלכנו** - אשה יכולה להוסיף אחר תפילת י"ח במנחה או בשחרית אבינו מלכנו ביחידות ואפילו ביום שבת, ובלבד שלא תזכיר בשבת ענין חטאים ועוונות.

ח) **סליחות** - אחר חצות לילה נשים יכולות לומר סליחות במשך כל שעות הלילה, וביום עד השקיעה. ויש להן לדלג הקטעים הנאמרים בארמית ואם רוצה לומר י"ג מידות של רחמים תאמרם בטעמים ובניגון כקריאת התורה.

ט) **כשרות** - יש להשתדל בעשרת ימי תשובה להקפיד יותר על הידור בכשרות המאכלים ולא להקל כבשאר ימות השנה כגון בפת או אבקת חלב עכו"ם.

י) **קברי צדיקים** - אין איסור על הנשים ללכת לקברות צדיקים כדי להתפלל ולבקש רחמים ולכתחילה ילכו בימי טהרתן.

יא) **אשה הטועה בתפילותיה** - דינה כדין האיש בכל ההלכות הקשורות לתפילתה אפילו אם מתפללת תפילה אחת ביום, כל שהתחילה להתפלל תפילתה נהפכה עליה לחיוב כדין האיש.

יב) **האל הקדוש** - בעשרת ימי תשובה במקום האל הקדוש אומרת המלך הקדוש, והמלך המשפט ואם טעתה או מסופקת בהמלך הקדוש, חוזרת לראש. ויותר נכון שתתנה ותאמר לפני שתחזור אם אני חייבת לחזור הריני חוזרת ומתפללת לשם חובה, ואם לאו תהיה תפלתי לנדבה.

יג) **המלך המשפט** - בברכת השיבה שופטינו צריכה לומר המלך המשפט ואם טעתה ונזכרה קודם שעקרה רגליה חוזרת לברכת השיבה ואומרת משם ואילך על הסדר ואם לא נזכרה עד שעקרה רגליה חוזרת לראש ותעשה תנאי הנ"ל.

ימים נוראים

בימים נוראים אפשר לקבוע הכל... לכל השנה

רגעי שמחה ורגעי עצב נכתבים ונחתמים

עתיד הילדים ובריאות ההורים
לכן לא כדאי לבזבז זמן יקר בפטפוטים והבלים
עדיין הכל ניתן לשינוי
תפילה בכונה ומזמורי תהילים
והחלטה של עשיית מצווה וקבלת הנהגה חדשה
בכוחם להוסיף זכויות ומלאכים לבנים
שהשנה תהיה טובה באמת כפי שאנו מתפללים.
כדאי לדעת...
שלפעמים משמים מרחמים
ומחליפים עונש קטן תמורת עונש גדול
ולכן אם קבלת מכה או נעלבת...
אמרי בכוונה !!!
אנא ה' כפר על פשעי וחטאי
ויהי רצון שזוהי תהא כפרתי
והשלום ישכון לבטח במשפחתי

יום הכיפורים

א) **כפרות** - יש הנוהגים לערוך כפרות עם תרנגולות ויש הנוהגים להפריש צדקה, והנוהגים בתרנגולות יקחו לאשה מעוברת תרנגול זכר ושתי נקבות.

ב) **מצות כיסוי דם** - כשעורכים כפרות בשחיטת תרנגולים יכולה אשה לזכות במצות כיסוי דם השחיטה ותברך על מצות כיסוי הדם.

ג) **נשים חייבות בצום** - כדין האנשים וישנן הקלות מסוימות ליולדות או לאשה מעוברת חלושה או חולה הזקוקה לכדורים ובכל מקרה לפני הצום תשאל רב הבקי בהלכות אלו.

ד) **מעוברת** - לפני יום הארבעים להריונה אינה צריכה לעשות כפרות לעובר שבבטנה, וי"א שכן.

ה) **סעודה שחרית** - מצוה להרבות בסעודות בערב יום הכיפורים, וכן יש נוהגים לאכול סרדינים בסעודת שחרית.

ו) **תרופה להקלת הצום** - לפני כניסת הצום מותר לבלוע כדורי הקלה על הצום לכל אשה אפילו היא בריאה וכל שכן שמותר למעוברת החוששת מחולשה בצום.

ז) **הדלקת נרות** - צריכה להדליק נרות לכבוד היום ומברכת להדליק נר של יום הכיפורים, ובמקום שנהגו שלא להדליק אינה מדליקה, וכיום המנהג ברוב המקומות להדליק בברכה.

ח) **ברכת שהחיינו** - ברגע שמברכת ברכת שהחיינו והגיענו לזמן הזה נכנס הצום ולכן אין מברכים שהחיינו בזמן הדלקת נרות. אלא תשמע מהשליח ציבור בבית הכנסת וכשאינה מתפללת בבית הכנסת תקבל עליה את הצום על כל עינויו ואח"כ תברך שהחיינו.

ט) **שבת ויום הכיפורים** - מדליקה נרות כהרגלה בשאר השנה ומברכת להדליק נר של שבת ויום הכפורים, ובדיעבד אם בירכה על שבת בלבד או על כפורים בלבד יצאה ידי חובה.

י) **הכנת אוכל** - מותר להכין אוכל לקטנים או לחולים הצריכים לאכול כגון חימום התבשילים על פלאטה או שטיפת הפירות והירקות ואפילו שהידיים נרטבות במים, ולא תכווין להנאת רחיצה אלא רק לשם נקיון.

יא) **יולדת או אשה שעברה הפלה** - לאחר 40 יום להריונה יש לה דין יולדת ולכן 72 שעות מההפלה יש לה דין של יולדת ותשאל רב מורה הוראה כיצד לנהוג בצום.

יב) **בושם** - אין להתבשם ביום כיפור אך כדי להעביר ריח רע מאוד מותר לפזר מי בושם משום כבוד הבריות.

יג) **רחיצת הילדים** - אין להקל ולקלח הילדים ביום הכיפורים ורק אם צריך לנקות מטינוף צרכים וכד', וכן רק במקום חולי מותר למשוח גופם במשחות או קרמים.

יד) **טיפול קוסמטי** - כגון מריחת משחת פנים או קרמים למינהם אסורים ביום כיפור כדין סיכה האסורה ביום זה.

טו) **נוסח התפילה** - אשה מתפללת כדרכה בימי השנה, וכדאי שתתפלל תפילת הנעילה בנוסף לתפילותיה הרגילות ותאמר וידוי לאחר תפילותה ולפחות תאמר וידוי אחד.

טז) **עיקר הוידוי**- הוא "חטאתי לפניך" ואם אומרת כך אחר תפילתה בעמידה יצאה ידי חובת וידוי ואין חייבת לומר כל הנוסח שכתוב בסידור, ואם רוצה להוסיף הרשות בידה.

יז) **זמן הוידוי** - כל היום לכן אם אינה יכולה להתפלל כגון שטרודה עם ילדיה וכד', או ששכחה לומר הוידוי בתפילתה תאמר במשך היום בכונה "חטאתי לפניך" ויצאה ידי חובת וידוי.

יח) **נעילת הסנדל** -אשה היולדת כל שלושים יום אחר הלידה מותרת לנעול נעליים כהרגלה אבל אם יכולה ללבוש נעליים המותרות ביום כיפור עדיף שתעשה כן.

יט) **תקיעת שופר** - אין חיוב על הנשים לשמוע קול שופר במוצאי יום הכיפורים ואשה שנהגה להקפיד ולבוא לבית הכנסת ולשמוע קול שופר במוצאי יום הכיפורים אם חשבה שזהו חובה יכולה להפסיק במנהג זה ואינה צריכה לעשות התרת נדרים.

כ) **מוצאי הצום** - יש להיזהר ולא לעשות מלאכה ולא לאכול עד אחרי זמן צאת הכוכבים שהוא כעשרים דקות אחר השקיעה ואפילו אם שומעת את קול השופר מבית הכנסת אסור לאכול אלא עד שיעבור זמן זה בוודאי.

כא) **קריאת שמע** - נשים אינן צריכות לומר בקול רם "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקריאת שמע אלא אומרות בלחש כבשאר הימים.

כב) **הבדלה** - לכתחילה נשים יחכו לבעליהן כדי להבדיל, אך כשאין באפשרותן לחכות יכולות להבדיל לעצמן בנר ששבת (שהיה דלוק מערב יום כיפור) וללא בשמים ויש לשתות כרביעית מיין ההבדלה ומותרות באכילה.

לא לשכוח

יום כיפורים הוא יום סליחה ומחילה, וכשסולחים הכל נשכח ונסלח, ולכן...

אין להזכיר אחד לשני עבירות משנה שעברה כי אם הזכרנו סימן שלא סלחנו...

חג הסוכות

א) **ישיבה בסוכה** - אשה פטורה ממצות סוכה ואעפ"כ מקיימת מצוה כשיושבת לאכול או ישנה בסוכה אך לא תברך על ישיבה בסוכה ויש מבנות אשכנז הנוהגות לברך.

ב) **בניית הסוכה** - לכתחילה אשה לא תניח הסכך על הסוכה אך מותר לה לבנות הדפנות ולקשט הסוכה ובדיעבד כשהניחה הסכך, הסוכה כשרה.

ג) **קישוטים** - מצוה לקשט הסוכה אך יש להיזהר שלא להרחיק את הקישוטים מהסכך במרחק של יותר משלושים סנטימטר אלא תצמיד הקישוט או הפרי צמוד לסכך.

ד) **אמירת תנאי** - מצוה לתלות נוי סוכה וטוב שתאמר לפני תלייתם "אני מתנה עליהם לאכלם או להשתמש בהם מתי שארצה", או שתאמר אני צריכה ורוצה להשתמש בקישוטים כל זמן בין השמשות של החג.

ה) **ללא תנאי** - יש להשגיח על קישוטי הסוכה שלא יגיעו לידיהם של הקטנים שמא יבואו לטלטלם ולאוכלם לכן לכתחילה יש לתלותם במקום גבוה.

ו) **פרי או קישוט שנפל** - קישוטים התלויין בסכך או שתלויין בדפנות שנפלו בחג או בחול המועד ללא תנאי אסור להשתמש בהם או לאוכלם ויכולה לתלותם במקום אחר בסוכה.

ז) **קישוט הסכך** - מותר לקשט את הסוכה בקישוטים רבים ואפילו שהסכך לא נראה. שכל שעושה זאת לנוי הסוכה ואינו רחוק מהסוכה ד' טפחים כשר.

ח) **הדלקת נרות** - תדליק נרות שבת ויו"ט בתוך הסוכה אך כשחוששת מפני התינוקות או מפני סכנת הדליקה יכולה להדליק בביתה במקום שייהנו בני הבית מהנרות כגון ליד הסוכה או על אדן חלון הפונה לסוכה או במטבח.

ט) **הנחת הנרות** - לכתחילה אין להזיז את הנרות ממקום הדלקתן ולכן אם הדליקה בסוכה לא תשנה מקומם אלא תדליק במקום שיושארו שם.
י) **קידוש** - אשה לא תענה אמן אחר ברכת לישב בסוכה שבקידוש מחשש הפסק ואם ענתה אינה צריכה לברך שוב.
יא) **ברכת שהחיינו** - לא תברך בזמן הדלקת נרות אלא תשמע הברכה בשעת הקידוש ואם בירכה שהחיינו בהדלקת נרות לא תענה אמן על ברכת שהחיינו ששומעת הקידוש ומ"מ אם בירכה ועניתה אמן לא נחשב הפסק.
יב) **כבוד הסוכה** - יש להיזהר ולא להשתמש בסוכה תשמיש של גנאי כגון החלפה לתינוק או הנחת כלים מלוכלכים וכן אין להניח בסוכה פח אשפה.
יג) **כלי סעודה** - וכן אין להדיח כלים בסוכה או להשאיר כלים מלוכלכים בסוכה משום כבוד הסוכה אלא יש לדאוג שתהיה תמיד מסודרת ונקיה.
יד) **כלים חד פעמיים** - יש המהדרים שאינם נוהגים להשתמש בכל ימי חול המועד בכלים חד פעמיים משום כבוד הסוכה ויש המשתמשים בכלים חד פעמיים מקושטים ומ"מ צריכים להיזהר שלא להשאירם בסוכה כשהם מלוכלכים ואם יש בהם שיורי מאכל אפשר להשאירם עד אחר ברכת המזון.
טו) **סעודה שלישית**- בשבת חול המועד מותר לפנות הכלים המלוכלכים מהסוכה משום כבוד הסוכה.
טז) **התקשטות** - כל קישוטי אשה כגון קציצת ציפורניים ותיקונן או צביעת שיער או מריחת לק ושאר תיקוני הגוף אין לעשותם בסוכה כלל.
יז) **קשירת הלולב** - אינה רשאית לאגוד הלולב עם הערבה והדס ויעשה זאת הבעל ואפילו אם אגדה האשה ראוי להתיר האגד ולאגוד מחדש אך להוסיף קשרים מותר לה.
יח) **ארבעת המינים** - נשים פטורות ממצות ארבעת המינים. והנוהגת לנענע הלולב כל ימי החג לכתחילה תאמר בלי נדר על מנהג זה כדי שלא יהפך עליה לחיוב, ולא תברך על הלולב כלל ונהגו בנות אשכנז לברך.
יט) **החזרת הלולב למים** - ביו"ט של סוכות מותר לאשה לקחת הלולב מיד בנה או מיד בעלה ולהחזירו למים וכן יכולה להוסיף מים אם צריך, אבל לא תחליף מים ביו"ט.
כ) **החלפת מים** - בחול המועד מותר ואפילו מצוה להחליף המים של אגודת ארבעת המינים כדי שישארו לחים והדורים.
כא) **צניעות בסוכה** - חובה על האשה להקפיד על צניעותה בתוך הסוכה יותר מבתוך ביתה ולכן אין לאשה להסיר כיסוי הראש בסוכה כלל.

כב) **הורדת הקישוטים מהסוכה** - מותר להוריד הקישוטים או הסדינים התלויים בדפנות הסוכה בחול המועד ויש להצניעם ולהניחם במקום המשתמר ולא להשתמש בהם.

כג) **נגיסת אתרוג** - יש מעוברות הנוהגות לנגוס מפיטם האתרוג ביום הושענה רבה סגולה ללידה קלה , ולכתחילה ראוי להמתין אחר שמחת תורה ואם אינה טועמת לא תברך על נגיסת הפיטם, ותתפלל שתזכה ללידה קלה ובריאה.

שמחת תורה

כד) **ישיבה בסוכה** - אין סועדים בסוכה בשמחת תורה משום שנראה כמוסיף על הציווי ואם רוצה לערוך סעודת יום טוב השמיני בסוכה יש לפסול הסוכה לפני כניסת החג על ידי היכר של הורדת סכך ועשיית מרווח אויר של כארבעים סנטימטר.

כה) **הדלקת נרות** - בשמחת תורה מדליקה נרות ומברכת על הדלקת נר של יום טוב ואם חל בשבת מוסיפה של שבת ויום טוב.

כו) **משיב הרוח ומוריד הגשם**- אחר תפלת מוסף אומרת משיב הרוח ומוריד הגשם וכשאינה מתפללת מוסף תאמר מתפילת מנחה ואשה שטעתה ואמרה בתפילת שחרית של שמחת תורה משיב הרוח אינה חוזרת.

הלכות יום טוב

א) **סעודה בערב יום טוב** - משום כבוד יו"ט אין לאכול סעודה גדולה בשעות הסמוכות לחג ורק סעודה קלה מותרת כדי שבסעודת החג יהיו בני הבית רעבים ותאבים לסעודה.

ב) **הדלקת נרות** - צריכה להדליק נרות ביו"ט כמו בשבת ומברכת להדליק נר של יום טוב ואם חל בשבת מברכת להדליק של שבת ויו"ט.

ג) **זמן הדלקת נרות ביו"ט** - לכתחילה תדליק הנרות לפני השקיעה אבל אם מסיבות שונות אינה יכולה להדליק בזמן זה יכולה להדליק כל הלילה ובתנאי שתהנה לאורם כגון אכילת פירות ומגדנות וכד'.

ד) **טעות בברכה** - ביו"ט שחל בשבת מברכת להדליק נר של שבת ויו"ט ואם טעתה ובברכת הנרות ולא הזכירה יו"ט ובירכה להדליק נר של שבת יצאה ידי חובה וכן להיפך ואין צריכה לברך שוב.

ה) **ברכת שהחיינו** - אין מברכת שהחיינו בשעת הדלקת נרות ואם בירכה לא תענה אמן על ברכה זו בשעת הקידוש ובדיעבד כשענתה אינו הפסק.

ו) **יו"ט שני** - לכתחילה יש להכין מבעוד יום הנרות הפתילות והשמן ,ולא להמיס ולמרח הנר ביו"ט וכן לא להכניס הפתילות למצוף ובדיעבד אם לא הכינה לפני החג יש מתירים

לנקות הנרות ולתקן הפתיל הצף על השמן ביו"ט ובכל מקרה תקפיד שלא להכין מיו"ט ראשון להדלקה שביו"ט שני.

ז) **קידוש** - כשם שנשים חייבות בקידוש של שבת כך חייבות בקידוש של יו"ט. ומוציאות את האנשים ידי חובה.

ח) **אכילה ושתייה** - מרגע שקיבלה על עצמה יום טוב אסורה באכילה ושתייה ואפילו מים אין לה לשתות עד הקידוש, ואם במקום שיש צורך לשתות ולאכול תקדש לעצמה.

ט) **אוכל נפש** - כל מלאכות האסורות בשבת אסורות ביו"ט חוץ ממלאכת אוכל נפש שהתירו לצורך יום טוב ולכן מותר להכין ולבשל ביום טוב תבשילים לצורך יו"ט ודוקא תבשילים שאם תכינם לפני החג יפגם טעמם, ולכתחילה יש להכינם שלא כדרך שעושה בימי החול אלא באופן עשיה שונה.

י) **סעודות יו"ט** - מצוה לכבד יו"ט כשבת, וכשם שצריך להדר ולכבד סעודות שבת בלחם משנה כך צריך גם ביו"ט, רק שביו"ט אין חיוב של שלוש סעודות אלא שתי סעודות, אחת בלילה ואחת ביום.

יא) **רצה** , **יעלה ויבוא** - אשה ששכחה ביו"ט לומר יעלה ויבוא בברכת המזון אינה חוזרת לברך שוב חוץ מברכת המזון שבליל הסדר.

יב) **הבערת אש** - אין להדליק אש ביו"ט ע"י גפרורים או מצית וכד' ורק העברת אש מנר לנר וכד' מותרת. ואם עברו והדליקו אש ביו"ט, מותר להנות ממנה.

יג) **בשר על האש** - אפילו שמותר לצלות ביום טוב בשר על האש עדיף לא לעשות כן על גחלים, בפרט שלאחר הצליה אין לטלטל הגחלים ושאר החפצים שאסורים בטלטול.

יד) **כיבוי אש** - אסור לכבות אש ביו"ט, וכן יש איסור לכבות הגז ע"י סגירת הברז המרכזי של הגז, אבל מותר לומר לגוי לכבות את הגז.

טו) **שעון שבת** - מותר להפעיל שעון שבת מלפני יום טוב כדי שיפעיל ביו"ט את התנור או מיקסר לטחינת ירקות כשיפיגו טעמם אם ירסקום מבעוד יום.

טז) **הוצאה מרשות לרשות** - הוצאה מותרת כל שהיא לצורך יו"ט אפילו במקומות שאין עירוב אבל אין להוציא ביו"ט לצורך מוצאי היו"ט כגון אשה שיוצאת מביתה להוריה לא תיקח איתה בגדים שצריכה להם במוצאי החג כיון שרק לצורך החג מותרת ההוצאה וכן בשאר מלאכות ביו"ט.

יז) **הנמכת הלהבה** - לצורך אוכל נפש מותר להנמיך אש גבוהה שבכיריים כשעושה כן כדי שלא ישרף התבשיל.

יח) **כיריים** - אין לכבות או להנמיך כיריים חשמליים אפילו לצורך אוכל נפש משום שזהו כיבוי ממש.
יט) **כיבוי להבת הגז** - אסור לכבות אש ביו"ט, ואפשר לחמם מים כדי שיגלשו ויכבו את האש, בתנאי שמשתמשת במים האלו לצורך שתיה או רחיצה.
כ) **בלון גז שניתרוקן** - אפשר לפתוח ברז של מיכל אחר כדי לבשל לצורך יו"ט.
כא) **רחצה במים חמים** - מותר לרחוץ כלים או לשטוף ידים במים חמים שהוחמו על ידי "בויילר" או גז לפני יו"ט,אבלביום טוב מותר רק כשהוחמו ע"י דוד שמש.
כב) **תרופות** - מותר להשתמש בתכשירי רפואה ואפילו אשה בריאה שמרגישה מיחושי ראש וכד' מותר לה לבלוע תרופות ביו"ט.
כג) **שעון גז** - מותר לכוון שעון גז כדי שיכבה הגז אחר שעה מסוימת, ואם פועל ע"י חשמל יש לשאול מורה הוראה כיון שלכל שעון יש מנגנון אחר.
כד) **ריסוק ירקות** - ירקות או פירות שאם ירסקו אותם מערב יו"ט טעמם יפגם מותר לרסקם ביו"ט אפילו במגרדת (פומפיה) ולכתחילה טוב שתרסק באופן שונה מהרגלה.

הלכות חול המועד

א) חז"ל אסרו לבזות את חול המועד ויש מלאכות האסורות בחול המועד ולכן צריכה להזהר שלא תנהג בו כדרכה בימי החול, יש פעמים שהתירו דבר האבד וכיון שהדבר נתון לשינוי, תשאל מורה הוראה לפני שיוצאת למלאכתה וכד'.
ב) **תספורת** - אסורה בחול המועד גם על האשה אבל סירוק וטיפול בשיער והחלקתו וצביעתו מותרים. ותספורת שהיא לצורך המועד כגון לשם מצווה או צניעות וכן במקום צער וכד' יכולה להקל.
ג) **טיפול בשיער** - מעיקר הדין מותר במקום הצורך לצבוע ולטפל בשיער וכן מותר גם לעצב תסרוקת או להחליק השיער במספרה כשעושה כן לצורך המועד.
ד) **קוסמטיקה והסרת שיער** - מותרת להתאפר ולהתקשט כדרכה בימי החול או למרוח "מסיכה לפנים" וכן מותרת להסיר שיער מהגוף בחול המועד.
ה) **טיפול רפואי** - כל רפואה מותרת בחול המועד, ולכן אשה שזקוקה לטיפול רפואי מותרת לעשותו בחול המועד כגון לקיחת תרופות או עיסוי רפואי לריפוי השרירים.
ו) **טיפוח הציפורניים** - מותר לגזוז ולתקן הציפורניים כגון "מדיקור" או "מניקור" (וכן צביעה ב"לאק" או הדבקה ע"י אומן מותרת כשעושה זאת לצורך המועד).
ז) **שטיפת הריצפה** - מותר לשטוף הרצפה ולהבריקה בחומרי ניקוי מיוחדים בחול המועד וכן ניקיון הרהיטים וכד' כל שעושה זאת לצורך המועד ולכבוד החג.

ח) **סידור הבית וניקיונו** - וכן ניקיון יסודי של כלי המטבח כגון תנור מקרר וכו' מותר לנקותם רק לצורך המועד כגון שכך דרכה לנקות באופן יסודי אחר בישולים.
ט) **צחצוח נעליים** - מותר לצחצח נעליים ולהבריקן לצורך המועד אבל אין למוסרן לאומן לצחצחן אפילו כשעושה זאת לצורך המועד.
י) **כיבוס בגדים** -הבגדים שצריכה להם בחול המועד, יש לכבס לפני חול המועד ואסור לכבס בגדים או סדינים במכונה או ביד אפילו לצורך המועד.
יא) **כתמים** - בגד נקי ומכובס שנתלכלך בחול המועד ויש חשש שהכתם יישאר והבגד יינזק או שרוצה ללובשו מותר לכבס ביד במגבת לחה הספוגה בחומר ניקוי או מגבון בכדי להעביר את הכתם בלבד.
יב) **בגדי התינוקות** - ושאר בגדי הקטנים המלוכלכים באופן תדיר. מותר לכבסן לצורך המועד אפילו כמות גדולה במכונת כביסה, אך אין לכבס בנוסף בגדי גדולים שאסורים בכיבוס.
יג) **גופיות וגרביים** - ביגוד שרגילה להחליף בכל יום כגון לבנים וגרביים מותר לה לכבס לצורך המועד כשאין לה ביגוד אחר נקי.
יד) **תיקון משקפי ראיה** - ע"י חיזוק בורג או החזרת עדשה למסגרת רק לצורך המועד מותר ואפילו תיקון משקפי שמש שנשברו בחוה"מ מותר כשמשתמשת בהם לבריאות העניים וזקוקה להם בחול המועד רשאית לתקנן.
טו) **צילום ופיתוח** - מותר להצטלם בחול המועד, אך לא יפתחו את התמונות בחול המועד. ומותר להצטלם במצלמה המוציאה תמונות מיד.
טז) **תיקון תכשיטים** - על ידי אומן אסור בחול המועד אך תיקון של אדם הדיוט שאינו אומן מותר לצורך המועד.
יז) **סריגה** - מלאכת הסריגה והתפירה אפילו לצורך המועד אסורה בחול המועד. שמלאכת סריגה נחשבת מעשה אומן ובפרט שאינה לצורך המועד.
יח) **תפירה** - תפירת בגדים ומכפלות בחול המועד אסורה אך תפירת בגד שנקרע בחול המועד וכן כפתור שנתלש כל שצריכה לבגד בחול המועד מותר לתקנו בשינוי הניכר.
יט) **עוגת יום הולדת** - כתיבה אסורה בחול המועד אך כתיבה בקרם על עוגה לצורך המועד כגון "יום הולדת שמח" וכד' מותרת ולכתחילה תכתוב בכתב עגול.
כ) **גיהוץ** - מותר לגהץ בגדים בחול המועד לצורך המועד.

כא) **קניות** - אין לערוך קניות שלא לצורך חול המועד כגון בחנויות הבגדים או תכשיטים לא לצורך החג ואם חוששת מהפסד כגון שאחרי החג ימכר הדבר ביוקר וכעת הוא בזול יכולה להקל.

כב) **קניות מצרכים או בגדים לחול המועד** - מותר לקנות ברווח לצורך המועד בלבד ואם נשאר לאחר המועד אין בכך כלום. ואם יוזילו לה מהמחיר אם תיקנה כמות גדולה בבת אחת מותר לקנות כולם במועד.

כג) **קניה שלא לצורך המועד** - אסור להוסיף ולקנות ממין אחר שלא לצורך המועד, אע"פ שקונה את כולם בבת אחת אבל אם יודעת שאינה מגיעה אחר המועד למקום זה והוא בשבילה דבר האבד יכולה להקל.

כד) **שמרטפית** - מותר להעסיקה בחול המועד כדי לשמור על התינוקות וכן מותר לשלם לה עבור מלאכתה הנעשית בחול המועד.

כה) **סידור תמונות באלבום** - מותר לסדר תמונות באלבום משפחתי או בחוברת בחול המועד.

הניסיון מוכיח...
שהדרך הכי קצרה ומכובדת להנצל ממריבה ומחלוקת
היא תמיד לומר סליחה טעיתי לא אעשה זאת שוב
וכך הכל חוזר לתיקונו מהר
ואפילו שהצדק עמך
לאחר שהסערה שוככת
אפשר לגשת ולברר על מי מנוחות
מי באמת צודק ובעדינות לומר
ולהראות שאת כאן זו שבסדר

חנוכה

א) **הדלקת נרות חנוכה** - חובה על האשה כדין האיש ויכולה להוציא ידי חובה את כל בני ביתה וראוי שהאיש יברך ויפטור את בני הבית ואם בעלה אינו מדליק נרות חנוכה צריכה להדליק בברכה ותכוון להוציאו ידי חובה.

ב) **ההדלקה** - כשהאיש מברך ומדליק נרות חנוכה יכול לכבד את אשתו להמשיך להדליק שאר הנרות ובלבד שהוא ידליק הנר הראשון וטוב שהאשה תכין הנרות מבעוד יום כדי שיהיו מוכנים להדליק בקלות.

ג) **כשמדליקים בביתה** - רווקה הגרה אצל הוריה יוצאת ידי חובה בהדלקת הוריה. ואפילו שלנה בפנימיה וכן הנופשת בבית החלמה כגון יולדת וכד' אם מדליקים בביתה יוצאת ידי חובה ואינה צריכה להדליק נרות חנוכה.

ד) **קדושת הנרות** - אין להשתמש לאור הנרות כגון קריאה או תפירה או כל דבר אחר , ולהצטלם ליד הנרות כשהאור דולק או שיש הבזק (''פלאש'') מותר.

ה) **כשבעלה מגיע מאוחר** - תהיה שליחה עבורו להדליק הנרות בזמנן שהוא כרבע שעה אחר השקיעה ולא תמתין עד שעה מאוחרת וכן אשה שחוזרת מעבודתה בשעה מאוחרת בעלה צריך להדליק נרות בזמנן ולא להמתין לה.

ו) **בערב שבת** - מדליקים תחילה נרות חנוכה ואח''כ נרות שבת ואם הדליקה נרות שבת ולא קיבלה עליה שבת יכולה להדליק נרות חנוכה בברכה.

ז) **אורחת** - אשה שאין מדליקין בביתה נרות חנוכה ומתארחת בבית מלון או אצל קרוביה יש לה להדליק נרות או להשתתף במחיר העלות של הנרות אפילו בפרוטה וכך יוצאת ידי חובתה של הדלקת נרות חנוכה.

ח) **על הניסים** - כל שמונת ימי חנוכה אומרת על הניסים בתפלה ובברכת המזון ואם לא אמרה, אינה צריכה לחזור ואם נזכרה באותה הברכה ולא הזכירה את שם ה' , ואפילו נזכרה בין ברוך אתה - לה', חוזרת לומר על הניסים ואם הזכירה שם ה' תמשיך כרגיל.

ט) **סגולה** - לאשה שנפלה בסכנה, תדור נדר, שלא לעשות מלאכה יום או יומיים בימי החנוכה ותנצל.

י) **סעודות בחנוכה** - בימי חנוכה ובפרט בשבת ר''ח טבת טוב להרבות בסעודות וכשאומרים בתוך הסעודה דברי תורה ושרים שירי קודש, הסעודה נחשבת לסעודת מצוה.

יא) **מלאכה** - נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בזמן שהנרות דולקים ויש להן להיזהר במנהג זה ותמתין לפחות כחצי שעה מזמן ההדלקה ואם בהדלקת נרות אינה נמצאת בביתה כגון בעבודתה יכולה להמשיך במלאכתה.

יב) **מלאכה בזמן שהנרות דולקים** - בשעת הדחק שחייבת לעשות מלאכה יכולה לבקש מאחד מבני ביתה שיעשו עבורה, ואם יש לה הכרח של ממש יכולה להקל ולעשות היא בעצמה.

יג) **אכילה לפני הדלקת נרות** - אסור לאכול לפני הדלקת נרות כדי שלא תמשך בסעודתה ותשכח להדליק נרות אבל אשה שבעלה או אביה מדליקים בשבילה נרות חנוכה יכולה להקל באכילה קודם ההדלקה.

פורים

א) **פרשת זכור** - בשבת שלפני פורים קוראים בספר תורה בפרשת זכור, יש אומרים שנשים חייבות בשמיעת פרשה זו, ויש אומרים שאינה חייבת, ולכן אם אינה יכולה להגיע כגון שמטופלת בילדים יכולה לקרוא בביתה מתוך חומש.

ב) **קריאה לנשים** - אין להוציא ספר תורה לקריאה רק לנשים וזהו מנהג רפורמים וכ''ש לא לאשה אחת ,ואפילו כשהאיש קורא אסור ואינה יוצאת ידי חובה אלא רק כשיש עשרה אנשים מעל גיל מצוות (ואפילו שכבר יצאו ידי חובה) השומעים את קריאת התורה עמהן.

ג) **זכר למחצית השקל** - הרווקה וגם הנשואה ראוי שתתן זכר למחצית השקל וטוב ליתן גם עבור ילדיה.

ד) **תענית אסתר** - מעוברת או יולדת תוך עשרים וארבע חודש מהלידה וכן אשה שהפילה לאחר יום הארבעים להריון פטורה מהתענית כל עשרים וארבע חודש אחר ההפלה.

ה) **צום תענית אסתר**- אינו חמור כצום תשעה באב ולכן מותר ברחיצה ושאר טיפולי הגוף ואסור באכילה ושתייה בלבד מעלות השחר ועד צאת הכוכבים.

ו) **אשה חלושה מאוד** - אם מרגישה חולשה גדולה או כשיש לה חולי ואין בכוחה לצום יש פעמים שפטורה מהתעניות ולכן בכל מקרה תשאל רב.

קריאת המגילה

ז) **מקרא מגילה** - נשים חייבות במקרא מגילה כאנשים בליל וביום פורים ויכולה לשמוע בביתה מאדם בקי הקורא כהלכה ממגילה כשרה.

ח) **ברכות המגילה** - צריכה לשמוע הברכות מהאיש שקורא בעבורה ואם יש עשר נשים השומעות ברכת המגילה מברכים אחר קריאת המגילה ברכת ''הרב את ריבנו''.

ט) **מוציאה ידי חובה את האיש** - אע''פ שלכתחילה אין לאשה להוציא ידי חובה אנשים בקריאת המגילה אבל כשאין איש היודע לקרוא, והיא יודעת לקרוא יכולה לקרוא בברכות ולהוציא ידי חובה ובתנאי כשקוראת ממגילה כשרה וכהלכה.

י) **מוציאה ידי חובה אשה אחרת** - כשאין איש היודע לקרוא יכולה אשה היודעת לקרוא בטעמים וכהלכה ממגילת קלף כשרה להוציא ידי חובה נשים אחרות.

יא) **בשעת הדחק** - כשאין מי שיקרא המגילה יכולה לשמוע המגילה מקלטת או מרדיו בעזרת אוזניה שתרכיב על האוזן ולקרוא לפי הטעמים ששומעת, ובתנאי שתקרא ממגילה כשרה מילה במילה וכן שלא תאמר בעל פה.

יב) **השומעת קריאת מגילה** - לכתחילה חייבת להאזין היטב לברכות ובכל משך זמן קריאת המגילה בשתיקה ובריכוז ואסורה בדיבור כדי לצאת ידי חובתה.
יג) **קריאה בלחש** - הקוראת ממגילה שאינה כשרה אין לה לקרוא בלחש עם קורא המגילה ורק אם יש בידה מגילת קלף כשרה ויודעת לקרוא כהלכה יכולה לקרוא בלחש.
יד) **כשהסיחה דעתה** - ואם הסיחה דעתה ולא האזינה לקורא המגילה יכולה לקרוא בזריזות ובלחש מהמגילה שבידה ותספיק להגיע לקריאתו של החזן.
טו) **דיברה בקריאת המגילה** - רק אם השלימה המילים שהחסירה מהמגילה שבידה והמשיכה לשמוע קריאתו של החזן יצאה ידי חובתה.
טז) **קריאת המגילה ביום** - חיוב הקריאה ביום הוא כחיוב בלילה ואין לאכול סעודת פת עד ששומעת המגילה.
יז) **אכילה לפני קריאת מגילה** - אסור לאכול סעודת פת קודם קריאת המגילה אבל פירות וירקות ושאר מיני אכילה שאינם מחמשת מיני דגן מותר, ועוגות לסוגיהן אפילו מחמשת מיני דגן עד שיעור של כביצה (כחמישים וארבע גרם) מותר.
יח) **שתיה חמה במשך זמן הקריאה** - יש להימנע ממשתיה במשך הקריאה שמא לא תתרכז בשמיעת המגילה ואם קשה מאוד כגון אחר הצום מותרת בשתיה במשך קריאת המגילה ובתנאי שתשים לב לשמיעת המגילה היטב ותברך לפני קריאת המגילה.
יט) **להאכיל ולהניק תינוק** - כשאין אפשרות אחרת ורוצה להאכיל או להניק תינוק בזמן ששומעת קריאת המגילה מותר בתנאי שהתינוק שקט ואינו מפריע לשמוע וגם היא מתרכזת היטב בשמיעת המגילה.
כ) **היוצאת באמצע הקריאה** - כשיש הכרח לצאת באמצע קריאת המגילה תעשה זאת בזריזות גדולה לזמן קצר ביותר ותשלים הפסוקים שהחסירה מהמגילה שבידה ותגיע לקריאתו של החזן.
כא) **שמיעה מכלי תקשורת** - אין יוצאת ידי חובה בקריאת מגילה אפילו ששומעת משידור ישיר ולא תענה אמן אחר ברכות ששומעת.

שמחה זה דבר חשוב
אבל שמחה על חשבון אדם אחר זה דבר עצוב
לא צוחקים על חשבון אחרים ואפילו לא ליד קרובים
ואפילו שנראה שהוא לא נעלב
בתוך הלב פנימה רק ה' יודע...
כמה זה כאב
וכמה דמעות נשפכו בלילה על הכר

משלוח מנות

כב) **ביום פורים** - חייבת במשלוח מנות כדין האיש וצריכה לשלוח לפחות שני מיני מאכל במשלוח מנות אחד לאשה אחת ויכולה לשלוח למשפחתה כגון אמה או חמותה ויש הנוהגים לשלוח לאדם שיש צורך להתפייס עמו כדי להרבות אהבה ושלום.

כג) **אשה נשואה** - חייבת גם במשלוח מנות אבל בשעת הדחק כשאין אפשרות לשלוח מנות גם האיש וגם האשה, תסמוך על משלוח מנות של בעלה ויצאה ידי חובתה.

כד) **אשה לאיש** - לכתחילה אין לאשה לשלוח מנות לאיש אבל בדיעבד ששלחה לאביה או לאחיה יצאה ידי חובתה במשלוח מנות.

כה) **עילום שם** - צריך שתדע המקבלת מי שלחה לה את המשלוח ואם שלחה משלוח בעילום שם לא יצאה ידי חובה של משלוח מנות ולכן תשלח משלוח מנות כהלכה ולאחרי כן יכולה לשלוח בעילום שם.

כו) **תכולת משלוח מנות** - שני סוגי מאכל ולפחות שיהא המאכל שווה פרוטה ואין לשלוח בגדים או כלי בית או כסף אלא רק מאכלים.

כז) **משלוח מנות מהודר** - משלוח מנות המהודר והמשובח מכיל שני מיני מאכל הראויים לאכילה בסעודת פורים לשובע בהתאם לכבודו של מקבל המשלוח.

כח) **שווי המשלוח** - יש אומרים שאין לשלוח משלוח מנות זעום אלא שיהא בו כדי שווי סעודה וכשאין אפשרות יוצאת ידי חובה אפילו בשווי פרוטה.

כט) **סוגי מנות** - כל שראוי למאכל ללא טיגון או בישול נחשב למנה אחת כגון סוגי לחמניות ופיתות מיני בשר ודגים ביצים קשות ירקות ופירות וכן קופסאות שימורים ובקבוק יין נחשב גם כן למנה.

ל) **משלוח ממתקים** - מעיקר הדין אפשר לשלוח רק מיני ממתקים כמשלוח מנות ובתנאי שיהא ראוי למקבל המשלוח בהתאם לכבודו.

לא) **בכלי אחד** - יש מקפידים להניח המשלוח מנות בשני כלים נפרדים ומעיקר הדין אפשר לשלוח בכלי אחד.

לב) **כשרות** - משלוח שאינו בהכשר מהודר מותר להעבירו לאדם שאינו מקפיד על כשרות ואין כאן לפני עיוור לא תיתן מיכשול.

לג) **תחפושת** - אין שום היתר ללבוש בגדים שאינם צנועים בפורים וכן אין לאשה ללבוש בגדי גבר אפילו לשם שמחת פורים משום חשש איסור דאורייתא.

לד) **על הניסים** - יש לומר בתפילתה ובברכת המזון על הניסים ואם שכחה לומר על הניסים אינה חוזרת.

לה) **סעודת פורים** - לכתחילה יש לעשותה בפת ואם אינה יכולה לסעוד בפת יוצאת ידי חובה במיני מזונות ובפירות.
לו) **עד דלא ידע** - אין ריבוי שתיית יין יפה לנשים ולכן צריכה להיזהר ולא תשתה בכמות רבה אלא תטעם מעט ותישן וכך יצאה ידי חובה של עד דלא ידע.
לז) **מלאכה ביום פורים** - ליל פורים מותר לעשות מלאכה אך העושה מלאכה ביום פורים אינה רואה סימן ברכה מאותה מלאכה ואם עושה לצורך שמחת פורים מותר.
לח) **כביסה וניקיון הבית** - מותר לכבס בגדים ביום פורים וכן שאר ניקיונות הבית מותרים.

משלוח מנות
כדי שלא יהיו אי הבנות
כדאי לשלוח מארזים סגורים
שהמקבל יראה שהכל בהכשר המתאים
שאם לא כן יש חוששים לאכול מאכלים
שאין עליהם חותמת כשרות
ומעבירים את המאכלים המסופקים לבעלי חיים
או שאר אנשים שאינם מקפידים

הכנות לפסח

א) **הכשרת הבית לפסח** - נעשית על ידי: מכירת החמץ, ביטול החמץ, וניקוי הבית היטב ממקומות שיש בהם חשש של פירורי החמץ אבל מקומות שאין בהם חשש אין צריכה לנקות כלל.
ב) **ניקוי הבית לפסח** - חובה לחפש להסיר החמץ ממקומות שיש חשש שהכניסו לשם חמץ, ובמקומות שבוודאי אין שם חמץ אין צריכה לנקותם ולהכינם.
ג) **ילדים קטנים** - כשיש ילדים קטנים המסתובבים בבית כל המקומות שבהישג ידם צריכים ניקוי ובדיקה.
ד) **אמבטיה ושירותים** - אפילו שלא מצוי שיהיה שם חמץ מ"מ צריך לבודקם מחשש שמא נפלו מהכיסים פירורי חמץ.
ה) **ספרים** - אין חיוב לבדוק כל הספרים שבספריה ויכולה לבדוק רק ספרים שמצויים בשעת האוכל.
ו) **ספרים הצריכים בדיקה** - ספרי ילדים ברכונים ושירונים ומתכוני בישול יש לבדקם ולנקותם היטב וראוי למוכרם עם שאר החמץ ולהכניסם למקום שאין משתמשים בו בפסח.

ז) **שטיח** - יש לנערו היטב (ואין חיוב בשואב אבק) ואפשר לנקותו על ידי חומר ניקוי שיפגום כל החמץ הבלוע בתוכו.
ח) **שואב אבק** - יש להחליף או לנקות שקית האבק המצויה בתוך השואב ועדיף שלא להשתמש בימי הפסח בשואב אבק אלא למוכרו במכירת חמץ.
ט) **ארונות בגדים** - בבגדים ובארונות הילדים מצוי חמץ בכיסים או טמון בין הבגדים לכן יש לבדקם היטב ובפרט מקומות בהישג ידם של הילדים.
י) **צעצועי ילדים** - יש לבדקם היטב, כיון שמצוי מאוד שהקטנים טומנים בתוכם ממתקים ודברי חמץ.
יא) **ילקוטים**, **תיקי נשיאה**, **ארנקים** - בין של גדולים ובין של קטנים חייבים בבדיקה היטב. ובפרט תיקי אוכל ויש לשוטפם אפילו במכונת כביסה.
יב) **רהיטים**, **מיטות וארונות** - מצוי חמץ בין הכריות וכד' יש לנקות רגליהם של הכיסאות והמיטות מחמץ הדבוק בהם, ולהוציא המגירות התחתונות מהארונות ולבדוק תחתיהן שאין חמץ.
יג) **ריפוד עור** - יש לנקותו היטב במטלית לחה ובפרט בין החריצים שבכורסאות יש לוודא שאין בהם פירורי חמץ.
יד) **צביעת הבית** - אין חובה לצבוע הבית ואם יש חמץ הדבוק בקירות כגון קטנים שהדביקו את ידיהם בחמץ ועל הקיר יש לנקות הקירות במים ובסבון.
טו) **שולחן אוכל** - יש לפרק חלקיו הנפתחים ולנקותם היטב בין החריצים.
טז) **מכונת כביסה** - אין צריך להכינה לפסח ואפילו אם יש בה פירורי חמץ הרי הם נפגמו מאכילה על ידי המים והסבון שבתוכה.
יז) **בגדים שיש בהם כתמי חמץ** - כגון שנישפך וניספג בתוכם חמץ כגון בירה וכד' אינה חייבת לכבסם כדי להכשירם לפסח אלא רק אם נוגעים במזון.
יח) **רצפה** - חריצי המרצפות אין צריך לנקותם ואפילו אם יש בהם שיורי חמץ הרי הן נפגמו בחומרי ניקוי.
יט) **גג** ,**חצר**, **גינה** - יש לבדקם שאין מונח בהם חמץ הנראה לעין.
כ) **תריסים/חלונות** - מסילות התריסים והחלונות יש לוודא שאין במסילות חמץ ואם הם במקומות גבוהים שאינם יכולים להגיע אליהם עם חמץ אין צורך לנקותם.
כא) **עגלה**, **אופני ילדים** - יש לשטוף הגלגלים במים ולוודא שאין דבוק בגלגלים חמץ.
כב) **אקווריום דגים** - יש לנקותו מחמץ גלוי ושנראה לעין ואם אין שם חמץ גלוי אין צריכה לנקותו ואפשר למוכרו במכירת חמץ.

כג) **מזון דגים ושאר בעלי חיים** - יש להאכיל דגים ושאר בעלי חיים במזון כשר לפסח בלבד.
כד) **קישוטים התלויים לנוי** - כגון עבודות ילדים של הגן או תמונות נוי העשויות מגרגירי חיטה וכד' אם הם צבועים ואינם ראויים לאכילת כלב אפשר להשאירם בימי הפסח.
כה) **מחסן** - אם נכנסים לתוכו במשך השנה עם חמץ צריך ניקוי ובדיקה וכשיש טורח רב בניקוי אפשר לסוגרו ולמוכרו במכירת חמץ ואין להיכנס אליו כל ימי הפסח ואם צריכה חפץ מהמחסן בימי הפסח מותרת להיכנס רק כשאין שם חמץ גלוי לעין.
כו) **עציצים** - יש לבדקם היטב גם בתוכם שמא הכניסו בהם שיירי חמץ וכד'.
כז) **כסא אוכל של קטן** - יש לפרקו על כל חלקיו ולנקותם במים וסבון ואם קשה לפרקו אפשר לשוטפו בחומר ניקוי שיפגום בחמץ הבלוע בו ורק כך אפשר להכשירו.
כח) **מקום עבודה** - כגון משרד, גן, חנות וכו' אם לא נכנסת לשם במשך ימי החג יכולה למוכרם עם החמץ שבהם.
כט) **כלים התלויים לנוי** - אינם צריכים הכשר לפסח אפילו שיש ספק אם השתמשו בהם לחמץ.
ל) **תרופות סירופ מתוקות חמץ** - אפשר לעטפן בשקית אטומה ולהדביק במדבקה שכתוב עליה חמץ ולהכניסן למקרר לכל ימי הפסח ולמכור במכירת החמץ.
לא) **ארון התרופות** - יש לבדקו מתרופות שהן מתוקות ואינן כשרות לפסח ותרופות של חמץ יכולה להכניסן לשקית אטומה ולמכרה במכירת חמץ.
לב) **פח אשפה** - יש לנקותו במים וסבון ולוודא שאין בו חמץ ובפרט בערב פסח צריכה להקפיד לא להשליך לתוכו חמץ.
לג) **מטאטא ויעה** - יש לנקותם היטב במים וסבון בערב החג וכדאי לרכוש לימי הפסח כלים חדשים.

הכשר כלים לפסח

א) בפסח אין להשתמש בכלי חמץ ובדיעבד אם השתמשה בימי הפסח בכלי חמץ בתבשיל חם אם עברו עשרים וארבע שעות מעת שימוש הכלי בחמץ התבשיל מותר ובמאכל קר אם הכלי חמץ היה נקי האוכל מותר אפילו שלא עברו עשרים וארבע שעות.
ב) **כלים כשרים לפסח** - אין חיוב לקנות כלים חדשים ואפשר להכשיר כלים על ידי הגעלה או ליבון וההכשרה צריכה להיות יחד עם אדם הבקי בהלכות אלו היטב.

ג) **אופן ההגעלה והליבון** - הכשר הכלים הוא כדרך רוב שימושם אם השתמשו בהם על האש ובמים רותחים הכשרתם על האש ובמים רותחים ואם שימושם בצליה על האש הכשרם בליבון באש ואם רוב תשמישם בצונן הכשרתם בצונן.

ד) **תבניות** - שאופה בהם עוגות ושאר מאכלי חמץ לכתחילה יש ללבנם באש עד שיהיו ניצוצות ניתזים מהם ועדיף לקנות תבניות חדשות הכשרות לפסח.

ה) **ניקוי הכלי** - לפני הכשרת הכלי יש לנקותו היטב בכל פינותיו מחשש שההגעלה או הליבון לא תכשיר הכלי ואם יש חציצה יש להסיר אבנית מהמיחם והמנהג לשטוף הכלים במים קרים לאחר ההגעלה.

ו) **הכשר כלי גדול** - אפשר להכניס חצי כלי ואח"כ חצי השני ואם אין אפשרות להכניס הסיר למי ההגעלה אפשר למלאו במים ולהרתיחו על האש וללבן אבן באש ולהכניסה לתוך הסיר עד שהמים יגלשו וכך הוכשר.

ז) **טרמוס** - הכשרו על ידי פירוק כל חלקיו וניקוי היטב והגעלה בכלי ראשון שעל האש.

ח) **טבעות/תכשיטים** - כשדרכה ללוש בצק עם טבעות יש לנקותן במים משיירי הבצק אבל אם מורידה הטבעות מאצבעותיה אינה צריכה להכשירן ושאר התכשיטים אין צריכים הכשרה.

ט) **טוסטר חשמלי** - הנועד להכנת טוסטים אין להכשירו לפסח אלא יש להצניעו ולמכרו במכירת החמץ עם שאר החמץ.

י) **כיור** - הכשרו ע"י שפיכת מים רותחים לתוכו. ויש נוהגים להניח בתוכו מתקן פלסטיק ככיסוי לכיור.

יא) **כלי זכוכית** - לפי שיטת מרן ובני ספרד אין צריך להכשיר כלי זכוכית וכלי פיירקס, משום שאינם בולעים ואינם פולטים ודי לשוטפם במים וסבון.

יב) **כלי חרס**, **חרסינה ופורצליין** - אם השתמשו בהם בחמץ ובחום של היד סולדת אין להכשירם.

יג) **כלי צליה על האש** (**מנגל**) - הכשרם על ידי ליבון באש ואם ודאי לה שלא הניחו עליהם חמץ אין צריכים הכשר.

יד) **כלי פלסטיק** - הכשרם כדרך תשמישם ואפשר להגעילם בכלי ראשון ואם השתמשו בהם על ידי מים קרים הכשרם על ידי שטיפה והדחה.

טו) **מתקן להכנת סודה** - יש לנקותו היטב במים וסבון.

טז) **מדיח כלים** -יש להכשירו לפסח על ידי פירוק וניקוי המסננת ושטיפה של כל חלקיו ולבסוף הפעלת המדיח עם כל חלקיו עם חומר ניקוי ובחום הכי גבוה שיפגום את החמץ שבתוכו.

יז) **מטחנת בשר** - גם אם לא טחנו בה חמץ יש לנקותה היטב ולפרק את כל חלקיה המתפרקים ולהגעילה במים רותחים בעירוי מכלי ראשון.

יח) **מדוכה** - הכשרתה בהגעלה במים רותחים בכלי ראשון או על ידי ליבון קל.

יט) **מיגרדת** (**פומפיה**) - אם מגרדים בה ירקות בלבד אינה צריכה הכשר לפסח.

כ) **מפה בד** - יש לכבסה במים ובסבון שאפילו אם יש בה חשש חמץ יפגם.

כא) **מפה מפלסטיק** - הכשרתה על ידי ניקוי היטב במים וסבון ועירוי מים רותחים או על ידי שטיפתה במכונת כביסה.

כב) **מיחם וכיסויו** - אם הניחו עליו חמץ להפשרה או לחימום צריכים שניהם הגעלה במים רותחים ויש אומרים שיש ללבן את המכסה ליבון קל ולכתחילה יש להשתמש במיחם חדש כשר לפסח.

כג) **מיקרוגל** - ללא גופי השחמה לכתחילה יש לייחד אותו לפסח וכשאין אפשרות יכולה לנקותו היטב ולהרתיח בתוכו מים וחומר ניקוי שיפגום בטעם הבלוע בדפנות ואם יש בו גופי השחמה דינו כתנור.

כד) **שיניים תותבות** - הכשרם ע"י ניקוי היטב במברשת שיניים ועירוי מים רותחים מכלי ראשון.

כה) **מיקסר ידני** - כגון : מערבל מזון בלנדר, מג'אמיקיס, פוד פוססור וכד' כיון שיש בהם פתחי אוורור שניכנסים לשם חמץ וקשה לנקותם ראוי שלא להכשירם לפסח ובשעת הדחק יש לפרק את כל החלקים הניתנים לפירוק לנקותם היטב ולהגעילם במים רותחים ואת המכשיר לנקות היטב ולוודא שאין בחריצים שיירי חמץ ולפחות להשתמש במערבלים המיוחדים לפסח.

כו) **מלקחיים לצליה על האש** - מלקחיים שמישתמשים איתם לצלייה על האש אפשר להגעילם במים רותחים בכלי ראשון או ללבנם ליבון קל על האש אבל אם משתמשים בהם לצליית חמץ כגון נקניקיות או פיתות עדיף לא להשתמש בהם אלא רק אחרי ליבון חמור.

כז) **מפיונים של עוגות / נייר פארגמנט נייר אפייה** - צריכים להשגיח שיהיו כשרים לפסח ללא חשש מריחה של שכבה העשויה מחומר חמץ.

כח) **מקרר ומקפיא** - יש לפרק את כל חלקיו ולנקותו היטב במים וסבון בין החריצים והגומיות ואם אינה יכולה לפרקו תשטוף את כל החריצים בחומר ניקוי הפוגם את החמץ.
כט) **נפה וכלי רדידת בצק** - לכתחילה אין להכשיר נפה ושאר כלי רדידת בצק כגון מערוך ומשטח בצק וכו' ויש להשתמש בנפה חדשה וכשרה לפסח.
ל) **סיר לחץ** - הכשרתו ע"י הגעלה ויש להסיר ממנו הגומיות ולנקותם היטב ואח"כ להניחם במים רותחים בכלי ראשון.
לא) **סיר**, **מחבת**, **קומקום** - יש לנקותם היטב ולהגעילם במים רותחים בכלי ראשון.
לב) **מחבת או סיר טפלון** - לכתחילה אין להכשיר כלי הטפלון לפסח.
לג) **סכו"ם** - יש לנקותם היטב משיורי חמץ או מחלודה ולהגעילם במים רותחים שבכלי ראשון ומצוה מן המובחר שיקנה חדשים לפסח.
לד) **פלאטה חשמלית** - צריך לנקותה היטב מכל שיירי המזון שנשפכו עליה ולערות עליה מים רותחים מכלי ראשון ונכון שבנוסף להניח עליה נייר כסף עבה.
לה) **קיטורית** - אין אפשרות להגעיל כלים או שיש במטבח וכדו' בכלי הקיטורית ואפילו שמרתיח מים ומוציא אדים רותחים בלחץ אינו נחשב ככלי ראשון להגעלה.
לו) **רשת צליה** - או שיפודי ברזל שצלו עליהם חמץ צריכים ליבון באש. ואפילו אם וודאי לה שלא הניחו עליהם חמץ אלא רק בשר צריכה להכשירם בהגעלה.
לז) **שולחן אוכל** - הכשרו על ידי ניקוי היטב במים וסבון ושפיכת מים רותחים מכלי שני וטוב להניח מפה חדשה הכשרה לפסח.
לח) **הכשר מבערי תנור** - כירים והמבערים יש להכשירם ע"י הגעלה במים רותחים בכלי ראשון על האש או עירוי מכלי ראשון ויש שכתבו שהכשרם על ידי ליבון.
לט) **שיש** - הכשרו ע"י עירוי מים רותחים מכלי ראשון ויש נוהגים בנוסף להניח עליו נייר אלומיניום צמוד ועבה ואם לא הכשירה את השיש תשגיח במשך כל ימי החג לא להניח ישירות על השיש סירים חמים אלא רק בהפסק של מגבת יבשה.
מ) **תנור חשמלי**- וכן טוסטר/מקרוגל עם גופי השחמה כדי להכשירו לפסח אין להשתמש בו בחמץ 24 שעות לפני ההכשרה ויש לנקותו היטב מבפנים ומבחוץ ולהסיקו בחום הכי גבוה כשעה ויש אומרים שאין אפשרות להכשירו לפסח ולכן ראוי להשתמש בתנור/טוסטר וכן מיקורגל מיוחדים לפסח שלא בלעו חמץ כלל.

מא) **כפתורי הגז** - יש לפרקם ולשוטפם במים חמים עם חומר מסיר שומנים ומשטחי המתכת שמתחת למבערים יש לנקות היטב ולהערות במים רותחים ויש שעוטפים בנייר כסף בנוסף להגעלה.

תרופות בפסח

בכל שנה לפני הפסח קופ"ח וכן שאר הבד"ץ מפרסמים רשימת התרופות הכשרות לפסח ולכן יש להשתדל להשיג חוברת זו מהרוקח בקופ"ח או מהבד"ץ.

א) **טבליות /סירופ** - יש לבדוק את כשרותם ושאין בהם חמץ ואם נעשו קודם הפסח וטעמם פגום ונפסלו מאכילת כלב מותרים בימי הפסח לחולה שאין בו סכנה וראי בכל סוג של תרופה וחולי לשאול רב תלמיד חכם שמבין בנושא.

ב) **תרופות מתוקות** - כגון סירופ מתוק טבליות מציצה צריכות הכשר לימי הפסח.

ג) **תרופות טבעיות** - יש לוודא שאינן עשויות מחיטה או שאר חמץ ורק כשיש וודאות שנעשו ללא חשש חמץ כלל מותר להשתמש בהם בפסח.

ד) **ויטמינים לחיזוק**- אין לאשה בריאה לבלוע ויטאמנים שאין להם הכשר לפסח.

ה) **כדורי ברזל** - לאשה חלושה או מעוברת לכתחילה יש להשתמש בכשרים לפסח וכשיש חשש חולי אפשר להשתמש בהם מבלי לבדוק כשרותם.

מצרכים כשרים לפסח

ו) **כשר לפסח** - אדם האוכל במזיד חמץ בפסח חייב כרת ולכן יש להקפיד ביותר על מצרכי מזון כשרים לפסח בכשרות המהודרת ביותר וכן לקנות בימי הפסח ממוכר נאמן שמכר חמץ כהלכה ואינו מוכר בימי הפסח חמץ.

ז) **אורז ושאר קטניות** - כגון אפונה, חומוס, שעועית וכו', לכתחילה יש לברור היטב לפני פסח, שלוש פעמים היטב ובשעת הצורך מותר לברור אפילו בתוך ימי הפסח.

ח) **חומרי ניקוי ורחצה** - כגון שמפו, סבון וחומרים לשטיפת רצפה וכלים מותר להשתמש בהם בימי הפסח אפילו שאין בהם הכשר כלל.

ט) **מוצרי איפור וקוסמטיקה** - משחות ידים ושמנים, טאלק וכו' שטעמם פגום ואינם ראויים לאכילה מותרים בפסח כשאין בהם חמץ הנראה לעין.

י) **אודם מתוק** (**ליפסטיק**)- לכתחילה יש להשתמש באודם שכשר לפסח אפילו שבאודם שטעמו פגום אפשר להקל אבל אם טעמו מתוק אין להישמש בו בפסח ובשאר ימי השנה צריך שיהיה כשר.

יא) **כלים של חמץ בפסח** - אם טעתה ובשלה תבשיל כשר לפסח בכלי של חמץ, אם עברו 24 שעות מזמן השימוש בחמץ האוכל מותר באכילה ואם הכינה מאכל שאינו חם והכלי נקי המאכל מותר אפילו שלא עברו 24 שעות.

יב) **מי פה ומשחת שיניים** - לכתחילה צריכים להקפיד להשתמש רק בכשרים לפסח ובפרט במשחת שיניים מתוקה ורק כשטעמם פגום ואינו ראוי לאכילת כלב מותרים בפסח אפילו שאין עליהם חותמת כשרות.
יג) **מנהגי הבעל** - אשה צריכה לנהוג בכל הנהגותיה כמנהגי בעלה וכן גם בדיני אכילת קטניות בפסח.
יד) **שמן לאכילה ולהדלקה** - יש לקנות שמן כשר לפסח כיון ששכיח שיש בתוך הקטניות והזיתים גרגירי חמץ והשמן מעורב בחמץ.
טו) **תבלינים** - הטוב ביותר לברור היטב את גרגירי התבלין לפני פסח על ידי אשה היודעת להבחין בין גרגירי החמץ ולטחון במטחנה כשרה לפסח בביתה ותבלינים טחונים מותרים אך ורק כשיש עליהם השגחה מוסמכת שכשרים לפסח ונבררו בהקפדה יתרה.
טז) **בשר ועוף** - בשר שנישחט והוכשר במלח שלא כשר לפסח לאחר שהודח היטב מהמלח שעליו מותר לבשלו ולאכלו בימי הפסח.
יז) **בשר ודגים קפואים** - בקפואים יש לקנות רק כשרים לפסח מחשש שהזריקו לעורם כל מיני חומרים משמרים המכילים חמץ.

עצות "פרקטיות" לימים שלפני הפסח

א לפעמים משתלם להביא עוזרת כדי לשמור על הבריאות ועל השלום בית
ב לקנות בגדים לפסח כבר מחודש אדר ולא לחכות לימים שיש עומס בחנויות
ג שתורמים לנזקקים חפצים יש לוודא שהם עובדים ותקינים ה"נזקקים" אינם מחסני אשפה...
ד לא להשרות בבית אוירת מתח של מסדר צבאי יש להבין שיש כאן נשמות של ילדים
ה כשרוצים שקט יש להבין שילדים אינם חפצים הניזרקים לרחובות או נתונים לחסדיהם של השכנים
ו בערב פסח תמיד היצר מחפש את חלקו ואפילו שלבושה בחליפה חדשה יבוא ילד עם שוקולד ויעשה גוונים על השמלה לכן אמרי יהי רצון שזהו יהיה חלקו ליצר הרע וככל שתאמרי זאת באמונה זאת התקלה היחידה שתהיה וליל הסדר יעבור בהצלחה ובשמחה

מכירת חמץ

א) **המוכרת חמץ** -אשה החוששת שבעלה לא ימכור החמץ אינה צריכה לבקש רשות מבעלה או אביה ויכולה למכור החמץ ללא ידיעתם.

ב) **בל תשחית** - אם נשאר הרבה חמץ ויש הפסד מרובה אינה חייבת לבערו ומותר להצניעו ולסמוך על המכירה ויש שנוהגים לשורפו ואינם סומכים על מכירת החמץ ואין בזה חשש בל תשחית.

ג) **מכירה במקום ניקיון** - כשאין בכוחה לנקות ולהכשיר הבית לפסח יכולה למכור כל החמץ ולצאת מהבית למשך כל ימי הפסח. ולכתחילה אין להיכנס לבית המכור בבימי החג ואם צריכה לחפצים מהבית כגון בגדים ואין שם חמץ גלוי ונראה לעין יכולה להכנס לביתה ולקחת את הדרוש לה.

דיני בדיקת חמץ

א) **זמן הבדיקה** - בליל י"ד אחר יציאת הכוכבים בודקים החמץ בכל פינות הבית ולכתחילה יש לבדוק בנר שעווה ואין צריכה לכבות החשמל בזמן הבדיקה ויכולה לבדוק כל הלילה.

ב) **פיזור חמץ** - יש נשים הנוהגות לפזר חתיכות קטנות של פת בפינות הבית והבודק מחפש אותן בבדיקתו והנוהגת כך תקפיד שהחתיכות יהיו פחות ממשקל כזית.

ג) **פתיתי חמץ שאבדו** - אם לא מצאו את כל חתיכות החמץ שפיזרה אפשר לסמוך על ביטול החמץ ובפרט כשעושה גם מכירת חמץ.

ד) **אחר הבדיקה** - יש לעטוף ולשמור היטב על כל החמץ שנשאר ויכולה לאכלו למחרת בבוקר והנותר לשרפו עם שאר החמץ.

ה) **בדיקת חמץ על ידי אשה** - לכתחילה אין לאישה לבדוק בדיקת חמץ אבל אם אין מי שיעשה זאת בעבורה יכולה לבדוק.

ו) **ביטול חמץ** - אחר בדיקת חמץ מבטלים החמץ ואומרת שלוש פעמים כך: כָּל חֲמִירָא וַחֲמִיעָא דְאִיכָּא בִּרְשׁוּתִי (וברשות בעלי) דַּחֲזִתֵּיהּ וּדְלָא חֲזִתֵּיהּ דַּחֲמִתֵּיהּ וּדְלָא חֲמִתֵּיהּ דְּבַעַרְתֵּיהּ וּדְלָא בַּעַרְתֵּיהּ לִבָּטֵל וְלֶהֱוֵי הֶפְקֵר כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

ז) **אשה נשואה** - לכתחילה יש לאיש לבטל את החמץ ואינה צריכה לומר הביטול אבל כשבעלה אינו מבטל או שמבקש ממנה שתבטל החמץ יכולה לבטל ותאמר כך כָּל חֲמִירָא וַחֲמִיעָא דְאִיכָּא בִּרְשׁוּתִי וּבִרְשׁוּת בַּעְלִי דַּחֲזִתֵּיהּ... ותמשיך בנוסח הנ"ל.

יש להבין...

שנקיון הבית לפסח זהו הכשר מצווה

אבל לכעוס ולריב ולהעליב זוהי עבירה של ממש שצריך לבקש עליה מחילה

ערב פסח

א) **תענית בכורות** - אשה אינה חייבת להתענות תענית בכורות בערב פסח ובפרט מניקה ויולדת שפטורה במשך כ"ד חודשים מיום הלידה.

ב) **סעודת מצווה** - אשה בכורה הרוצה להחמיר עליה ולהתענות תענית בכורות יכולה לפדות הצום על ידי שתשתתף בסעודת סיום מסכת ואפילו שיביאו לביתן שיירי סעודת סיום יצאו ידי חובתן.

ג) **בשר זה לפסח** - כיון שכיום לא מקריבים קורבן פסח אין לומר על בשר שקונים לצורך ימי פסח, בשר זה לפסח. אלא תאמר בשר זה ליום טוב ובדיעבד אפילו אם אמרה בשר זה לפסח הבשר מותר.

ד) **אכילת מצה** - בערב פסח אין לאכול מצה ורק מצה מטוגנת בשמן עמוק ומיני מצה שאין יוצאים בה ידי חובה בליל הסדר.

ה) **מלאכה בערב פסח** - אסור לעשות מלאכה בערב פסח ורק צרכי החג מותרים ולכן לפני חצות יום מותר לכבס כביסה לצורך היו"ט.

ו) **האכלת קטנים מצה** - קטן שיודע סיפור יציאת מצרים אין להאכילו מצה בערב פסח אבל אם אינו מבין בסיפור יציאת מצרים מותר להאכילו.

ז) **שינה בערב פסח** - יש להקפיד לנוח ולישון בערב פסח ובפרט הנשים העובדות קשה לקראת החג ולבסוף לא נותר בהן כח למצווה העיקרית של ליל הסדר.

ח) **הכנת שולחן ליל הסדר** - יש להשתמש בכלים יפים ומיוחדים כדי להרגיש בני חורין וכבני מלכים.

ט) **כלים חד פעמיים** - לכתחילה אין להשתמש בליל הסדר בכלים חד פעמיים אך כשיש אורחים מרובים והנטל רב מאוד אפשר להשתמש בכלים חד פעמיים ויש להשתדל שיהיו כלים נאים לכבוד החג.

י) **קערת ליל הסדר** - יש להניח בה שלש מצות שמורות מרור חרוסת כרפס (או כל ירק אחר) ושני תבשילי בשר אחד זכר לקורבן פסח ואחד זכר לקרבן חגיגה, ונהגו בבשר זרוע צלוי, וביצה קשה, אם שכחה ולא הכינה בשר צלוי יכולה לצלותו על האש אפילו אחר שהדליקה נרות יו"ט ובתנאי שיאכל ביו"ט.

יא) **בשר מבושל**- אם הכינה רק בשר מבושל ושכחה להכין בשר צלוי יכולה להוציא הבשר מהרוטב או מהמרק ולהניחו בקערת הפסח אפילו שאינו צלוי, או יכולה לצלותו מעט על האש כדי שהבשר יהיה צלוי ממש.

ערב פסח שחל בשבת

א) **תענית בכורות** - כשערב פסח חל בשבת לפי שיטת השו"ע נשים ובנות בכורות פטורות מהתענית ואינן צריכות לסעוד בסעודת סיום מסכת מפני שערב פסח חל בשבת..

ב) **בדיקת חמץ** - בודקים את החמץ לאור הנר,יום קודם כלומר ביום חמישי מיד אחר צאת הכוכבים שהוא בתאריך אור ליום ששי י"ג ניסן.
ג) **שריפת חמץ ביום שישי י"ג בניסן** - אפילו שאפשר לשרוף החמץ כל היום וכן ומותר לאכול חמץ כל היום, אבל ראוי לבער את החמץ בשעה חמישית, כמו בשאר שנים כדי שלא יבואו לטעות בשנה הבאה.

סעודות ערב פסח שחל בשבת

יש שתי אפשרויות כיצד לערוך סעודות בשבת זו:
אפשרות הראשונה (הקלה יותר) - מקבלים את החג ביום שישי ואוכלים בשבת בכלי פסח רק מאכלים הכשרים לפסח
אפשרות השניה (מורכבת יותר) - עורכים סעודות שבת בחמץ ומבערים את החמץ מהבית ביום שבת אחר סעודה שניה
לשתי האפשרויות יש איסור מכין משבת ליום טוב ולכן רק מעשה שהוא לצורך השבת מותר לעשות.
ואלו מספר פעולות האסורות משום מכין:
א) אין לסדר בשבת את השולחן והכיסאות למוצאי שבת משום איסור הכנה משבת ליום טוב.
ב) הוצאת מצה מהמקפיא בשבת לצורך מוצאי שבת אסורה משום הכנה ליום טוב.
ג) חימום האוכל על ידי הנחתו על הפלאטה לפני מוצאי שבת גם כן אסור משום מכין (אפילו שהאוכל מבושל).
ד) פינוי שאריות המאכלים והכלים אחר סעודה שלישית.
ה) **טלטול מצה שמורה** - רק מצה השמורה המיוחדת לסדר ליל פסח לצאת בה ידי חובה,אסורה בטלטול בשבת אבל מצה רגילה שמותרת לילדים קטנים שאינם מבינים בסיפור יציאת מצרים מותרת בטלטול.

אפשרות הראשונה - סעודות שבת במאכלים הכשרים לפסח

אפשרות קלה ופשוטה לא לאכול חמץ בשבת זו כדי לא להיכנס לספקות ושאלות אלא כל החמץ מבוער ביום שישי ומשתמשים בשבת זו רק בכלים כשרים לפסח וכל הסעודות הם במאכלים הכשרים לפסח כדי שלא יהיה חשש של חמץ.
א) **סעודה ראשונה** - מעיקר הדין אפשר לאכול מצות רגילות ולא מבושלות בערב שבת וכן בסעודה ראשונה ומברכים עליה ברכת המוציא וברכת המזון
ב) **סעודה שניה** - כיון שאסור לאכול מצות ביום זה וצריך לברך המוציא יש לאכול מצות מבושלות במרק או מטוגנות בשמן עמוק (כטיגון "שניצל" או "צ'יפס") ונעשו כך

שהמצות נשארו בעיקרן שלמות (אפילו שנישבר מעט בקצוות) ומשקל כל מצה בטיגון או בבישול לפחות כזית (כשלושים גרם).

ג) **סעודה שלישית** -אפשר לעשות סעודה שלישית כמו בסעודה שניה או בכל מיני מזונות אפילו במיני עוגות הכשרות לפסח על ידי קביעת סעודה והתחייבות בברכת המזון או לפחות ברכת על המחיה.

ד) **זמן סעודה שלישית** - צריך לעשותה מוקדם ככל האפשר ומ"מ אם איחרה יכולה לעשות סעודה שלישית בפירות או בשר, דגים, ביצים, בשיעור של כזית שתצטרך לברך על כך ברכה אחרונה.

ה) **אכילת מצה ביום שבת** - אפילו שאכילת מצה ביום זה אסורה לגדולים מ"מ תינוקות וכן כל ילד קטן שאינו מבין בסיפור יציאת מצרים מותר באכילת מצות.

אפשרות השניה - סעודות שבת בחמץ

א) **הכנות לפני השבת** - יש להכין מאכלים שאינם מתפוררים וכן שאינם נידבקים בכלי החמץ.

ב) **כלי אוכל** - הטוב ביותר להישתמש בכלים חד פעמיים שלאחר השימוש בחמץ ניזרקים לפח כדי לא להשאיר בבית כלים עם חמץ.

ג) **תנור/ פלאטה הכשרים לפסח** - יש להיזהר שלא להניח עליהם כלי חמץ אלא כלים הכשרים לפסח כדי שלא יבלעו חמץ ופשוט שאין להכניס מאכל חמץ בתנור.

ד) **סעודה ראשונה** - נעשית כרגיל כשאר ימות השנה תוך הקפדה יתרה שלא יתפזרו פירורים לכל עבר

ה) **סעודה שניה** - נעשית בשעה מוקדמת ולפני זמן איסור של אכילת חמץ ומקפידים לסיים לאכול מוקדם.

ו) **תבלינים משקאות** - יין ושאר תבלינים כגון מלח פלפל כשרים לפסח והישתמשו בהם בשבת זו אם השגיחו היטב שלא ניכנס חמץ לתוכם מותרים בשימוש בימי הפסח.

ז) **ביעור החמץ שנותר** - מנקים את הפה היטב משיורי חמץ ומבערים את החמץ שנישאר על ידי השלכתו לשירותים או על ידי שפיכת חומר ניקוי או התזת ספרי ריסוס על החמץ כדי שיהיו פגומים מאכילת כלב ובמקומות שיש עירוב אפשר לזורקו בפח ברשות הרבים.

ח) **ביטול חמץ** - לאחר הסעודה יש לבטל החמץ ותאמר: כל חמירא דאיכא ברשותי דחזיתיה ודלא חזיתיה דביערתיה ודלא ביערתיה ליבטיל ולהוי כעפרא דארעא. (כל

חמץ ושאור שיש ברשותי בין שראיתיו בין שלא ראיתיו, בין שבערתיו בין שלא ביערתיו, יתבטל ויהיה כעפר הארץ).

נקודה למחשבה

להיות אהובים על כולם פירושו...

שלא לענות בכל פעם שנעלבים כי.. זה גורם למלחמה

לא להעיר הערות לסובבים כי.. זה מתכון לשנאה

לא לחפש מגרעות וטענות כי.. זה סיבה להתרחקות

לתת מחמאות, להטות אוזן קשבת ולחייך.

לכאלה הכל רוצים להתקרב

ליל הסדר

א) **ברכת שהחיינו** - לכתחילה לא תברך ברכת שהחיינו על הנרות ואם בירכה על הדלקת הנרות ברכת שהחיינו יכולה לענות אמן על ברכת שהחיינו בקידוש.

ב) **קידוש** - נשים חייבות בקידוש בליל הסדר כאנשים וצריכות להקשיב ולכוון לצאת ידי חובה וכן כשאין מי יקדש מוציאות ידי חובה את האנשים כדין הקידוש בשבת.

ג) **סדר של נשים בלבד** - נשים חייבות בקידוש של יום טוב ובכל הברכות הנוהגות בליל הסדר ולכן יכולות לערוך סדר לעצמן לבדן עם קריאת ההגדה כדין האנשים.

ד) **ארבע כוסות** - נשים חייבות בשתיית ארבע כוסות של ליל הסדר ואם קשה להן לשתות יין יכולות לשתות מיץ ענבים טבעי.

ה) **הסיבה** - אפילו שאין נשים חייבות בהסיבה לכתחילה ראוי שתחמיר על עצמה להיסב.

ו) **כרפס** - יש להקפיד שיהיה בדווקא ירק הנקרא סלרי ואפשר גם בכל ירק אחר שמברכים עליו בורא פרי האדמה ואפילו חסה.

ז) **תולעים** - חובה להקפיד על הירקות שיהיו נקיים ורחוצים כהלכה ולהגיש לשולחן רק ירק הנקי היטב מחרקים ואפילו ירקות של גוש קטיף יש לנקותם היטב לפני אכילתם.

ח) **מרור** - אין חובה לאכול ירק מר מאוד כגון חזרת אלא, אפשר לצאת ידי חובה באכילת קלחי חסה.

ט) **קריאת ההגדה** - נשים ובנות חייבות בקריאת ההגדה ובסיפור יציאת מצרים וצריכות להשמר שלא לדבר או להתעסק בדברים בטלים שאינם קשורים להגדה.

י) **החסירה מילים מההגדה** - לכתחילה אין להחסיר מילים מההגדה אבל בדיעבד אם שמעה את הקידוש עשרת המכות וכן רבן גמליאל אומר וכו' ללא חסרון יצאה ידי חובה.

יא) **אפיקומן כסגולה** - מותר להשאיר מעט אפיקומן כסגולה וכד' ואין בזה ביזוי או בל תשחית.
יב) **אפיקומן** - אין לאכול אחר האפיקומן ורק היושבים ללמוד במשך הלילה וכן כשיש צורך גדול יכולים לשתות קפה או תה ואם טעמה ממיני מאכל או פירות כד' צריכה לאכול אפיקומן שוב.
יג) **אפיקומן אבד** - אפשר לאכול ממצה שמורה אחרת כאפיקומן ולצאת ידי חובה באכילתה.
יד) **שירי ההגדה** - הנוהגות לשיר צריכות להיזהר ולא לשיר ליד אורחים או שאר בני משפחה שאסור להם לשמוע קולן. שאפילו בליל בסדר אין היתר לשמוע קול זמר נשים.
טו) **שיעור אכילת מצה ומרור** - לכתחילה יש לאכול שיעור כזית (28 גרם) כדי אכילת פרס (4 או 7 דקות) ובדיעבד לאשה שקשה לה יכולה להקל לאכול שיעור של 18 גרם.
טז) **צלי בשר** - בליל הסדר לא אוכלים סוגי בשר או עוף צלוי ואפשר לאוכלו למחרת ביום הפסח אבל מיני בשר מטוגנים או מבושלים מותרים ויש מקומות שנהגו להקל.

מנהגי ימי ספירת העומר

א) **ספירת העומר** - נשים פטורות מספירת העומר ואינן צריכות להחמיר על עצמן ואם מברכת יש כאן חשש של ברכה לבטלה.
ב) **נישואין** - נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר, מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא.
ג) **ברכת שהחיינו** - מותר לברך ברכת שהחיינו על פירות בימי ספירת העומר אפילו במשך ימי השבוע.
ד) **שחיה** - מותר בימי העומר ללכת ולרחוץ בברכה או בים בצניעות ובמקום ניפרד לנשים.
ה) **ברכת שהחיינו על בגדים** - אין ליקנות בגדים חדשים בתוך ימי העומר ורק לכבוד שבת ובשבת אפשר להקל ולברך ברכת שהחיינו.
ו) **קניית ריהוט או תכשיטים** - מותר ליקנות ריהוט חדש או שאר כלים הנצרכים לבית וכן מותר ליקנות תכשיטים חדשים בימי ספירת העומר שאין מברכים עליהם שהחיינו.
ז) **דירה חדשה** - יש הנוהגים שלא להיכנס לדירה חדשה בתוך ימי המועד ויש מקילים ובפרט כשהכניסו חלק מהריהוט לפני פסח או קבעו מזוזות ובמקרה הדוחק בודאי שאפשר להקל.
ח) **שיפוצים** - מותר לבנות בית או לשפץ ולסייד הדירה בתוך ימי העומר.

ט) **שמיעת מוזיקה**- אין שומעים מוזיקה מכלי שיר או מקלטות או דיסקים ושאר אמצעי נגינה ואפילו בינה לבין עצמה ששומעת בשקט אסור.
י) **ללמד מוזיקה**- העוסקת בלימוד מוזיקה לצורך פרנסה וכד'' יכולה להמשיך ללמד גם בימי הספירה אם אינה נהנת ממלאכתה.
יא) **תספורת לנשים** - המנהג שלא להסתפר עד ל''ג לעומר, וגם נשים צריכות להחמיר על עצמן ובמקום מיצוה יכולה להקל.
יב) **צביעת שיער** - אפילו שתספורת אסורה בימי הספירה מותר לאשה לצבוע השיער למטרת שידוכין וכד'.
יג) **טיפול קוסמטי** - מותר לאשה לטפל בצרכי גופה כגון מדיקור מניקור או הסרת שיער משאר חלקי הגוף בימי הספירה.
יד) **תספורת לקטנים** - ילדים קטנים ממיצוות חינוך להרגילם למנהגי הספירה אך שהשיער מצער מאוד אפשר להקל ולספר בתוך ימי העומר.

בזכות אשה

זה כבר כמה ימים שאביתר בן החודש מאושפז בבית החולים במחלקת ילדים, הרופאים אינם יודעים מה לעשות כבר שבוע ימים יש לו חום גבוה ותינוק בגילו יכול לפתח נזקים גופניים קשים כך אומרים הרופאים,
אבל רחל אמא צעירה לשלושה ילדים יודעת היטב שרופאים אינם קובעים.ה' הוא קובע ! והיא פונה לבעלה בעניים דומעות אני מבקשת ממך לך לראש הישיבה הרב הצדיק שלנו ובקש ממנו ברכה
בעלה משתאה מגביה גבותיו מנסה לתרץ ביקשתי שיתפללו עלינו, הוא יודע, דיברתי עם השמש של הרב, לא, היא מתעקשת, אני שוב אומרת לך סע אל הרב תאמר לו שאני מבקשת שאביתר שלנו יהיה בריא, תן לו סכום הגון לצדקה ותבקש ברכה אתה לא מבין צריך כאן נס אנו צריכים רחמי שמיים ורחל פרצה בבכי בן שבוע ימים בעלה שהבין שאשתו רצינית מאוד ופתרון אחר לבעייתו אין בנמצא ובפרט שהבקורות הרפואיות משתנות ומשנות את שם המחלה וקובעים שיש חולי מסוכן זה או אחר הוא מחליט שהוא שומע בקולה ויוצא לדרך לעשות את ציווי אשתו
עם הנץ התפלל שחרית בבית הכנסת של הרב ומיד אחר התפילה ניגש אילויו ולחש לו אשתי ציוותה עלי לבוא לקבל ברכה לרפואת ילדי אביתר בן רחל... הרב קיבל את הצדקה לידיו ובירך את האשה ובנה ווא ענה אמן בלב עם המון תיקווה

לאחר כשעתיים שפיזר את הילדים לגנים הטלפון מצלצל אשתו על הקו אומרת בקול חנוק מדמעות ש אביתר התינוק ללא חום ומתפקד כרגיל הרופאים שבדקו אמרו שכל החולי נעלם נס רפואי!

תוך כעשרים וארבע שעות מאחרי ברכת הרב הם חבקו את בנם בביתם יחד עם שאר ילדיהם והוא יודע טוב מאוד שאילולי אשתו ואילולי האמונה התמימה שיש בה הם לא היו יוצאים.. כל כך מהר

בדוק ומנוסה

לעולם לא לזלזל בברכות של שום אדם ולכן אם קיבלת ברכה אפילו מאדם שנראה פשוט אמרי אמן.. כן יהי רצון. ותראי איך את מתברכת בקלות

שבועות

א) **מאכלי חלב** - אין חיוב לאכול מאכלי חלב ומצוה לענג סעודות יו"ט כבשבת ויש הנוהגים ביום שבועות לטעום ממאכלי חלב וגבינה.

ב) **לימוד ליל שבועות** - ליל שבועות אינה צריכה להיות ערה כל הלילה ואינה חייבת בלימוד תורה ויש הנוהגות לקרוא כל ספר תהלים בלילה הזה ואם רוצה לנהוג מנהג חסידות וללמוד במשך הלילה תשמר שלא יגרם צער לילדיה או לבעלה.

ג) **קריאת תהילים**- בספרי חז"ל מבואר שדוד המלך נולד בשבועות ונפטר בשבועות ולכן זכות גדולה ללמוד ולקרוא את כל ספר התהילים בשבועות ויש הנוהגים לקוראו ללא הפסקה בדיבור ואם מטופלת בילדים תעשה שיקול הנכון ולא תצערם ושלא להפר את שלום הבית.

ד) **בקשות אחר קריאת תהלים** - אחר קריאת תהילים יש הנוהגות לומר בקשות ותחינות וצריכה לדלג קטעים שיש בהם תחנון או י"ג מדות או וידוי כיון שזהו יו"ט.

ה) **לימוד זוהר לנשים** - נשים אינן רשאיות ללמוד מספר הזוהר ושאר ספרי הקבלה ויכולות ללמוד הדינים וההלכות הצריכות להן כגון הלכות ברכות טהרה וכשרות וכו'. שאר הלכות יום טוב ,הדלקת נרות ,תפילות, ודיני אוכל נפש, כבר נכתב לעיל בהלכות יו"ט

ארבע תעניות

ארבעה צומות

חייבים להתענות בי"ז בתמוז בתשעה באב ובג' בתשרי ובעשרה בטבת, מפני הדברים ההרעים שאירעו בהם.

בי"ז בתמוז - ארעו בו חמשה אסונות נשתברו לוחות הברית ובוטל קורבן התמיד והובקעה העיר ירושלים והחל חורבן בית המקדש ושרף אפוסטמוס הרשע את התורה והועמד צלם בהיכל בית המקדש.
בתשעה באב- היה בו חורבן הגדול שנחרבו בו בית המקדש הראשון והשני ונגזר על אבותינו שבמדבר שלא יכנסו לארץ ונלכדה העיר ביתר ונרצחו רבבות מישראל.
וב ג' בתשרי - בצום גדליה נהרג גדליה בן אחיקם שהיה מנהיגה של שארית הפליטה לאחר החורבן ועל ידי רציחתו כבתה גחלת ישראל נהרגו אלפי יהודים והיהודים הנותרים גלו לארצות הגולה.
עשרה בטבת - מלך בבל נבוכדנצר הרשע התחיל המצור על ירושלים וצר עליה במצוק שהביא לחורבן.
אדם שאינו משתתף בצרת הציבור אינו רואה בשמחת הציבור וכל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה.
מתכון לשלום בית
למצוא רב אחד ששניהם מעריכים ומכבדים
ומכיר את הזוג על כל פנימיותו
ותהא ההנהגה בבית בדרך אחת על פיו
ובכל שאלה וחילוק דעות רק הרב הוא זה שקובע.

י"ז בתמוז (ושאר תעניות)

א) **מעוברת**, **יולדת**, **או מניקה** - וכן אשה שהפילה (לאחר יום הארבעים להריון) פטורה מצום י"ז בתמוז וצום גדליה ועשירי בטבת כ"ד חודשים מיום ההפלה או הלידה אך בצום תשעה באב חייבות ובכל מקרה של חולי יש לשאול ת"ח כיצד לנהוג.
ב) **יולדת עד יום השלושים ללידה** - וכן אשה שהפילה לאחר יום הארבעים להריון פטורה מתעניות אלו עד שלושים יום ללידה ואינה צריכה להתענות אפילו בתשעה באב. ומונים ימים אלו מיום הלידה מעת לעת.
ג) **טעימה מתבשילים** - אשה המכינה מאכלים לילדים או לצורך מוצאי הצום מותר לה לטעום מהתבשיל כדי לוודא שהוא מתוקן ובתנאי שהכמות תהא קטנה מאוד (פחות מרביעית) ושתפלוט המאכל ולא תבלע אבל בתשעה באב וביום כיפור אסור לחלוטין לעשות כן.
ד) **תרופה להקלת הצום** - מותר לאשה (אפילו בריאה) לבלוע תרופות או ויטמינים לפני הצום כדי להקל מעליה קושי התענית ובלבד שתקפיד על כשרותם.

ה) **תרופות מרות וגלולות** - מותר לאשה חלושה או הזקוקה לגלולות או קפסולות לבלוע בלא מים ביום התענית כל שעלולה לבוא לידי נזק או חולי אם לא תקח התרופות.
ו) **צחצוח שיניים** - לכתחילה לא תצחצח אשה שיניים ביום התענית, אך כשמצטערת מאוד יכולה לצחצח שיניים. ותקפיד שיכנס שיעור מועט של מים לפיה (פחות מרביעית) ושלא תבלע.

אמרו חז"ל

בזמן שישראל שרויים בצער והאדם אינו משתתף בצערם באין שני מלאכי השרת שמלוין לו לאדם, ומניחין ידיהן על ראשו ואומרים:
פלוני זה שאינו מצטער עם הציבור לא ישתתף בשמחת הצבור.
ושצריך לרדת שפע של שמחה ופרנסה לכל הוא נשאר עצב בעניותו לבדו..
לכן תמיד צריך להיות עם צערו של הציבור בפרט בימי בין המיצרים ותשעה באב

ימי בין המצרים

ז) **רחצה בים או בברכה** - אפילו שאין איסור מפורש על כך כדאי להזהר ולא לרחוץ בים או בבריכה בימי בין המיצרים.
ח) **מוסיקה** - בימים אלו אין לשמוע מוסיקה מכלי שיר וכן שירים וניגונים מקלטות או דיסקים וכד' אסור לשמוע אע"פ שעושה כן בקול שקט.
ט) **מורה לנגינה** - אשה המתפרנסת מלימוד נגינה יכולה ללמד בימי בין המיצרים עד שבוע שחל בו ט' באב.
י) **ברכת שהחיינו** - אפילו שמעיקר הדין מותר לקנות בגדים חדשים בימי בין המצרים יש להמנע מללבשם בימים אלו ואין לברך עליהם ברכת שהחיינו.
יא) **שהחיינו בשבת** - במקום הצורך מותר בשבת ללבוש בגד חדש או לאכול פרי חדש ולברך עליו ברכת שהחיינו בשבת.
יב) **בגדים חדשים** - עד ר"ח אב מותר לקנות בגדים שאין מברכים עליהם שהחיינו ואין בהם כל שמחה כגון נעליים וגרביים או גופיות וכד'.
יג) **תפירת בגדים** - אין לתפור בגדים או סריגים ושאר ריקמות מראש חודש אב עד ט' באב, אך תיקונים קטנים כגון מכפלת לבגד מותר.
יד) **תיקוני בגדים** - בגד שנקרע מותר לתופרו כדי לתקנו ללבישה, וכן הוא הדין שמותר לתפור טלאי על הבגד כשאינו עושה כן לנוי אלא לשם תיקון בגד ישן.
טו) **תופרת** - אשה המתפרנסת מתפירה ואם לא תעבוד בכך לא תהיה לה פרנסה לביתה התירו לה לתפור בגדים חדשים כדי להתפרנס ולא תעבוד ביום ט' באב.

טז) קניות מר''ח אב מראש חודש אב עד התענית ממעטים במשא ובמתן ובקניות שיש בהם שמחה ויש מקרים שהתירו לקנות בימים אלו.
יז) **כלי בית**- העשויים לשימוש יומיומי ככלי בישול וכלי אכילה וכן שאר כלי ניקיון אין איסור לקנותן בימים אלו
יח) **במקום צער או חולי** - כשיש צורך של חולי או שיש צער הרבה כגון בימים חמים מאוד אפשר להקל ולקנות מזגן לאדם שמצטער מהחום.
יט) **במקום של פרנסה** - שצריכים הכלים לצורך עשיית רווח ופרנסה כגון כלי עבודה או מכונית גם כן מותר לקנותם.
כ) **בשעת הדחק** - במקרה שאי אפשר להסתדר ללא הקנייה כגון ריהוט הכרחי מיטה או לול תינוקות וכן מכשיר טלפון וכד' אפשר להקל ולקנותם אפילו אחר ר''ח אב.
כא) **במחיר זול** - במקום שיש מבצעי הנחות שלא יהיו אחרי תשעה באב ולא רוצים לאבד את הרכישה והם בגדר דבר האבד הקניה בזול מותרת.
כב) **טיפול בשיער** - מותר לחפוף וכן לסרק השערות בשבוע שחל בו ט' באב, וכן מותר לעשות החלקת שיער עם מייבש שיער (''פן'').
כג) **תספורת** - מעיקר הדין, מותר להסתפר עד השבוע שחל בו ט' באב, ובשבוע שחל בו ט' באב גם לנשים אסור להסתפר. ואשה הצריכה להסתפר יש לה על מי לסמוך.
כד) **ספרית נשים** - אשה העוסקת בספרות נשים לפרנסתה וחוששת לאבוד הפרנסה אינה חייבת להפסיק לספר בשבוע שחל בו ט' באב.
כה) **ציפורניים** - מותר לגזוז או לסדר הציפורניים בימים אלו וגם מריחת צבע (''לאק'') או צביעת שיער מותרת אפילו בשבוע שחל בו ט' באב.
כו) **כיבוס בגדים** - בשבוע שחל בו ט' באב אסור לכבס הבגדים,והסדינים ואפילו בגדים שהוכתמו אין לנקותם אפילו ניקוי קל במים ואם אין בגד אחר מותר.
כז) **בגדי תינוקות/סדינים** - וכן כל שיש בהם זוהמה וטינוף מותר לכבסם בצנעה אפילו בשבוע שחל בו תשעה באב ואין להוסיף ולכבס איתם בגדים האסורים בכיבוס.
כח) **רחצה במים חמים** - אין להתקלח במים חמים בשבוע שחל בו תשעה באב ובוודאי שאין לשהות באמבטיה חמה, אבל במים פושרים מותר ורק לאשה חלושה החוששת מחולי או צינון אפשר להקל.
כט) **לבישת בגדים המכובסים** - אין ללבוש בגדים מכובסים בשבוע שחל בו ט' באב. ואפשר להכינם מלפני כן ע''י לבישת הבגד כשעה כדי להפכו למשומש ויש שהתירו

בשעת הדחק להניחו על קרקע מאובקת כדי שיתאבק או ללובשו מעל בגדיה כשעתיים כדי ללובשו.

ל) **בגדים המיועדים לספיגת זיעה** - בדיעבד שלא הכינה מותרים ללבישה אפילו מכובסים, אבל לכתחילה צריך להכינם אפילו שאינה לובשת לשם נוי או תענוג.

לא) **מאכלי בשר** - מר"ח אב אין לאכול מאכלי בשר וכן אין לה להכין לבני ביתה אבל לצורך חולה או אשה חלושה אפשר להקל ויש מקומות שנהגו להקל בכך עד שבוע שחל בו תשעה באב.

לב) **בשר שנשאר משבת** - תבשילים שנשארו משבת יש אומרים שאפשר להקל ולאכלם אפילו בשבוע שחל בו ויש אומרים שכיום שאפשר להקפיא תבשילים לכתחילה יש להקפיאם עד אחרי י' באב.

לג) **בשר לילדים** - יש לחנך הקטנים שלא יאכלו בשר בשבוע שחל בו תשעה באב אבל ילדים קטנים ביותר שאינם מבינים משמעות חורבן בית המקדש אפשר להקל להאכילם בשר בימי בין המצרים.

לד) **מנהגי האשה** - נגררים אחר מנהגי הבעל בבין המיצרים וגם בשבוע שחל בו ט' באב, ואם מנהג בעלה לאכול בשר, מותר לה להכין לו כשאר ימות השנה.

כל צער, כאב ,כשלון ,ונפילה הכל בגלל...
שאנו בגלות ובחורבן בית המקדש
לכן כשכואב והדמעה יורדת זה הזמן לבכות
ולהיתפלל שבית המקדש יבנה במהרה ושכל הצער יפסק בעולם

ט' באב

א) בערב תשעה באב יש להיזהר ולא להתעסק בדברים משמחים ויש להזהר בכל מנהגי סעודה מפסקת וכל האוכל בשר או שותה יין בסעודה המפסקת, עליו הכתוב אומר: ותהי עוונותם על עצמותם.

ב) **סעודה שאינה מפסקת** - אם אין מפסיקים לאכול אחר הסעודה אלא לאחר זמן קובעים סעודה נוספת שהיא המפסקת מותרת בכל סוגי המאכלים מלבד בשר ויין.

ג) **הכנות לסעודה מפסקת** - מכינים תבשיל אחד בלבד, כגון אורז או מרק או תפוח אדמה וכד'. ושאר פירות וירקות שאינם מבושלים מותר ללא הגבלה.

ד) **סעודה מפסקת** - נוהגים לשבת על הקרקע ורצוי על שטיח ולא על הקרקע ממש, ואפשר לשבת על כרית, ואשה חלושה אינה חייבת בכך.

ה) **זימון** - שלוש נשים היושבות בסעודה מפסקת אינן צריכות לזמן ולכן לכתחילה לא ישבו יחדיו.

ו) **קבלת תענית** - אם רוצה להמשיך לאכול אחר סעודה מפסקת תקפיד שלא תקבל על עצמה תענית אפילו במחשבה, שמשעה שקבלה על עצמה תענית אסורה באכילה ושתיה.
ז) **טיולים** - בימי הצום ראוי להימנע מלצאת לטיולים כגון לקניות או לגן שעשועים עם הילדים, וביום ט' באב אין להקל בכך, ורק לקניות לצורך שבת או למוצאי הצום אפשר להקל אחר חצות היום.
ח) **עננו** - המתפללת בט' באב ומתענה צריכה לומר עננו בשומע תפילה בכל התפילות וכן נחם בבונה ירושלים כפי מנהגי בעלה ובכל מקרה אם שכחה אינה חוזרת וואם אינה מתענה אין אומרת עננו אלא רק נחם.
ט) **בשמים** - צום ט' באב אסור להתבשם או למרוח משחות או קרמים כדין סיכה, אך אפשר להשתמש במעט בושם כדי להעביר ריח רע מאוד שבגוף או שבאויר.
י) **רחיצת תינוקות** - מותר לקלח התינוקות בתשעה באב במים חמים וכן במגבונים לחים, ואפילו שידיה מתבשמות, מהמגבונים.
יא) **שפתון** - או שאר תכשירי שמן אסורים בתשעה באב, כדין שאר עינויים שאסורים ואין להקל בזה כלל.
יב) **מוצרי קוסמטיקה** - אין לאשה להתאפר ולהתקשט בצום תשעה באב, כגון: צביעת שער, ציפורנים וכו' ואין לה להקל בכך אפילו אחר חצות היום.
יג) **רחיצה במים** - בתשעה באב אסורה הרחיצה, אך נטילת הידיים מותרת עד פרקי האצבעות, וכן שטיפת הפנים בידיים לחות כדין יום כיפורים.
יד) **שאלת שלום** - אין שאלת שלום בט' באב, והדיוטות שאינם יודעים ונותנים שלום משיבים להם בשפה רפה ובכובד ראש. וכן אין לשאול בשלום אשה לרעותה או לבני משפחתה בתשעה באב.
טו) **אורחים ביום צום** - אם באים אורחים שאינם שומרים תורה ומצוות ואינם צמים לא תגיש לפניהם דברי מאכל ושתיה כיון שגורמת להם להיכשל באכילה בצום וכל שכן בצום ט' באב, ותבקש סליחתם ותאמר להם שהיום הוא יום תענית ציבור וחכמים אסרו לאכול ולשתות לכן אינה יכולה להגיש לפניהם כיבוד ותעשה זאת בחכמה כדי שלא תיגרם מחלוקת.
טז) **אשה מינקת**- שהרופא אמר לה שאם לא תאכל תחלש , ושינוי החלב יזיק לתנוק או שהחלב יפסק מותר לה לאכול בט' באב כדי להניק התינוק

יז) **מקלחות לילדים** - מותר לאשה לקלח את ילדיה בט' באב כדי לנקותם משאר טינופים אע"פ שמכניסה ידיה למים.
יח) **ברכת המזון** - אשה שאינה צמה אינה מוסיפה בברכת המזון "נחם" אלא מברכת בנוסח הרגיל.
יט) **קינות** - אין חיוב על האשה לומר קינות או מגילת איכה בתשעה באב, אלא תתפלל כדרכה כשאר ימות השנה, ואם יש לה פנאי ראוי שתאמר.
כ) **ליל תשעה באב** - אין האישה חייבת להחמיר על עצמה לישון על הרצפה או באופן שונה משאר ימות השנה, אך ראוי לעשות כן, ואפילו דבר מועט כגון כר שונה וכד' נחשב לשינוי.
כא) **תהילים ושיר השירים** - לכתחילה אין לקרוא תהילים בט' באב ואפילו אשה שיש לה קביעות ורגילה בכך יום יום ואם יש אדם חולה הזקוק לרחמי שמים מותר לקרוא לזכותו תהילים מחצות היום.
כב) **שטיפת כלים /רצפה** - במקום הצורך מותר לשטוף כלים או לשטוף הרצפה וכן לרחוץ פירות וירקות אחר חצות יום של ט' באב
כג) **סיפורים לילדים** - יש להמנע משירה וסיפורי שחוק לילדים ויש ללמדם רק על חורבן בית המקדש או לספר סיפורי צדיקים המביאים לידי יראת שמים וטוהר המידות.
כד) **תלית כביסה** - אפשר לתלות כביסה (בגדי תינוקות) בשבוע שחל בו תשעה באב ובתשעה באב אחר חצות.
כה) **הכנות לסעודה** - כל ההכנות של צרכי סעודת מוצאי הצום של ט' באב מותרים רק לאחר חצות היום.
כו) **במוצאי תשעה באב**- מותר להתרחץ אפילו במים חמים וכן מותר לכבס והאשכנזים נוהגים להחמיר בזה.

כשרות המטבח

בשר וחלב

א) כתוב בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים, אחד לאיסור בישול, בשר בחלב ואחד לאיסור אכילה, ואחד לאיסור הנאה ולכן אסור לאכול או לבשל בשר וחלב יחדיו וכן צריכים להשתמש בכלים נפרדים למאכלי בשר וחלב.
ב) אכילה על שולחן אחד אסור לשני אנשים לאכול יחדיו בשולחן אחד כשזה אוכל בשר ושני אוכל גבינה, ורק אם פורסת מפה או עושה היכר ניכר כגון אגרטל או ככר לחם שאין אוכלים ממנו מותר להגיש בשולחן אחד מאכלי בשר ולשני מאכלי חלב.

ג) **הכנת המאכלים והגשה** - אין להניח על שולחן שאוכלים ממנו מאכלי בשר וחלב אבל על השיש או על מגש או שולחן הגשה מותר להניח זה בצד זה מאכלי בשר וחלב ותיזהר שלא יתערבבו זה בזה.

ד) **המתנת שש שעות** - לאחר אכילת בשר, או עוף, חייבת להמתין שש שעות לאכילת מאכלי חלב וכן בטעימת תבשיל אם לעסה וטעמה מעט ובלעה ממאכלי בשר חייבת להמתין שש שעות. ואם לא בלעה וגם לא לעסה אינה צריכה להמתין אלא רק לשטוף הפה.

ה) **ילדים קטנים** - מעיקר הדין מותר ליתן לילד קטן מאכלי חלב אחר מאכלי בשר והמחמירים נוהגים להקפיד מגיל שלוש ומעלה ולכתחילה לא יתנו לקטן ממתקים חלביים, אלא מאכלים החיוניים לבריאותו.

ו) **טעימה** - הטועמת מרק או רוטב בשרי ללא ממשות של בשר וללא בליעה ולעיסה אלא מיד פולטת מהפה ושוטפת במים מותרת אחריו במאכלי חלב.

ז) **לעיסה ללא בליעה** - הלועסת בשר או עוף לתינוק אפילו שאינה בולעת אלא מוציאה מפיה ומאכילה התינוק צריכה להמתין שש שעות כדין שהיה אחר אכילת בשר.

ח) **מעוברת** - שהרגישה צורך חזק לאכול מאכלי חלב אחר מאכלי בשר כשלא עברו שש שעות בשעת הדחק יכולה להקל בטעימה כדי להשיב את נפשה.

ט) **ויטמינים** - הזקוקה לויטמינים לבריאותה יכולה לבלוע אחר מאכלי חלב ובין לאחר מאכלי בשר כל שבולעת כמוסות או טיפות ויטמינים אין כאן חשש אכילת חלב אחר בשר.

י) **מראית עין** - מותר להגיש בארוחה בשרית מאכלי סויה וטופו הדומים למאכלי חלב ואין לחשוש משום מראית עין וכן בארוחה חלבית שניצל או בשר צמחי פרווה.

יא) **בשר עם תבשיל פרווה** - אורז או "פירא" וכן כל תבשיל פרווה שחומם בכלי עם בשר או עוף יש לו דין של בשר ממש וצריכים להמתין שש שעות מאכילתו ולכן ביצים שמניחים בחמין וכן ירקות שבמרק בשר וכן אורז שחומם עם עוף וכד' יש להמתין אחר אכילתם שש שעות שלמות.

יב) **מגרדת** - מגרדת שגרדו בה גבינה צהובה או גבינה מלוחה יש לנקותה היטב כשרוצה לרסק בה עגבניה או שאר ירקות שאינם חריפים אבל אין לגרד במגרדת שהיא חלבית ירקות חריפים כשום או בצל.

יג) **פרווה בכלי בשרי** - תבשיל פרווה וכן ירק שאינו חריף או מלוח שהתבשל בכלי בשרי נקי דינו כפרווה ומותר לאכלו עם חלב וכן הדין בכלי חלבי נקי שבשלו בו תבשיל

פרווה שאינו חריף או מלוח שמותר לאכול את התבשיל עם בשר. ואם הכלי אינו בן יומו כלומר שעברו עשרים וארבע שעות מהבישול האחרון עם בשר מותר לאכול את המאכל הפרווה עם מאכלי חלב או בשר אפילו שהוא חריף או מלוח.

יד) **מפה** - מעיקר הדין אין חיוב לייחד מפה בשרית ומפה חלבית ולכן אם טעתה והגישה מאכלי חלב על מפה בשרית אין בכך כלום ובתנאי שמשתמשים בצלחות ואין מניחים בשר או חלב על המפה ואין עליה שיורי גבינה או בשר.

טו) **קרש חיתוך** - לכתחילה יש לייחד קרש חיתוך רק לבשר אבל אם הוא נקי ורחוץ היטב ואין בו חריצים של בשר אפשר לחתוך בו סלט ירקות.

טז) **סכין** - ראוי לייחד סכין פרווה לחיתוך בצל או שום ולשאר דברים חריפים כיון שהירק החריף הופך להיות כסכין ואם הסכין בשרי אז גם הירק בשרי ולהיפך ורק בדיעבד כשיש הפסד מרובה אפשר להקל.

יז) **כלי חלבי או בשרי** - הגדרתו כל שהשתמשו בו במאכל חם בחום של יד סולדת ובכלי ראשון על האש או בתנור, כגון סיר או מחבת, וכשהכלי נקי ואינו חם והניחה בשר קר על צלחת חלבית וכן להיפך אין המאכל והצלחת נאסרים שדינו ככלי פרווה ואינו אוסר המאכל או את הכלי.

יח) **כלי זכוכית** - מותר להשתמש בהם למאכלי בשר ולמאכלי חלב מפני שאינם בולעים ואינם פולטים ולכן אם הגישו בארוחה בשרית כלי זכוכית חלביים מותר לאכול בהם והמאכל לא נאסר ואין צריך להגעיל הכלי זכוכית ואפילו שהניחו עליהם בשר רותח ממש.

יט) **שאלת רב** - בכל מקרה של ספק ושיש שאלה בעניין ערבוב כלים או אפיה של בשר אחר חלב ולהיפך יש לשאול רב מוסמך ולהסביר את המקרה בפירוט ואין לה להחמיר משום חשש בל תשחית או להקל על דעת עצמה מחשש איסור והכל בהתאם למקרה.

עצה יפה

כשמרגישים רעבים אז לפעמים מגיעים לידי כעס

לכן כשרוצה לשפוך את הלב בפני הבעל...

רק אחרי האוכל!!!

שכבר אמרו חז"ל שהאכילה מקרבת את הלבבות...

כ) **מאכל פרווה** - כשהכינו בכלי בשרי מאכל פרווה מותר לאכל את המאכל פרווה במאכלי חלב וכן להיפך כגון כלי בשרי שהכינו בו אורז האורז מותר במאכלי חלב וכן

כוס חלבית נקיה שהכינו בה תה או קפה מותר לשתות בה בארוחה בשרית ויש אומרים שמותר לעשות כן אפילו לכתחילה.

כא) **כפית חלבית נקיה** - שערבבו בה כוס תה או קפה לארוחה בשרית וכן כוס חלבי נקיה אפילו של חרס או פלסטיק שהגישו בהם משקה חם לארוחה בשרית השתייה נשארה כפרווה. ואפשר לשתותם בתוך ארוחה בשרית וכן הדין בכוס בשרית נקיה כשהכינו בה משקה פרווה.

נקודה למחשבה

המנצח בויכוח הוא... זה שאינו מתווכח

כב) **בן יומו** - פירושו כלי שבושל בו בשר ב-24 שעות אחרונות ואם בישלה חלב בכלי בשרי בן יומו הדין שהמאכל אסור והכלי צריך הגעלה במים רותחים כדין הכשרה לפסח.

כג) **אינו בן יומו** - פירושו כלי שבשלו בו בשר וחלפו 24 שעות מהבישול בשרי האחרון בכלי, ובמקרה של טעות ובשלה חלב בכלי בשר שאינו בן יומו לאחר שעברו 24 שעות המאכל שבושל בו מותר בן בשרי ובן חלבי והכלי צריך הגעלה כדין הכשרה לפסח.

כד) **מאכלים קרים** - אינם אוסרים ואינם נאסרים ולכן אם השתמשו בכלי נקי, חלבי או בשרי, למאכל שונה כיוון שהכלי קר ונקי וכן המאכל אינו חם, מותר באכילה.

כה) **אפיית בשר אחר חלב** -בין אפיית מאכלי חלב למאכלי בשר ממתינים 24 שעות ולאחר מכן מסיקים התנור בחום גבוה כ-30 דקות ורק אז הוא נחשב כתנור פרווה.

כו) **מאפה פרווה שנאפה עם מאפה בשרי** - מאפה פרווה שנאפה בתנור עם מאכל בשרי המאפה סופג את הטעם של הבשר ונהפך להיות בשרי וכן הדין עם חלב.

כז) **פרווה בתנור בשרי** - מאפה או תבשיל שחומם או התבשל בתנור בשרי אע"פ שאין לאוכלו עם חלב אין צריך להמתין אחריו שש שעות.

כח) **מדיח כלים** - אין להדיח כלי בשר וחלב ביחד ובין הכלים החלבי לבשרי יש לנקות את המדיח משאריות הבשר או החלב.

כט) **מיקרוגל** - דינו כתנור ואם אין לו גופי השחמה לכתחילה יש לייחד אותו למאכלי בשר או חלב וכשאין אפשרות יכולה לנקותו היטב ולהרתיח בתוכו מים וחומר ניקוי שיפגום בטעם הבלוע בדפנות ואז להשתמש בו בבקופסא אטומה.

ל) **ערבוב כלים** - בכל מקרה של טעות שהשתמשו בכלי פלסטיק או בכלי מתכת בשרי לחלב רותח או כלי חלבי לבשר רותח צריך להכשיר הכלי כדרך הכשרתו לימי הפסח ואחר ההכשרה דינו ככלי פרווה ולכתחילה תמתין 24 שעות לפני ההכשרה.

לא) **כלי בשרי בכיור חלבי** - בדיעבד כשהניחו כלים חלביים בכיור בשרי או להיפך אפילו שנגעו בכיור בכלים בשריים מלוכלכים כל הכלים מותרים בשימוש ואין צריכים הגעלה כלל וכן להפך וכל שכן שהכיור נקי והכלים רק הונחו בתוכו.

לב) **סקוצ' ומברשת שטיפה לבקבוקים** - לכתחילה יש להכין ולהשתמש בסקוצ' מיוחד למאכלי בשר או חלב אבל מעיקר הדין מותר להשתמש בסקוצ' או במברשת אחת לבשר וחלב בתנאי שהכלים נקיים ואין ממשות של בשר או חלב ומשתמשת בסבון ובמים שאינם רותחים.

לג) **כלי פרווה** - אין צריך סקוצ' מיוחד לכלי פרווה ואפשר להדיחם בסקוצ' חלבי או בשרי בתנאי שאין בו שאריות מזון בשר או חלב ואינה מדיחה במים רותחים.

לד) **סיר חלב וסיר בשר על הגז** - לכתחילה אין לבשל על הכיריים בבת אחת מאכלי חלב ובסיר השני מאכלי בשר אלא כל אחד לחוד אבל אם מקפידה שיהיו רחוקים שני הסירים זה מזה וסגורים במכסה אפשר להקל.

לה) **פלאטה של שבת** - כשיש על הפלאטה טיפות של תבשיל בשרי צריכה להיזהר לא להניח עליה לחם ושאר מאכלים ללא הפסק ודינה כבשרית ואם חיממה עליה כלי נקי עם מים חמים או מאכל פרווה מותר לשתותו או לאוכלו עם חלב.

לו) **מרק או שמן רותח** - אין לשפוך מרק רותח לתוך פח אשפה או כיור במטבח שיש בו שיורי גבינה או חלב משום חשש של בישול בשר וחלב אלא יש לחכות שהמרק יתקרר וכן בשמן שטיגנו בו שניצלים או קציצות בשר וכן חלב רותח יש להיזהר שלא לשופכו על שיורי בשר משום חשש של בישול בשר וחלב.

לז) **הגעלת כלים** - כלי שנבלע בו מאכלי חלב ובשר כגון כלי חלבי שבשלו בו בשר וכן להיפך וכן סכין של בשר שחתכו איתה גבינה חמה כגון פיצה יש להגעילו כהגעלה לפסח

לח) **הגעלת סירים ומחבתות חדשים**- יש המחמירים להגעיל כל כלי חדש העשוי ממתכת מחשש שהבריקו אותו בשומן טרף אבל כבר כתבו הפוסקים שאפשר להקל בכך ולא להגעיל סיר או מחבת חדשים תוצרת חו"ל

טבילת כלים

א) כלי סעודה אכילה או בישול, העשויים מזכוכית או מנירוסטה, מתכת, וכד' שנעשו על ידי גוי או היו שייכים לגוי חייבים בטבילה בברכה במקווה הכשר לטבילת אשה.

ב) **נוסח הברכה** -לפני שמטבילה כלים חדשים מברכת: בָּרוּךְ אַתָּה ה' וכו וציונו עַל טְבִילַת כֶּלִים ואם מטבילה כלי אחד אומרת על טְבִילַת כְּלִי ואפילו אם לא בירכה יצאה ידי חובה ואין צריכה להטביל שוב את הכלי.

ג) **חציצה** - יש לנקות הכלי לפני הטבילה מכל לכלוך וחלודה ולהסיר המדבקות ושיירי המדבקות כדי שלא יחצצו. ובדיעבד מדבקה שאין מקפידה עליה כגון שיש לה חשיבות אין צריכה להטביל שוב אבל שאריות מדבקה חוצצות אפילו בדיעבד ותטביל שוב ללא ברכה.

ד) **טבילה במקווה** - יש להזהר ולהכניס כל הכלי לתוך מי המקווה ולוודא שנכנסו מים לתוכו ואם נשאר חלק ממנו בחוץ ללא מים כיוון שאינו ניטהר כולו בבת אחת לא יצא מטומאתו וצריך להטבילו שוב.

ה) **חיוב הכלי בטבילה** - דווקא שמשתמשת בו לצורך הסעודה, והכלי נוגע במאכל ללא הפסק של נייר וכד', אבל אם אינו נוגע במאכל, כגון שמניחים בו מאכל עטוף בנייר כסף, או על צלחת (טבולה) אין הכלי חייב בטבילה.

ו) **מתנה** - כלי שקנתה כדי לתת מתנה פטור מטבילה, ואין להטבילו בשביל מקבל המתנה, ורק כלי שקונה להשתמש בו לצורכי סעודה טעון טבילה. ואם הטבילה ונתנה מתנה יש להטבילו שוב ללא ברכה.

ז) **כלי סעודה מחו"ל** - כלים שהגיעו מחו"ל ויש ספק אם בעלי בית החרושת גויים, יכולה להטביל בברכה, מפני שרוב בתי החרושת בחו"ל של גוים.

ח) **כלי שאינו טבול** - מאכל שבושל או הוגש בכלי שלא הוטבל, האוכל מותר לאכילה ויש להטביל הכלי.

ט) **כלי חשמל** - כגון טוסטר מצנם מיחם חשמלי תוצרת חו"ל טעונים טבילת כלים. והניסיון מוכיח שאפילו שהוטבלו לא אירע להם כל נזק אם הניחו אותם עד שהתייבשו. ואם בכל זאת חוששת שיתקלקלו, כגון בכלי הרגיש מאוד למים, יכולה למסור לאומן חשמלאי יהודי שיפרקו ויחברו מחדש או תיתן לגוי במתנה ותבקש מהגוי שישאיל לה את הכלי בחזרה.

י) **כלי מתכת וכלי זכוכית** - צריכים טבילה בברכה. וכלי פלסטיק וכלי חרס וכלי פורצליין הנוהגים להטבילן לא יברכו על הטבלתן.

יא) **כלי חד פעמי** - כגון מגשיות כסף,אם משתמשת בהם פעם אחת בלבד אין חיוב להטבילם ורק אם משתמשת בהם שוב חייבים בטבילה כדין כלי מתכת ולא תברך על הטבלתם.

יב) **צלחת המיקרוגל** - וכן רשתות התנור וגריל וחצובה שעל הכיריים אם מניחים עליהם מאכל ללא הפסק כגון שמחממים לחמניות פיתות וכד', טעונים טבילה ללא ברכה.

יג) **אריזות אחסון** - מזון הארוז בצנצנת זכוכית, ורוצה להשתמש בצנצנת באופן רב פעמי, יש להטביל הצנצנת ללא ברכה, ויש אומרים שאין חובה להטבילם כלל.
יד) **בלנדר** - כלי טחינה וריסוק העשויים מפלסטיק אם הסכינים עשויים ממתכת וברזל חייבים בטבילה ולכתחילה יש להטבילם ללא פירוק ואם אין אפשרות יכולה לפרק הסכינים ולהטבילם בברכה.
טו) **טרמוס או מטחנת בשר** - ידנית יש להטבילם ללא פירוק חלקיהם אלא שהם שלמים ובדיעבד שהוטבלו אחר פירוק אין צריכה להטבילם שוב.
טז) **בשבת ויו"ט** - לכתחילה אין להטביל כלים בשבת אך כשצריכה מאוד לכלי יכולה להקל ולהטבילו וביום שבת תיזהר שלא לטלטלו היכן שאין עירוב.
יז) **כלים שספק אם הוטבלו** - או אינה יודעת אם יש חובה להטבילם, תטביל ללא ברכה והכלי מותר בשימוש שלעולם ברכה אינה מעכבת.
יח) **משאבת חלב** - אשה מניקה השואבת חלב ממשאבת חלב העשויה מזכוכית יש להטבילה ללא ברכה.

צליית כבד

א) **כבד** - מכיון שהכבד יש בו הרבה דם אי אפשר למלחו ולבשלו כשאר הבשר אלא רק לצלותו על האש ואין חובה לשטוף הכבד במים לפני הצליה.
ב) **חיתוך הכבד** - כשרוצה לבשלו אחר הצליה קודם הצליה יש לחתוך הכבד לאורך ולרוחב,או לנקבו נקבים החודרים לאורך הכבד מצדו האחד לצדו השני ולהניח מקום החיתוך כלפי האש כדי שהדם יטפטף.
ג) **בישול כבד** - רק לאחר צליה מותר לבשל כבד אבל אם שהה שלושה ימים במקרר אין לבשלו אפילו לאחר צליה ובדיעבד אפשר להקל.
ד) **כלי הצליה** - מותר להשתמש בכלי צליית הכבד כגון בסכין או במזלג שנתחב בכבד לשאר צרכי בישול מפני שהדם הנבלע בהם נשרף באש ואינו נבלע בכלי.
ה) **שיעור הצליה** - עד שיהא ראוי למאכל אדם והוא לפחות כחצי בישול ואין צריכה לצלות הכבד זמן רב עד שישרף ויפחם.
ו) **בדיעבד כשלא חתכה** - לכתחילה יש לחתוך הכבד לפני הצליה לאורך ולרוחב ואם לא חתכה הכבד יכולה לחותכו אחר הצליה והכבד מותר באכילה.
ז) **ניקוב הכבד** - כשאינה רוצה לבשל הכבד לאחר הצליה אפשר לנקב הכבד ע"י קיסם או מזלג ותנקוב נקבים שיחדרו לכל עובי הכבד.
ח) **כבד שהתבשל ללא צליה** - בדיעבד אם בישלה כבד בשמן או ברוטב ללא צליה, הכבד מותר, והרוטב והתבשיל אסורים וכלי הבישול חייב בהגעלה.

ט) **על האש** - צלית כבד צריכה להיות על האש ממש או ע"י חשמל במקום חם מאד ומותר לצלות כבד על מתקן לצליית כבד ע"י אש או חום חשמל יותר ממאה מעלות ובתנאי שהדם נוזל ונשפך ואינו נבלע בתוך הכבד.
י) **הפשרת כבד** - יש להזהר ולא להפשיר כבד קפוא במים רותחים. משום חשש בישול הכבד אלא להניחו במים פושרים או במים חמימים שאין היד סולדת מהם.
יא) **תיבול ומליחה** - אין למלוח הכבד במלח כשאר בשר שלא מוכשר אבל מותר לתבל הכבד בתבלינים ובמלח ויש להסמיך התיבול מיד לצליה וללא השהייה במלח.
יב) **הכבדים שבצליה** - לכתחילה אין להצמיד הרבה כבדים זה לזה ולצלותם, אלא יש לעשות בניהם רווח כדי שהדם יזוב ולא יבלע בשאר הכבדים.
יג) **מוהל הכבד** - כבד ראוי למאכל אחר הצליה ואפילו שמטפטף ויוצא ממנו כמוהל דם על הפת אין לחשוש ומותר באכילה, כיוון שאינו דם ממש אלא מוהל שמותר באכילה.
יד) **בשר שהוכשר או ניצלה** - אין חיוב לבשלו ואפילו שניראה אדום כדם, כל שעבר שיעור מליחה והדחה או צליה כדין, מותר באכילה ולפיכך מותר לאכול בשר חצי מבושל ואין חשש במראה הדם הניראה בצלחת או בפת.
טו) **ריאה** - מותרת בבישול לאחר מליחה כשאר בשר ואינה צריכה חיתוך, אבל נהגו לקרעה ולפתוח הקנוקנות הגדולים שלה, ומנהג יפה הוא.
טז) **הטחול** - אע"פ שיש בו מראה אדמומית ונראה כרבוי דם, מותר לאוכלו כשאר בשר על ידי מליחה או צלייה.

הלב

א) **הלב** - מתקבץ הדם בתוכו בשעת שחיטה, לפיכך צריך לקרעו קודם מליחה ולהוציא דמו כיון שכל הדם ניבלע בתוכו בשעת הצליה.
ב) **לבבות שנימלחו** - כל לב שניקרע ונימלח היטב כשיעור מליחה והודח מהמלח שעליו מותר לבשלו כשאר בשר וכיום כבר רבים נהגו אפילו שנימלח רק צולין את הלב על האש כדין כבד.
ג) **לבבות על האש** - כדי לצלות לבבות שלא נימלחו יש לקרען לשניים כדי שהדם לא יתקבץ בתוך הלב ולהשחילן לשיפוד וכן אפשר להניחן על רשת כדי שהדם יטפטף לאש ולא יבלע בבשר.
ד) **לבבות שניצלו ללא קריעה** - אפילו שלכתחילה יש לקרוע את הלב לפני הצליה אבל כשנצלה ללא קריעה אפשר לקורעו לאחר הצלייה ולהוציא את דמו הבלוע בתוכו ומותר באכילה.

ה) **מעורב ירושלמי** - חלקי בשר מעורבבים ומתבשלים יחד צריך להיזהר ולא לבשל את חלקי הבשר עם הכבד והלב אלא יש להפריד את החלקים שצריכים צליה לפני מבשלים את כל סוגי הבשר יחד ולאחר שניצלו היטב אפשר לערבבן.

ו) **דם ביצים** - רק ביצים מחברות שיווק שאינן עשויות לגידול אפרוחים, אלא להטלת ביצים מותרות באכילה אפילו שיש בהם דם ולכתחילה יש להוציא הדם משום מראית עין.

ז) **מח, לב, וכבד**,- אפילו שמותר לנשים לאכול מח, לב, וכבד, מ"מ ראוי שלא תהיינה רגילות בכך אלא לעיתים רחוקות ובפרט נשים המעוברות והמניקות.

חלב עכו"ם

א) חז"ל אסרו לאכול ולשתות מאכלי חלב שהוכנו או נחלבו ע"י גויים ללא השגחת ישראל (חלב עכו"ם) מחשש שמא יש בהם איסור וכל חלב שמעורב בו חלב גויים אסור באכילה.

ב) **מעדני חלב, גלידות ממתקים וכד'**- המערבבים בהם אבקת חלב עכו"ם יש מקילים לאכלם משום שאינו חלב ממש אבל לכתחילה יש להחמיר ולא לאכול מאכלים אלו ובפרט לא להאכיל את הקטנים מאכלים אלו שאינם חיונים להם לבריאותם.

ג) **תחליף חלב אם** - וכן תוסף תזונה לחלב המורכב מאבקת חלב עכו"ם שיש עליו הכשר לאוכלי אבקת חלב עכו"ם יש לעשות את כל המאמצים ולא להאכיל קטנים במאכלים אלו ורק במקום צורך גדול יש על מי לסמוך, אך מיד כשנגמר הצורך יש להפסיק.

שמירת הגוף והנפש

א) **זהירות** - מאכלים שאינם כשרים מסכנים את נפשו של האדם, ילד יכול להיות אלים בגלל ממתק לא כשר שהוא אוכל, וכן שלום בית יכול להיפגם ממאכלים שמביאים לידי כעס ומכניסים לאדם טבע ואופי של טומאה. לכן אשה הרוצה שבעלה וילדיה יהיו בריאים בגופם ובנפשם חייבת להקפיד שלא יכנסו הביתה מאכלים שיכולים לגרום סכנה.

ב) **דגים וגבינה** -לבני ספרד ועדות המזרח יש להזהר ולא לאכול דגים וגבינה יחדיו, מפני הסכנה לכן יש לשטוף הידים והפה ולהחליף הסכו"ם בין דגים וגבינה ויש מקומות שנהגו לטגן ולאכול דגים בחמאה ויש להם על מי לסמוך ובני אשכנז נהגו להקל ולאכול דגים וגבינה.

ג) **עוגת גבינה** - כשמכינים עוגת גבינה יש לבדוק שאין במרכיבים ג'לטין העשוי מעצמות דגים ויש חשש אכילה של דגים וגבינה ביחד ואחינו האשכנזים מיקלים בכך.

ד) **דגים ובשר** - יש ליזהר שלא לאכול בשר ודגים ביחד, מפני שקשה לצרעת ובין אכילת בשר לדגים, חובה לשטוף ידיים ולשטוף הפה ולהחליף כלים משום הסכנה.
ה) **שום בצל ביצה** - שום או בצל קלוף וכן ביצה קלופה שעבר עליהם הלילה, אין לאוכלם מפני שיש בהם סכנה. ואם השאירו מעט קליפה ככיסוי, אפילו רק במקום השורש מותרים באכילה.
ו) **שום בצל וביצה בתערובת** - מקולפים ומעורבבים עם דבר אחר כגון בשמן או בסלט מותרים באכילה שכל האיסור הוא שהם לבדם אך בתערובת אין בזה איסור.
ז) **בדיעבד** - יש שכתבו להתיר בצל או שום וכן ביצה קלופים שעבר עליהם הלילה, ואפשר לסמוך עליהם כשיש הפסד מרובה או בשעת הדחק כגון בערב שבת שאין אפשרות להכין.
ח) **מים**, **יין**, **חלב** - שנישארו במשך הלילה, ללא כיסוי אסורים בשתייה ואכילה, ואם היו במקרר שומר נפשו ירחק אבל שאר המשקאות והמאכלים אין בהם חשש.
ט) **מתחת המיטה** - אין מניחים דברי מאכל ושתיה מתחת המטה, מפני שרוח רעה שורה עליהם בזמן השינה. ובדיעבד במקום הפסד מרובה אפשר להקל.
י) **כשרות כלי רחצה** - אין צריך להשגיח על כשרות כלי רחצה כשאינם ראויים לאכילה ורק במשחות שיניים שיש בהם טעם טוב צריך להקפיד על כשרותם.
יא) **סכנת עניות** - יש להיזהר ולא לתלות שיורי לחם בשקית על צידי הפח אשפה או על גדר וכד', כיוון שיש בזה סכנה של עניות.
יב) גזיזת ציפרניים יש להקפיד שלא יתפזרו וידרכו עליהם שיש בזה סכנה, ואם ציפורן נפלה ואבדה תטאטא הריצפה ותנסה להעבירה למקום אחר, משום שרק במקום הראשון שהציפורן נפלה יש סכנה.
יג) **ציפרניים** - לכתחילה יש לשרוף או לקבור את הצפרניים הגזוזות ויכולה להשליכם לאסלה או בכיור ותיזהר לא להניח הציפורניים על בגדיה. ואפילו על נעליה צריכה להיזהר, מפני שיש בזה סכנה גדולה.
יד) **תספורת וגזיזת צפרניים בלילה** - מותר לאשה להסתפר או לגזוז הצפרניים בלילה ללא חשש ובפרט כשחוששת מחציצה בטבילה.
טו) **ויטמינים ותרופות** - הזקוקות לויטמינים צריכות להקפיד על כשרות התרופות ושיש עליהם הכשר מהודר, ואף שיש המתירים במקום חולי לקחת ויטמינים ללא הכשר צריכה לדעת שהמאכלים והתרופות שאינם בכשרות משפיעים על כשרונותיו ותכונותיו של התינוק.

טז) חיים ומוות ביד הלשון יש להיזהר ולא לקלל שום בריה ואפילו את עצמה שיש פעמים שהדבר מתקיים אפילו כשאינה מתכוונת לכן צריכה ליזהר מאוד ובפרט בשעת כעסה.

יז) **איסור שבועה** - סכנה גדולה להשבע בחיי בניה או בנותיה שחס ושלום יכולה לגרום להם הרס וחורבן רק מכח שבועתה ובכלל וצריכה להיזהר מאוד בכך שלא להשבע אף פעם ואם נישבעה תעשה התרת נדרים אצל חכם.

הפרשת חלה

א) **סדר ההפרשה** - לכתחילה יש לברך לפני שמפרישה כדי שיהיה עובר לעשייתן ובדיעבד אפילו לא בירכה כלל יצאה ידי חובה וזהו נוסח הברכה בָּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה תְּרוּמָה ואחר כך לוקחת דבר מועט ואומרת הֲרֵי זוֹ חַלָּה.

ב) **כמות ההפרשה** - בימינו כמות הפרשת חלה אין לה שיעור, ויכולה להפריש אפילו דבר מועט. ואומנם יש הנוהגות להפריש אחד מארבעים ושמונה חלקים שבעיסה.

ג) **חיוב הפרשה** - כל עיסה העשויה מקמח מחמשת מיני דגן (שהם חיטה שעורה שיבולת שועל שיפון וכוסמת, ולא הכוסמת המצויה כיום שהיא קיטניות) ונילושה ביין או חלב , מים, דבש, שמן חייבת בהפרשת חלה בברכה. וכשנילושה במיץ טבעי או בביצים בלבד אינה מברכת, וראוי תמיד לערבב בעיסה מעט מים כדי שתתחיב בהפרשת חלה בברכה.

ד) **כשיש ספק** - כשמסופקת אם צריך להפריש חלה כגון במשקל העיסה או אם נחשב לתבשיל או מאפה וכן אם אינה זוכרת שהפרישה יכולה להפריש ללא ברכה ואפילו אחר האפיה.

ה) **שיעור העיסה** - כדי להתחייב בהפרשת חלה בברכה הוא אלף חמש מאות ששים גרם (1560) וממדת חסידות טוב להפריש חלה בלא ברכה משיעור אלף ומאתיים גרם.

ו) **חיוב בצק בהפרשה** - כל בצק המעורבים בו קמח ומים ונעשה לשם אפיה ובשיעור של 1560 גרם חייב בהפרשת חלה בברכה ואפילו אם רק חלק קטן מהכמות שבבצק מיועד לאפיה והשאר לבישול יש לברך על הפרשת חלה.

ז) **אופן הפרשת חלה** - אין חיוב להפריש חלה בעמידה ואפשר לברך ולהפריש חלה במיושב אפילו לכתחילה.

כל אדם צריך עידוד ושבח

ובדרך כלל עידוד טוב על דבר אפילו הקטן ביותר

יביא דבר גדול ביותר ובפרט בין אשה לבעלה...

ח) **כשלא הפרישה** - כל מיני המאפה ששכחה להפריש מהם חלה אסורים באכילה כדין טבל, ויכולה להפריש אחר האפיה על ידי צירופם בכלי או סל או שקית גדולה ותקפיד שכל מיני המאפה יהיו בתוך הכלי ואם כבר חילקה לחברותיה כל אחת תפריש בביתה ללא ברכה.

ט) **קניה ממאפיות או מהמכולת** - ראוי להפריש חלה ללא ברכה מכל מיני מאפה שקונה ואפילו בהשגחה טובה ולכן אם הכל ממאפיה אחת (בדרך כלל במכולת יש יותר ממאפיה אחת) תצרף בביתה את כולם על השולחן או בתוך שקית ותחתוך חתיכה קטנה מאחד סוגי המאפה ותאמר הרי זו חלה ואם מיני המאפה מכמה מאפיות שונות תפריש מכל מאפיה לחוד ותאמר הרי זו חלה.

י) **כשאינה רוצה להפריש** - אשה הצריכה כמות גדולה של בצק שחייבת בהפרשת חלה אסור לה להכין בכוונה כמויות קטנות כדי שלא תתחייב בהפרשת חלה אלא תכין הכמות הצריכה ותפריש חלה בברכה.

יא) **דין החלה** - מצווה לשרוף החלה באש או בתנור ויש לעוטפה בנייר כסף מכל צדדיה וכשאין באפשרותה לישרוף תפריש חלה פחות מכזית ותעטוף בשקית או בנייר ותניח באשפה או תקבור באדמה ואין חיוב לעטוף בשתי שקיות.

יב) **בצק מטוגן או מבושל** - סופגניות וכן זאלביות שמטוגנות בשמן עמוק וכן שאר מיני בצק המבושלים במים מעיקר הדין אינה צריכה להפריש חלה ואם רוצה להחמיר על עצמה תפריש ללא ברכה.

יג) **מלאווח** - כשיש בבצק שיעור הפרשת חלה אם כוונתה לטגנו בשמן עמוק מפרישה ללא ברכה אבל אם כוונתה לטגנו במעט שמן כדי למנוע הידבקות למחבת חייבת בהפרשת חלה בברכה ואם חלק מהבצק מתכוונת לעשות במעט שמן וחלקו בשמן עמוק יכולה להפריש בברכה.

יד) **מאפה מזונות** - כגון עוגיות עוגת שמרים ''קוראסונים'' ''בסקיוויטים'' ''פיצה'' ''בורקס'' ושאר מיני מאפה כשעושה כמות של מעל 1560 גרם של בצק אפילו שבדעתה לחלקם לכמה מיני מאפה חייבת בהפרשה בברכה.

טו) **ג'חנון או** ''**כובנה**'' - בצק המתבשל בסיר אטום ובמכסה סגור דינו כמבושל ומפרישה ללא ברכה אבל אם כוונתה לאפותו ללא מכסה כגון בתבנית או כשהסיר פתוח מפרישה בברכה כיון שדינו כאפוי.

טז) **כופתאות** - ושאר מיני בצק שעשויים מקמח ומים ומבשלים אותם במרק אינם צריכים הפרשת חלה ואפילו שעושה כמות גדולה מאוד.

יז) **בלילה רכה ונוזלית** - כגון בלינצ'ס לחוח חביתית מופלתה או רולדת שוקולד שיש בהן שיעור להפרשת חלה. לאחר הכנתם. תצרף כולם בכלי או שקית ותפריש ללא ברכה ויש המדקדקים להפריש פעמיים גם כשהעיסה בלילה וגם כשמוכנה לאכילה ויש הנוהגות להפריש כשהעיסה בלילה ואומרת הרי זו חלה לאחר שתיאפה.

יח) **חלה שהוחזרה לבצק** - אשה שהפרישה חלה ובטעות החלה התערבבה בבצק אחר או באותה עיסה חייבת לפנות לחכם שישאל אותה על נידרה (כהתרת נדרים) ותפריש שוב בלא ברכה.

יט) **נאפה הבצק עם חלה שהוחזרה לעיסה** - צריכה התרה אצל חכם בפני שלושה ואם לא עשתה התרה המאפה אסור באכילה וצריכה להגעיל הכלי מהטעם של החלה הבלוע בו.

כ) **חלה שהוחזרה לבצק** - אשה העושה בצק ומחלקת לכמויות קטנות ומניחה בהקפאה, אם אופה בביתה צריכה הפרשה בברכה, ואם מחלקת בצק לא אפוי אינה חייבת בהפרשת חלה.

כא) **צירוף בצק** - כשמכינה שני מיני מאפה או שאחת העיסות לבישול ואחת לאפיה כגון שהכינה בצק לסופגנייות ובצק לעוגת שמרים ורוצה לזכות בהפרשת חלה אם טעמו של הבצק דומה לבצק השני ואפילו אם תדביק את סוגי הבצק זה בזה לא יפגם טעמו של המאפה יכולה להדביקם או להכניסם לסיר אחד ולהפריש חלה בברכה על הכל.

בל תשחית

א) כל דבר שיש בו יכולת הנאה לבני אדם יש איסור להשחיתו ולאבדו וכן אסור להשחית או לזרוק לאשפה מאכלים או משקים או בגדים שיש אפשרות שאדם יהנה מהם.

ב) **רפואה** - מותר להשתמש במאכל לרפואה כגון מרגרינה או שמן זית למריחת עור יבש אם דרך העולם להשתמש בזה ויש צורך לאדם בדבר לא הוי בל תשחית.

ג) **סוכריות** - מותר לזרוק סוכריות לכבוד חתן וכלה או חתן בר מצווה בתנאי שהסוכריות עטופות ואינן מתבזות ובמקום שנמאסות אין לעשות כן.

ד) **שיורי מאכלים** - אין לשפוך ולאבד שיורי מאכל כשראויים לאכילת אדם משום בל תשחית וביזוי אוכלין ורק אם התקלקלו מותר.

ה) **ביזוי לחם** - לחם יש לכבדו יותר משאר מאכלים ולכן הנוהגות להשתמש בפרוסת לחם כדי למנוע שריפת תבשיל או ב"חמוצים" כדי להטעים המאכל, אם הלחם נאכל אין בזה משום בל תשחית.

ו) **לחם יבש** - יש להיזהר ולא להשליך בביזיון לחם שראוי לאכילה אפילו כשאין מי שיאכל ויכולה להניחו בתוך שקית וליד האשפה.
ז) **תלייית פת** - יש להיזהר ולא לתלות פת בשקית או תיק אוכל על גבי וו תליה או על מסמר או גדר וכו' שהדבר מביא לידי עניות ובפרט התולין על הגדירות או על פחי האשפה, ובגני הילדים ובתלמוד תורה אפשר להקל לתלות התיקים על מתקן התלייה.
ח) **לחם בשקית** - מותר להניח ברצפה שקית שיש בתוכה לחם ושאר מאכלים ואין בזה חשש של ביזיון.
ט) **עבודות יצירה** - שהקטנים עושים בגן יש להקפיד שלא לעשותם ממאכלים הראויים לאכילה משום חשש ביזוי אוכלים.
י) **צעצועים ובגדים ישנים** - יש להיזהר ולא להשליכם לאשפה כשהם תקינים וראויים לתשמיש האדם אלא תעביר למשפחות הזקוקים להם.
יא) **בגדי שחץ** - אשה שנשארו לה בגדים שאינן לפי דרכה של תורה מותר לה לאבדן אפילו שמחירם רב ולא תעביר לאשה אחרת שיכולה להכשל ולהכשיל הרבים.
יב) **מאכלים ללא כשרות** - כשמקבלים הביתה או שקונים בטעות מאכל ללא כשרות מהודרת אין לזורקו אלא אפשר ליתן לאדם אחר שאינו מקפיד על הידור בכשרות.
יג) **חומרי ניקוי**- מאכלים הידועים כחומרי ניקוי ודרך האנשים להשתמש בהם מותר להשתמש בהם כחומרי ניקוי כגון בלימון להברקת כלי כסף או לשטיפת הידיים וכד'.
יד) **קוסמטיקה** - מותר להשתמש במיני אוכלים כטיפול קוסמטי כגון מריחת הפנים באבוקדו או הנחת מלפפון חתוך על העיניים וכד' כל שהדרך להשתמש בו מותר.
טו) **לגרום לקלקול** - מותר לגרום לאוכלים שיתקלקלו ולכן אם נישארו מיני מאכל ואין אפשרות לשמור על טריותם יכולה להשאירם במקום שאינם נשמרים ואחר שנתקלקל טעמם אפשר לזורקן ואין כאן משום בל תשחית.
טז) **חלב אשה** - אשה מינקת המצטערת מריבוי חלב ורוצה להקל מעליה כאבה מותרת לשאוב חלבה ולזורקו ולכתחילה עדיף שתשתדל למסור לבנק החלב שבקרבתה.
יז) **תמצית תה** - הראויה לשימוש נוסף יש להיזהר שלא לזורקה מחשש בל תשחית ואם טורח עליה לשמרה יכולה להקל.
יח) **בעלי חיים** - בעלי חיים כגון חתולים צריך להקפיד שלא להאכילם במאכלים הראויים למאכל אדם משום בל תשחית ואם הבע"ח שייכים לה ואין לה מאכל אחר להאכילם יש לה על מי לסמוך.

ראיית אם

לפעמים הניסיון מוכיח עד כמה ראיית אם נכונה היא ומבלי שאיש שם לב היא זורעת זרעים שינבטו ומסוכנת עליהם בחכמת אשה כדי שיצמחו לעצים איתנים כמו זה שלפננו...

אולגה דור שני בארץ גם היא זכתה להתחתן ולהקים בית עם ילדים ,אך הסביבה שהיתה גרה היתה זרה ומנוכרת לדת וילדי הרחוב שם יכולים להרוס את נשמתם הרכה והעדינה של ילדיה ובפרט של דניאל בנה הבכור,לכן נקטה בתכסיסי זהירות כדי שיגדל כהלכה ללא מסיתים ומדיחים , בשחרית של שבת הקפידה להעיר את דניאל ללכת ולהתפלל והתעקשה שיצעד לבית הכנסת עטוף בטלית לבנה, דניאל אפילו שהיה ילד ממושמע ועשה ככל אשר צוותה עליו אמו ,בתוך תוכו הוא התבייש ... בטליתו הלבנה והזוהרת אשר משווה לו מראה חרדי יחודי שמרחיק אותו מחביריו לשכונה והם כראוי לילדי עמי ארצות כשראוהו מתקרב עם טלית מצוייצת לענו לו וצעקו לו ''דוס'' שחור וכל כנויי הגנאי שלמדו בתקשורת וסימנו אותו כילד שונה שלא שייך אליהם אל החברה ה''מתקדמת''

הוא נעלב והם התרחקו לא רצו לשתף אותו במשחקים ולא בטיולים אתה דוס, לעגו לו...

גם בימי חול המועד סוכות ,הוא צעד לעבר התפילה עם לולב הדס וערבה והם צעקו לו בבוז מה פתחת משתלה? למה התחפשת ? והוא מחריש ובשתיקתו יודע שצריך לעשות כמו שאמא אומרת.

פעם ברגע של משבר זעק דניאל בעניים דומעות אמא כל החברים בשכונה מתרחקים ממני ולועגים כל הזמן וצועקים לי בכינויי גנאי אני לא רוצה ללכת עם טלית ולא רוצה שיראו אותי עם ארבעת המינים ,אמא יודעת היא מבינה...

ברכות אימהית אומרת אל תתבייש ביהדות שלך בני , מיליוני יהודים במשך אלפי שנים הלכו עם טלית ותפילין וארבעת המינים בארצות נכר ואילו אתה מתבייש..? מדוע אתה קורא להם חברים, מי אמר שהם חברים שלך , אתה שונה.אתה הולך בדרכו של אברהם אבינו יבוא יום ותדע שלא כדאי להיות חבר שלהם, ה'' בשמיים רואה אותך ומתגאה בך אל תתיחס לאלה שרוצים להרחיק אותך מדרכם של אבותנו הקדושים וכל מטרתם בעולם זה לקלקל ולהתקלקל ודניאל ...ממשיך בשתיקתו יודע שאמא צודקת אבל הוא נשאר לבדו ללא חברים מהשכונה.

הימים חולפים שנים חולפות ודניאל גדל וממשיך ללמוד בישיבה קטנה ונשאר שם ללמוד וחוזר אחת לשבועיים לביתו ביום מן הימים בבואו לחופשת שבת ראה מולו את אחד מילדי החבורה אותם אלה שלעגו לו בתחילת דרכו, דניאל בנימוס אמר שלום ומבלי להבין מדוע שאל את הצעיר הגלוי ראש העומד מולו תגיד לי היכן חבירך ? הוא עם סיגריה בין אצבעותיו הסתכל בשתי עיניו על דניאל ואמר אתה לא הילד ה"דוס" שהסתובב כאן עם ארבעת המינם ועם טלית.

דניאל ענה לו כן ושוב שותק.

תאמין לי אני מקנא בך אמר לו ילד הרחוב רוב החברים שלנו מהחבורה עכשיו בכלא ושאר החבורה בחקירות נתפסו בעברות פליליות קשות ביותר וסיבכו את כל מי שהיה קרוב אליהם אתה לא היית אתה ניצלת אתה "דוס" יש לך מזל שאתה לא מהחבורה שלנו.

דניאל יודע שמי שהציל אותו באמת היתה הטלית הלבנה שמשכה לעג וקלס מהסובבים. הטלית וארבעת המינים, ומי שהציל אותו יותר זו אמא שלו שחייבה אותו ללכת עם טלית, שחלילה לא יהיה גם הוא בין אותם אלה שנחקרים...

אבילות

דיני קריעה

א) מי שמת לה מת משבעה קרובים שצריך להתאבל עליהם חייבת בקריעה. ומטעמי צניעות קורעת רק בגד עליון ושעור הקריעה טפח.

ב) **בגדים הפטורים מקריעה** - מעיל עליון, סוודר העשוי להגנה מקור,גופיה, וכותנת, וצריכה לקרוע בגדיה בצניעות ואשה אחרת תסייע בידה לקרוע, בתחילה קורעת הפנימי וסוגרת עם סיכה, ואח"כ קורעת החיצוני וסוגרת עם סיכה.

ג) **אופן הקריעה** - קריעה דוקא בעמידה. ואם קרעה בישיבה צריכה לחזור לקרוע, אך לא תברך שוב דיין האמת.

ד) **קריעה על ידי גבר** - גבר אינו קורע לאשה. וכשאינה יכולה לקרוע תבקש מאשה אחרת שתעזור לה.

ה) **קריעה ביד** - על אב ואם צריכה ליקרוע דווקא בידה ואם אינה יכולה לקרוע בידה אשה אחרת תקרע קצת ע"י כלי, ותמשיך האבלה לקרוע בידה.

ו) **לקרוע בגד אחר** - אם אינה רוצה לקרוע הבגדים שעליה מותר להחליפם באחרים, וצריכה להחליף רק לבגד מכובס.

ז) **זמן הקריעה** - בשעת יציאת הנשמה או סמוך לזה מברכת דיין האמת ומפני שנשים מוזהרות שלא לצאת אחרי המטה תקרע סמוך למיתה או בשעת יציאת המת לקבורה.
ח) **הליכה לבית קברות** - יש להזהיר הנשים שלא ילכו יחד עם המיטה ויש למנוע מהן ללכת לבית הקברות ואפילו בלווית הורים אין להן ללכת.

דיני אנינות

א) אשה שנפטר אחד מן הקרובים שחייבת להתאבל עליהם ועדיין לא נקבר חלים עליה דיני אנינות כאיש ומיד לאחר הקבורה נפסקה האנינות וחייבת בברכות ובשאר מצוות.
ב) **טיפול בנפטר** - מותר לצאת מהבית כדי לטפל בצרכי המת.
ג) **בשבת ויו"ט** - אם נפטר מת בשבת מותרת לבכות כדי להפיג הצער וכן מותרת בבשר ויין ומברכת כל הברכות והתפילות חוץ מתה"מ שאסור.
ד) **קיום מצוות** - בזמן האנינות פטורה מכל מצוות עשה ואינה מתפללת ואינה מברכת ואינה עונה אמן ואם טעתה והתחילה להתפלל תסיים את תפילתה וחייבת כל סוגי נט"י אע"פ שלא מברכת.
ה) **דברים שאסורה בהם** - אסורה באכילת בשר ובשתיית יין ושאר משקאות המשכרים. וכן אסורה ברחיצה, סיכה, כיבוס, תשמיש המטה, שאילת שלום ושמחה.
ו) **כבוד הנפטר** - אין לאכול או לעשן בפני המת אלא תאכל בחדר אחר או בבית אחר, שאין זה דרך כבוד למת לאכול בפניו, ומצווה לתת צדקה לעילוי נשמת הנפטר.

איסור כיבוס וגיהוץ

ט) **בגדים** - אבילה אסורה לכבס בגדים ושאר סדינים ומגבות וכן אסורה בלבישת בגדים חדשים או מכובסים שעדיין לא השתמשו בהם.
י) **בגדיה מלוכלכים** - או שמוכרחה ללבוש בגד אחר אם לבשו את הבגד המכובס במשך כשעה אין לו שם כמכובס ויכולה ללבשו אחריה.
יא) **בשעת הדחק** - כשאינה יכולה ללבוש אחד מחלקי הבגדים אחרי שאחרת לבשה, צריכה לשאול שאלת חכם שיקבע שהיא בגדר "איסטניס" כדי להתיר לה לבישת בגד מכובס המלוכלך באבק או עפר.
יב) **בשבת** - מעת שקיבלה עליה שבת מחליפה בגדיה העליונים ולובשת בגדי שבת שאינם מכובסים, ומעיקר הדין מותר לה להחליף בגדיה העליונים למכובסים שזה ובמוצ"ש תזדרז להחליף לבגדיה הקרועים.
יג) **הפסק בטהרה** - מותרת ויכולה להקל בלבישת מכובסים, וכן מותרת להציע סדין לבן נקי.

יד) **ישיבה על מיטה** - אסורה בשינה או ישיבה על כסא או מטה ותשב בצניעות על מזרנים או מצעים שאינם גבוהים מטפח.
ז) **אשה חלושה** - יש מקילים בזקנה או בחולה בכסא פחות משלשה טפחים. ואשה מעוברת שמתקשה מותרת אף בכסא רגיל.
ח) **רחיצה** - אסור להיתקלח כל ימי האבילות ואפילו במים קרים אבל פנים וידיים מותרת ללא הגבלה ורק רחיצה או סיכה לשם רפואה, או הסרת לכלוך מותר שלא אסרו אלא רחיצה וסיכה של תענוג ומותר לאבלה לצחצח שיניים.
ט) **בימי הקיץ** - שהזיעה מרובה, מותר לרחוץ את מקומות הזיעה וכש"כ שמותר להתנגב במגבת רטובה.
י) **חולה שאין בו סכנה** - או יולדת בתוך שלושים ללידתה מותרת בהיתר רופא ברחיצה אפילו במים חמים וכן איסטניס ואישה ידועה בנקיות יתירה שאם לא תרחץ תצטער הרבה ותבוא לידי מיחוש התירו חכמים רחיצה.
יא) **כלה או אשה לפני שידוך** - העומדת לפני שידוכים מותרת באיפור והתקשטות אף תוך השבעה. ואשה או נערה שאינה עומדת לפני שידוך אסורה כל אלו.
יב) **תכשיטים** - אפילו שאין איסור ללבוש תכשיטים בימי האבלות מ"מ כבר נהגו הנשים שלא ללבוש תכשיטים כל השבעה.
יג) **איסור נעילת הסנדל** - אבלה אסורה בנעילת סנדל מעור דהיינו כל סוג נעל שהוא מעור. ושאר נעליים רצועת עור שמחזיקה את הנעל שלא תיפול מהנעל מותר וכן מותר לעמוד על גבי כרים וכסתות של עור.
יד) **נעלי בית** - אם אין לה נעליים המותרות בלבישה בימי האבילות מותרת לקנות נעליים חדשות ותתן לחברתה לנעול הנעליים כשעה ולאחר מכן מותרת בלבישתם ולא תנעל נעלי עור.
מכיון שהלכות אבילות רבות ולרוב התשובה תלויה במנהגי אבות לכן תמיד יש לשאול שאלת חכם על כל ספק שיש ובפרט כשרוצה לעשות מלאכה בימי האבלות.

עניינים כללים

עבודה זרה

א) על שלוש עבירות אדם מצווה ליהרג ובל יעבור ואחת מהן היא עבודה זרה ולכן כשקונה תכשיט או פריט לבוש רהיט או כל דבר אחר צריכה לוודא שאינו נעשה לשם עבודה זרה.

ב) **ספק עבודה זרה** - אם יש תכשיט או בגד שנעבד או יש בו חשש שהשתמשו בו לעבודה זרה כגון פסלון או תכשיט צלב או פאה נכרית חייבת להשמידה ואסורה בהנאה.
ג) **איפור קבוע** - אסור לעשות כתובת קעקע וכן יש איסור חמור לקעקע איפור קבוע אפילו באופן זמני.
ד) **שמש וירח** - לכתחילה אין לקנות תכשיטים טבעות ועגילים שיש בהם צורות שמש וירח, ובדיעבד הנמצאים בבית אפשר להשהותן.
ה) **וילונות וסדינים** - ושאר כלי מיטה יש להקפיד שלא יהיו עליהם צורות של שמש וירח.
ו) **בובות בעלי חיים** - מותר להחזיקן בבית אפילו כקישוט וכן אריה או שור מותרים ואין צריך לפגמן.
ז) **צעצועי ילדים** - שבדמות בובות אדם וכד' לכתחילה יש לפגמן והמיקל להשאירן שלמות יש לו על מי לסמוך.
ח) **קוסם** - אין להזמין למסיבות וחגיגות של קטנים ליצנים העושים מעשי קוסם ואחיזת עיניים.
ט) **שמות לילדים** - יש לקרוא לילדים בשמות שאין להם משמעות זרה של גויים אלא בשמות בעלי משמעות קודש שידוע שלשמו של האדם יש השפעה מכרעת על האדם עתידו ואופי חייו.
י) **קרקס ומופע להטוטים** - אסור לגדולים ללכת למופעי קרקס ולהטוטים שרוב הפעמים אין בהם צניעות ורחוקים מדרכה של תורה ויש בהם איסור של מאחז עיניים מושב ליצים וכדוכל שכן שאסור לקחת הקטנים למקומות אלו שנחשפים לאביזרייהו של עבודה זרה.
יא) **גן חיות** - מותר לבקר בגן החיות ומצווה ללמד הקטנים איזהו בעל חיים טהור ומותר באכילה.
יב) **סדינים ובגדים עם תמונות מצוירות** - יש להיזהר ולא להכניס הביתה מצעים עם תמונות שאינן מתאימות לדרכה של תורה כגון שמש וירח או כוכבים ושאר דמויות המזוהות עם עבודה זרה ודומה לה.
יג) **בתי עבודה זרה** - איסור חמור להכנס לכנסיות של גויים וכן למנזרים למינהם ולשאר בתי עבודה זרה אפילו לשם טיול ושחוק אבל למיסגד יש מתירים להיכנס.

יד) **תכשיט עם ציור של שתי וערב (צלב)** - אשה שיש לה תכשיט זהב יקר הנועד לשם נוי ותפארת וטבוע עליו כמראה צלב מותר לענוד התכשיט לשם קישוט ונוי.
טו) **בגדים של עבודה זרה** - בגדים המיובאים מחו"ל כגון מארצות המזרח יש לבדוק שאין בהם חשש של עבודה זרה שאם יש בהם חשש אסור של עבודה זרה אסורים בהנאה ויש להשמידם.
טז) **בגדים וכלים** - שיש עליהם ציור של צלב על הכפתורים או על חלק מועט של הבגד או הכלי מותר להשתמש בהם וללבשם.
יז) **בגדים אדומים** - לכתחילה אין ראוי ללבוש בגדים בצבע אדום וכל הדומה לצבע הזה.
יח) **מכשפים** - סכנת נפשות להיתייעץ עם הקוראים בכף היד או הטוענים שרואים בקפה. וכל סוגי המכשפות בר מינן, ואשה ההולכת למקום כזה צריכה לדעת שיש פעמים שבמעשה זה כל מזלה מתהפך עליה לרעה וכוחות הטומאה נדבקים בה.
יט) **מקובלים** - רב מקובל פירושו שהוא מוסמך מוסכם על ידי גדולי הדור ומכירים בו בחכמתו ובתורתו ויש להיזהר שלא להתקרב לכל אדם שהרחוב קורא לו מקובל.

צדקה

א) מצות עשה ליתן צדקה כפי השגת יד, וכל המעלים עיניו מן הצדקה נקרא בליעל, וכאילו עובד עבודת כוכבים. ויש ליזהר בה מאוד שכל המרחם על העניים, הקב"ה מרחם עליו. ויתן האדם על לבו שגם הוא מבקש כל שעה פרנסתו מהקב"ה, וכמו שהוא מבקש שהקב"ה ישמע שועתו כך הוא ישמע שועת עניים. וגלגל חוזר בעולם וכל המרחם על אחרים מרחמין עליו.
ב) **חובת הצדקה** - גם הנשים חייבות במצוות הצדקה ואשה שאינה נשואה תשתדל ליתן בסכום כולל בשנה לפחות כעשרה שקלים לצדקה ומנהג טוב להפריש בנוסף מעשר כספים מכל רווח שהשיגה.
ג) **אשה נשואה** - אין לה לתן צדקה או לחתום על הוראת קבע ללא רשות בעלה ולכן גבאי צדקה, מקבלין מהנשים רק דבר מועט, לפי מצב הכספי של בני הזוג ואם בעלה מוחה, שלא תיתן צדקה אסור לקבל ממנה אפילו סכום מועט.
ד) **מעשר כספים** - מעיקר הדין אין אשה נשואה צריכה להפריש מעשרות והנוהגת להפריש מעשר כספים צריכה לתאם עם בעלה את כספי המעשרות שמפרישה ואם יש לה ילדים מעל גיל שש שנים יכולה לנכות מכספי המעשרות לכלכלת ביתה.
ה) **נדרי צדקה** - ואם רוצה לתן צדקה כגון שנמצאת בשעת צרה או שיש ברצונה להתנדב תאמר בלי נדר כדי שלא יהא עליה לחיוב כנדר ואם נדרה ליתן צדקה בשעת הדחק יכולה לעשות התרת נדרים על ידי תלמיד חכם המבין ובקיא בהלכות נדרי צדקה.

ו) **הפרת נדר על ידי הבעל** - אשה שהתחיבה ליתן צדקה אם תצליח או תבריא ממחלתה בעלה יכול להפר לה הנדר ביום שמע ואינה חייבת ליתן הצדקה אפילו אם הצליחה.
ז) **השכרת מורה פרטי** - אם השכירה מלמד לבנה, צריכה לידע את בעלה ואם ידע ושתק ודאי נוח לו במה שעשתה. אבל אם בעלה מוחה לאלתר, אין במעשיה כלום.
ח) **קופת צדקה** - של ישיבה או אגודה מסוימת אין לקחת ממנה כסף לצדקה אחרת וקופת צדקה פרטית שאין לה שם או בעלים אפשר להתנות עליה שהצדקה תהיה לכל מטרת קודש שנחשבת לצדקה כגון תרומה לבית הכנסת או רכישהשל ספרי קודש לישיבה וגם לאנשים המקבצים נדבות.
עובדה!
מצדקה לא מפסידים
מה שאדם עושה, לעצמו עושה ,
וכמו שהוא עושה צדקה עם אחרים
כן יעשו אתו צדקה
ממרומים...

כיבוד הורים

א) אשה חייבת בכבוד ובמורא הוריה כדין האיש אפילו שאינם שומרי תורה ומצוות וכן תעמוד בפניהם ולא תשב במקומם ולא תסתור את דבריהם.
ב) **אשה נשואה** - אשה נשואה חייבת בכיבוד ובמורא אב ואם ורק במלאכות שיש בהם טורח ואיבוד זמן וממון פטורה. ויש לדעת שמצוות כבוד הבעל קודמת למצוות כבוד הורים ולכן כשרוצה לכבד הוריה תעשה בחכמה וכהלכה שלא תגרום למחלוקת בביתה.
ג) **גרושה או אלמנה** - אפילו כשיש לה ילדים וכן אשה רווקה חייבת בכיבוד הורים כדין האיש בכל הדינים.
ד) **כשהבעל מתיר** - אשה שבעלה מתיר לה לכבד את הוריה גם בדברים שיש בהם טורח ואיבוד ממון חייבת בכיבוד הורים לכל דבר.
ה) **חמיה וחמותה** - אשה חייבת בכיבוד חמיה וחמותה ואפילו אם הוריה ציוו עליה שלא לכבד חמיה וחמותה אין לה לשמוע להם.
ו) **שלום בית** - אם ע"י מעשה של כיבוד הוריה יש ריב ומחלוקת בינה לבין בעלה חייבת לשמוע בקול בעלה למען השלום בביתם שהרי רצון ה' שתעשה רצון בעלה.
ז) **אב או אם חולה** - בת שחייבת לטפל ולנקות את אביה החולה, מותר לה לסעדו ולעזור לו כל צרכו וכל שכן שיכולה לטפל באם.

ח) **בת ואם** - מעיקר הדין מותר לאם לטבול או להתקלח עם ילדתה בין אם הבת רווקה ובין אם היא נשואה.
ט) **נישוק לאבא או לסבא** - מותר לבת או לנכדה לנשק את אביה או הסבא ואפילו שכבר נשואה.
י) **תספורת לאב** - בת אפילו שנשואה מותרת לספר שערות ראשו של אביה כיוון שאין איסור נגיעה בין אב לבתו.

עצה יפה:

הילדים רואים כיצד ההורים מכבדים את הוריהם וכך הם לומדים כיצד לקיים מצוות כיבוד הורים...

לכן בכל היזדמנות שנמצאים ליד ההורים יש לכבד יותר ויותר אפילו רק בכדי שיראו הילדים...

מזוזה

א) אשה חייבת במזוזה כדין האיש ולכן אם גרה לבדה חייבת לקבוע מזוזה בכל המקומות שחייבו חכמים.
ב) **כתיבת מזוזה** - אין לאשה לכתוב מזוזה ואפילו אם כתבה והקפידה על דקדוקי הלכות המזוזה פסולה.
ג) **קביעת מזוזה על ידי אשה** - כשאין לה איש שיקבע לה מזוזה יכולה לקבוע מזוזה בביתה בברכה.
ד) **כבוד המזוזה** - יש להיזהר ולא להחליף לתינוקות ליד המזוזה משום כבוד המזוזה וכן לא להשהות טינוף ולכלוך או לעמוד בחוסר צניעות ליד המזוזה ובשעת הדחק תסמוך על הכיסוי.
ה) **מטאטא או יעה** - מותר להניח כלי ניקוי שאין בהם טינוף כגון מטאטא או יעה ליד מזוזה.

שמירת הלשון

א) **לשון הרע ורכילות** - אחד החטאים החמורים ביותר בין אדם לחבירו הם לשון הרע ורכילות.כשאדם מדבר לשון הרע הוא גורם שיקחו ממנו את כל הזכויות שעשה ויתנו לחבירו ובנוסף אין תפילתו נשמעת וגורם למזל רע וחוסר הצלחה בשלום בית ובפרנסה ואפילו כשאומרים זאת בשחוק ולא מתוך כעס או שנאה.
ב) **הגדרת רכילות** - כל דיבור הגורם לשנאה או ריחוק של אנשים ואפילו כשאינו דבר גנאי נחשב כרכילות שאסור לאומרו מהתורה ולכן יש פעמים שאפילו מחמאה לאשה אחת יכולה לגרום לשנאה אצל השניה.

ג) **הגדרת לשון הרע** - כל סיפור או דיבור גנאי אפילו על המשפחה נחשב ללשון הרע וכן אסור לספר בין החברות על ילדים שמתנהגים שאינו כהלכה ואין שום היתר לדבר לשון הרע אפילו אם האדם השני שולח לשונו ומדבר לשון הרע אסור לדבר עליו.
ד) **בלי כוונה** - וגם שאינה מתכוונת לגנות או לגרום לשנאה אלא אומרת בשחוק ודרך קלות ראש איסור חמור לאומרו וזהו לשון הרע של ממש בפרט כשאומרת דברי לעג וקלס כגון זלזול אחת בשניה או דברי שחוק והיתול ברבים כיושבים בחבורה וכן אין לצחוק על מנהג או לבוש אפילו בצחוק שפנימה בלב נעלבים וה' אינו מוחל על עבירות שבין אדם לחבירו.
ה) **דברי אמת** - ואפילו דברי גנאי שהן אמת ונכונים אסור לומר ויש להיזהר ולהזהיר בזה כיוון שרגילים לחשוב שדברי גנאי אמתיים מותר לומר וזה אינו נכון כלל.
ו) **חטאי עבר** - אדם שחזר בתשובה אסור להזכיר לו או לאחרים את חטאיו ובפרט לא בשעת מריבה או מחלוקת שכל אדם שחזר בתשובה הרי הוא כאדם ללא חטא ולכן אשה שבעלה חזר בתשובה על התנהגותו אסור לה להזכיר לו חטאיו בעבר.
ז) **להרחיק מאיסור** - מותר לאם לומר לבנותיה אל תלמדו מפלוני שמחלל שבת או מאלמונית שאינה צנועה כל שמתכונת לשם תועלת וחינוך הילד.
ח) **דיבורי ילדים** - כשילד חוזר מהגן או מתלמוד תורה ומספר חויותיו יש להזהירו שלא ידבר לשון הרע אבל מותר לשמוע ממנו את השמות של המפריעים לו בלימוד ולהעביר שמותיהם למחנכי הילדים.
ט) **לשון הרע לתועלת** - כשמבקשים ממנה להעביר מידע על אדם או חברה יש פעמים שמותר ולכן צריכה לשאול רב מוסמך כדי לדעת בוודאות שאינה נכשלת בעוון לשון הרע.
י) **שמירת סוד**- אסור לספר דבר שנחשב סודי ויש חשש אפילו קל ביותר שהמעורבים בסיפור אינם רוצים בפרסומו אפילו אם נחשב לשבח כגון נערה שאינה רוצה שיתפרסם הדבר שהיא עומדת בקשרי שידוכין אם סיפרה אפילו שלא נגרם נזק נחשבת למרכלת.
אמר ר' ירמיהו בר אמאי:
ארבעה כיתות אין מקבלות פני שכינה:
כת ליצים, כת חנפים,
כך שלושה דברים נפרעים מהאדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא.
עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים
ולשון הרע כנגד כולם (תוספתא פאה פ"א הלכה כ').

ענייני צניעות

אירועים במשפחה

גם במשפחה הקרובה יש חובה להשאר צנועים ולא לעבור על גזרות של חז"ל במיוחד כשישבים גיסים וגיסות בני דודים ובני אחים צריך להיזהר לא להכשיל.

א) **ישיבה מעורבת** - לכתחילה עדיף לסדר את השולחנות ומקומות הישיבה שיהיה נפרד לגברים ונפרד לנשים ומותר לשבת באותו חדר במשפחה קרובה כגון אחים ואחיות דודים ודודות וכן גיסות.

ב) **שירה** - אין היתר לאשה לשיר בפני בני משפחה כגון "גיסים" ו"דודים" ויש לשמור על הלכה זאת בפרט בליל הסדר שמרבים לזמר את שירי ההגדה.

ג) **שירה לפני אחים ואחיות** - בשולחן שבת שיושב האב עם בניו ובנותיו מותר לבנות לשיר שירי שבת כשלא מצויים שם אנשים אחרים מלבדם.

ד) **חילונים במשפחה** - כשיש בני משפחה שרחוקים מהתורה ומהמצוות לכתחילה צריך לחזקם ולקרבם אך כשיש חשש אפילו הקל ביותר שיש סכנת רפיון במצוות בגלל האירוח כגון צניעות הלבוש או הכשר התבשילים עדיף להימנע מכך.

ה) **חתונה** - יש איסור ללכת למקומות שמצויות שם נשים שאינן צנועות ובשעת הדחק יש מתירים ללכת רק לחופה בלבד כשאין שם בעיה של צניעות ואפשר לבקש מהמזמינים מקום ישיבה בהפרדה מלאה ולשבת שם כשאין שם מוזיקת רקע שאסורה בשמיעה וכן אין בעיה של כשרות המזון.

ו) **ישיבה מעורבת וריקודים ניפרדים** - אין לשבת במקומות מעורבים נשים וגברים אפילו שהריקודים ניפרדים אלא צריכה להיות הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים.

ז) **להסתכל על הכלה** - אין היתר לאיש להסתכל על הכלה לשם הנאה או לבחון יופייה שמרגע שהיא נשואה הרי היא אשת איש לכל דבר.

ח) **נשים הרוקדות** - יש להן להשגיח שלא יראו אותן מהצד של הגברים וכן שלא יצלמו אותן כיון שיש חשש שאחר כך יראו אותן גברים בקלטת.

ט) **גברים הרוקדים** - אפשר לנשים להקל ולראות גברים הרוקדים בשמחת חתן וכלה אך לגברים יש איסור חמור לראות את הנשים רוקדות.

י) **שירים חילוניים** - אין היתר לשמוע שירים שאינן של קדושה וכל שכן שירים הרומזים לפריצות ולחטאי עריות שיש בזה איסור מדאורייתא.

יא) **קול באשה** - כששומעים קול אישה זרה ששרה אין לברך ואין להרהר בדברי תורה אבל בשעת הדחק כשאין לו אפשרות אחרת וצריך לברך אפשר להקל כשאינו מתכוון להנות מקולה כגון שסותם את אזניו.

יב) **הליכה ברחוב** - בעל ואישה אין להם ללכת ברחובות העיר או בפני רבים שלובי זרועות או בשאר מצבים של חיבה.

רופאים

כשהולכים להיבדק אצל רופא צריך להיזהר מאוד בנושא של צניעות, ויש לשים לב שלא לחשוף את הגוף בבדיקות שלא לצורך.

מובא בחז"ל מעשה ב"אבא אומנא" שהיה עוסק ברפואה וטיפל בנשים בצניעות גדולה כדי שלא יסתכל על גוף האשה, המטופלת לבשה חלוק ארוך על מנת שתשאר צנועה אפילו בשעת הטיפול הרפואי ועוד מעלה היתה לו שהקפיד לטפל בגברים לחוד ובנשים לחוד ובת קול משמיים היתה מברכת אותו בשלום בכל יום בזכות שהקפיד על צניעות עם לקוחותיו. כשאשה צריכה בדיקת רופא מהראוי שהאיש ילך עם אשתו לבדיקה כדי שלא להגיע לחשש מכשול אמנם יש שכתבו שאין ראוי לגבר להגיע למרפאת נשים משום שיש חשש שיפגום בעיניו ויראה מראות אסורות,

הבהרה: בכל מקום שכתוב שעדיף רופאה לאשה ורופא לאיש זה רק כאשר שניהם באותה מומחיות אבל אם הרופא יותר מומחה ויש צורך בכך מותר לאשה לפנות לרופא.

א) **ילדה לרופא** - מרגע שמתחילה להיראות כגדולה כגון ילדה מגיל תשע חלים עליה כל איסורי עריות ולכן בשעת הצורך לכתחילה תיבדק אצל רופאה בלבד אלא אם כן יש עדיפות לרופא.

ב) **ילד לרופאה** - מגיל תשע שנים חלים על הילד כל איסורי עריות ולכן אין לקחתו לרופאה ואפילו לרופאת משפחה אלא אם יש עדיפות לרופא בתנאים שיבואר.

ג) **אישה לרופא** - אין להרבות בביקורים אצל הרופא ולכתחילה תמיד רצוי לבקש רופאה, אבל כשיש חשש סכנה מותר לאשה להיבדק אצל רופא נשים מומחה.

ד) **בדיקת איש אצל רופאה** - אין לאיש להיבדק אצל רופאה בפרט אם נוגעת בו שיש איסור נגיעה בין איש לאשה ולכן יחפש רופא שיטפל בו אבל אם אינו מוצא רופא מומחה ויש חשש של סכנה יש מי שמתיר.

ה) **בדיקת דם ע"י אחות** - כשאין אפשרות אחרת מותר לאיש להבדק בדיקת דם אצל אחות.

ו) **אחות או רופאה** - הצריכה לטפל בחולים מותר לה לטפל באנשים ואפילו בחולים שצריכים החלפה או עזרה אחרת.

ז) **אמא חולה** - אין לבנים להחליף לאם אלא רק לבנות ואם אין בנות ישכירו אשה זרה שתעשה זאת.
ח) **אורטופד** - אשה הזקוקה לטיפול רפואי ושאר בדיקות צריכה לעשות את כל ההשתדלויות שלא להחשף בפני איש זר ואפילו כשהוא רופא מומחה אלא תשמור על צניעותה ותשתדל ככל האפשר להבדק אצל רופאה.
ט) **צילום רנטגן** - לכתחילה יש לבקש טכנאית רנטגן ואם יש רק טכנאי, יכולה להשאר עם בגד צנוע בתנאי שהוא נקי וללא כתמים או כפתורים שיפריעו לצילום ובכל אופן אל תתבייש לומר זאת לטכנאי שזהו תפקידו.
י) **בדיקת אולטרא סאונד** - אם אין נחיצות לעשות בדיקה בימי ההריון כגון במקרה שאין סכנה יש לעשות הבדיקה רק על ידי אשה וכיום מצוי לרוב מרפאות שיש בהם רופאות המיוחדות לנשים השומרות על צניעותן.
יא) **צניעות בבדיקות** - בכל מקרה המצריך בדיקה יש להקפיד על צניעות כגון פריסת וילון ולהיות לבושים בצניעות אפילו שצריך לגלות חלק מהגוף לבדיקה.
יב) **נגיעה באשה** - אין היתר לרופא לגעת באשה שלא לצורך אלא רק מה שמותר לו לצורך עבודתו ויש לאשה לשים לב לכך שלא תיכשל וכן שלא תכשיל.
יג) **בדיקות רופא שיניים** - אע"פ שאין איסור לטפל אצל רופא שיניים מכל מקום ראוי שלכתחילה לטפל אצל רופאת שיניים
יד) **פיזיוטרפיה** - אשה שנזקקת לטיפול פיזיוטרפי בעיסוי צריכה שתטפל בה אחות.
טו) לכתחילה אין זו דרכה של צניעות שאשה תבקר איש ואיש יבקר אישה, ויש אומרים שאין לאשה מצוות בקור חולים אצל איש, ולכן תימנע מכך אבל בקרובי משפחה אפשר להקל.
טז) **אשה חולה** - לכתחילה אין דרכה של הצניעות שאיש יבקר אשה חולה אלא אם כן היא מקרובותיו שמותר לו להתייחד עמהן רק אז אפשר להקל.
יז) **בשעת הצורך** - יש אפשרות לאיש לבקר אשה חולה, וכן לאשה לבקר איש חולה, ובתנאי שלא יתיחדו לבדם אלא יהיו איתם עוד אנשים.
יח) **איש חולה** - מותר לאחות או למסייעת לטפל באיש חולה שאינו יכול לטפל בעצמו כגון להקימו ולהשכיבו ולסומכו ואפילו שנוגעת בו.
יט) **תפילה על החולה** - כל מי שמבקר את החולה צריך להתפלל עליו לרפואתו שכל שלא מתפלל עליו לא יצא ידי חובה של מצוות ביקור חולים.

כ) **להודיע מראש** - הנהגה נכונה שכל פעם לפני שמתכוונים לבקר חולה יש להודיע מראש על מנת שלא להפתיעו ולא לגרום לאי נעימות.
כא) **ביקורים בשבת** - לכתחילה אין לבקר חולים בשבת ורק אם אין אפשרות לבקר בימי השבוע אפשר להקל וכשבאים לבקרו יש לומר לו שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא.

טיפולי יופי ובריאות

א) **קוסמטיקאית** - מותר לאישה לטפל אצל קוסמטיקאית אבל לאיש אין היתר לטפל אצל קוסמטיקאית מכמה טעמים.
ב) **איפור קבוע** - יש להימנע מלהתאפר באיפור קבוע שיש בזה חשש של קעקוע שאסור על פי ההלכה אבל אשה שיש לה צורך של ממש יש לה על מי לסמוך.
ג) **קוסמטיקה לאיש** - לכתחילה אסור לאיש לטפל טיפול קוסמטיקה משום איסור לא ילבש אבל בשעת הצורך כגון שיש חשש של מחלה אפשר להקל שיטפל אצל קוסמטיקאית כשמניחה כפפות על ידיה.
ד) **קוסמטיקה לאישה על ידי איש** - אין לאשה להיות מטופלת אצל קוסמטיקאי אלא אך ורק אצל קוסמטיקאית.
ה) **ספר** - איש אסור לו להסתפר אצל אשה וכן לא יסתפר אצל קרובת משפחתו כגון אחותו או דודתו וכל שכן אצל אשתו כשאינה טהורה.
ו) **ספר נשים** - אין היתר לאשה בין רווקה ובין שאינה רווקה להסתפר אצל ספר נשים ואין כאן ההיתר של טרוד בעבודתו ואיסור זה חמור מאוד.
ז) **תספורת על ידי האם** - אמא יכולה לספר את ילדיה בכל גיל שהם רוצים שאין איסור נגיעה של אם בבנה וכן סבתא יכולה לספר את נכדיה.
ח) **תספורת על ידי אב** - מותר לאב לספר את בנותיו בין הנשואות ובין הרווקות וכן לסבא לספר את נכדותיו.
ט) **עיסוי לאשה** - אין היתר לאשה לעבור טיפול עיסוי (מסאז') אצל איש אלא רק אצל אשה וכיום מצויות נשים שזה מלאכתן ואין צריך להתפשר בהלכה זו אפילו שהעיסוי נעשה על הבגד עצמו.
י) **מורה ספורט** - נשים מתעמלות רק בפני אשה וכן גברים רק בפני איש ואפילו כשהיא לבושה בצניעות אין שום היתר לאשה להיות בשיעור ספורט עם גבר.
יא) **טיפול רפלקסולוגיה** - עיסוי הנעשה בכפות הרגליים גם כן יש לעשותו בצניעות. לאשה על ידי אישה ולאיש על ידי איש.

יב) **חוף ניפרד לנשים** - יש להקפיד להתרחץ רק בחוף שלא יראו אותה גברים אפילו ממקום רחוק שאינו על החוף ואם יש מציל או מוכר ארטיקים ושאר אנשים אין לה להוריד חלוקה ולא תוריד כיסוי הראש ותשאר עם כיסוי רחב וצנוע שלא יראה טפח חשוף מגופה.

יג) **רחצה בים או בבריכה** - בבריכה נפרדת או בחוף נפרד שאין גברים כלל (אפילו מציל או מוכרי ארטיקים וכד') אינה חייבת להשאר בכיסוי ראש וכן אינה חייבת לכסות את כל גופה וכל זה בתנאי שאין גברים שיכולים לראות אותה מהדרכים או הבתים הסמוכים לחוף או לבריכה.

יד) **חוף ניפרד לגברים** - אין שום היתר על פי ההלכה לאיש ללכת לחוף מעורב או לברכה מעורבת וכל שכן שיש כאן איסור חמור של ראיות אסורות אפילו שיש בזה צורך רפואי ואין חוף אחר נפרד.

טו) **ניתוח פלסטי ליופי** - אשה רווקה הרוצה למצוא שידוך יש מתירים לה לעבור ניתוח פלסטי כדי להתייפות ויש שהתירו גם לאשה נשואה הרוצה להתחבב על בעלה.

טז) **נשיאת נשק לנשים** - יש מתירים לאשה לשאת נשק כאשר גרה באיזור שבו יש סכנה לחייה ועושה כן לצורך ביטחון.

שמירת הבית

מוטל על האיש וגם על האשה לעמוד על המשמר כדי שקדושת הבית לא תיפגם ויש רבים מיראי ה' שמשתדלים לשמור על קדושת הבית מכל משמר אך לפעמים ניכנס היצר הרע דרך תמונה צדדית של שקית ניילון שקיבלו אותה בחנות בגדים או במוצרי טיפוח יופי שיש שם תמונות של נשים שאינן צנועות צריך לדעת שתמונה של אישה שאינה צנועה, הורסת את חיי הבית כשאיש מסתכל או אחד הבנים שרואה תמונות כאלו הרי התמונה נחרטת לו בלבו וזוכר אותה כל ימיו כשאין צניעות והקדושה נפגמת אז השלום בית מתחיל להתערער ואז האשה לא מבינה מדוע בעלה רוצה שתהיה מטופחת או לבושה בבגדים מיוחדים או מדוע הבנים שבבית לא כל כך רגועים והבנות מנסות להדמות לכל מיני דמויות מפוקפקות שהרי התמונות אלו גורמות לשינוי בהתנהגות מעוררות את הדמיון ואת המחשבות לכן אשה חכמה תקדים רפואה למכה כל התמונות שמצויות על תויות של בגדים וכן על תכשירי רחצה שונים יש להורידם לפני שמכניסים הביתה לא להביא את הנסיונות לתוך הבית וכן פרסומות או מכתבים מחברות אשראי ששולחות בדואר הצעות ופרסום ולמכירות.

יז) **לבישת בגדים בבית בצניעות** - גם בביתה צריכה להקפיד על כל כללי הצניעות ואפילו שהיא לבד בביתה וכל שכן שתקפיד מאוד שלא תחשף בפני ילדיה.
יח) **כסוי ראש בבית** - אפילו שיש המתירים ללכת בגילוי ראש בביתה ואינה חייבת לכסות ראשה בפני בעלה טוב לאשה שלא להוריד הכיסוי ראש גם בביתה וגם כשישנה.
יט) **כיסוי ראש** - אשה גרושה או אלמנה צריכה לכסות את ראשה כאשה נשואה במטפחת או בכובע ויכולה ללכת בפאה נכרית צנועה ככסוי ראש.
כ) **חנות בגדים** - ראוי לאשה לא לקנות בגדי נשים במקומות שהמוכרים גברים ובפרט כשמודדת את הבגדים בחנות.
כא) **צורף** - כשמודדים שרשרת או עגילים בחנות תכשיטים אין היתר למוכר לגעת בה אפילו לא לשם מדידה אלא תמדוד לבדה.
כב) **חתונות מעורבות** - אין שום היתר לרקוד בחתונה מעורבת גברים ונשים יחדיו והעושה כן מחטיאה את הרבים ואמרו חז"ל שאין שמחה בחתונה כזו שרוקדים במעורב גברים ונשים.
כג) **קרובי משפחה** - מותר לסבא לנשק את נכדותיו וכן סבתא את הנכדים אך לשאר קרובי המשפחה אסור, לכן אין לנשים לנשק ולחבק הבנים מעל גיל תשע, ואין לגברים לנשק ולחבק הבנות מעל גיל שש (והמחמירים בבת מעל גיל שלוש).
כד) **צלם חתונות** - יש להקפיד ולא להעסיק צלם חתונות לרחבת ריקודי הנשים אלא יש להשכיר צלמת בלבד ואפילו כשיש צלמת יש חשש שמא יראו אותן גברים בקלטת הצפיה.
כה) **שמות חיבה** - כל אשה צריכה להקפיד שאנשים לא יקראו לה בשמות חיבה כגון במקומות עבודתה אלא רק בשם משפחתה ובאופן רשמי וכן כשהיא פונה לעובדים במקום עבודתה.
כו) **לחיצת יד** - אין היתר לאיש ללחוץ יד לאשה וכן להיפך ואפילו לא לקרובי משפחה וכל שכן שנישוק אסור אפילו מטעמי נימוס וצריך להיזהר שלא להיכנע ללחצים חברתיים שתמיד דיני התורה מעל הכל.
כז) **ישיבה באוטובוס או בהסעה** - אפילו שמעיקר הדין מותר לשבת ליד גבר זר אם אינה נוגעת בו מכל מקום יש להשתדל ככל האפשר שלא להגיע למצבים אלו.
כח) **טכנאי הביתה** - אם הגיע טכנאי והאשה לבדה בבית אין לה לסגור את הדלת אלא להשאירה פתוחה ולא לשוחח עם העובד בענינים שאינם נוגעים לעבודתו.

כט) **עצירת טרמפים** - סכנה גדולה לאשה לנסוע בטרמפ על ידי אנשים זרים ואין להקל בכך כלל שיש בזה משום חשש פיקוח נפש ויש נשים שנפגעו באופן איום ונורא ואינן שוכחות את פזיזותן וזוכרות שגם הן אמרו לי זה לא יקרה.

ל) **צניעות בבגדים** - כל בגד שמטרתו למשוך ולגרות את יצר רע אסור בלבישה וכל אשה בסתר לבה יודעת היטב את הגדרות של בגד צנוע.

לא) **בגדים מפוזרים** - בנות הבית צריכות להיזהר ולהקפיד שבגדיהן יהיו מונחים במקום צנוע ובפרט שיש ילדים או אורחים שיש חשש של מחשבות והרהורים שבאים כתוצאה מכך.

לב) **זמני ביקור** - מצוי אצל קרובי משפחה שבאים לבקר ללא תיאום מראש לכן כל אורח צריך לחשב את השעות שמגיע כדי שלא יהיה לטורח על הבני הזוג.

לג) **הזמנת אורחים** - הנהגה נכונה בבית שלא להזמין אורחים בשעות מאוחרות בלילה וכן להקפיד שלא לבקר בשעות שאינן סבירות.

לד) **סודות בינה לבינו לא מספרים** - יש איסור חמור על האשה לספר סודות שבינה לבין בעלה וכן לאיש לספר סודות שלו לבין אשתו שיש בזה חשש נבלות פה.

לה) **אורחות לא צנועות** - על האשה מוטל התפקיד החשוב לשמור את הבית מאורחות שאינן צנועות ולבקש בעדינות שיבואו אליה בצניעות.

לו) **אורחים בחדר שינה** - אין דרך הצנועות להכניס אורחים לחדר שינה שמקום זה צריך להיות צנוע ביותר ובפרט שיש בזה לעיתים חשש של עין הרע.

לז) **ילדים שרוצים לישון בחדר הורים** - יש למנוע מצב זה ככל האפשר כיון שהם תמיד ירצו לבוא בלי שום קשר למצב של הוריהם ואת זה צריך למנוע אפילו שהם מתנגדים יש להציב עובדה חד משמעית שכל אחד ישן במיטה שלו אפילו כשבוכים באמצע הלילה.

לח) **החלפת בגדים** - לבישת הבגדים צריכה להיעשות רק בחדר מקלחת או במקום שרגילים להחליף ויש מקילים בחדר שינה.

לט) **דיבור בשירותים** - יש להשתדל שלא לדבר בשירותים ובמקלחת ובפרט בשעה שהקטנים צרכיהם שיש איסור בדבר ורק בשעת הדחק במקום צורך כגון הפסד מרובה יש שהתירו.

מ) **תליית כביסה** - יש לתלות את בגדי הנשים במקום יותר מוצנע על החבל כדי שלא יכשלו בהרהור העוברים ברחוב ורצוי לתלות כביסה בלילה כדי שלא להכשיל עוברים ושבים.

מא) **שמירת עיניים** - אחד הסגולות הגדולות ביותר של שלום בית והפרנסה הוא עניין של שמירת עיניים ולכן על האשה להשתדל מאוד לעזור לבעלה שלא יפגום בעינים ותמנע ממנו להגיע למקומות כאלו אפילו בדברים שנראים פשוטים.

מב) **גן שעשועים** - רצוי שלא ליקח את ילדיו לבד לגן שעשועים אלא רק שאשתו עמו וממ גבר שלוקח את ילדיו לגן שעשועים לבדו צריך להתרחק ככל האפשר מלשהות ליד נשים וכל שכן שלא לדבר עימהן.

מג) **מוצרי מאכל** - יש להשתדל שלא להכניס תמונות שאינן צנועות המודבקות על גבי אריזות מאכל שיש בזה סכנה גדולה של פגימת עינים וכן יש להיזהר שלא להכניס הביתה כל מיני שקיות או אריזות שיש בהם תמונות תועבה שמכניסים הביתה בקלות הרס ואבדן.

מד) **מוצרי ניקיון וטיפוח** - תכשירי טיפוח העור כגון קרם גוף שמפו וכולי שיש בהם תמונות שאינן צנועות יש להוריד המדבקה מהמוצרים על מנת לא להכשיל את הבנים בבית.

מה) **אריזות ותויות בגדים** - אשה הקונה בגוד אישי צריכה להיזהר ולהוציא את כל השקיות והתוויות שיש בהם תמונות שאינן צנועות.

מו) **מכתבים** - כל מכתב שמגיע הביתה יש לבדוק אם יש בו תמונות שאינן צנועות שכיום רבות החברות ששולחות לבתים חוברות לקניה ולמכירה וכן חשבונות תשלומים שאינן צנועות.

מז) **חלוק שינה** - ראוי לכל אשה שלובשת חלוק שינה שיהיה צנוע לחלוטין ואם אינו צנוע לא תלך כך בביתה ובפרט כשיש לה בנים שרואים אותה.

מח) **חוברות ו"מאגזינים" של חילונים** - כשמחכים בתור או שמתארחים אצל משפחה שאינם שומרי תורה ומצוות סכנה גדולה היא לקרוא את החוברות המקולקלות האלו אפילו לא לצורך רפואה או לבישול.

מט) **שלטי פרסומות** - תמונות שבדרכים יש להסביר לילדים שלא להסתכל על שלטי הפרסומות שלא צנועות וכן להורים לשמור על העיניים.

נ) **צפייה בחדשות** - יש להזהיר את המון העם שיש איסור בצפיה בחדשות על כל סוגיהן כיון שיש בזה לשון הרע שמספרים על הבריות וכן נשים שאינן צנועות מראות שיכולות להרוס בית שלם וכן דיבורי כפירה והטלת שנאה והרס כלפי יראי ה'.

נא) **טלפונים סלולרים** - בשנים האחרונות הפכו מכשירים אלו על כל סוגיהם למכשיר מסוכן ביותר שחייב פיקוח ולכן יש לרכוש מכשיר המאושר על ידי ועדת הרבנים לענייני תקשורת.

נב) **עיתונים** - יש איסור חמור להכניס הביתה כל סוגי העיתונים ובפרט עיתונים שיש בהם תמונות לא צנועות שזהו מתכון שהורס את השלום בית ואת הקדושה.

יחוד

א) **יחוד פירושו** - איסור על איש ועל אשה שאסורים זה בזו, להמצא יחד במקום אחד, שבו אין אחרים שיכולים לראות אותם ואין אפשרות להכנס ולהפריע להם אבל אם נמצאים במקום שרואים אותם כגון שנמצאים ביום במרפסת ברשות הרבים וכן יש אפשרות להיכנס אין כאן חשש יחוד.

ב) **דלת סגורה ולא נעולה** - יש מחמירים שלא להשאיר אפילו דלת סגורה אע"פ שלא נעולה.

ג) **אח ואחות** - אסורים לדור יחד בבית אחד שבו הדלת נעולה ואין אפשרות להיכנס אבל התירו בדרך עראי כגון שבא להתארח.

ד) **גן ציבורי** - אם עוברים בו אנשים מותר לשהות בו אבל בשעות הלילה אפילו המוקדמות כשאין שם עוברים ושבים אסורים ביחוד.

ה) **אדם חולה** - גם באיש חולה או באשה חולה יש איסור יחוד ולכן גם עם אשה שאחזוה צירי לידה צריכים להיזהר מיחוד.

ו) **בייביסיטר** - יש להקפיד שלא להשאיר בחדר או בבית נעול, ילדה גדולה לשמור על ילד שהוא מעל גיל תשע וכן אין להשאיר ילד גדול להשגיח על ילדה מעל גיל שלוש כיון שכך הם עוברים על איסור יחוד אבל כשהדירה אינה נעולה ויש אפשרות שכל מי שירצה יכול להכנס אין בזה איסור יחוד.

ז) **הורים וילדים** - מותר לאב או לאם להתייחד עם ילדיהם אפילו שהם נשואים וכן מותר לסב להתייחד עם נכדותיו וכל יוצאי חלציו.

ח) **שינה לנכד עם סבתו** - מותר לנכד לישון בבית אחד עם סבתו אפילו שהבית נעול ובקביעות.

ט) **מאיזה גיל אסורים ביחוד** - כל ילדה מתחת לגיל שלוש וילד פחות מגיל תשע מותרים ביחוד אבל מעל גיל זה אסורים ביחוד ולכן אין להשאירם מעל גיל זה כשנמצאים בחדר נעול שאין רואים אותם.

י) **קרובי משפחה** - גם בקרובי משפחה יש איסור של יחוד ולכן חתן אסור להתייחד עם חמותו וכן כלה עם חמיה וכן גיסים זה עם זה.

יא) **בנים מאומצים** - איסור יחוד קיים גם אצל בנים מאומצים ולכן ילדה מאומצת מגיל שלוש אסורה ביחוד עם האב וכן הבן מגיל תשע אסור ביחוד עם האם.
יב) **כשאשה בבית** - כל שאשתו עמו וכן כל כשבעלה עמה אין איסור של יחוד.
יג) **בעלה בעיר** - כשנמצאת בביתה וצריך להגיע טכנאי אם הדלת נשארת פתוחה אין חשש של יחוד ואם צריכה לסגור את הדלת ואין אפשרות של אנשים אחרים שיגיעו אם בעלה בעיר מותר לה להיות בבית עם אדם זר כגון טכנאי שמגיע הביתה.
יד) **כשבוודאי לא יבוא** - בעלה בעיר ויודעת שבודאי בעלה לא יבוא בזמן הזה הרי יש כאן איסור יחוד.
טו) **כשיש עוד ילדים** - מותר לאיש להתייחד עם אשה כאשר יש שם ילד או ילדה פיקחים ויכולים לדבר.
טז) **משק בית** - אשה שעובדת מחוץ לעיר במשק בית צריכה להיזהר שלא לנעול את הדלתות עם בעל הבית נמצא בביתו ואין אשתו עמו.
יז) **נסיעה במכונית** - בשעת הדחק כשיש צורך לנסוע עם נהג אם נוסעים במקומות שיש שם עוברים ושבים אפילו במכוניות אפשר להקל ויש להקפיד שלא יסעו בדרכים מבודדות וכן שאין במכונית וילונות מוגפים אלא החלונות שקופים.
יח) **יחוד במעלית** - עדיף שלא לעלות במעלית עם אשה זרה או איש זר אבל כשאין אפשרות אחרת אפשר להקל כאשר המעלית עוצרת כל כמה שניות.

קובץ מאמרים

טיפוס מנצח!!!

בכחה של אשה להיות תמיד טיפוס שמנצח. אפילו אשה שברירית וחלשה מסוגלת לחולל מהפכות בבית ומחוץ בקלות, שרואים בבירור לאורך כל ההיסטוריה של העם היהודי שמי שחולל את המהפכות או הביא את ההצלחות של העם היא האשה, הכל החל כבר מאדם וחוה בגן עדן שאילולי היא היינו חיים לנצח ונשארים בגן עדן.
שרה אימנו התעקשה לגרש את ישמעאל שלא יקלקל את יצחק רבקה אמנו שעשתה כל שביכולתה על מנת שהאמת תתגלה ויעקב בנה יקבל הברכות, רחל אמנו הצנועה שויתרה ללאה אחותה ועד היום בזכות תפילותיה ה' נענה לנו, חכמת תמר עמדה כנגד יהודה, גם גאולת מצרים היתה בזכות נשים צדקניות נגאלו ובזכותן עתידים להיגאל, בדור המדבר נשים לא השתתפו בחטא העגל ושמרו על כשרותן, אשתו של און בן פלת בחכמתה הצילה את חיי בעלה שלא יפול לאש המחלוקת, ואשתו של קרח היתה שותפה לנפילתו לתוך האדמה הוא וכל עדתו, יעל נצחה את סיסרא, מרות המואביה

יצא דוד המלך, אביגיל אשת נבל הכרמלי שהצילה את דוד מדמים מיותרים, בת שבע שדאגה להמלכתו של שלמה, אסתר המלכה שמסרה את נפשה עבור העם היהודי והצליחה להציל עם שלם, מרד החשמונאים וניצחונם החל בזכות בתו של מתתיהו, יהודית שכרתה ראשו של השר הרומי. רחל אשתו של ר' עקיבא, שהפך להיות בזכות תמיכתה מעם הארץ לרבן של ישראל ועוד... עד ימינו.

היא רוצה... והכל מצליח

מאז ועד היום הנשים הן מנהלות עולם בבית ובחוץ. לא בחינם אמרו מאחרי כל גבר מצליח עומדת אשה שעובדת קשה, בכחה להרוס ולהשמיד לפתות ולקלקל או לבנות לשקם ליצור לגרוף הצלחות כל אשה ביכולתה לגרום למהפכות ולהצלחות, מי כמוה מכירה את בעלה ויודעת כיצד לתמוך בו שיהיה מצליחן, אין כמו אמא היודעת לעודד ילד שבור שיהיה הטוב מכולם, וכל אשה שרק רוצה יכולה לנצל את כל כישוריה החברתיים כדי להצמיח בהם שמחה וזה מה שה' דורש לעשות הכל בהתאם לכוחות והכשרונות שיש באשה כאשה.

ואם עושים זאת לשם שמים יש הצלחה. וכבר שמענו פעמים רבות בעלים שאומרים בקול... מבלי להתבייש, "אם אשתי החליטה שהיא לא רוצה אז לא יעזור לי כלום נקודה".

בתפקיד של אשה

יש החושבים שהם יודעים על תפקיד האשה חוקרים מדברים ומייעצים אומרים שצריכה קריירה ותארים אקדמיים, ויש הטוענים שצריכה "שוויון זכויות" אשה כגבר ללא שום הבדל, מטילים עליה להגשים את "הפוטנציליות" הטמונה בה... יש להבין שלהיות אשה זה לא תפקיד אחד מוגדר שיש לו כללים קבועים עם סדר יום קבוע אלא לכל אשה יש תפקידים רבים ומגוונים בתוך אדם אחד, לדוגמא: בת להוריה עם כל המחויבות שיש בכיבוד הורים, אשה לבעלה הצריכה להיות שקולה ומתוחכמת הצריכה לדאוג לשלום בית ויחד עם זאת לא לצער את הוריה, עם ילדיה בבית היא אשת חינוך שמחנכת לדרכה של תורה, דרך אמיתית שאין לה תחליף חינוכי. ובחכמתה ובבינה היתרה שיש בה יודעת כיצד לגשת ללבו של כל ילד לפי תכונותיו ויתרונותיו ובנוסף לכל עובדת בתפקיד הכי חשוב של מנהלת עניני הבית.

פסיכולוגית לחינוך !

מי אמר שאין לאשה קריירה הרי בכל התפקידים היא מחויבת וחייבת לתמרן בין השיטות והדעות וכל הטעמים של כל החיים סביבה, הידע והניסיון שהיא צוברת במשך הזמן מגלים איך כל אם ממוצעת היא פסיכולוגית לחינוך ילדים היודעת איך פועלת

כל נפש של ילדיה. רק אמא יכולה לזהות על פי מבט אחד בעניים של ילד שחולם ולהבין על מה הוא חולם. וכך היא בדרכה הנשית מצילה ומעמידה נשמות המופקדות אצלה בביתה ושום בעלת תואר לא תשווה לה ולא תוכל לעשות את עבודתה ביעילות. ולכן כששואלים אמא במה את עוסקת היא יכולה לענות בביטחון גמור ובהחלטיות אני פסיכולוגית לחינוך ילדים,יום יום עשרים וארבע שעות ללא הפסקה.

עם כל התפקידים שהיא עושה הרי אי אפשר שלא להתפעל ולראות בבירור שיש באשה כוחות מיוחדים ולכך היא מיועדת, ורק אלו התפקידים ביכולתם לגרום לאשה להיות הכי מאושרת בעולם, ואין יותר מאושרת מאשה היודעת שבעלה מצליח בזכותה, ואפילו ברגעים שקצת מתוחים והעצבות מאיימת ברגע שאחד מהילדים נותן נשיקה וקורא אמא אין יותר מאושרת ממנה, העשירה ביותר עם כל עושר שבעולם אינה יכולה להבין בפירוש המילה "אושר", רגעי האושר עם הילדים הם רגעי נחת של הצלחות של פרי עמל נצחי ושום תואר או קריירה לא יתנו ולא ישוו לאושר הזה.

"קריירה" למי ?

הרי בתוך תוכנו יודעים את האמת שאי אפשר להיות גם אשת קריירה וגם להיות אשה שמנהלת משפחה. ואשה הרוצה לבנות עולם של תארים ומרדף אחר הצלחות של ממון וכבוד צריכה לדעת שבקריירה זוכים על חשבון תפקידים אחרים, חינוך ילדים נפגם מפני שאין היא שנמצאת יום יום אתם לשמוע דעותיהם לחוות את חוויותיהם ואפילו שרוצים פשוט אין זמן בשבילם, ובנוסף זה בה על חשבון שלום בית שהרי מתחתנים עם אשה עזר כנגדו ולא עם אחת שמחפשת אתגרים.

הרי אשת קריירה מקריבה כל כך הרבה בשביל אחרים שיגידו שיאמרו שיקנאו ובשביל משפחתה עושה ממש מעט ואז היא מתעוררת בשנות חייה המתקדמים ללא משפחה תומכת... כיון שאינם יודעים מה פירוש המילה תמיכה. ונשארת ללא הפעלת כוחותיה האמיתיים שהרי מעולם לא גילתה אותם, היא מעולם לא הייתה אמא אמיתית אלא עוד אשה עשירה עם קריירה מצליחה שמחכה ליומה האחרון, ללא תכלית, ללא המשך, וללא אושר אמיתי והיא אינה יודעת כיצד להיות אשה מאושרת.

אמינות זו אשה !

בעולם של תורה ומצוות האשה מתפקדת בתפקידים הכי חשובים וכל האמון נתון עליה, מי שטוען שבעולם התורה לא מעריכים את האשה או שאין לה כבוד ועוד כל מיני סוגי המצאות אינו מכיר ואינו יודע מהו עולם של תורה. כל זוג נשוי יודע שהבית מנוהל על פי האשה כשאשה אומרת כשר או לא כשר בכוחה להכשיר או להטריף מטבח שלם עם כל ההלכות הנלוות להכשרת כלים ולהפרדה של בשר וחלב ללא פשרות.

על פי ההלכה אשה יהודיה לעולם ילדיה יהיו יהודים מה שאין כן אצל איש שנשוי עם גויה לא עלינו ילדיו גויים לכל דבר, כל יסוד הטהרה בנוי ומיוסד על האשה בלבד היא היחידה היודעת את מצבה הכל מתנהל על פי דיבורה של האשה עד זמן טהרתה.
חינוך הילדים מונח על כתפיה היא זאת שנמצאת רוב הזמן עם הילדים ומדברת ומלמדת ועוקבת אחריהם ולכן צריכה לפקוח עיניים בוחנות כדי לראות איך התנהגותם.
וסומכים עליה ללא השגחה צמודה של רב או בד"ץ אך ורק היא לבדה נאמנת על הכל.
רואים בבירור שבכח אשה לקבוע הכל בבית ואיך עכשיו אפשר לבוא ולטעון שלאשה אין חשיבות כאשר הכל בבית ומחוץ מנוהל לפי ההנחיות שלה.

מי כן יפה?

התורה מייחסת חשיבות ליופי של אשה ומבואר שאימותינו הקדושות היו יפות, חז"ל אמרו אין אשה אלא ליופי, ואשה נאה מרחיבה דעת בעלה, ואשרי הבעל שאשתו יפה ועוד...
אבל לפני שמתחילים לעסוק ביופי יש להבין מהו יופי ומי נקראת יפה הרי היופי של היום זה לא הגדרה של יופי של פעם! מי קובע שבגד זה או שיער בצבע כזה יפה? מי קבע שצבע של עיניים קובע שאשה יפה או דווקא הלובשת בגד כזה או אחר?
כיום לצערנו ברחוב החופשי ממצוות הגדרת אשה יפה זו אשה שמתלבשת או נראית כמו שחקנית או זמרת מפורסמת או שמהלכת לפי מעצבי אופנה גויים שמשנים דעתם על היופי כל חודש חודשיים לפי החלטתם ללא כללים מוכתבים, ומה שהיה יפה בחודש זה נחשב לבגד ישן בחודש הבא, וכך כל תקופה משתנים כל כללי לבוש עד כדי כך שבגד שלא העיזו ללבוש לפני זמן מה כי היה נחשב לבגד מכוער וישן, כיום לובשים ולא מתביישים כי כך החליטו כמה גויים בפאריז שעכשיו הוא יפה...לא כך הדבר בתורת ישראל !!!
תורת ישראל לעולם אינה משתנה ולעולם לא תשתנה, בגדי בנות ישראל אינם משתנים ולא ישתנו הכיסוי ראש של שרה אימנו זה אותו כיסוי ראש שכיום מכסות ראשן נשים צדקניות, הבגדים שמותרים בלבישה והם בהגדרה של בגדים צנועים הם נחשבים לבגדים הצנועים שלבשו נשים צדקניות לפני שנה לפני עשר שנים ולפני מאה שנה עד ימי אברהם אבינו, לעולם לא חיפשו ולא שאלו מה לובשות שחקניות או מה קבעו גויים בפאריז.
תמיד שאלו מה לבשו נשים צדקניות וכיצד אני עושה רצון ה' ללא התחכמויות. כולם יודעים שתפקידם של הגויים הללו לעצב בגדים כדי להצית את היצר המשחית, כבר

אמר החכם מכל אדם "שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל" (משלי ל"א ל), אין הקב"ה מבקש לא יופי ולא עושר, אלא יראת חטא, שנאמר אשה יראת ה' היא תתהלל, אמנם חשוב שאשה תהיה נאה ויפה אבל לפי כללי התורה שקובעת מהו יופי ומה זה יפה ואשה שהולכת בדרכה של תורה ובדרכן של צדקניות היא נחשבת לפני ה' ליפה ונאה ולאהובה לחשובה ולמובחרת.

אם הולכת בדרכן של אימותנו הקדושות ובלבושן אז בזמנים קשים שצריכה עזרה ומתפללת ומבקשת מבורא עולם רחמים אז זכות התורה מסייעת לה וזכות כל הנשים הצדקניות מסנגרת עליה ותפילתה נשמעת ברצון כי היא אהובה כלפי שמים והיא זו שמובחרת, ואילו אותה אחת שהולכת בבגדים של אותם מעצבים גויים, אותם המחפשים לפתות ולהרגיל לחטאים, איזו זכות תעמוד לה מי יסנגר עליה...

אין לי כח

לפעמים ברגעים של עומס שומעים אחת שמתלוננת ואומרת שאין כח ויש לה ילדים קשים וצער גידול בנים ועל ילד פעיל ומשתולל ואינו רגוע.

לכל אחד ואחת שבאים לעולם נקבע משמיים כמות היסורים וצער שהוא צריך לעבור כאן בעולם הזה ויש מסלול של יסורים שצריך לעבור ויש פעמים שניתנת הזדמנות מיוחדת לבחור או להחליף יסורים ביסורים כגון אם נגזר על אשה להוציא סכום כסף היא יכולה לבחור להוציא על צדקה או על תרופות ח"ו, כשנגזר על אשה להצטער ולהיות בבית חולים או במקומות יותר מפחידים ח"ו אפשר להחליף את הצער ולהצטער בבית בנקיון ושטיפה של חדרים שוב ושוב וכך מתכפר לה צערה ואינה צריכה להגיע למקומות אלו.

כולנו מאמינים שאם נגזר משמים על אדם שהוא צריך להוזיל דמעות הוא יוזיל דמעות כפי שנגזר ואם נגזר על אדם שיצטער ויתאכזב הוא יצטער ויתאכזב יש פעמים שבשמים נותנים לאשה חופש בחירה והיא יכולה לבחור או לבכות על אגרטל יקר שנשבר או על שוקולד שנמרח על הקיר על ארון יקר שהתפרק או על חולי גופני או פגיעה נפשית ח"ו הכל בבחירת האדם ביכולתו להמיר ולהחליף עונש בעונש צער בצער, האם להצטער מילדים פעלתנים או מילדים שאינם יכולים לזוז...ביכולת האדם לקבוע את גורלו ברגעי המבחן של כעס וכשאין כח תאמר "תודה ה' שהצער הוא מנקיונות וטיפול בילדים או שאינה רוצה בצער זה.

טעות אופטית

זה טעות לומר אילו יהיו לי פחות ילדים יהיה לי יותר קל זוהי פשוט מחשבה מוטעת אם אשה רוצה עכשיו מנוחה ועוד שנתיים שלוש לטפל בילדים, צריכה להבין שעושה

כאן טעות גורלית, גם אלה שכאילו נחים וכאילו אין להם הרבה עבודה רק שנים שלושה ילדים ונראים מאושרים אין להם חיים קלים. כולם מתייסרים ועובדים קשה. זאת שיש לה שני ילדים מתלוננת שקשה לה והיא עובדת קשה וגם אשה שיש לה עשרה ילדים מתלוננת שקשה לה והיא עובדת קשה.

גידול ילדים זו מתנה, ילדים פעלתנים הם זכות ולא עונש! לא כולם זוכים למתנות וזכויות אלו ואשה שכל הזמן מתלוננת קשה לי, אין לי כח ,די, אין כוחות אני צריכה מנוחה וכו'... תעמוד רגע אחד ותסתכל על חברותיה שאינן נשואות או שעדיין לא זכו להבנות ותבין טוב טוב שלא כולם זוכים במה שהיא זכתה ויותר מכך, בבתי החלמה ובבתי חולים ושאר מקומות שנחים הרבה הרבה... לא עובדים שם רק שוכבים כל היום ונחים...

חכמת אשה

לא חכמה לריב להתווכח ולצעוק כדי לקבל את מה שמגיע באלימות, שהרי רואים שכל פתרון באלימות ואפילו מילולית סוחף אחריו בעיות חדשות שנולדות...

כדי לפתור בעיות באמת צריך חכמת חיים, הכל אפשר להשיג בקצת מילים.. חן... והרבה סייעתא דשמיא, בשלום ללא מריבה ללא בעיות חדשות שמתעוררות, לחשוב על מה שאנחנו שונאים שעושים לנו ואת זה לא לעשות לאדם שעומד מולנו ואם נעשה לאחרים את מה שבוודאי אנו אוהבים כשעושים לנו נצליח להוביל את האדם שעומד מולנו שיעשה כרצוננו ללא מריבות וחיכוכים אלא מרצונו הפשוט והשלם ובשלום, וזוהי חכמת הנפש לחשוב היטב מהו הדבר הכי אהוב על בני אדם ובפרט על האדם שעומד מולי בהתאם לתכונתו ולמחשבתו ואותו נעשה לדוגמא: אדם שאוהב כבוד ונהנה מפנייה שיש בה רחשי כבוד, ניתן לו כבוד ואפילו שלא מגיע לו ואפילו שהוא מרגיז ואפילו ואפילו...

ניתן לו כבוד רק כדי שירגע ושיעשה מה שאנו רוצים שיעשה מבלי שירגיש, אדם האוהב לאכול ותאב למטעמים נכין לו ארוחה דשנה ולאחר שאכל ונהנה והשביע את נפשו נבקש את בקשתנו שכבר אמרו חז"ל גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות.

אמנם לכאורה נראה לרגע קט שאנו נכנעים ועושים רצונו אבל האמת היא שאנו מוליכים אותו שיעשה כרצוננו מבלי שירגיש.

כוחה של אשה

וכמובן שאי אפשר ללא תפילה שהרי קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף וכמו שבקריעת הים המים הגיעו עד לאפם וכמעט בני ישראל טבעו בים אלא שנשאו תפילה וליבם קרא בקול גדול לה' לעזרה, והים נפתח עוד קצת ועוד קצת וכך חצו את הים,

כך זה בדיוק בחיי הנישואים יש רגעים שהגיעו מים עד נפש ואדם ואי אפשר להחזיק מעמד אין שלום בית אין רוגע אין שלוה זה הרגע לפנות לה' ולהתפלל אנא ה' הושיעה נא לקרוא לה' שיחזיר השלום בבית.

התפילה היא משל למילוי כרטיס הגרלה ככל שמתפללים יותר כך הסיכויים גוברים וככל שמתפללים וממלאים כרטיסים כך מתרבים הסיכויים שהתפילה אכן תתקבל ואשה בכח דמעותיה להביא גאולה לביתה ולכל אשר ברצונה, לו רק תפלל מעומק ליבה ואין מי שיעמוד בפניה.

לכן, תמיד יש להתפלל ולא להתייאש וכך בתפילה ועוד תפילה לה' ואז יענו שאלתנו ובקשתנו ברצון מהאל שומע התפילות, אכי"ר.

הבהרה

בספר זה, יש פעמים שהבאנו את שתי הדעות וזאת כדי לאפשר לנהוג כהלכה, גם כשהמציאות אינה מאפשרת להחמיר או שאין מקום להקל, השתדלנו לכתוב בלשון קלה וברורה ולעתים חזרנו על הלכות בהתאם לנושא כדי להקל על רצף הלימוד.